

জাগীৰোড মহাবিদ্যালয় আলোচনী

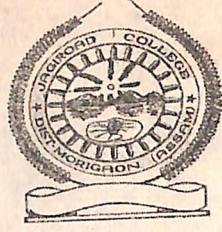
১৯৯৬-৯৯

As a survival tool nothing can match
the edge that knowledge gives.

জাগীৰোড মহাবিদ্যালয় আলোচনী

১৯৯৬-৯৯ বৰ্ষ

শ্ৰদ্ধা, স্নেহ আৰু আন্তৰিকতাৰে

..... লৈ

জাগীৰোড মহাবিদ্যালয় আলোচনীখন আগবঢ়ালোঁ।

সম্পাদক ত্ৰয়

তত্ত্বাবধায়কঃ

দীপকজ্যোতি বৰুৱা

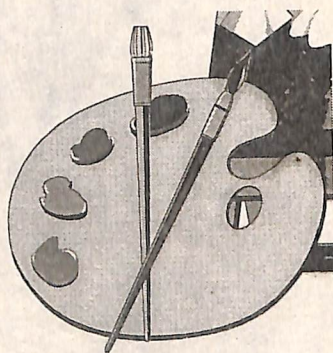
সম্পাদক ত্ৰয় :

সুশীল বৰা

যুগল কিশোৰ বৰা

দীপক কলিতা

অর্পণ

মিসকল সমাজহিতশী ব্যক্তি আৰু মহান অনুষ্ঠানৰ অবিহাৰে
অগীৰোড মহাবিদ্যালয়ে আজি সাকল্যতৰা দুটা দশক পূৰ্ণ
কৰিবলৈ সক্ষম হ'ল, সেই সকলৰ মহানুভৱতাৰ
সোঁৱৰণত এই সংখ্যাটি
অর্পণ কৰা হ'ল ॥

ঃ সূচীপত্ৰঃ

অসমীয়া আৰু বাংলা বিভাগ

সম্পাদকীয় ১

প্ৰবন্ধ আৰু অন্যান্য বচনা

- জীৱনৰ লক্ষ্য ফিজু কুমাৰ পাতৰ ২
সংগীতঃ মানুহৰ চিবযুগমীয়া সহচৰ মদন বৰঠাকুৰ ৪
আমাৰ মানসিকতা বাবুল মালাকাৰ ৭
গাড়ী চালকৰ পৰা নোবেল বঁটালৈ বক্তিম প্ৰতিম তামুলী ১০
ঔপন্যাসিক প্ৰেমচন্দ : জীৱন দৰ্শন ওমপ্ৰকাশ ডেকা ১১
স্বাধীনতাৰ সোণালী জয়ন্তী : এটি আলোকপাত ড॰ মহীধৰ গোস্বামী ১৪
অৱসৰ বিনোদন মমিন হাজৰিকা ১৮
অসমৰ প্ৰাচীন বাদ্যযন্ত্ৰৰ এটি বেঙণি তৃষণ হাজৰিকা ২২
ছোট গল্প সম্পৰ্কে কয়েকটি কথা কানন ধৰ চৌধুৰী ২৪
উচ্চ শিক্ষা দীপকজ্যোতি বৰুৱা ২৫
কোনে ভেদ কৰিব অনন্ত ব্ৰহ্মাণ্ডৰ বহস্য কমী বৰ্মন ২৮
অসম চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ত মোৰ গোটাচেৰেক অভিজ্ঞতা ধ্ৰুবজ্যোতি শৰ্মা ৩০
ভ্ৰাদি মিৰ ইলিচ লেনিন দীপক কলিতা ৩২
কম্পিউটাৰৰ ইতিহাস আৰু ভাৰতত ইয়াৰ প্ৰচলন ভৱেন চন্দ্ৰ নেওগ ৩৬
সংবিধান পুনৰ্নিৰীক্ষণৰ সমৰ্থনত নয়ন মনি বৰুৱা ৪১
আপোন প্ৰতিভাৰ শক্তিকে জীয়াই থকা বিজ্ঞানীজন প্ৰতিমা বৰা ৪৪
অদৃশ্য পদাৰ্থ আৰু আমাৰ বিশ্বখন জ্যোতি প্ৰসাদ বৰা ৪৩
প্ৰদূষণৰ সমস্যা- পৃথিৱীৰ বাবে এক জটিল প্ৰত্যাহান শ্বেতাক্ষী বৰঠাকুৰ ৪৫
কৌতুক ৫৪

গল্প

- প্ৰতীক্ষাৰ অন্তত বৰ্ণজ্যোতি গগৈ ৪৮
ইজেলৰ সেই ছবিখন (ভৌতিক গল্প) যুগল কিশোৰ বৰা ৫১

জীৱনৰ লক্ষ্য

শ্ৰী ফিজু কুমাৰ পাতৰ

স্নাতক, ২য় বৰ্ষ (কলা)

(১৯৯৮-৯৯)

যি স্থূলত বিভিন্ন পৰম্পৰাগত ধৰ্মীয় দৰ্শনে জীৱনক অৰ্থহীন বুলি উল্লেখ কৰি মৃত্যুৰ যোগেদিহে জীৱনৰ মুক্তি তথা পৰিপূৰ্ণতা আৰু তথাকথিত 'মোক্ষ' লাভ হয় বুলি মানুহক যুগ যুগান্তৰ ধৰি পতিয়ন নিওৱাবলৈ চেষ্টা কৰি আহিছে তেনে সময়তে আধুনিক বিশ্ব যুক্তিবাদী আৰু প্ৰগতিশীল বৈজ্ঞানিক চিন্তাধাৰাই জীৱনক এক সুকীয়া দিশ, সুকীয়া গতি প্ৰদান কৰিছে। শতাব্দীৰ পিছত শতাব্দী জোৰা চিন্তাধাৰা আৰু গতিশীল পৰীক্ষা-নিৰীক্ষাই জীৱন সম্পৰ্কে মানুহক নতুনকৈ ভৱাই তুলিছে। সচাকৈয়ে জানো মৃত্যুয়েই জীৱনৰ পৰিপূৰ্ণতা? যদি সেয়ে হয়, তেন্তে যুগ যুগান্তৰ ধৰি চলি অহা মানুহৰ ইতিহাসৰ ক্ৰম আৰু বিৱৰ্তনৰোৰ অস্তিত্বই কি সূচাই? অতিজৰে পৰা পৰ্যায়-ক্ৰমে চলি অহা মানৱ জীৱনৰ স্বাভাৱিক মানদণ্ডৰ ক্ৰমাগত উন্নতিৰেইবা তেন্তে কি মূল্য থাকিল? যদি বিৱৰ্তন বা পৰিৱৰ্তনৰোৰেই মানৱ জীৱনৰ গতিশীলতাৰ স্বাক্ষৰ হয় তেন্তে কি যুক্তিত জীৱনক অৰ্থহীন বুলি কোৱা হয়? গতিশীলতাৰ অন্য নাম অস্তিত্ব। সেই দৃষ্টিকোণেৰে জীৱন কেতিয়াও অৰ্থহীন হ'ব নোৱাৰে। উদাস দৃষ্টিত হয়তো জীৱনে কাৰোবাৰ ওচৰত নিৰর্থক হৈ ধৰা দিব পাৰে কিন্তু গভীৰ বিশ্লেষণাত্মক অন্তৰ্দৃষ্টিৰে চালে জীৱন নিশ্চিতভাৱে অনন্ত অৰ্থপূৰ্ণ। এই অনন্ত অৰ্থপূৰ্ণ জীৱনত আমাৰ লক্ষ্য কি হোৱা উচিত? সন্দেহাতীত ভাৱে এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰশ্ন। জীৱনৰ লক্ষ্যৰ সন্ধান কৰিবলৈ মানুহে জ্ঞান বুদ্ধিৰ উদয় হ'বৰ দিন ধৰি নিৰন্তৰ প্ৰচেষ্টা চলাই আহিছে। যুগে যুগে মানুহে জীৱন সম্পৰ্কে বহুতো পৰীক্ষা নিৰীক্ষা চলাই নানান যুক্তি, চিন্তা আৰু সত্যৰ সন্ধান কৰিছে। হোমেন বৰগোহাঞিৰ দেৱৰ ভাষাত ক'বলৈ গ'লে মানৱ জাতিৰ মহত্তম শিক্ষক সকলে যুগ যুগ ধৰি জীৱনক কেনেকৈ সুখপ্ৰদ আৰু উপভোগ্য কৰিব পাৰি তাৰেই সাধনা কৰি আহিছে।

মোৰ মতে জীৱনৰ কোনো নিৰ্দিষ্ট লক্ষ্য নাই। ইয়াৰ নিজৰ কোনো লক্ষ্য নাই, ই প্ৰকৃতিৰ নিয়ম মানি সময়ৰ সোঁতত এদিন মৃত্যুৰ কোলাত শুই পৰে। কিন্তু জীৱনে মানুহক বিভিন্ন লক্ষ্যৰ সন্ধান কৰিবলৈ সুযোগ দিয়ে। মানুহে নিজৰ প্ৰতিভা, চেষ্টা, পৰিশ্ৰম আৰু সাধনাৰ বলেৰে জীৱনক বিভিন্ন কল্পিত লক্ষ্যত উপনীত কৰাব পাৰে। মানুহে ইচ্ছা কৰিলে জীৱনটোক পৰিপূৰ্ণ ভাৱে উপভোগ কৰিব পাৰে আৰু এইদৰে জীৱনে এক সুকীয়া মাত্ৰা লাভ কৰে। ক্ৰমাগত ভাৱে মানুহৰ ইতিহাসত চলি অহা এনে প্ৰচেষ্টাই জীৱনক অৰ্থবহ কৰি তুলিছে। জীৱনৰ মৃত্যু হয় কিন্তু আদৰ্শ আৰু সম্পাদন কৰা বিভিন্ন কৰ্মৰাজীৰ অস্তিত্বৰোৰ অবিনাশী হৈ ৰয়।

আকৌ প্ৰশ্ন হয়, জীৱনত মানুহৰ কল্পিত লক্ষ্য কি হোৱা উচিত? এজন দাৰ্শনিকৰ মতে জীৱন তিনি প্ৰকাৰৰ হব পাৰে: ভোগ বিলাসৰ জীৱন, চিন্তাশীলতাৰ জীৱন আৰু কৰ্মব্যস্ত জীৱন। তেওঁৰ মতে এই তিনিটাৰ কোনটো বেছি কাম্য বেছি ভাগ মানুহৰ সেইটোৱেই হ'ল প্ৰশ্ন। কিছুমান মানুহে কৰ্মব্যস্ততা ভাল পায়, সি লাগিলে যি কামেই নহওক কিয়! তেনেদৰে ভোগ বিলাসী সকলে ভোগসৰ্বস্ব জীৱনৰ আকাংক্ষা কৰে আৰু চিন্তাশীল ব্যক্তি সকলে প্ৰকৃতিৰ ৰহস্য, বিভিন্ন গ্ৰন্থ, সঙ্গীত কলা আৰু নিজৰ মনোজগতৰ মাজত এক অন্য জগত সৃষ্টি কৰি তাতেই স্বচ্ছন্দে বিচৰণ কৰে।

সহজ আৰু সৰল অৰ্থত প্ৰত্যেক ব্যক্তিকে আজি ভাৰসাম্য জীৱন এটাৰ বাবে জীৱিকাৰ প্ৰয়োজন হয়। জীৱিকাৰ দ্বাৰা উপাৰ্জিত অৰ্থেৰে ব্যক্তিয়ে নিজৰ আৰু নিজৰ দায়িত্ব বা তত্বাৱধানত থকা পৰিয়ালৰ ভৰন-পোষণৰ ভাৰ বহন কৰিব লাগে। কিন্তু তাৎপৰ্য্যপূৰ্ণভাৱে আজিৰ সমাজৰ অধিকাংশ লোকৰে ইয়ে হৈছে জীৱনৰ চৰম আৰু চূড়ান্ত লক্ষ্য। কিন্তু এই সকল লোকৰ

প্ৰাত্যহিক জীৱনৰ বিভিন্ন জটিলতাৰ মাজত অহৰ্নিশে পাক-ঘূৰনি খাই থাকোতেই জীৱন ক্ষয় হৈ গৈ থাকে।

এই খিনিতে এষাৰ কথা মনলৈ আহিছে; ক'ত কেতিয়া পঢ়িছিলো সেইটো কিন্তু মনত নাই। কথাষাৰ এনেকুৱাঃ "এটা অসম্ভৱ স্বপ্ন, এক অন্তহীন অন্বেষণ দিয়েইটো জীৱনৰ একমাত্ৰ সাৰ্থকতা। জয় পৰাজয় বা সাফল্য-ব্যৰ্থতা তুচ্ছ কথা। জীৱনৰ একমাত্ৰ গৌৰৱ হ'ল স্বপ্ন। অসম্ভৱ বুলি জানিও তাক অনুসৰণ কৰিবলৈ নেৰা; অন্বেষণ অন্তহীন বুলি জানিও তাক কেতিয়াও পৰিহাৰ নকৰা।" হেন্ৰি ডেভিড থাৰোৱেও কৈছেঃ 'মানুহে যদি নিজৰ স্বপ্নৰ অভিমুখে সাহসেৰে আগবাঢ়িব পাৰে আৰু নিজৰ কল্পিত জীৱনটো যাপন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে, তেন্তে গতানুগতিক জীৱনত কেতিয়াও পাবলৈ আশা কৰিব নোৱাৰা এবিধ ৰেলেগ ধৰণৰ কৃতকাৰ্য্যতা তেওঁ লাভ কৰিব পাৰিব বুলি আশা কৰিব পাৰে। মন্টাইনে কৈছিলঃ 'এইখন পৃথিৱী হ'ল অন্তহীন অনুসন্ধানৰ এখন পঢ়াশালী।'

হোমেন বৰগোহাঞিয়েও কৈছে : 'প্ৰবল ইচ্ছা শক্তিৰ লগত ঐকান্তিক সাধনাৰ যোগ হ'লে তাৰ অসাধ্য একোৱেই নাই।' আৰ্দ্ৰে জিদ্দে কৈছিলঃ "নিজকে সদায় এটা উপায় বুলি গণ্য কৰিবা। সেইকাৰণে যিটো লক্ষ্য বা যিটো কাম বাছি লোৱা তাতকৈ নিজক বেছি গুৰুত্ব নিদিবা।"

মানৱ জাতিৰ এইসকল মহত্তম শিক্ষকৰ এই ধৰণৰ প্ৰচুৰ প্ৰেৰণাদায়ী সোণ-সেৰীয়া কথাকেই আমি জীৱনৰ মূলমন্ত্ৰ হিচাপে গ্ৰহণ কৰিব পাৰো। জীৱনটোক অৰ্থপূৰ্ণ ৰূপত পৰ্য্যাপ্ত পৰিমাণে উপভোগ কৰাৰ বাবে আমি কঠোৰ সাধনাত ব্ৰতী হ'ব লাগিব। সকলো সংকীৰ্ণতাৰ পৰিধি ভাঙি অনন্ত জ্ঞানৰ সাধনাৰে নৱতম যুক্তি আৰু প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ নতুন দিশৰ উন্মেষণেৰে চিন্তাজগতক সমৃদ্ধিশালী আৰু চিৰন্তন গতিশীল কৰি তুলিবলৈ অসীম জ্ঞানবিশ্বৰ বুকুত জীৱন ডিঙা মেলি দি অন্তহীন প্ৰকৃতিৰ চিৰ বহস্যময়তাৰ কোলাত এক নিৰন্তৰ যাত্ৰাই হওক আমাৰ জীৱনৰ লক্ষ্য।

কিহৰ লগত তুলনা কৰিম
এই পৃথিৱীক
ধলপুৱা মেলি দিয়া জাহাজৰ
পিচত হোৱা
পানীৰ শুকুলা সীৰলু !
এটি জাপানী কবিতা / কবিঃ মানচেই

সংগীতঃ মানুহৰ চিৰযুগমীয়া সহচৰ

মদন বৰঠাকুৰ
স্নাতক ২য় বৰ্ষ (বিজ্ঞান)
(১৯৯৭-৯৮)

থৰক বৰক হাতেৰে মুখলৈ নি থকা চক্লেটটো মুখত ভৰোৱাৰ আগে আগে পৰি গলে অকণমানি টোৱে কান্দিবলৈ ধৰে। সততে আন এটা চক্লেট আনি দিব নোৱাৰিলে তাৰ মুখৰ অপূৰ্ব ভঙ্গীমা ভৰা উচুপনি বন্ধ কৰিবলৈ এটি মিহি মিঠা সুৰৰ গীতৰ বাহিৰে অইন একো বস্তুৱেই উৎকৃষ্ট নহ'ব নেকি! মমতা সিন্ধু নিচুকনি গীতৰ অনন্য লহৰ থকা-'শিয়ালী এ নাহিবি বাতি, তোৰে কাণে কাটি লগামে বাতি' নতুবা 'আমাৰে মইনা শুব এ, বাৰীতে বগৰী ৰুব এ, বাৰীতে বগৰি পকি সৰি গ'লে মইনাই বুটলি খাব' এই গীত দুটিয়ে আমাৰ মনটোক পোনে পোনেই শৈশৱলৈ লৈ যায়। ডাঙৰে পিন্ধা কাপোৰ, চাদৰ মেখেলা পিন্ধি দৰা কইনা খেলি থকা অকণমানি ছোৱালী কেইজনীয়ে মুখেৰে বনগীত বিয়ানাম গাই থকা দৃশ্যই বা পাঠশালাত গোটেইজাক ল'ৰা ছোৱালীয়ে সমস্বৰে গাই থকা প্ৰাৰ্থনা সংগীতৰ সুৰে কৰ্ম-ব্যস্ততা আৰু যান্ত্ৰিকতা নেওচি আমাক কিছু পৰিমাণে হ'লেও উৎফুল্লিত কৰে। 'ৰাষ্ট্ৰকবি' প্ৰদীপৰ গীতত কণ্ঠ দি লতা মংগেশকাৰে গোৱা 'এ মেৰে ৰতন কে লোগোঁ, যৰা আঁখ মে ভব্‌ল'পানী'য়ে প্ৰত্যেক ভাৰতীয়কে দেশপ্ৰেমৰ আবেদনেৰে উদ্বুদ্ধ কৰে।

যদি কোনোবাই পুৱা মন্দিৰৰ পৰা ভাঁহি অহা প্ৰাতঃ বন্দনা শুনি ভাল পায়, কোনোৱে আকৌ ৰেডিঅ'ই বিলাই দিয়া ৰবিশংকৰ নতুবা ভীমসেন যোশীৰ শাস্ত্ৰীয় সংগীতৰ পৃথিৱীত বিলীন হৈ থাকিবলৈহে ভালপায়। একেজন মানুহেই যদি বননিৰ চৰাইকেইটিয়ে চিৰিক্-চিৰিক্ কৈ গোৱা গীত নিৰলে শুনি আনন্দ পায় কোনোৱে আকৌ অনুৰাধা পৰোৱালৰ কণ্ঠৰ ভক্তি বন্দনা শুনি বহু সময়ত এক পৰিত্ৰ আনন্দময়তা অনুভৱ কৰে। গাঁৱৰ ভগা জুপুৰিৰ জলঙাৰে ভাঁহি অহা গৰখীয়া কাইৰ বাঁহীৰ সুৰ, ঢেকীৰ হৃন্দোময় শব্দ, নামঘৰত প্ৰাতঃ প্ৰসংগৰ জোকাৰনি আৰু নদীৰ ঘাটলৈ গা ধুবলৈ যোৱা ন-গাভৰু জাকৰ হাঁহিৰ খিল্ খিলনি এই

সকলোৰোৰ একাকাৰ হৈ সন্মিলিত ৰূপত সৰ্বত্ৰ এক অপূৰ্ব সংগীতময় পৰিবেশৰ সৃষ্টি কৰে। যুগ যুগ ধৰি জীৱৰ অন্তৰ জোকাৰি ৰৈ আছে সংগীত। এই সংগীতেই আমাৰ জীৱনক এক সুকীয়া সজ্জা দিছে আৰু দিছে জীয়াই থকাৰ অনুপ্ৰেৰণা। মানুহে হেনো গীত গাব, বাদ্য বজাব আৰু

নাচিবলৈ শিকিছিল
কথা ক'বলৈ শিকাৰ
বহু আগতেই। সৃষ্টিৰ
পাতনিৰে পৰা মানৱ
জাতিয়ে অন্তৰৰ
আবেগ অনুভূতি, হৰ্ষ
-বিষাদ আদি প্ৰকাশৰ
এটি অনন্য মাধ্যম
হিচাপে গীত বাদ্য
আৰু নৃত্যক ব্যৱহাৰ
কৰি আহিছে। ভাষা-

তত্ত্ববিদ সকলে ভাষাৰ উৎপত্তি সম্পৰ্কে কেইটামান তত্ত্ব ডাঙি ধৰিছে। তাৰ ভিতৰত সাংগীতিক তত্ত্ব (The musical theory) ও এটা। অৰ্থৰোধক শব্দৰ ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা হোৱাৰ আগতে মানুহে কিছুমান ধ্বনিৰ সহায়েৰে ভাৱ আদান প্ৰদান কৰিছিল। সেই ধ্বনিৰ লয়, উত্থান-পতন, মিহি টান ইত্যাদিৰে উচ্চাৰণ কৰোঁতেই ভাষাৰ সৃষ্টি হ'ল। কেতিয়াবা বিশেষ ধ্বনियুক্ত ইংগিতৰে ভাৱ প্ৰকাশৰ মুহূৰ্ত্ততে মানৱ জাতিয়ে হয়তো আবিষ্কাৰ কৰিলে এক সহজ মাধ্যম-সংগীতৰ মাধ্যম।

সংগীতৰ উৎপত্তি সম্বন্ধে বহু পণ্ডিতৰ বহুতো মত। বহুতৰ মতে সংগীতৰ স্ৰষ্টা হ'ল ব্ৰহ্মা। ব্ৰহ্মাৰ পৰা নাৰদে সেই শিক্ষা গ্ৰহণ কৰে আৰু নাৰদৰ দুগৰাকী শিষ্য হাহা আৰু হুহুৱে পৃথিৱীত সংগীতৰ প্ৰচলন কৰে। বিদ্যাৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱী সৰস্বতীকো সংগীতৰ সৃষ্টিকাৰিণী বুলি ধৰা হয়। আৰু কেতৰোৰ প্ৰবাদ অনুসৰি মহাদেৱেহে সংগীতৰ উদ্ভাৱক। গ্ৰীক সকলৰ মাজত আৰ্ফিউচৰ সংগীতৰ কথা প্ৰচলিত হৈ আহিছে। মিচৰৰ পৌৰাণিক আখ্যান

কিছুমানত সংগীতৰ বিষয়ে বহুল ভাৱে উল্লেখ আছে। ভাৰতীয় আধ্যাত্মবাদী সকলৰ মতে সমগ্ৰ বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ড নাদৰ অধীন। এই আদি নাদেই হ'ল ওংকাৰ ধ্বনি আৰু ওংকাৰ ধ্বনিয়েই সকলো ধ্বনিৰে মূল। গ্ৰীক দাৰ্শনিক এৰিষ্টট'লৰ মতে সংগীত হ'ল মানৱৰ আধ্যাত্মিক উন্নতিৰ মূল মাধ্যম। সংগীতৰ উৎপত্তি সম্পৰ্কে থকা বৈজ্ঞানিক ধাৰণাটো হ'লগৈ- গুহাশ্ৰয়ী মানৱে হিংস্ৰ জন্তু বা শত্ৰুক খেদিবলৈ গছৰ মূতাচ চপৰিয়াই বা অন্যান্য ধৰণে শব্দৰ সৃষ্টি কৰিছিল, চিকাৰ কৰিবলৈ গৈ যাঠি-জোঙেৰে যাদুকৰী ধ্বনি তুলিছিল। বহু বিজ্ঞানীৰ মতে পশু পক্ষীৰ মাত আৰু অন্যান্য প্ৰাকৃতিক শব্দৰ অনুকৰণৰ প্ৰয়াসতে সংগীতৰ সৃষ্টি হৈছে।

অতীত ভাৰতৰ সাধক সকলে সংগীতকলাক মনোৰঞ্জনৰ চাৰি সীমাতে আবদ্ধ নাৰাখি মুক্তিৰ মার্গ হিচাপেও প্ৰয়োগ কৰিছিল। প্ৰাচীন শাস্ত্ৰৰ মতে, 'ন হি বিদ্যাসংগীতাৎ পৰা' অৰ্থাৎ সংগীতৰ যোগেদিয়েই পীড়িত আত্মাৰ হৰ্ষ-বিষাদ, ঘাত প্ৰতিঘাত আদি প্ৰকাশিত হয়। এই অৰ্থতেই আকৌ কোৱা হৈছে-

"সাহিত্য সংগীত কলা বিহীনঃ

সাক্ষাৎ পশুঃ পুচ্ছ বিধান হীনঃ।"

অৰ্থাৎ, সংগীত আৰু কলাবিহীন মানুহ নেজ আৰু শিং নথকা পশুৰ দৰে। ইংৰাজ নাট্যকাৰ শ্বেকছপীয়েৰৰ ভাষাত : "The man that hath no music in himself, nor is moved with concord of sweet sounds, is fit for treasons, stratagemes and spoils,.....let not such man be trusted."

ঐতিহাসিক ধাৰ্মিক পুথি মাত্ৰেই সংগীতৰ লগত জড়িত। মহাভাৰতত উল্লেখ আছে যে অজ্ঞাত বাসৰ কালত তৃতীয় পাণ্ডৱ অৰ্জুনে বৃহন্নলাৰ ৰূপত বিৰাট ৰজাৰ জীয়ৰী উত্তৰাক সংগীত শিক্ষা দিছিল। ৰামায়ণত হনুমানে ৰামভজন গায়েই ভক্ত শ্ৰেষ্ঠ হিচাপে খ্যাতি লাভ কৰাৰ বৰ্ণনা আছে। সংগীতৰ এই শক্তিৰ বলতেই স্বৰ্গৰাজ ইন্দ্ৰৰ ৰাজসভাত উৰ্বশী, মেনকাৰ নৃপুৰৰ বাৎকাৰ আৰু সুমধুৰ গীতৰ মুচ্ছনাত স্বৰ্গৰ দেৱতায়ো নিজকে চম্ভালিৰ নোৱাৰা হয়। গ্ৰীক, শক, আৰ্য্য, অনাৰ্য্য, ছন, পাঠান, মোগল, ইংৰাজ, মাৰাঠা, ৰাজপুত আদি প্ৰায় সকলো জাতিৰ দৰবাৰতে সংগীতে মায়াজাল ৰচাৰ কথা ইতিহাসত বৰ্ণিত হৈছে। আৰৱ সকলৰো সংগীত প্ৰীতিৰ এক সুকীয়া মৰ্যাদা আছে। ইউৰোপত নৱজাগৰণৰ মনিষী সকলে পূৰ্বপুৰুষৰ প্ৰাৰ্থনা সংগীতেৰেই হওক কিম্বা নিজস্ব সৃষ্টিৰেই হওক জনগণক একত্ৰিত কৰাৰ প্ৰচেষ্টা কৰিছিল। মোগল সম্ৰাট আকবৰৰ ৰাজসভাত তানসেনৰ সংগীতৰ যাদুৰ কথা এতিয়া কিস্বদন্তী। চিনা পৰিৱাজক হিউৱেন ছাঙে তেওঁৰ টোকা

কামৰূপ অধিপতি ভাস্কৰ বাৰ্মাৰ ৰাজসভাত নৃত্যচৰ্চাৰ কথা উল্লেখ কৰিছে। স্বৰ্গদেউ শিৱসিংহৰ সংগীত প্ৰীতিৰ কথা কোনে নাজানে। তেওঁ নিজেও গীত-মাত ৰচনা কৰিছিল আৰু উত্তৰ ভাৰতৰ পৰা ভালেমান সংগীতজ্ঞক অসমলৈ অনাইছিল।

গুনাভিৰাম বৰুৱাই 'অসম বুৰঞ্জীত' স্বৰ্গদেউ ৰুদ্ৰ সিংহৰ বিষয়ে লিখিছে যে স্বৰ্গদেৱৰ দ্বাৰা '.... মধ্য ভাৰতবৰ্ষৰ বণ্ডেল খণ্ডৰ অধিপতি লৈকো পত্ৰ লেখা হৈছিল। সেই সকলৰ পৰাই খাওন্দ ৰৈবাগীৰ সৃষ্টি হ'ল। হিন্দুস্থানৰ পৰা সেই খাওন্দ সকলে গীতগাৱ, নাচিব আৰু বজাব পৰা মানুহ কেতবিলাক আনে, ই দেশৰো এজন লোক দিল্লীলৈ গৈ পাখোৱাজ প্ৰভৃতি বজাবলৈ আৰু গীত গাবলৈ শিকি আহে।"

সংগীত এক স্বৰ্গীয় অনুভূতি। ই স্থান কাল পাত্ৰৰ বাধা নামানে। প্ৰাচ্য-পাশ্চাত্য, হিন্দু-মুছলমান, উচ্চ-নীচ, ধনী-দুখীয়া সকলোৰে বাবে সংগীত প্ৰাপ্য সাধনাৰ বস্তু। পাঁচবিধ সুকুমাৰ কলাৰ (Fine Arts) ভিতৰত সংগীতো এবিধ। শাৰংগদেৱে 'সংগীত' শব্দৰ পৰিভাষা এইদৰে দিছে- 'গীতং বাদ্যং তথা নৃত্যং এৰং সংগীত মুচ্যতে।' (গীত, বাদ্য আৰু নৃত্যৰ সুসম্বন্ধিত সমলয়ক সংগীত বোলে)। ভাৰতীয় পৰম্পৰাত কণ্ঠ সংগীতৰ স্থান হ'লগৈ সকলোৰে ওপৰত। গীতক অনুসৰণ কৰে বাদ্যই আৰু সেইবাবেই কণ্ঠ সংগীতৰ পাছতেই বাদ্য সংগীতৰ স্থান। নৃত্যৰ স্থান সকলোতকৈ শেষত; কাৰণ, গীত আৰু বাদ্যৰ অবিহনে এই বিধ কলা প্ৰদৰ্শিত হব নোৱাৰে। গীত পৰিবেশনৰ প্ৰধান মাধ্যম হ'ল কণ্ঠ। আকৌ কণ্ঠই নিঃসৃত কৰা ধ্বনি প্ৰকাশৰ মূল মাধ্যম হ'ল বাগিদ্ৰিয় সমূহ (Organs of speech)। বাকধ্বনি উচ্চাৰণত কেইবাটাও বাকযন্ত্ৰই সহায় কৰে। সাধাৰণতে হাওঁফাওঁৰ পৰা চাপযুক্ত গৰম বতাহ বাহিৰলৈ আনোঁতে নাইবা শীতল বতাহ ভিতৰলৈ নিওঁতে বাকযন্ত্ৰক নিয়ন্ত্ৰণ কৰি ধ্বনিৰ উচ্চাৰণ কৰা হয়। ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰোতে হাওঁফাওঁ (Lungs) ৰ দ্বাৰা প্ৰেৰিত বা শোষিত বায়ু পৰ্য্যাপ্ত পৰিমাণে বাগিদ্ৰিয়ৰ মাজেৰে সঞ্চালিত হৈ ওঁঠেৰে ধ্বনিৰ ৰূপত নিৰ্গত হয়। বাগিদ্ৰিয় সমূহ হ'ল : কণ্ঠনলী বা ঘটিকা (Larynx), কণ্ঠতন্ত্ৰী (Vocal chords), গলকোষ (Pharynx), আলজিভা (Uvula), কোমল তালু (Soft palate), কঠিন তালু (Hard palate), জিভা (Tongue), দাঁতৰ আলু (Gum-ridge), দাঁত (Tooth), আৰু ওঁঠ (Lips)। এইদৰে নিৰ্গত হোৱা ধ্বনিক তৰংগিক প্ৰভেদ, লয়ৰ প্ৰভেদ, উঠা-নমা, মিহি-টান আদি অৱস্থাবে ভিন্নতা প্ৰদান কৰিলেই ই পৰিবৰ্তিত হয় সুৰৰ লহৰলৈ। স্বাসাঘাত, সুৰ, আক্ষৰিক সুৰ আৰু সুৰৰ বিভিন্ন লহৰৰ নিয়ন্ত্ৰিত

সমাবেশতে বায়ুমণ্ডলত অবিচ্ছিন্ন তৰংগৰ সৃষ্টি হয় আৰু ই আমাৰ শ্ৰবণেন্দ্ৰিয়ত গীতৰ সুৰ ৰূপে ধৰা দিয়ে। অবশ্যে সকলো প্ৰাণীয়েই গীত গাব নোৱাৰে বা গালেও সঠিক লহৰৰ সৃষ্টি নহয়। সংগীত সাধনাৰ জৰিয়তেহে আৰ্জিত কৰিব পৰা যায়।

গীতৰ লগত বাদ্যৰ সম্বন্ধ আত্মা আৰু শৰীৰৰ সম্পৰ্কৰ দৰে। আত্মাৰূপী গীতে বাদ্যৰূপী শব্দৰ আকৃতিত প্ৰাণৰ সঞ্চাৰ কৰে। ভাৰতীয় বৈশিষ্ট্য পূৰ্ণ শাস্ত্ৰীয় বা ৰাগ সংগীতত ব্যবহৃত বাদ্য সমূহৰ পৰিসৰ বহুত বহল। বৰ্তমানৰ আধুনিক সংগীতত প্ৰাচ্য-পাশ্চাত্য উভয়ৰে বিভিন্ন বাদ্যৰ প্ৰদানৰ দ্বাৰা গীতক সংগ দিয়া হয়। ধনি বা স্বৰৰ উৎপত্তি, চৰিত্ৰ আদিৰ ভিত্তিত ভাৰতীয় বাদ্য সমূহক কেইবাটিও ভাগত ভগোৱা হয়। চেতাৰ, চৰোদ, তানপুৰা, বেহেলা, এচৰাজ, চাৰেঙ্গী আদি 'ততবাদ্য'ৰ অন্তৰ্ভুক্ত। ইহতৰ তাঁৰত হোৱা আঘাতত স্বৰ উৎপত্তি হয়। চামৰাৰে মুখ ঢকা আৰু তাত হাতৰ আঙুলি বা মাৰিৰে আঘাত কৰি ধনি সৃষ্টি কৰিব পৰা বাদ্য বোৰ 'হ'ল অৱনদ্ধ বাদ্য। মৃদংগ বা পাখোৱাজ, নাগাৰা, দোতৰী, তবলা, মাদল, ঢোল, খোল, দুন্দুভি, ঢোলকি, ডবা, ডম্বৰু, ঢাক, তাসা, খঙ্গৰী আদি এই শ্ৰেণীৰ। কাঁহ, কৰতাল, খুটিতাল, ভোৰতাল, জলতৰংগ, কাঠতৰংগ আদি 'ঘনবাদ্য'। ইহঁত সাধাৰণতে ধাতুৰে নিৰ্মিত আৰু ধাতুৰে আঘাত কৰি ধনি নিৰ্গত কৰা হয়। যিৰোৰ বাদ্যত মুখেৰে নিৰ্গত কৰা বায়ুৰ তৰংগৰ দ্বাৰা ধনি উৎপন্ন কৰা হয় সেইবোৰক 'সুৰিৰবাদ্য' বোলে। বাঁহী, শিঙা, পেপা, গগনা, সুতুলি, চেহনাই, কালি, হৰমনিয়াম আদি সুৰিৰ বাদ্য। বৰ্তমান ভাৰতীয় সংগীতত কংগো, বংগো, ড্ৰামচেট, ভায়োলিন মেণ্ডোলিন, হাৰাইন গীতাৰ, স্পেনিছ গীতাৰ, আদি পাশ্চাত্য বাদ্য যন্ত্ৰৰ প্ৰভাৱ অতি গভীৰ। এইবোৰৰ অবিহনে যেন আধুনিকসংগীত অলংকাৰহীন। এই উল্লেখিত বাদ্য সমূহেই ব্যৱহাৰ অনুযায়ী লোকবাদ্য, প্ৰাৰ্থনা বাদ্য, আদিবাসী বাদ্য আদি বিভিন্ন শ্ৰেণীত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ পৰিল।

বিশ্বৰ দৰবাৰত ভাৰতীয় সংগীতৰ স্থান সম্পৰ্কে আগতেই উল্লেখ কৰা হৈছে। পণ্ডিত বৰিশংকৰ, বিছমিল্লা খাঁ, ভীমশেন যোশী, পণ্ডিত যশৰাজ, পণ্ডিত শিৱনাৰায়ন, ওস্তাদ আহমদজান থিৰকুৱা, জাকিৰ হুছেইন ওস্তাদ আমজাদ আলিখান, পণ্ডিত শিৱকুমাৰ শৰ্মা আদি বিখ্যাত সংগীতজ্ঞই নিজ নিজ ক্ষেত্ৰত প্ৰদৰ্শন কৰা পাৰদৰ্শিতাৰ যোগেদি ভাৰতীয় শাস্ত্ৰীয় সংগীতকে বিশ্বৰ দৰবাৰত প্ৰতিষ্ঠিত কৰিছে। উত্তৰ ভাৰতৰ প্ৰধান সংগীত পদ্ধতি

দুটাৰ প্ৰৱৰ্তক-পণ্ডিত বিষ্ণু নাৰায়ণ ভাতখণ্ডে আৰু পণ্ডিত বিষ্ণু দিগম্বৰ পলুস্কাৰৰ নাম নল'লে এই প্ৰবন্ধ আধৰুৱা হৈ ৰব। হিন্দী ছবিজগতেও সংগীতক এক সুকীয়া স্থান প্ৰদান কৰিছে। গোবিন্দ ৰাম, কল্যানজী-আনন্দজী, লক্ষ্মী কান্ত-প্যাৰেলাল, গুলছন কুমাৰ আদি নিপুন সংগীত পৰিচালকৰ পৰিচালনাত দাদাচাহেব ফাল্কে বাঁটা বিজয়ী ৰামচন্দ্ৰ নাৰায়ণজী দ্বিবেদী, মজৰুহ চুলতান পুৰী, নৌচাদ, আনন্দ বক্সী আদি গীতিকাৰৰ বিভিন্ন পটভূমিত ৰচিত গীতত সুনিপুন বাদ্যযন্ত্ৰীৰ সহযোগত মুকেশ, কিশোৰ কুমাৰ, মঃ ৰফি, লতা মংগেশকাৰ, আশা ভোঁচলে আদি সুগায়ক গায়িকাই কঠ দি সংগীতক এক সুশ্ৰব্য অৱলম্বনলৈ পৰিণত কৰিছে। কেৱল ফিল্ম সংগীতেই এতিয়া সংগীতৰ এক পৃথক ধাৰা ৰূপে স্বীকৃতি পোৱাৰ উপক্ৰম হৈছে, কাৰণ সংগীতৰ মানদণ্ড চাইহে এতিয়া এখন ছবিৰে কিমান দৰ্শক গোটাৰ পাৰে তাৰ হিচাপ-নিকাচ কৰিব পৰা হৈছে। আঞ্চলিক বৈষম্য থকা ৰাজস্থান, পাঞ্জাব, কাশ্মীৰ, উত্তৰ প্ৰদেশ, হিমাচল প্ৰদেশৰ নৃত্য সমূহে বহুতো পৰ্যটকক আকৰ্ষিত কৰিছে। কেৰেলা, তামিলনাডু, কৰ্ণাটক, আদি ৰাজ্যৰ দ্ৰাবিড়ীয় সংগীত কলাইও সমগ্ৰ দেশতে বহু অনুৰাগীৰ সৃষ্টি কৰিছে। ৰবীন্দ্ৰনাথৰ অনুপম সৃষ্টি ৰবীন্দ্ৰ সংগীতৰ যুগজয়ী আবেদনৰ বিষয়ে বহলাই নক'লেও চলে। অসমীয়া জাতিৰ সংগীত সাধনাৰ ক্ষেত্ৰত বিষ্ণু ৰাভা, জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা আৰু পাৰ্বতীপ্ৰসাদ বৰুৱাৰ নাম যুগমীয়া হৈ আছে আৰু হৈ ৰব। ৰাভাসংগীত, জ্যোতি সংগীত আৰু পাৰ্বতীপ্ৰসাদৰ গীতে আধুনিক অসমীয়া সংগীতৰ ভেটি নিৰ্মাণ কৰিছে। তাৰ পিছতে নাম লব লাগিব ভূপেন হাজৰিকাৰ। সংগীত নাটক একাডেমিৰ অধ্যক্ষ ডঃ হাজৰিকা অসমীয়া মাত্ৰেই গৌৰৱৰ উৎস। অসমৰ সংগীত জগতলৈ তিৰা, কাৰ্বি, ৰাভা, বড়ো, কছাৰী, চুতিয়া, কোচ, মেচ, ডিমাচা, দেউৰী, মিচিং, মিৰি, গাৰো, অকা, ডফলা, খাছীয়া, জয়ন্তীয়া, নগা, মিজো আদি আৰ্য্য অনাৰ্য্য আটাইৰে অৱদান আছে। বিছনাম গৰখীয়া নাম, নিচুকনি গীত, নাওখেলোৱা গীত, বাৰমাহী গীত, আইনাম, বিয়ানাম, বনগীত, দেহবিচাৰৰ গীত আদিৰ সংমিশ্ৰণত সৃষ্টি হৈছে অসমৰ সংগীত ক্ষেত্ৰ। ওজাপালি, গোৱালপৰীয়া লোকগীত, কামৰূপী লোকগীত আদিতো আছেই। আমাৰ মনলৈ নিস্বাৰ্থ প্ৰেম আৰু প্ৰেমৰ জলধিৰেই সংগীত নামি আহক কুলু কুলু সুৰেৰে। □

আমাৰ মানসিকতা

বাবুল মালাকাৰ

গ্ৰন্থাগাৰিক, মহাবিদ্যালয় গ্ৰন্থাগাৰ

খিৰীত আজিলৈকে যিমান বিলাক প্ৰাণীৰ সন্ধান পোৱা গৈছে তাৰ ভিতৰত 'মানুহ' নামৰ এই প্ৰাণী বিধক 'শ্ৰেষ্ঠ জীৱ' বুলি কোৱা শুনা যায়। এই কথাটো ৰোধ হয় এই বাবেই কোৱা হয় যে মানুহৰ বুদ্ধিৰ পৰিমাণ অইন জীৱতকৈ বেছি। সেই বাবে মানুহে অইন জীৱ-জন্তু আনকি লগৰ মানুহকো নিজৰ তলতীয়া কৰি বশ কৰিব পাৰিছে। কিন্তু এই বুদ্ধি খিনি যদি আমি বাদ দি বাকী আচৰণ বিলাক অইন প্ৰাণীৰ সৈতে বিজাই চাওঁ-তেতিয়া হ'লে ৰোধহয় মানুহেই আটাইতকৈ অধম আৰু তল খাপৰ প্ৰাণী হিচাপে পৰিগণিত হ'ব। ইয়াৰ কাৰণ ৰোৰ হ'ল :-

১। মানুহে নিজৰ মৃত্যুবাণ নিজে ৰচনা কৰে। যেনে- যুদ্ধৰ সাজ-সজ্জা, সা-সৰঞ্জাম, অপকাৰী যান-বাহন আদি। মহামুখহিহে নিজৰ মৃত্যুবাণ নিজে ৰচনা কৰে। কালিদাস হেনো আগ বয়সত এজন মূৰ্খ আছিল; সেইবাবে তেওঁ গছৰ আগফালে উঠি গুৰিৰ ফালে ঘপিয়াইছিল।

২। মানুহ অত্যন্ত ঈৰ্ষাপৰায়ণ আৰু হিংসাকুৰীয়া। কোনো এজন মানুহৰ যদি কোনো দিশত কিবা অস্বাভৱিক ধৰণৰ উন্নতি হ'বলৈ ধৰিলে অইন ৰোৰে কুটকৌশল কৰি হয় তেওঁৰ উন্নতিৰ পথ বন্ধ কৰি দিব; নহয় সম্পত্তি কাঢ়ি বা হত্যা পৰ্য্যন্ত কৰিব।

৩। মানুহ অহংকাৰী। অইনতকৈ যদি কোনো এজনৰ যিকোনো এটা বিষয়তে অলপমান বেছি টনকিয়াল হ'ল; তেনেহলে সেইজনে ভাবিবলৈ আৰম্ভ কৰে যে পৃথিৱীত তাতকৈ উচ্চ খাপৰ লোক কোনো হ'ব নোৱাৰে। এই দিশটো আৰ্থিক বা বিদ্যা যিকোনো বিষয়ৰে হ'ব পাৰে। কিন্তু অইন প্ৰাণীৰ ক্ষেত্ৰত এনেকুৱা ধৰণৰ তলখাপৰ মনোভাৱ দেখা নাযায়।

এই ধৰণৰ আৰু হাজাৰ হাজাৰ কাৰণ আছে যিবিলিকে মানুহক সকলোতকৈ 'অধম' জীৱ বুলি সৰল যুক্তি দাঙি ধৰিব। ৰসৰাজ বেজবৰুৱাদেৱে আজি থকা হ'লে ইয়াৰ যুক্তি সমূহ তেখেতে বহলাই দাঙি ধৰিব পাৰিলেহেঁতেন। এতিয়া আহো আচল কথালৈ। আমাৰ এনে ধৰণৰ মানসিকতা কিয় গঢ় লৈ উঠিল! আমি আটাইৰোৰ মানুহ এনেকুৱা নীচ মনোবৃত্তিৰনে? এনেকুৱা কপটীয়ানে?

নহয়। আমাৰ মাজত এই দুই চাৰিজন দেৱতা সদৃশ মানুহো আছে। আমাৰ প্ৰকৃত শিক্ষাৰ অভাৱ। জ্ঞানৰ অভাৱ।

শিক্ষা হ'ল এটা প্ৰক্ৰিয়া যি ব্যক্তিৰ জন্মৰ পৰা মৃত্যুলৈকে চলি থাকে; তিতা-কেঁহা-মিঠা অভিজ্ঞতাৰ ভাল ভাল খিনি লগ লাগি জ্ঞানৰ সৃষ্টি হয়; ইয়াকে প্ৰকৃত শিক্ষা বুলি ক'ব পাৰি। মহান চিন্তাবিদ প্লেটো আৰু চক্ৰেটিচে কৈছিল যে শিক্ষা বাহিৰৰ পৰা জাপি দিয়া বস্তু নহয়; ই ব্যক্তিত্বত স্বতঃস্ফূৰ্ত ভাৱে উদ্ভৱ হোৱা এটা বিশিষ্ট প্ৰক্ৰিয়া।

পৃথিৱীখনত নতুন নতুন উদ্ভৱ, আবিষ্কাৰ ইমান দ্ৰুত গতিত হ'ব ধৰিছে যে ইয়াক 'উদ্ভৱ' শব্দটোৰে সামৰিব নোৱাৰি 'বিস্ফোৰণ' বুলিব লগা হৈছে। গ্ৰন্থাগাৰ সমূহ এই জ্ঞানৰ ভাণ্ডাৰটি চিৰাচৰিত ৰীতি মতে নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব নোৱাৰা হৈছে; ফলত কম্পিউটাৰৰ সহায় লব লগা হৈছে। সেইবাবে আজিৰ গ্ৰন্থাগাৰ সমূহ 'গ্ৰন্থাগাৰ আৰু তথ্য কেন্দ্ৰ' লৈ উন্নীত হ'ল। গতিকে এই বিস্ফোৰণৰ যুগত এজন 'পণ্ডিত' মন্য মানুহেনো কিমান খিনি জ্ঞানৰ অধিকাৰী হ'ব পাৰে? প্লেটোৱে কৈছিল -" মই ইয়াকে জানো যে মই একো নাজানো " সেইজন মনীষি প্লেটোৰ কোনটো বিষয়ত জ্ঞান নাছিল? তেওঁ কি নাজানিছিল?

আমাক সৎ, আদৰ্শবান আৰু জ্ঞানী হ'বলৈ কিহে শিকায় বাক? বিশেষকৈ তিনিটা কাৰণে শিকায়। সেইকেইটা :-

১। পিতৃ-মাতৃ বা পূৰ্বপুৰুষৰ পৰা আহৰণ কৰা শক্তি।

২। পাৰিপাৰ্শ্বিক অৱস্থা; আৰু

৩। গ্ৰন্থৰ প্ৰভাৱ বা গ্ৰন্থৰ অন্তৰ্নিহিত শক্তি।

পূৰ্বপুৰুষৰ পৰা পিছৰ পুৰুষলৈ অহা প্ৰভাৱে কেনে ধৰণে শৰীৰ আৰু মন গঠনত অৰিহণা যোগায় মনোবিজ্ঞানী সকলে তাক আলোচনা কৰিছে। উৎকৃষ্ট মানৰ শস্যৰ খেতি কৰিবলৈ যিদৰে উপযুক্ত প্ৰাকৃতিক পৰিবেশৰ উপৰিও উচ্চ মানৰ বীজৰ প্ৰয়োজন ঠিক তেনেকৈ সু-বংশত সদায় গুণী জ্ঞানী পুৰুষৰ জন্ম আশা কৰিব পাৰি। বংশৰ চিন্তাধাৰা, ভাৱনা, ধাৰণা, জ্ঞান-অজ্ঞানৰ

মাত্ৰা পিছৰ পুৰুষত স্থাপিত হয়। কিন্তু শিশু অৱস্থাৰ পৰা পূৰ্ণাংগ মানুহ হিচাপে গঢ়িবলৈ সু-বংশই যথেষ্ট হ'ব নোৱাৰে। বংশৰ প্ৰভাৱ ৫০ ভাগহে।

ইয়াৰ উপৰিও দৰকাৰ হয় সু-পাৰিপার্শ্বিক অৱস্থাৰ। ঘৰখনৰ পৰিবেশ, ওচৰ-চুবুৰীয়াৰ প্ৰভাৱ, 'ৰেডিঅ', টেলিভিচন, বাতৰি কাকত আদিৰ সুস্থ মানদণ্ডৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সুস্থ মগজৰ ব্যক্তি বা সমাজ এখন গঢ় লৈ উঠিব পাৰে। কিন্তু ইয়াৰ পিছত প্ৰভাৱ ২০ ভাগহে মাত্ৰ। ওপৰোক্ত এই দুই প্ৰভাৱ যদি লগ লগাই দিয়া যায় বা এই দুই প্ৰভাৱে শিশু বা কিশোৰক সুস্থ চিন্তাধাৰাৰে সু-নাগৰিক হ'বলৈ সাজু কৰি তোলে অৰ্থাৎ প্ৰস্তুত কৰি তোলে।

উপযুক্ত গ্ৰন্থ অধ্যয়নে ইয়াৰ পিছৰ পৰ্যায়লৈ অৰ্থাৎ নিজা বাটত আগবঢ়াই লৈ যাব পাৰে। সু-গ্ৰন্থই জ্ঞানৰ পোহৰ বিলায়। আচল বাট দেখুৱাই আগবঢ়াই লৈ যায়। একোখন গ্ৰন্থত একোজন মনীষীৰ মহৎ চিন্তাধাৰা, একোখন সমাজ, সমাজৰ আচাৰ ব্যৱহাৰৰ, শিক্ষা-সংস্কৃতি সমস্ত লুকাই থাকে। পৃথিৱীৰ চুকে কোনে মানুহে সন্মুখীন হোৱা বিভিন্ন সমস্যা, জীৱনৰ অকোৱা-পকোৱা বাটৰ

বিৱৰণ, সুকৰ্ম কু-কৰ্মৰ চান্দুস পৰিণতি আদি গ্ৰন্থ সমূহে বুকুত বান্ধিলে ফুৰে। উস্তভয়স্কিৰ 'Crime and Punishment' ত এলেনা বুঢ়ীক হত্যা কৰা ডেকা সমাজসেৱীজন মানসিক অশান্তিত কিয় পুৰি মৰিবলগীয়া হ'ল! ফ্লুবাৰ্টৰ 'Madam Bovary' ৰ মনস্তত্ত্ব কি? এই ধৰণৰ বিখ্যাত প্ৰশ্ন সমূহে ভবাই তোলে মানুহক। আমাৰ বিবিধি কুমাৰ বৰুৱাৰ (বান্ধা বৰুৱা) 'সেউজী পাতৰ কাহিনী' ৰ 'চনিয়া' ৰ চৰিত্ৰই কি কথা দাঙি ধৰিলে! এই বিলাক চৰিত্ৰই আমাক নিজকে সংশোধিত হ'বলৈ শিকায়।

কোনো এটা বিষয়ত গভীৰ অধ্যয়ন কৰিবলৈ হ'লে যথেষ্ট পৰিমাণৰ গ্ৰন্থৰ আৱশ্যক হৈ পৰে। সকলোৰে বাবে এই গ্ৰন্থ সংগ্ৰহ সহজ সাধ্য কাম নহয়। বেছি দূৰলৈ নগৈ আমাৰ মহাবিদ্যালয় গ্ৰন্থাগাৰটোলৈ লক্ষ্য কৰিলেই এই কথা স্পষ্ট হৈ পৰিব। অৱশ্যে জ্ঞান-পিপাসু, লগতে সামৰ্থ থকা সকলে নিজাকৈ কিতাপ সংগ্ৰহ কৰি জ্ঞান আহৰণৰ ব্যৱস্থা কৰে। এনেকুৱাকৈ সংগ্ৰহ আৰু সংৰক্ষণ ব্যৱস্থা কৰি ব্যক্তিগত পুথিভঁড়াল বা গ্ৰন্থাগাৰ বুলিব পাৰি। মহামান্য অসমীয়া প্ৰাচ্য চিন্তাবিদ কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ, লৌহ মানৱ বিষ্ণুৰাম মেধি, সমালোচক নন্দ তালুকদাৰ আদিৰ ব্যক্তিগত গ্ৰন্থাগাৰ সমূহৰ তুলনা নাই।

গ্ৰন্থ মানুহৰ এক নীৰৱ আৰু গুণী সংগী। গ্ৰীচ পণ্ডিত চক্ৰেটিচে কৈছিল-নিৰল আনন্দ আৰু নিবিড় সুখ অনুভূতি লাভৰ বাবে ভগৱানে মানুহৰ কাৰণে এটা মাত্ৰ উপায় সৃষ্টি কৰি থৈ গ'ল। সেয়া হ'ল গ্ৰন্থ প্ৰেম। সাধাৰণতে অন্তৰত প্ৰেমৰ উপলব্ধি হ'লে মানুহ যেনেকৈ কোমল আৰু দৃঢ় হয় তেনেকৈ গ্ৰন্থপ্ৰেমে মানুহক অসৎ প্ৰকৃতিৰ পৰা আঁতৰাই ৰাখে। গল্প, উপন্যাস, নাটক, অতীতৰ বুৰঞ্জী, ডাঙৰ মানুহৰ জীৱনী আদি বিষয়ক গ্ৰন্থই আমাৰ চৰিত্ৰ গঠনত কেনেকৈ সহায় কৰে সেই কথা ইংৰাজ কবি থমাচ হুদে এইদৰে কৈছে - "মোৰ কিতাপৰোৰে সদায়মোক জুৱাৰী, মদপী আৰু নিষ্কৰ্মা কিছুমানৰ সঙ্গ লাভৰ পৰা আঁতৰাই ৰাখিছিল।"

গ্ৰন্থৰ উপকাৰীতাৰ বিশালতালৈ চাই ভণ্টেয়াৰে স্বীকাৰ কৰি গ'ল- "গ্ৰন্থই আধুনিক পৃথিৱীখন শাসন কৰি আছে।" কিন্তু এনেকুৱা ধৰণৰ আদৰৰ বস্তু নেওঁটি আমি

গ্ৰন্থ মানুহৰ এক নীৰৱ আৰু গুণী সংগী।
গ্ৰীচ পণ্ডিত চক্ৰেটিচে কৈছিল-নিৰল আনন্দ
আৰু নিবিড় সুখ অনুভূতি লাভৰ বাবে
ভগৱানে মানুহৰ কাৰণে এটা মাত্ৰ উপায়
সৃষ্টি কৰি থৈ গ'ল। সেয়া হ'ল গ্ৰন্থ প্ৰেম।

বজাৰৰ সস্তীয়া চিনেমা, উপভোগ কৰি নিজৰ নিজৰ হত্যাৰ পথ নিজে বাছি লব ধৰিছে। তাৰ পৰিণতিত সমাজত অপদাৰ্থ ল'ৰা-ছোৱালী কিছুমানৰ উৎপাদন হৈছে যাৰ প্ৰকোপত অফিচ-কাছাৰী, ৰাজ্য-ঘাট

আদি সকলোতে প্ৰদূষণৰ ঢল নামিছে। আনকি এই দুৰ্নীতি গৈ ৰাজভৱনতো খোপনি পুতি বহিল। যাৰ পৰিণতিত দেশপ্ৰেমিক (?) মন্ত্ৰীয়ে গ্ৰন্থাগাৰৰ সলনি মদৰ দোকানখোলাত হে গভীৰভাৱে মনোনিৱেশ কৰিছে। ("পুথিভঁড়াল এতিয়া গুৰুহীন! চৰকাৰে গুৰুত্ব দিছে বিলাতী সুৰাৰ বিপনীক"-আজিৰ বাতৰি-১৭ জুন/৯৭ চন); ৰাজভঁড়ালৰ পৰা লুটিব ধৰিছে কোটি কোটি টকা। এই বিলাকেই ঠেক মনোবৃত্তি আৰু পঙ্গু মানসিকতাৰ ফল। দেশ স্বাধীন হোৱাৰ কেইবছৰমান পিছলৈ কেইজনমান গুণী-জ্ঞানীলোকে গ্ৰন্থাগাৰ সমূহক শিক্ষা অনুষ্ঠানসমূহৰ এৰাব নোৱাৰা সম্পত্তি ৰূপে চিনাক্ত কৰিছিল। তাৰ প্ৰমাণ হ'ল ১৯৪৮ চনৰ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে গঠন কৰা ড° ৰাধাকৃষ্ণন শিক্ষা আয়োগ, ১৯৬৬ চনৰ কোঠাৰী শিক্ষা আয়োগ, ১৯৫৭ চনৰ বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগ আদি। স্বাধীনতাৰ পিছত কেইবছৰ মানলৈ দেশ শাসন কৰা নেতা সকল আছিল দেশ প্ৰেমিক আৰু ৰাজভঁড়ালটো আছিল জনসাধাৰণৰ কল্যাণৰ বাবে। আজি তাৰ ঠাই দখল কৰিলে ওপৰত বৰ্ণনা কৰাৰ দৰে পঙ্গু মানসিকতাৰ কিছুমান চোৰ-ডকাইতে; ৰাজভঁড়ালটো হ'ল সেই সকলৰ খীৰতী গাঁই। গতিকে এই মখাৰ দ্বাৰা জনসাধাৰণে কিবা কল্যাণ কামনা কৰিব পাৰেনে? আজি দেশৰ স্বাধীনতাৰ ৫০ বছৰ পিছতো অসমৰ

২,২৪,১৪,৩২২ জনসাধাৰণৰ মাজত(১৯৯১ চনৰ লোক পিয়ল মতে) ৰাজহুৱা পৰ্য্যায়ত (সিও নামতহে) ২২ টা জিলা পুথিভঁড়াল, ১টা শিশু পুথিভঁড়াল, ১৪টা মহকুমা পুথিভঁড়াল, এটা শাখা মহকুমা পুথিভঁড়াল আৰু ২০ টা গ্ৰাম্য পুথিভঁড়াল (এই কেইটাৰ চিন-মোকাম প্ৰায় নায়েই)ৰ শৰদেহ আগত লৈয়ে পাঠক সমাজ সম্ভুষ্ট থাকিব লগীয়া হৈছে। অতি দুখৰ কথা যে অসম বিধান সভাৰ সচিবালয় গ্ৰন্থাগাৰটোত আনকি মাহেকত গড়ে এদিনকৈও ব্যৱহাৰ কৰা মন্ত্ৰী বিধায়কৰো অভাৱ। এনে স্থলত অসমত ৰাইজে এই দেশপ্ৰেমিক(?) সকলৰ পৰা এখন সুকীয়া গ্ৰন্থাগাৰ আইনৰ আশা কৰিব পাৰেনে? অন্ধ্ৰপ্ৰদেশ, কৰ্ণাটক, কেৰালা, পশ্চিমবঙ্গ, মণিপুৰ, হাৰিয়ানা আনকি সৌ সিদিনা (১৯৯০ চনত) মিজোৰামতো চৰকাৰে গ্ৰন্থাগাৰ আইন একোখন পাছ কৰি গ্ৰন্থৰ প্ৰতি সন্মান প্ৰদৰ্শন কৰি দেখুৱালে। এনেকুৱা স্থলত তাহানি কালতে স্বৰ্গীয় আনন্দৰাম ঢেকিয়াল ফুকনদেৱে লিখা "ইংলেণ্ডৰ বিৱৰণ" নামৰ পাঠটিৰ কথা মনত কৰি বিজ্ঞজনে নিশ্চয় উচুপি উঠিব।

আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰত স্বয়ং ৰাষ্ট্ৰপতি গৰাকীয়েও সময়ে সময়ে স্কুল পৰিদৰ্শন কৰে। আমি ধোদৰোৰে সেইবিলাক কথা কল্পনা কৰিব পাৰোনে? সিবিলাক দেশত গ্ৰন্থাগাৰৰ বিজ্ঞানৰ লগত কাহানিৰাই তথ্য বিজ্ঞান (Information Science) শব্দটো লগ লাগিল। এই কেন্দ্ৰ সমূহত (তথ্য কেন্দ্ৰ) কম্পিউটাৰৰ যোগেদি সেৱা আগবঢ়োৱা হয়। তাতে আকৌ আজি কালি যিটো আমি 'ইন্টাৰনেট' ৰোলা শব্দ শুনিছো সিও তাৰ 'নেটৱৰ্ক' ব্যৱস্থাৰ লগত লগ লাগি গ'ল। কিন্তু আজি আমি সেই ৰোপা-ককাৰ দিনৰ আও পুৰণি নিয়ম নীতিখিনিকে খামোচ মাৰি ধৰি আছো। আমাৰ অতীত গৌৰৱ খান্দি থাকোতেই গ'ল। আমি ৰাজভঁড়াল লুটি, অইনক ঠগি নিজৰ পেটটো ভৰাব জানো। গতিকে আমাৰ চিন্তাধাৰা, আমাৰ মানসিকতা ঠেক পৰিসৰৰ নহৈ হ'ব কি? এনেবোৰ কাৰণত অগ্নিকবি কমলাকান্ত ভট্টাচাৰ্যই কোৱা "হায় হায় হায় বুকু ফাটি যায়/ যি জুয়ে পুৰিছে হৃদয় সদায়" কথাখিনি বুকুত বান্ধি লৈ

শ্মশান যাত্ৰা কৰাৰ বাহিৰে আৰুনো উপায় কি ?

মানসিকভাৱে এখনি সুস্থ সৰল সমাজ গঢ় দিবলৈ হ'লে মদৰ প্ৰতি দিনে দিনে আদৰ বঢ়াৰ সলনি যদি জ্ঞান অৰ্জনৰ প্ৰতি অৰ্থাৎ গ্ৰন্থৰ প্ৰতি আদৰ বাঢ়িলেহেঁতেন, এক সৰল গ্ৰন্থাগাৰ ব্যৱস্থাৰ প্ৰতি উৎসাহ বাঢ়িলেহেঁতেন, ব্যক্তিগতই হওঁক বা ৰাজহুৱাই হওক বিয়া-সবাহ, পূজা আদি উৎসৱ সমূহত মদ ভাঙৰ অত্যাচাৰ নকৰি যদি সেইখিনি টকাৰে গ্ৰন্থ উপহাৰ দিয়া প্ৰথাৰ প্ৰচলন হ'লেহেঁতেন ! হয়ৰে অসমীয়া জাতি ! হয়ৰে ভাৰতীয় সকল !

বিশেষকৈ দুখীয়া শ্ৰেণীটোৰ বাবে গ্ৰন্থাগাৰ যে কিমান উপকাৰী তাক ভুক্ত ভোগীয়েহে বুজে। কিন্তু এই শ্ৰেণীটোৰ কথা ভাৰতত কোনে ভাৱে ! কেইজনমান ধুৰন্ধৰে বাহিৰত দেখুৱাই মাৰ্জ্জৰ সূত্ৰৰ ব্যাখ্যা কৰি লাখ লাখ টকা লাভৰ ব্যৱসায় এটাহে যেন কৰি আছে। (মহাত্মা গান্ধীৰ নাম বিক্ৰী কৰি যি দৰে ভণ্ড কিছুমান কোটি পতি হৈ আছে)। কি ডেকা, কি বুঢ়া, কি শিশু-আটাইৰে মানসিক উৎকৰ্ষ সাধন কৰাৰ প্ৰধান অস্ত্ৰ হ'ল গ্ৰন্থ। বয়স অনুযায়ী অৱশ্যে প্ৰকৃতিৰো ভিন্নতা আছে। একোখন গ্ৰন্থ একোটা বিশেষ বয়সৰ বাবে উপযোগী। আজৰি সময় পালেই গ্ৰন্থ অধ্যয়ন কৰা উচিত। এখন গ্ৰন্থ অধ্যয়নে মনত যেনেকুৱা ধৰণৰ প্ৰশান্তি আনি দিব পাৰে একে ঘটনা পুস্ত এখন মঞ্চনাটকে সেইখিনি সুখ দিব নোৱাৰে। কিয়নো গ্ৰন্থ অধ্যয়ন কৰোতে পাঠকৰ কল্পনা শক্তিৰ অতি দৰকাৰ হয়। এই কল্পনা শক্তিয়ে এক ধৰণৰ মানসিক সুখ আনি দিয়ে। গতিকে এনেধৰণৰ বিভিন্ন কাৰণত আমি যি কোনো সং উপায়ে গ্ৰন্থ সংগ্ৰহ কৰিব লাগে, সংৰক্ষণ কৰিব লাগে আৰু তাক ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে। তেতিয়াহে আমি অদূৰ ভবিষ্যতে এখনি মানসিক ভাৱে সুস্থ সমাজ আশা কৰিব পাৰো। তেতিয়াহে 'মানুহ' নামৰ প্ৰাণীবিধে ওপৰত বৰ্ণনা কৰাৰ দৰে অইন জীৱ-জন্তুৰ শাৰীৰ পৰা ক্ৰমে পৃথক হৈ এবিধ উন্নত প্ৰাণী হিচাপে পৰিচয় দিব পাৰিব। □

গাড়ী চালকৰ পৰা নোবেল বঁটালৈ

ৰক্তিম প্ৰতিম তামুলী
উঃ মাঃ ২য় বৰ্ষ (বিজ্ঞান)
(১৯৯৮-৯৯)

লোকজনৰ ইচ্ছা আছিল সৈনিক হিচাপে ভৰ্তি হোৱাৰ। কিন্তু চকু এটা বেয়া হোৱা বাবে ৰেডক্ৰচৰ এম্বুলেন্স চালকৰ কামতহে ভৰ্তি হ'ব লগা হয়। যুদ্ধ ক্ষেত্ৰত গুলি-বাৰুদ, হত্যা, লুণ্ঠন আদিয়ে তেওঁৰ মনত এনে এটা সাঁচ বহুৱালে যে তাৰ আলমতে তেওঁ ৰচনা কৰিলে 'ফেয়াৰেল টু আৰ্মছ', 'ডি চান অল্‌চ' ৰাইজেছ', 'মেন উইডাউট ৰমেন' নামেৰে তিনিখন বিখ্যাত উপন্যাস। অতি কম দিনৰ ভিতৰতে উপন্যাস কেইখনে সমগ্ৰ বিশ্বতে প্ৰচুৰ জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰিলে। এই গাড়ী চালকজনে এদিন আত্ম-প্ৰকাশ কৰিলে এজন বিখ্যাত সাহিত্যিক হিচাপে। কেৱল এয়ে নহয়, ১৯৫৪ চনত লিখা 'দি অল্ড মেন এণ্ড দি ছি', নামৰ উপন্যাস খনৰ বাবে তেওঁ লাভ কৰিলে বিশ্বৰ শ্ৰেষ্ঠতম পুৰস্কাৰ 'নোবেল বঁটা'। সাধাৰণ গাড়ী চালক এজনৰ পৰা গৈ সাহিত্যৰ নোবেল বঁটা লাভ কৰা লোকজনেই হ'ল বিখ্যাত সাহিত্যিক আৰ্নেষ্ট হেমিংৱে।

এইজন মহান সাহিত্যিকৰ জন্ম হয় ১৮৯৯ চনত আমেৰিকাৰ চিকাগো চহৰৰ ইলিনছৰ ৱাৰ্কপাৰ্ক নামে এখন সৰু ঠাইত। দেউতাক ফ্লেৰেন্স হেমিংৱে এজন চিকিৎসক আছিল। মাক গ্ৰেচ হেমিংৱে আছিল সংগীতানুৰাগী আৰু চিত্ৰশিল্পী।

হেমিংৱেৰ বয়স যেতিয়া ষোল্ল বছৰ, তেতিয়াই তেওঁৰ প্ৰথমটো গল্প 'টাৰপজ' প্ৰকাশ পাইছিল তেওঁ পঢ়া বিদ্যালয়খনৰ আলোচনীত। এই বিদ্যালয়ত থাকোতেই এবাৰ বক্সিং খেল অনুশীলন কৰোতে চকু এটাত বেয়াকৈ আঘাত পোৱাত চকুটো নষ্ট হয়। ১৯১৭ চনত ৱাৰ্ক পাৰ্ক বিদ্যালয়ৰ পৰা প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ সেনাবাহিনীত ভৰ্তি হ'বলৈ যায় যদিও অনুমতি নাপালে। ১৯১৮ চনত হেমিংৱেই ৰেডক্ৰচৰ এম্বুলেন্স চালক হিচাপে ইটালীলৈ যায়। তাত যুদ্ধত আঘাত প্ৰাপ্ত হৈ মিলান চিকিৎসালয়ত তিনিমাহ থাকিব লগাত পৰে। সেই সময়ৰ অভিজ্ঞতাকে লৈ তেওঁ ৰচনা কৰিলে জীৱনৰ প্ৰথম উপন্যাস কেইখন। যুদ্ধ শেষ হোৱাত হেমিংৱে কানাডাত স্তাৰ উইক্লিৰ সাংবাদিক হিচাপে কিছুদিন কাম কৰে। তাৰ পিছত চিকাগোলৈ আহি চিকাগো ট্ৰিবিউনত সাংবাদিক হিচাপে যোগ দিয়ে। ইয়াতে তেওঁ প্ৰখ্যাত নাট্যকাৰ ঔপন্যাসিক ছাৰ উড এণ্ডাৰচনৰ লগত পৰিচয় হয়। ১৯২১ চনত হেমিংৱেই হেডলী ৰিচাৰ্ডচনক বিয়া কৰায়। ১৯২৩ চনত 'থ্ৰি ষ্টৰিজ এণ্ড টেন পয়েম্‌ছ' আৰু ১৯২৫ চনত চুটি গল্পৰ সংকলন 'ইন ৱাৰ টাইমছ' প্ৰকাশ কৰে। আচৰিত কথা এয়ে যে এনে এজন মহান সাহিত্যিকৰ প্ৰথম অৱস্থাত

ৰচনা কৰা গল্প সমূহ আলোচনীৰ সম্পাদক সকলে প্ৰকাশৰ উপযোগী নহয় বুলি ঘূৰাইহে পঠাইছিল। তথাপিও তেওঁ হতাশ নহৈ লিখিয়েই আছিল। ১৯২৬ চনত 'টি টৰেণ্ট অৱ স্প্ৰিং' নামৰ এখন ব্যঙ্গ সাহিত্য প্ৰকাশ পায়। উপন্যাসিক হিচাপে তেওঁৰ প্ৰথম কৃতি হ'ল ১৯২৬ চনত প্ৰকাশ পোৱা 'দি ছান অল্‌চ' ৰাইজেছ'। ১৯২৭ চনত তেওঁ ব্যক্তিগত অভিজ্ঞতাক লৈ লিখি উলিয়ালে 'এ ফেয়াৰেল টু আৰ্মছ'। ১৯৩০ চনত প্ৰকাশিত তেওঁৰ 'এক্ৰছ দি ৰিভাৰ এণ্ড ইনটু ৰিভাৰ জীৱন কাহিনী বৰ্ণিত হৈছে। 'উইনটাৰ টেক নাথিং', 'দি ফিফট কলাম', 'দি শ্বৰ্ট হেপী লাইফ অৱ ফ্ৰান্সিছ কেনৱাৰ' আৰু 'ডেথ ইন দি আফটাৰনুন' আদি তেওঁৰ আন

প্ৰথমা পত্নীৰ লগত বিবাহ বিচ্ছেদ হোৱাত মেৰীৰ লগত বিবাহ পাশত আৱদ্ধ হয়। এই সময় হোৱাত তেওঁ ৰচনা কৰে জীৱনৰ শ্ৰেষ্ঠ উপন্যাস 'দি অল্ড মেন এণ্ড দি ছি' আৰু এই খনেই আছিল তেওঁৰ জীৱনৰ শেষ উপন্যাস। ১৯৫৩ চনত এই উপন্যাস খনৰ বাবে 'পুলিৎজাৰ বঁটা', আৰু ১৯৫৪ চনত নোবেল বঁটা লাভ কৰে। উল্লেখযোগ্য যে তেওঁ নিজে দুশবাৰ অধ্যয়ন কৰাৰ পিছতহে উপন্যাসখন প্ৰকাশ কৰিছিল। ইয়াত ছপ্তিয়াৰ বৃদ্ধ মাছমৰীয়া এজনৰ কাহিনী বৰ্ণনা কৰিছে। মাছ মৰীয়াজনে বহু কষ্টৰ মূৰত মৰা মাছটো সাগৰৰ পাৰলৈ আনি দেখে যে মাছটোৰ কেৱল জঁকাটোহে আছেগৈ। তথাপিও তেওঁ হতাশ নহৈ জঁকাটোকে নিজৰ জুপুৰীটোলৈ লৈ যোৱাত লগৰ মাছমৰীয়া সকল মাছটোৰ বৃহৎ জঁকাটো দেখি আচৰিত হৈছিল। তেওঁৰ এই উপন্যাস খনিৰ মূল বক্তব্য হ'ল যে কিবা এটা পোৱাতকৈ, পাবলৈ কৰা একানপতীয়া কৰ্তব্যতো গোৰৰ অনুভৱ কৰিব পাৰি।

হেমিংৱেই জীৱনৰ শেষ দিন কেইটা কিউৱাত থাকি সাহিত্য ৰচনা কৰাৰ লগতে সাগৰত মাছ ধৰি পাৰ কৰিছিল। ১৯৫৪ চনত তেওঁ আফ্ৰিকালৈ যাওঁতে বিমান দুৰ্ঘটনাত অসুস্থতা তেওঁৰ অসহ্যকৰ হৈ পৰিছিল। সেয়েহে ১৯৬১ চনৰ জুলাই মাহৰ কোনোবা এটা পুৱাত তেওঁ আত্মহত্যা কৰিলে। এই মহান সাহিত্যিক গৰাকীয়ে দেখুৱাই থৈ গ'ল কেনেকৈ অধ্যৱসায় আৰু একানপতীয়া চেপ্টা থাকিলে সাধাৰণ গাড়ী চালকৰ পৰা এজন বিশ্ব বিখ্যাত সাহিত্যিক হিচাপেও নিজকে গঢ়ি তুলিব পাৰি। □

ঔপন্যাসিক প্ৰেমচন্দ : জীৱন দৰ্শন

গম্পকাশ ডেকা

অধ্যাপক, হিন্দী বিভাগ

ঔপন্যাস-সম্ৰাট প্ৰেমচন্দৰ সাহিত্য কেৱল হিন্দীৰে নহয়, বিশ্ব সাহিত্যৰ অনুপম ঔপলব্ধিও। প্ৰেমচন্দৰ গণনা মেক্সিমগৰ্কী, টলষ্টয়ৰ দৰে মহান লেখকসকলৰ লগতে কৰা হয়। বিশ্ব সাহিত্যৰ অনেক ভাষালৈ তেওঁৰ ৰচনা সমূহ অনুদিত হৈছে। ভাৰতৰ বিভিন্ন বিশ্ববিদ্যালয়ত প্ৰেমচন্দৰ ঔপলব্ধি ৰোৰৰ ওপৰত নতুন গৱেষণাও হ'ব লাগিছে। এনে এজন মহান ভাৰতীয় লেখকৰ সাহিত্য আৰু জীৱন সম্পৰ্কীয় লেখা-মেলা অসমীয়া ভাষাত প্ৰায় হোৱা নাই। ইয়াৰ অৱশ্যে বহু কাৰণ আছে। তথাপিও যে অসমত বিদ্বৎ সমাজে তেওঁৰ বিষয়ে নাজানে তেনেও নহয়। কাৰণ প্ৰেমচন্দৰ প্ৰায়বোৰ কাহিনী আৰু ঔপন্যাস ইতিমধ্যে অসমীয়া ভাষালৈ অনুদিত হৈছে। প্ৰেমচন্দৰ কাহিনী আৰু ঔপন্যাস ভাৰতৰ প্ৰায়বোৰ ভাষালৈকে অনুদিত হোৱাত তেওঁ অকল হিন্দী ভাষাৰেই নহয় অখিল ভাৰতীয় ভাষাৰ সাহিত্য-ক্ষেত্ৰতো লিখক হিচাবে বেচ পৰিচিত।

প্ৰেমচন্দৰ আবিৰ্ভাৱ হিন্দী সাহিত্যৰ ঔল্লেখযোগ্য ঘটনা। কিয়নো প্ৰেমচন্দৰ সাহিত্য ক্ষেত্ৰত আগমনৰ আগলৈ হিন্দী সাহিত্য ৰহস্য-ৰোমাঞ্চ, ইন্দ্ৰজালিক জাকজমকতাৰে পূৰ্ণ সাহিত্য আছিল। তেনে সাহিত্যত কোনো ধৰণৰ জীৱন তথা বাস্তৱিকতাৰ কথা নাছিল। বিচিত্ৰ কল্পনা প্ৰৱণতা, বিলাস-বৈভৱে সাহিত্যক সজ্জ্বিত কৰি পেলাইছিল। পাঠকে তেনে সাহিত্য পঢ়ি নিজৰ সত্বাক পাহৰি পেলাইছিল। মানুহৰ অনুভৱ হীনতাৰ বাবে সমাজ ব্যৱস্থা ধ্বংস হোৱাৰ উপক্ৰম ঘটিছিল।

এনে এক সময়ক প্ৰত্যাহ্বান জনাবলৈকে যেন সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰেমচন্দৰ আগমন ঘটিছিল। পংখু সমাজ ব্যৱস্থাৰ শৃংখলিত কৰিবলৈ প্ৰেমচন্দ তেওঁৰ কাহিনী সমূহেৰে ঔপস্থিত হৈছিল। মানুহক জীৱন আৰু বাস্তৱ সম্পৰ্কে শিক্ষা দিবলৈ যত্ন কৰিছিল। মানৱজীৱন আৰু সমাজ ব্যৱস্থা দুয়োটাকে সচিত্ৰ ৰূপত তেওঁ সাহিত্যত প্ৰতিফলিত কৰিছিল। তেওঁৰ মতে মঙ্গলময় বাস্তৱহে গ্ৰহণীয়, অমঙ্গলময় বাস্তৱ নহয়। সেয়েহে তেওঁৰ বহু চৰ্চিত ভাৰতীয় কৃষকৰ গাঁথা স্বৰূপ 'গোদান'ত মঙ্গলময় বাস্তৱ

ৰূপ আমি দেখিবলৈ পাওঁ। বাস্তৱৰ কুৰূপ নাইকিয়া কৰি তেওঁ তাতে মানৱ কল্যাণকাৰী ৰূপ প্ৰতিফলিত কৰাৰ চেষ্টা কৰিছিল।

এই প্ৰৱন্ধত প্ৰেমচন্দৰ জীৱন দৰ্শন সম্পৰ্কে আলচৰ চেষ্টা কৰা হ'ব। কিন্তু ই এটা অতি কঠিন বিষয় হোৱা হেতুকে সংক্ষেপে কিছু লিখো বুলি ভাবিছো। প্ৰেমচন্দৰ জীৱনদৰ্শন সম্পৰ্কে আলচৰ আগতে তেওঁৰ সাহিত্য ৰাজিৰ বিষয়ে অলপমান আভাষ-দি লোৱা উচিত বুলি ভাবিছো। বিশেষকৈ প্ৰেমচন্দ খ্যাত গদ্য সাহিত্যৰ বাবে। প্ৰায় চাৰিশৰো বেছি কাহিনী তেওঁ ৰচনা কৰিছে। কাহিনী সমূহ পাঠক সমাজৰ অবিদিত নহয়। ঔপন্যাসৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁৰ অৱদান অতুলনীয়, কিয়নো হিন্দী ঔপন্যাস সাহিত্যত তেওঁক মূল্যধাৰ হিচাবে লৈ হিন্দী ঔপন্যাসৰ বিকাশৰ ধাৰাটো আলোচনা কৰা হয়। প্ৰেমচন্দে ১১খন ঔপন্যাস ৰচনা কৰিছে, তাৰে 'মংগল সূত্ৰ' নামৰ ঔপন্যাস খন অপূৰ্ণ কৃতি কাৰণ সেই খন লিখি নৌহওঁতেই প্ৰেমচন্দৰ পৰলোক হয়।

১৯০২ চনৰ পৰা প্ৰেমচন্দে ঔপন্যাস লিখিবলৈ লয়। সেই সময়ত তেওঁৰ বয়স আছিল ২০ বছৰ। তাৰ আগতে তেওঁ উৰ্দু ভাষাত সাহিত্য সাধনা কৰিছিল। সেই সময়তে প্ৰেমচন্দে ৰবীন্দ্ৰ নাথ ঠাকুৰৰ কেইবাটাও কাহিনী উৰ্দু ভাষালৈ অনুবাদ কৰি উৰ্দু পত্ৰিকাত প্ৰকাশ কৰিছিল। তেওঁৰ প্ৰথম কাহিনী 'সংসাৰৰ আটাইতকৈ মূল্যবান ৰত্ন' ১৯০০ চনতে 'জামানা' নামৰ পত্ৰিকাত প্ৰকাশিত হৈছিল। সেই বছৰতে তেওঁৰ 'কৃষ্ণা' নামৰ লঘু ঔপন্যাস এখনো আলোচনীত প্ৰকাশ হয়। তাৰ পিছত 'বৰদান', 'প্ৰেমা' আৰু 'প্ৰতিজ্ঞা' নামৰ তিনিখন ঔপন্যাস ক্ৰমে ১৯০২ আৰু ১৯০৬ চনত প্ৰকাশ হয়। ১৯০৮ চনত প্ৰেমচন্দে 'জামানা' প্ৰেছৰ পৰা 'সোজেরতন' নামৰ পাঁচটা কাহিনীৰ সংকলন এখনি প্ৰকাশ কৰে। কিন্তু সেই সময়ৰ ইংৰাজ চৰকাৰে 'সোজেরতন' জব্দ কৰে। এই কিতাপ খনৰ প্ৰকাশনৰ বাবে তেওঁ নানান অসুবিধাৰ সন্মুখীন হ'ব লগাত পৰে। এনে এটা পৰ্যায় পাইছিলগৈ যে তেওঁ নিজৰ আচল 'ধনপত ৰায়'

নামতো ত্যাগ কৰি 'প্ৰেমচন্দ' ছদ্ম নামেৰে লিখিব লগাত পৰে। তাৰ পিছৰ পৰাই তেওঁ প্ৰেমচন্দ নামেৰে বিখ্যাত হৈ পৰে।

কলাত্মকতাৰ ফালৰ পৰা 'সেৱা-সদন (১৯১৮)' হ'ল প্ৰেমচন্দৰ প্ৰথম উপন্যাস। তাৰ আগতে অৱশ্যে তেওঁ 'বৰদান', 'প্ৰেমা' 'প্ৰতিজ্ঞা' আৰু এখন লঘু বুৰঞ্জীমূলক উপন্যাস 'ৰুচীৰানী' লিখি উলিয়াইছিল। সেৱাসদনৰ পাছত তেওঁৰ প্ৰকাশিত উপন্যাস সমূহ হ'ল 'প্ৰেমাশ্ৰম(১৯২২)', 'নিৰ্মলা (১৯২৭)', 'বংগভূমি (১৯২৫)', 'কায়াকল্প (১৯২৬)', 'গৰন(১৯৩১)' 'কৰ্মভূমি(১৯৩৩)', আৰু 'গোদান(১৯৩৫)'।

গোদান হ'ল ভাৰতীয় কৃষক জীৱনৰ গাঁথা। উপন্যাস কলাৰ সৰ্বোত্তম নিদৰ্শন গোদানত পৰিস্ফুত হৈছে। গোদানৰ জৰিয়তে আদৰ্শাত্মক বাস্তৱৰ পৰা অতি বাস্তৱ বাদলৈ প্ৰেমচন্দৰ উত্তৰণ ঘটিছে। গোদানৰ বিস্তৃত ভূমিত প্ৰেমচন্দে গাঁও আৰু নগৰক একেডাল সূতাৰে গাঁঠি সেই সময়ত ভাৰতবৰ্ষৰ গোটেই পৰিস্থিতিটোক সজীৱ ৰূপত উপস্থাপন কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছিল। গোদানৰ জৰিয়তে প্ৰেমচন্দে যি বাণী দি থৈ গৈছে সি়েই গোদানক বিশ্বৰ এখন মহৎ গ্ৰন্থ হিচাবে চিহ্নিত কৰি ৰাখিব। নৱ নিৰ্মানৰ ভাৱনা, নতুন সমাজ ব্যৱস্থাৰ অৱধাৰণা, বৰ্ণভেদৰ সমস্যাবাৰে গোদান হ'ল স্পষ্ট দলিল স্বৰূপ।

এতিয়া আহো প্ৰেমচন্দৰ কৰ্মৰাজিতনো তেওঁৰ জীৱন দৰ্শন কি দৰে প্ৰতিফলিত হৈছে তাৰ বক্তব্যলৈ। প্ৰেমচন্দে সাহিত্যৰ উদ্দেশ্য আৰু প্ৰকৃতি সম্পৰ্কে সুন্দৰ অভিমত আগবঢ়াইছে। তেওঁৰ মতে সাহিত্যৰ মাধ্যমেৰে মানৱতাক দৃঢ় কৰা আৰু সহানুভূতি, উদাৰতাৰ ভাব সৃষ্টি কৰাতোৱেই হ'ল সাহিত্যৰ মূল কথা। তেওঁ এটা কথা গভীৰ ভাৱে বিশ্বাস কৰিছিল যে সাহিত্যৰ আটাইতকৈ ডাঙৰ কথাতো আমাৰ মনৰ কোমল আৰু পবিত্ৰ ভাৱনাক জাগ্ৰত কৰা। হয়তো এনে এক উপলক্ষৰ কাৰণেই প্ৰেমচন্দে সত্য আৰু নিস্বার্থ সেৱাৰ গুণৰোৰে ফহিয়াই দেখুৱাবলৈ চেষ্টা কৰিছিল।

প্ৰেমচন্দৰ সমগ্ৰ উপন্যাস সাহিত্যতে তেওঁৰ বক্তব্য স্পষ্ট ৰূপত আমি পঢ়িবলৈ পাওঁ। প্ৰেমচন্দ আছিল মানৱতাৰ পূজাৰী। তেওঁ উপন্যাসক মানৱ জীৱনৰ চিত্ৰ বুলি ভাবিছিল। প্ৰেমচন্দৰ মতে মানৱ জীৱনৰ বিষয়ে কোৱা আৰু তাৰ ৰহস্যৰোৰে প্ৰকাশ কৰা উপন্যাসৰ মূল কথা। যাৰ বাবে তেওঁ আছিল বাস্তৱবাদী। মানুহৰ বিচাৰ বিবেক, চিন্তাৰ

পৰিধিক তেওঁ সূক্ষ্ম ভাৱে বিচাৰ কৰি উপন্যাসত চৰ্চা কৰিছিল। ধৰ্ম, সম্প্ৰদায় আৰু জাতিৰ উদ্ভৱত প্ৰেমচন্দে মানৱ চৰিত্ৰৰ বাস্তৱ উপন্যাসত প্ৰতিফলিত কৰিছিল। সমাজৰ পদদলিত শ্ৰেণীৰ প্ৰতি তেওঁ আছিল সহানুভূতিশীল। প্ৰেমচন্দৰ উপন্যাস পঢ়িলে দলিত শ্ৰেণীৰ প্ৰতি থকা তেওঁৰ ব্যাপক সহানুভূতিৰ চিন পৰিস্ফুত হয়। প্ৰেমচন্দে অনুধাৱন কৰিছিল যে সাহিত্য বা কলাৰ সম্পৰ্ক মানৱ জীৱনৰ লগতহে। সেয়েহে তেওঁ কলা কলাৰ বাবে এই অৱধাৰনাৰ পক্ষপাতী নাছিল। কলা যে মানৱ জীৱনৰ বাবেহে তাৰ প্ৰমান স্বৰূপে প্ৰেমচন্দে নিজৰ মানৱতাবাদৰ ব্যাখ্যাত এনেদৰে কৈছিল- মানৱতাবাদৰ অৰ্থ হ'ল মানৱ প্ৰাণীমাত্ৰৰ হিত সাধন কৰা, বৰ সহজ কথাৰে প্ৰেমচন্দে নিজৰ মানৱতাবাদী চিন্তাক প্ৰতিপন্ন কৰিছিল। প্ৰেমচন্দে কলাৰ উপযোগী স্বৰূপটোকহে গুৰুত্ব দিছিল।

প্ৰেমচন্দৰ কাৰণে মানুহেই আছিল প্ৰধান তথা শেষ কথা; আনৰোৰ গৌণ! প্ৰেমচন্দৰ উপন্যাস ৰাজি পঢ়িলে এটা কথা স্পষ্ট ৰূপত ওলাই পৰে যে তেওঁ মানুহৰ দুৰ্বলতাৰ চিত্ৰন কৰাত আছিল সিদ্ধ হস্ত, কাৰণ প্ৰেমচন্দৰ সাহিত্যৰ মূল আধাৰ হ'ল সূক্ষ্ম চিন্তন চেতনা। মানুহক প্ৰেমচন্দে খুব ভাল ধৰণে অধ্যয়ন কৰিছিল আৰু দুৰ্বলতাৰ মুহূৰ্ত্তৰোৰে অনুধাৱন কৰিছিল মানুহৰ দুৰ্বলতাৰোৰে দেখি তেওঁ কিন্তু নিৰাশ হোৱা নাছিল। তেওঁৰ উপন্যাসৰ চৰিত্ৰ সমূহে পৰিস্থিতিৰ লগত সংঘাত কৰি শেষত বিজয়ৰ পথত অগ্ৰসৰ হৈছিল। উদাহৰণ স্বৰূপে- 'সেৱাসদনৰ' সুমন, গডাধৰ পাণ্ডে আৰু পদ্মসিংহ শৰ্মা, 'প্ৰেমাশ্ৰম'ত প্ৰেমশঙ্কৰ, ইৰ্ফান আলী, ডা. প্ৰিয়ানাথ আৰু চৈয়দ ইজাদ হুসেন, 'গৰন'ত, জলপা, বমানাথ আৰু জোহাৰ, 'বংগভূমি'ত কুঁৱৰ বিজয় সিংহ আদি চৰিত্ৰ সমূহৰ বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰেমচন্দে আশাবাদৰ আশ্ৰয় লোৱা দৃষ্টি গোচৰ হয়। মানুহৰ সদবৃত্তি ৰোৰৰ প্ৰতি প্ৰেমচন্দৰ অটুট বিশ্বাস আছিল; সেয়েহে তেওঁ মানুহৰ ভবিষ্যত সম্পৰ্কে সদায় আছিল আশাবাদী।

আগতেই উল্লেখ কৰা হৈছে যে প্ৰেমচন্দ আছিল মানৱতাবাদী। সেই কাৰণে প্ৰেমচন্দৰ আশাবাদ বা তেওঁৰ আদৰ্শবাদ মানৱতাবাদৰ পৰা উদ্ভূত। সেয়েহে তেওঁৰ উপন্যাসত প্ৰেম, সেৱা, আৰু ত্যাগৰ আদৰ্শৰোৰে বাৰে বাৰে ভুমুকি মাৰিছে। তেওঁ মানুহৰ হিতসাধন বা মানৱ কল্যাণ জীৱনৰ আদৰ্শ বুলি ভাবিছিল। মানুহৰ প্ৰতি তেওঁৰ যে গভীৰ সহানুভূতি আছিল তাৰ প্ৰমাণ তেওঁৰ দ্বাৰা চিত্ৰিত সৰু-বৰ, ধনী-নিধনী, কুলীন-অকুলীন, শিক্ষিত বা অশিক্ষিত

মানুহৰ চৰিত্ৰবোৰত প্ৰতিফলিত হোৱা দেখিবলৈ পোৱা যায়।

সংক্ষেপে প্ৰেমচন্দৰ চিন্তনৰ বিভিন্ন ৰূপ :-

প্ৰেমচন্দৰ উপন্যাসত জীৱনৰ ব্যাপকতা অনুধাৱন কৰিলে তেওঁৰ মানৱতাবাদৰ ওপৰত আধাৰিত জীৱন দৰ্শন সহজে চকুত পৰে। সামাজিক, ৰাজনীতিক আৰু সাহিত্যিক যি ক্ষেত্ৰতেই নহওক কিয় মানৱতাবাদৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত দৃষ্টিভংগীৰ বাবেই প্ৰেমচন্দ সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত জিলিকি থাকিব। এই দৰ্শনৰ বাবেই তেওঁ সাহিত্যৰ মাধ্যমেৰে সামাজিক ক্ষেত্ৰত সংস্কাৰকৰ ভূমিকা লবলৈ যৎপৰোনাস্তি চেষ্টা কৰিছিল। প্ৰচলিত সমাজ ব্যৱস্থাৰ প্ৰতি জনজাগৰণৰ চেষ্টাত তেওঁ ব্ৰতী আছিল। সামাজিক ক্ষেত্ৰতেই নহয় ৰাজনৈতিক ক্ষেত্ৰতো গান্ধীবাদৰ পৃষ্ঠপোষক হিচাবে আমি তেওঁক উপলব্ধি কৰিব পাৰো। তেনেকৈ আৰ্থিক ক্ষেত্ৰত তেওঁক সমাজবাদী হিচাবে চিহ্নিত কৰিব পাৰি। সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰত তেওঁক আকৌ পোৱা যায় আদৰ্শবাদী হিচাবে। সমাজে ব্যক্তি সত্ৰাক দমন কৰাৰ প্ৰতি প্ৰেমচন্দৰ দৃষ্টি নিবন্ধ হৈছিল। উপন্যাসৰ মাধ্যমেৰে তেওঁ ইয়াৰ মূলকাৰণ তথা কেৰোগ সমূহ বিশ্লেষণ কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছিল। প্ৰেমচন্দৰ মতে সমাজৰ দ্বাৰা ব্যক্তিক দমন কৰা হৈছিল পৌৰাণিক প্ৰথাৰ আশ্ৰয়ত। সেই কাৰণে তেওঁ তেনে আচাৰ ব্যৱহাৰৰ বিৰুদ্ধে জনমত গঠনৰ চেষ্টাত নিমগ্ন হৈছিল। তেওঁৰ উপন্যাসৰ প্ৰগতিশীল চৰিত্ৰ বোৰে চিঞৰি-চিঞৰি কৈছিল যে সামাজিক সংস্কাৰোৰ বা নিয়ম কানুন বোৰ মানৱ কল্যাণৰ বাবেহে। সেয়েহে প্ৰেমচন্দৰ উপন্যাস বোৰত সামাজিক সংস্থা আৰু আচাৰ-নীতিৰ দ্বাৰা পীড়িত মানুহক উদ্ধাৰ কৰাৰ স্বৰ বিদ্যমান। প্ৰেমচন্দে মানৱতাক বিঘ্নিত কৰা সামাজিক আচাৰ নীতি, কু-প্ৰথাবোৰক কঠোৰ ভাষাৰে সমালোচনা কৰিছিল আৰু মানৱ কল্যাণক মুখ্য স্থান দিছিল। ধৰ্মৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰেমচন্দ আছিল এজন সংস্কাৰক। সেই সময়ৰ ধৰ্ম-কৰ্মৰ যি নীতি প্ৰচলিত আছিল, সেই বোৰ প্ৰেমচন্দে ভালদৰেই বুজি পাইছিল। গতিকে তেওঁ উপন্যাসত ধৰ্মৰ প্ৰতাৰক বোৰৰ প্ৰতি কঠোৰ ভাষাৰে সমালোচনা কৰিছিল আৰু মানৱ কল্যাণক প্ৰমুখ্য স্থান দিছিল।

ধৰ্মৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰেমচন্দ আছিল এজন সংস্কাৰক। সেই সময়ৰ ধৰ্ম-কৰ্মৰ যি নীতি প্ৰচলিত আছিল, সেইবোৰ প্ৰেমচন্দে ভালদৰেই বুজি পাইছিল। সেইবোৰ যে চল-চাতুৰীৰ বাহিৰে একো নহয় তাক তেওঁ যুক্তিৰ আধাৰত দেখুৱাবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। আচলতে প্ৰেমচন্দ আছিল প্ৰগতিশীল চিন্তাৰ ব্যক্তি, গতিকে ধৰ্মৰ দোহাই দি তেওঁ

কোনো কাম কৰাৰ পক্ষপাতী নাছিল। প্ৰেমচন্দৰ বাবে ধৰ্ম আছিল যেন চল-চাতুৰীৰে পূৰ্ণ এটা অনুস্থান। তাৰ পৰা তেওঁ মানুহক মুক্ত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল।

প্ৰেমচন্দে উপন্যাসৰ মাধ্যমেৰে ৰাজনৈতিক সমস্যাবোৰ উপস্থাপন কৰিছে। সেই সময়ত ভাৰতবৰ্ষক বৃটিছৰ পৰা মুক্ত কৰাৰ সমস্যা আছিল। সেই সমস্যাৰ বিশ্লেষণ আৰু সমাধানৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁ গান্ধীৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হৈছিল। গান্ধীবাদ আৰু প্ৰেমচন্দৰ মানৱতাবাদ ইটো সিটোৰ পৰিপূৰক হৈ পৰিছিল। তেওঁ গান্ধীৰ সত্য আৰু অহিংসাৰ সিদ্ধান্তক উপন্যাসত স্বীকাৰ কৰি লৈছিল। স্বাধীনতা সংগ্ৰামত তেওঁ গান্ধীৰ নিয়মেৰে যুঁজাৰ পক্ষে আছিল। তেওঁ এটা কথা অনুভৱ কৰিছিল যে হিন্দু-মুছলমানৰ একতাৰ অবিহনে স্বাধীনতা সংগ্ৰামত সফল হ'ব পৰা নাযাব। সেয়েহে তেওঁ হিন্দু-মুছলমানৰ একতাৰ বাবে চেষ্টা কৰিছিল। তাৰ বাহিৰেও জন-জাগৃতি আনিবলৈ শিক্ষা, স্বদেশী সাৰ্বজনিক সংস্থা বোৰৰ যিবোৰ মহত্বপূৰ্ণ উদ্দেশ্য বা অৱদান সেইবোৰক প্ৰেমচন্দে তেওঁৰ উপন্যাসত স্বীকাৰ কৰি লৈছিল।

আৰ্থিক সমস্যাবোৰৰ বিচাৰ কৰিবলৈ গৈ প্ৰেমচন্দৰ দৃষ্টি কৃষক, জমিদাৰ, মজদুৰ, মিল-মালিক, নিৰ্ধনি, পুজিপতী, সাধনহীন, সাধনসম্পন্ন ব্যক্তিবোৰৰ বৰ্গ-সংঘৰ্ষ তথা ব্যক্তি বিশেষৰ জীৱন সংগ্ৰামৰ প্ৰতি দৃষ্টি নিবন্ধ হৈছিল। কৃষকৰ সমস্যাবোৰৰ সমাধানৰ যিবোৰ বিচাৰ প্ৰেমচন্দে উপন্যাসত দিছে সেইবোৰ সমাজবাদী দৰ্শনৰ অনুৰূপত বিচাৰ কৰিছে। প্ৰেমচন্দে কৃষক বোৰক সংগঠিত কৰি জমিদাৰ বোৰৰ হাতৰ পৰা নিজৰ অধিকাৰবোৰ বলেৰে প্ৰাপ্ত কৰাৰ পক্ষে ৰায় দিছিল। বৈজ্ঞানিক সমাজবাদ আৰু প্ৰেমচন্দৰ নিজৰ বিচাৰ এই দুয়োটাৰ বিকাশত সামঞ্জস্য স্থাপিত কৰাৰ মূল তত্ত্ব যে জনতা সেই কথা তেওঁ বুজাবলৈ যত্ন কৰিছিল। জনতাক সংগঠিত কৰিব নোৱাৰিলে যে সমস্যাৰ সমাধান নহয় তাক তেওঁ উপলব্ধি কৰিছিল। সেয়েহে জনবাদী, যথার্থবাদী প্ৰেমচন্দে জীৱনত যি দেখিছিল তাকে সাহিত্যৰ মাধ্যমেৰে চিত্ৰিত কৰিছিল। সাহিত্যৰ কৰ্তব্য সম্বন্ধীয় প্ৰেমচন্দৰ বিচাৰ মানৱ কল্যাণৰ ভাৱনাৰে সম্পৃক্ত। সেয়েহে প্ৰেমচন্দে সাহিত্যৰ পৰিভাষা আৰু তাৰ মূল্যায়ন মানৱতাবাদী বিচাৰেৰে কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। প্ৰেমচন্দৰ সাহিত্য সম্বন্ধীয় অদৰ্শবোৰ ধৰ্ম আৰু নীতি শাস্ত্ৰৰ কৰ্তব্য বোধৰ সমন্বয়ৰে সাধিত। সেয়ে প্ৰেমচন্দৰ উপন্যাস বোৰ নৈতিকতাৰ উচ্চ আদৰ্শৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত। □

স্বাধীনতাৰ সোণালী জয়ন্তী : এটি আলোকপাত

ড° মহীধৰ গোস্বামী
অধ্যাপক, ৰাজনীতি বিজ্ঞান

ভাৰতবৰ্ষৰ স্বাধীনতাৰ ৫০ বছৰ পূৰ্ণ হোৱা উপলক্ষে সোণালী জয়ন্তী সমগ্ৰ দেশতে পালন কৰা হ'ল আৰু হৈ আছে। সেয়ে আজি আমি প্ৰতিজন ভাৰতীয়ই কি পালো আৰু কি নেপালো তাৰ এটি মূল্যায়ন কৰা উচিত। দেখা যায় সাধাৰণ মানুহৰ মাজত তেনে কোনো বিশেষ উৎসাহ-উদ্দীপনা নাই। বৰঞ্চ প্ৰবীন সকলৰ সবহভাগেই বৃটিছ শাসনকে ভাল বুলি ক'ব খোজে। সেয়ে এই সুদীৰ্ঘ ৫০ বছৰৰ সফলতা আৰু বিফলতাৰ তথ্যভিত্তিক এক পৰ্যালোচনা সহজ সাধ্য নহয় যদিও ইয়াৰ যথেষ্ট তাৎপৰ্য আছে।

ভাৰতবৰ্ষই স্বাধীনতা অৰ্জনৰ ক্ষেত্ৰত জাতীয় কংগ্ৰেছৰ নেতৃত্বত হোৱা অহিংস গণ আন্দোলনৰ উপৰিও ইয়াৰ আঁৰে আঁৰে সংগঠিত সশস্ত্ৰ কাৰ্য্য-কলাপ বোৰো অন্যতম কাৰণ আছিল। বৃটিছ সাম্ৰাজ্যবাদৰ পৰা ভাৰতক মুক্ত কৰাৰ উদ্দেশ্যে দেশজুৰি গঢ়ি উঠা বিভিন্ন গুপ্ত সংগঠনবোৰে চলোৱা সশস্ত্ৰ সংগ্ৰাম বোৰে বৃটিছক ভাৰত এৰি যাবলৈ বাধ্য কৰিছিল। চিপাহী বিদ্ৰোহক ভাৰতৰ প্ৰথম স্বাধীনতা সংগ্ৰাম বুলি অভিহিত কৰিলে ভাৰতৰ স্বাধীনতা আন্দোলন সশস্ত্ৰ সংগ্ৰামৰ মাজেৰেই আৰম্ভ হৈছিল বুলি ক'ব লাগিব। ইয়াৰ পিছত বিভিন্ন কৃষক আন্দোলন, শ্ৰমিক আন্দোলন, সুভাষ বসুৰ আজাদ হিন্দফৌজৰ আগমন, ৪২ৰ ব্যাপক অহিংস আৰু সশস্ত্ৰ আন্দোলন আৰু সদৌ শেষত নৌ-বাহিনীৰ বিদ্ৰোহ আদিয়ে বৃটিছ সাম্ৰাজ্যবাদী সকলক ভাৰত বৰ্ষত দিন চমু চাপি অহাৰ সংকেত দিছিল। সেয়ে বৃটিছ সংসদত অতি খৰখেদাকৈ ১৯৪৭ চনৰ ১৬ জুলাইৰ ভিতৰত ভাৰতৰ স্বাধীনতা বিধেয়ক গৃহীত হয় আৰু ১৮ জুলাইত ৰজাৰ চহীৰে আইনত পৰিণত হয়। উক্ত আইনমতে জাতীয় আন্দোলনৰ নেতৃত্বই শেষ বিচাৰত স্বাধীনতাৰ নামত ক্ষমতা হস্তান্তৰৰ এখন চুক্তি স্বাক্ষৰ কৰিছিল। সেই ক্ষমতা হস্তান্তৰৰ প্ৰধান চৰ্ত আছিল- 'ভাৰতত বিনিয়োগ কৰা বিদেশী পুজিৰ ওপৰত কোনো ধৰণৰ হস্তক্ষেপ কৰা নহ'ব আৰু বছৰেকীয়া লাভাংশ অথবা মূলধন নিজ নিজ দেশলৈ প্ৰেৰণ কৰাত ভাৰত চৰকাৰে কোনো বাধা নিষেধ অৰোপ কৰিব নোৱাৰিব।' সেয়ে এই স্বাধীনতাক সঁচা বুলি বহুতে মানি

ল'ব পৰা নাছিল। কাৰণ এই স্বাধীনতাই ভাৰতৰ জনসাধাৰণৰ বাবে প্ৰকৃত মুক্তিৰ বতৰা কঢ়িয়াই আনিবপৰা নাছিল। বিষ্ণু ৰাভাৰ দৰে বিপ্লৱীয়ে তেতিয়াই এই স্বাধীনতাৰ স্বৰূপ বুজি দীঘলী গাওঁত ১৯৪৭ চনৰ ১৪ আগষ্টৰ পূৰ্ণ নিশাত ক'লাপতাকা উত্তোলন কৰি কৈছিল- "ইয়ে আজাদী বুঠা হয়।" দেখা গ'ল, ভাৰতবৰ্ষ এখন পূৰ্ণ উপনিবেশৰ সলনি অৰ্দ্ধ- উপনিবেশলৈ ৰূপান্তৰিত হ'ল। গতিকে বৃটিছকে ধৰি বিভিন্ন সাম্ৰাজ্যবাদী দেশৰ অৰ্থনৈতিক লুণ্ঠন লাহে লাহে আৰম্ভ হ'ল। মাথোন দেশ শাসনৰ ৰাজনৈতিক ক্ষমতাহে দেশীয় শাসক গোষ্ঠীৰ হাতলৈ আহিল।

উক্ত পটভূমিৰ পৰিপ্ৰেক্ষিততহে আমি স্বাধীনতাৰ সোণালী জয়ন্তীৰ পৰ্যালোচনা কৰিব লাগিব। আমি এই প্ৰবন্ধত সাধাৰণ নাগৰিকৰ দৃষ্টি ভংগীৰে বাস্তৱতাৰ ভিত্তিত এটি চমু মূল্যায়ন কৰিবলৈ যত্ন কৰিম। পোনতেই স্বীকাৰ কৰিব লাগিব যে স্বাধীনতাৰ ৫০ বছৰৰ ভিতৰত বিভিন্ন দিশত সফলতা আৰু বিফলতা দেখিবলৈ পোৱা যায়। এই কথাও অনস্বীকাৰ্য্য যে আজি ৫০ বছৰে জনসাধাৰণৰ সমস্যা হ্রাস পোৱা নাই; বৰঞ্চ অনেক ক্ষেত্ৰত বৃদ্ধিহে হৈছে।

সামাজিক ক্ষেত্ৰত জাত-পাতত বিভক্ত ভাৰতীয় সমাজৰ বিশেষ উন্নতি আমাৰ দৃষ্টি গোচৰ হোৱা নাই। জাত-পাতৰ বৈষম্য আজিও একেদৰেই আছে যদিও আইনগত আৰু সাংবিধানিক বিভিন্ন ব্যৱস্থা লোৱা হৈছে। পিছপৰা সম্প্ৰদায়ৰ লোক সকলক সামূহিক ভাৱে, সম্প্ৰদায় হিচাপে আগবঢ়াই নিয়াৰ বাস্তৱ পদক্ষেপ লোৱাতকৈ যুগ যুগৰ বঞ্চনাৰ আৰোগক ৰাজনৈতিক স্বার্থত ব্যৱহাৰ কৰাহে দেখা গৈছে। ফলস্বৰূপে নিম্নজাতৰ লোকসকল উচ্চ বৰ্ণৰ আধিপত্যৰ বিৰুদ্ধে বিদ্ৰোহ বিক্ষোভত ফাটি পৰিছে। আনহাতে হিন্দুত্বৰ ধ্বনি তুলি ভাৰতীয় সমাজৰ মূল বৈশিষ্ট্য বহুতক নস্যং কৰি আওপকীয়াকৈ উচ্চ বৰ্ণবাদী আধিপত্য ৰাখিবলৈ আইন এটা শক্তি উঠি পৰি লাগিছে।

বৃটিছ সংসদীয় গণতন্ত্ৰৰ আৰ্হিত ভাৰতবৰ্ষতে সংসদীয় গণতন্ত্ৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰা হ'ল। ভাৰতবৰ্ষৰ আৰ্থ-সামাজিক ভেটি তাৰ বাবে কিমান সাৰুৱা আছিল আৰু সেয়ে গণতন্ত্ৰ কিমানদূৰ কৃতকাৰ্য্য হৈছে তাক আজি ৫০ বছৰৰ ৰাজনৈতিক

বুৰঞ্জী পৰ্যালোচনা কৰিলে বুজিব পাৰি। সুদীৰ্ঘ একদলীয় কংগ্ৰেছী শাসনে অতিমাত্রা কেন্দ্ৰীয়কৰণলৈ ৰূপান্তৰিত হোৱাৰ ফলত প্ৰতিখন প্ৰান্তীয় ৰাজ্যতে কেন্দ্ৰৰ বিৰুদ্ধে বিদ্ৰোহ আৰু বিক্ষোভে দেখা দিছে। সংসদীয় ব্যৱস্থা আৰু ক্ষমতাৰ বিকেন্দ্ৰীকৰণ এটা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰশ্ন হিচাপে দেখা দিছে। ফলস্বৰূপে ভাৰতীয় জন-গাঠনিৰ পুনৰ্নিৰ্মাণ হৈছে আৰু তাৰ ভিত্তিত বিভিন্ন ৰাজনৈতিক দল, সংগঠনৰ সৃষ্টি হৈছে। সেয়ে কেন্দ্ৰ আৰু ৰাজ্য সমূহৰ প্ৰায় ৰোৱতে কোনো দলেই সংখ্যাগৰিষ্ঠতা লাভ কৰাৰ যোগ্যতা হেৰুৱাইছে। গতিকে গুলামা সংসদ (Hung Parliament) আৰু মৰ্চা চৰকাৰ গঠন এটি বাস্তৱতা হৈ পৰিছে। দেখা গৈছে বিভিন্ন ৰাজনৈতিক দলৰ মাজত ক্ষমতাত অধিস্থিত হোৱাৰ বাবে দৰ-দামৰ প্ৰাধান্য বেছি হৈছে। নীতি বা আদৰ্শৰ প্ৰশ্ন একেবাৰে নোহোৱা হৈছে বুলি কব পাৰা যায়। দলত্যাগ, দুৰ্নীতি, অপৰাধীকৰণ (Criminalisation), ক্ষমতাৰ লোভ আদি ভাৰতীয় ৰাজনীতিত দৰ্শক শিপাইছে। আনহাতে গণতান্ত্ৰিক প্ৰমূল্য, পৰম্পৰা, জাতীয় ঐক্যমত (National consensus) আদি সুস্থ আৰু সবল হোৱাৰ পৰিবৰ্ত্তে অৱক্ষয় হৈ পৰিলক্ষিত হয়। অৱশ্যে, ভাৰতৰ জনসাধাৰণে বিভিন্ন সময়ত বলিষ্ঠ পদক্ষেপ লৈ গণতন্ত্ৰক ৰক্ষা কৰাৰ দৃষ্টান্তও আছে। ইন্দিৰা গান্ধীৰ একনায়কত্ববাদী শাসনৰ ফলশ্ৰুতি জৰুৰী অৱস্থাক ওফৰাই, ১৯৭৭ চনত কেন্দ্ৰত প্ৰথম বাৰৰ বাবে অকংগ্ৰেছী চৰকাৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে। ৰাজ্যৰ ক্ষেত্ৰত ১৯৬৭ চনতেই বহুত ৰাজ্যত অকংগ্ৰেছী চৰকাৰ আনকি ১৯৫৭ চনত কেৰেলাত প্ৰথম কমিউনিষ্ট চৰকাৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে। বিভিন্ন সময়ত চৰকাৰ সমূহৰ দমন-পীড়নৰ বিৰুদ্ধে, জমিদাৰ পুঁজিপতিৰ শোষণৰ বিৰুদ্ধে, সাম্প্ৰদায়িকতাৰ বিৰুদ্ধে, ভাৰতীয় জনগণে প্ৰতিবাদ কৰি নিজৰ অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰিছে। সাম্প্ৰতিক ৰাজনীতিৰ যি অস্থিৰ চিত্ৰ সিয়ে প্ৰমাণ কৰে যে ভাৰতীয় জনগণে প্ৰতিবাদ কৰি নিজৰ অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰিছে। সাম্প্ৰতিক ৰাজনীতিৰ যি অস্থিৰ চিত্ৰ সিয়ে প্ৰমাণ কৰে যে ভাৰতীয় জনগণে সকলো দলৰ প্ৰতি আস্থা হেৰুৱাইছে আৰু সংখ্যা গৰিষ্ঠ দল হিচাপে এটিকো স্বীকৃতি দিয়া নাই। আঞ্চলিক দলসমূহৰ ক্ষেত্ৰতো এই প্ৰক্ৰিয়া দেখা যায়। হয়তো জনগণে এক অন্যধৰণৰ বিকল্প বিচাৰিছে য'ত তেওঁলোকৰ ক্ষমতা আৰু অধিকাৰ সাব্যস্ত হ'ব। এই সন্দৰ্ভত বাম আৰু গণতান্ত্ৰিক শক্তি সমূহৰ ঐক্য আৰু বলিষ্ঠ পদক্ষেপৰ যথেষ্ট প্ৰয়োজন হোৱা বুলি আমি ভাবো। সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষই যেন আজি এক আলি দোমোজাত।

অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰত দেখা গ'ল সমাজবাদী আৰ্হিৰ সমাজ গঠনৰ বাবে মিশ্ৰ অৰ্থনীতি- ৰাজহুৱা আৰু

ব্যক্তিগত খণ্ডৰ নীতি গ্ৰহণ কৰা হ'ল। উভয় খণ্ডতে শিল্প উদ্যোগ, প্ৰতিষ্ঠান গঢ়ি উঠিল। ১৯৫১ চনত ৰাজহুৱা খণ্ডত আছিল ২৯ কোটি টকাৰ বিনিয়োগেৰে ৫ টা প্ৰতিষ্ঠান আৰু ১৯৮৭-৮৮ চনত ৭১২৯৯ কোটি টকাৰ বিনিয়োগেৰে হ'লগৈ ২৩১ টা প্ৰতিষ্ঠান। ব্যৱসায়িক বেংকৰ সংখ্যা বাঢ়িল। ২০ টা বেংক ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণ কৰা হ'ল। কৃষি জাত উৎপাদন বাঢ়িল। ভূমিৰ সৰ্বোচ্চ সীমা নিৰ্দ্ধাৰনৰ বাবে চিলিং আইন প্ৰবৰ্ত্তিত হ'ল। পুৰুষ মহিলাৰ সমান মজুৰি, নিবনুৱা সমস্যাৰ সামাধানৰ বাবে বিভিন্ন আঁচনি আদি প্ৰবৰ্ত্তন কৰা হ'ল। দেখা গ'ল স্বাধীনতাৰ পিছত দেশৰ অৰ্থনীতিৰ উন্নতি কিছুপৰিমাণে হৈছে আৰু ভাৰতক এখন সমাজবাদী দেশ হিচাপে নামাকৰণ কৰা হ'ল।

আনহাতে দেখা গ'ল যে জনসাধাৰণৰ অৰ্থনৈতিক অৱস্থা ক্ৰমে বেয়াৰ ফালে গৈছে। দেশৰ অৰ্থনীতি বিপৰ্যস্ত হৈছে। ৰাজহুৱা খণ্ডৰ প্ৰতিষ্ঠান সমূহ বিভিন্ন কাৰণত ধংস হ'বলৈ ধৰিছে। নিবনুৱাৰ সংখ্যা বৃদ্ধি হৈ ১৯৯৭ চনত চৰকাৰী হিচাব মতে ৩৫ নিযুত হৈছেগৈ। দৰিদ্ৰ সীমাৰেখাৰ তলত চৰকাৰী হিচাপতে ২৭ শতাংশ আৰু বেচৰকাৰীমতে ৩৫ শতাংশ লোক আজিও বাস কৰিছে। বিশ্ব ব্যাংক, আই, এম, এফ আদিৰ ঋণ বৃদ্ধি হৈছে আৰু বৈদেশিক ঋণৰ পৰিমাণ ৪০,০০০ কোটি টকা হৈছেগৈ। নিজ-প্ৰয়োজনীয় বয়বস্ত্ৰৰ আকাশ লক্ষী মূল্য বৃদ্ধি, টকাৰ মূল্য হ্রাস, ঘাটি-বাজেট আদি স্বাভাৱিক প্ৰক্ৰিয়া হৈ পৰিছে। অথচ কোনো চৰকাৰে এই আটাইবোৰ সমস্যা নিৰাময়ৰ বাবে বলিষ্ঠ পদক্ষেপ লব পৰা নাই। বৰঞ্চ শেহতীয়া ভাৱে মুক্ত অৰ্থনীতিৰ পোষকতা কৰিছে। পশ্চিমীয়া বহুজাতিক নিগম সমূহে যাতে আমাৰ দেশত অবাধ পুঁজি বিনিয়োগ কৰিব পাৰে তাৰ কাৰণে বাণিজ্যিক নীতি সমূহো শিথিল কৰিছে। চৰকাৰে বাধ্য হৈ গ্যাট চুক্তিত স্বাক্ষৰ কৰিছে। কিন্তু সুস্থ প্ৰতিযোগিতা সকলো ফালৰ পৰা সমকক্ষ শক্তি দুটাৰ মাজতহে সম্ভৱ হ'ব পাৰে। সমগ্ৰ বিশ্বৰ বজাৰ দখল কৰি থকা বহুজাতিক নিগম এটাৰ লগত অলপীয়া মূলধনেৰে স্থানীয় ভিত্তিত গঢ়ি উঠা উদ্যোগ এটাৰ কোনো প্ৰতিযোগিতা হ'ব নোৱাৰে। এই সন্দৰ্ভত বৰ্ত্তমান বিজেপি নেতৃত্বত মৰ্চা চৰকাৰৰ স্বদেশী ধ্বনি যে সফল নহ'ব তাক নিঃসন্দেহে কব পাৰি। বজাৰ আৰু মুক্ত অৰ্থনীতিৰ ফলত আমাৰ দেশৰ অৰ্থনীতি সম্পূৰ্ণৰূপে পশ্চিমীয়া বহুজাতিক নিগমবোৰৰ নিয়ন্ত্ৰণাধীন হৈ পৰিব। ই আমাৰ ৰাজনৈতিক সাৰ্বভৌমত্ব সংকটাপন্ন কৰি তুলিব। শিক্ষা আৰু সাংস্কৃতিক দিশতো কিছু উন্নতি পৰিলক্ষিত হয়। ১৯৫১ চনত ভাৰতত ২২ খন বিশ্ববিদ্যালয়, ৬০০ কলেজ আৰু ১ লাখ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আছিল। ১৯৯৬ চনত বিশ্ববিদ্যালয়, বিশ্ববিদ্যালয় পৰ্যায়ৰ শিক্ষানুষ্ঠানৰ সংখ্যা ২২৮ খন, কলেজ

৮২০০ খন আৰু ৬ নিযুত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী হৈছিল। ঠিক সেইদৰে অসমত ১৯৪৮ চনত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়, ১৬ খন কলেজ আৰু ৫৪৩৯ গৰাকী শিক্ষাৰ্থী আছিল। ১৯৯৪-৯৫ চনত ৫ খন বিশ্ববিদ্যালয়, ১৯৫ খন কলেজ আৰু ৩৭১০০০ শিক্ষাৰ্থীৰ সংখ্যাই উচ্চ শিক্ষাৰ দ্রুত প্ৰসাৰ হোৱাটো প্ৰমাণ কৰে। বৃদ্ধ আৰু অশিক্ষিত সকলক শিক্ষিত কৰাৰ বাবে প্ৰাপ্ত বয়স্ক শিক্ষাৰ আঁচনি লোৱা হৈছে। ১৪ বছৰ বয়সলৈ শিক্ষা বিনামূলীয়া আৰু বাধ্যতা মূলক কৰাৰ আঁচনি লৈ সকলোৰে বাবে শিক্ষাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ যথেষ্ট বিকাশ হৈছে। ইলেকট্ৰনিক মাধ্যমৰ প্ৰয়োগৰ ফলত প্ৰচাৰ মাধ্যমৰ যথেষ্ট বিকাশ হৈছে। শিক্ষিতৰ হাৰ ১৯৫১ চনত ১৬.৬৭ শতাংশৰ পৰা ১৯৯১ চনত ৫২.১১ শতাংশলৈ বৃদ্ধি হৈছে। শিক্ষা সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰতো চিনেমাকে ধৰি বিভিন্ন সংস্কৃতিৰ বিকাশ হৈছে। তেনেদৰে যাতায়ত ব্যৱস্থাৰ উন্নতি, চিকিৎসা আৰু জনস্বাস্থ্যৰ দ্রুত উন্নতিৰ বাবে চিকিৎসালয় আৰু অন্যান্য আঁচনি তৈয়াৰ কৰি কাৰ্যকৰী কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে।

কিন্তু লক্ষ্য কৰিব লগীয়া যে শিক্ষাৰ প্ৰসাৰ যিমানৈ হৈছে সমস্যাও বাঢ়িছে। আটাইবোৰ শিক্ষানুস্থানেই

আনহাতে দেখা গ'ল যে জনসাধাৰণৰ অৰ্থনৈতিক অৱস্থা ক্ৰমে বেয়াৰফালে গৈছে। দেশৰ অৰ্থনীতি বিক্ষস্ত হৈছে। ৰাজহুৱা খণ্ডৰ প্ৰতিষ্ঠান সমূহ বিভিন্ন কাৰণত ধংস হ'বলৈ ধৰিছে। নিবনুৱাৰ সংখ্যা বৃদ্ধি হৈ ১৯৯৭ চনত চৰকাৰী হিচাবমতে ৩৫ নিযুত হৈছেগৈ। দৰিদ্ৰ সীমাৰেখাৰ তলত চৰকাৰী হিচাপতে ২৭ শতাংশ আৰু বেচৰকাৰীমতে ৩৫ শতাংশ লোক আজিও বাস কৰিছে। বিশ্ব ব্যাংক, আই, এম, এফ আদিৰ ঋণ বৃদ্ধি হৈছে আৰু বৈদেশিক ঋণৰ পৰিমাণ ৪০,০০০ কোটি টকা হৈছেগৈ।

প্ৰয়োজনীয় পুজিৰ অভাৱত আৰ্থিক অনাটনৰ সন্মুখীন হৈছে, শৈক্ষিক পৰিবেশ বহু পৰিমাণে বিনষ্ট হৈছে, শিক্ষানুষ্ঠান ৰাজনীতিৰ চক্ৰ বেছত সোমাই পৰিছে, শিক্ষা ব্যৱস্থা যথেষ্ট ব্যয় বহুল হৈছে। বৃষ্টিছ'সকলে যি শিক্ষা নীতি প্ৰয়োগ কৰিছিল মূলতঃ সেই নীতিয়েই আজিও প্ৰযোজ্য হৈ থকাৰ ফলত শিক্ষাৰ পৰা আকাংখিত ফল পোৱা নাই। আজিৰ শিক্ষাই মানুহক আত্মকেন্দ্ৰিক, নৈতিকতাহীন আৰু চাকৰি মুখী হৈ কৰিছে। মানুহক সচেতন, সমাজমুখী, মানবতাবাদী আদি গুণেৰে বিভূষিত কৰিব পৰা নাই। মানবীয় প্ৰমূল্য সমূহৰ অৱক্ষয় বাঢ়ি যাব ধৰিছে। আনহাতে দেখা গ'ল যে

জনসাধাৰণৰ অৰ্থনৈতিক অৱস্থা ক্ৰমে বেয়াৰফালে গৈছে। দেশৰ অৰ্থনীতি বিক্ষস্ত হৈছে। ৰাজহুৱা খণ্ডৰ প্ৰতিষ্ঠান সমূহ বিভিন্ন কাৰণত ধংস হ'বলৈ ধৰিছে। নিবনুৱাৰ সংখ্যা বৃদ্ধি হৈ ১৯৯৭ চনত চৰকাৰী হিচাবমতে ৩৫ নিযুত হৈছেগৈ। দৰিদ্ৰ সীমাৰেখাৰ তলত চৰকাৰী হিচাপতে ২৭ শতাংশ আৰু বেচৰকাৰীমতে ৩৫ শতাংশ লোক আজিও বাস কৰিছে। বিশ্ব ব্যাংক, আই, এম, এফ আদিৰ ঋণ বৃদ্ধি হৈছে আৰু বৈদেশিক ঋণৰ পৰিমাণ ৪০,০০০ কোটি টকা হৈছেগৈ।

মুক্তবজাৰ অৰ্থনীতি আৰু বিশ্বায়নৰ ফলত আমাৰ বাবে বহনীয়া সংস্কৃতিও আজি বিপদৰ সন্মুখীন হৈছে। এই বিপদ ঘাইকৈ আহিছে ইলেকট্ৰনিক মাধ্যমৰ পৰা। আজিকালি নগৰে চহৰে গাঁৱে ভুঁঞা অতি জনপ্ৰিয় হৈ পৰা কেবল টিভিৰ যোগেদি এনে কিছুমান কাৰ্যসূচী প্ৰচাৰ কৰি থকা হৈছে যিবোৰে আমাৰ সংস্কৃতিক মূলৰ পৰা আঁতৰাই পৰিচয়হীন কৰি পেলোৱাই নহয় আমাক অসংবেদনশীল আৰু নিৰোধ কৰি পেলাইছে। সাংস্কৃতিক সাম্ৰাজ্যবাদে কেউপিনে এক ধৰণৰ উপভোক্তাবাদ প্ৰচাৰ কৰিছে। তাৰ লগত আমাৰ থলুৱা কৃষ্টি আৰু পৰম্পৰাৰ কোনো সম্পৰ্ক নাই। এই সাংস্কৃতিক কাৰ্যৰ উদ্দেশ্য হ'ল জনগণৰ চেতনা ভোঁটা কৰি ব্যক্তিগত বিদ্ৰোহ আৰু ক্ষোভতে যুৱচামক তুষ্ট ৰখা।

আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্কৰ ক্ষেত্ৰত নেহৰুৰ নেতৃত্বত গোষ্ঠী নিৰপেক্ষ নীতি লোৱা হ'ল। তদানন্তীন দুই গোষ্ঠী আমেৰিকা আৰু ৰাছিয়া, কোনো এটিতে ভাৰত অন্তৰ্ভুক্ত নহৈ দুইটাৰ লগতে সফল সম্পৰ্ক ৰাখিবলৈ নীতি গ্ৰহণ কৰিলে। নেহৰুৰ দিনৰ পৰা ইন্দিৰা গান্ধীৰ সময়লৈকে ভাৰতৰ আন্তৰ্জাতিক নীতি বিপ্লৱ আছিল। যদিও আমেৰিকাকে ধৰি বিভিন্ন সাম্ৰাজ্যবাদী দেশৰ পুঁজি আৰু প্ৰভাৱে আছিল। কাৰণ নেহৰুৰে সমাজবাদী আৰ্হিৰ সমাজ আৰু ইন্দিৰা গান্ধীয়ে একেবাৰে সমাজবাদ প্ৰতিষ্ঠাৰ বাবে কিছু আচনি লৈছিল। বৰ্তমান ৰাছিয়াকে ধৰি সমাজবাদী দেশসমূহৰ ভাঙোঁনৰ ফলত বিশ্বত আৰু শিবিৰ একচেটিয়া আধিপত্যকে সূচাই আৰু সেয়ে বিশ্বায়ন (Globalisation), মুক্ত বজাৰ অৰ্থনীতি আদিৰ ধ্বনি আমি শুনিবলৈ পাইছো। গতিকে দেখা যায় আমেৰিকাকে ধৰি সাম্ৰাজ্যবাদী শক্তি সমূহৰ প্ৰভাৱ ভাৰতত বৃদ্ধি হৈছে। ফলস্বৰূপে ভাৰতে GATT চুক্তিত চহী কৰিব লগা হৈছে আৰু CTBT টো চহী কৰিবলৈ অহৰহ হৈঁচা দি থকা হৈছে। এই সন্দৰ্ভতে বৰ্তমান বিজেপিৰ নেতৃত্বত মৰ্চা

চৰকাৰে কৰা আণবিক পৰীক্ষাৰ কথা উল্লেখ কৰিব পাৰি।
দেখা গৈছে ইয়াৰ ফলত ভাৰতৰ ওপৰত বিভিন্ন ধৰণৰ
হেঁচা পৰিছে। যদিও চৰকাৰে নতি স্বীকাৰ নকৰা বুলি
কৈছে তথাপি ই বাস্তৱত কি ৰূপ লয় তাক মন কৰিবলগীয়া
হ'ব।

এই কথাও স্বীকাৰ্য্য যে ভাৰত সামৰিক ক্ষেত্ৰত
বৰ্ত্ত স্থান অধিকাৰ কৰি যথেষ্ট শক্তিশালী হৈছে। নিৰাপত্তা
পৰিষদৰ স্থায়ী সদস্য পদৰ দাবীদাৰ হ'ব পাৰিছে। যদিও
সাম্ৰাজ্যবাদী দেশসমূহৰ আধিপত্য বহুত ক্ষেত্ৰতেই মানি
ল'ব লগা হয় তথাপি স্বাভাবিক ভাবেই (নয়া উপনিবেশ
হোৱা হেতুকে) ভাৰতৰ শাসক গোষ্ঠীয়ে নিজস্ব স্বাধীনতা
সাব্যস্ত কৰিব পাৰে। সেয়ে ভাৰতীয় গণতন্ত্ৰৰ সীমাবদ্ধতা
ইমানেই। এই অৱস্থাৰ পটভূমিতহে আমাৰ গণতন্ত্ৰ, অৰ্থনীতি
আদি বিচাৰ কৰিব লাগিব আৰু প্ৰকৃত গণতান্ত্ৰিক, স্বাধীন
অৰ্থনৈতিক ব্যৱস্থা প্ৰতিষ্ঠাৰ বাবে কাৰ্য্যকৰী নীতি আৰু আঁচনি

ল'ব লাগিব। ভাৰতবৰ্ষৰ জনসাধাৰণৰ সমস্যা সমূহ আজি
৫০ বছৰে কিয় সমাধান হোৱা নাই বৰঞ্চ বৃদ্ধিহে হৈছে
তাৰ উত্তৰ পোৱা কঠিন নহয়। ওপৰৰ আলোচনাতে আমি
প্ৰসংগ ভ্ৰমে হ'লেও উল্লেখ কৰিছো যে ভাৰতীয়
আৰ্থসামাজিক ব্যৱস্থাই মূলতঃ দায়ী। গতিকে এই অৱস্থাৰ
পৰিবৰ্ত্তন নকৰাকৈ মাথোঁ চিঞৰ-বাখৰ কৰিলে, তথা
নিৰ্বাচনী আয়োগৰ নীতি, ন্যায়ালয়ৰ সক্ৰিয়তা, সৎ আৰু
নিষ্ঠাবান নেতাৰ কাৰ্য্য আদিয়েও ৰাজনীতি, সমাজনীতি,
অৰ্থনীতি আদি নিকা কৰিব নোৱাৰে। অৱশ্যে সাধাৰণ
সংস্কাৰ হ'ব পাৰে। সেয়ে প্ৰয়োজন এই আৰ্থ-সামাজিক
ব্যৱস্থাত যিবোৰ শ্ৰেণী শোষিত নীপিড়িত হৈ আছে সেই
শ্ৰেণীসমূহৰ জাত-পাত, ধৰ্ম, ভাষাৰ বিভেদ আতৰাই
সমমৰ্য্যদাৰ ভিত্তিত এক ব্যাপক ঐক্য। স্বাধীনতাৰ সোণালী
জয়ন্তীয়ে এই ঐক্যৰ ভেটি সুদৃঢ় কৰিব বুলি আশাবাদী। □

"যি সময়ত আত্মক মৃত যেন আৰু সমস্ত জগতখনক বন্য যেন
ধাৰণা হৈছে, যি সময়ত আমাৰ অন্তৰ শুষ্ক হৈ পৰিছে আৰু মগজু হৈ
পৰিছে অনুৰ্বৰ, সেই সময়ত আমাৰ মাজত বিশ্লেষণ বা সমালোচনাই
আশাৰ সঞ্চাৰ নকৰে- কৰে প্ৰেম আৰু সৌহাৰ্দ্যইহে।"

- বাধাকৃষ্ণ

ওপৰত বিনোদন

শ্ৰী মমিন হাজৰিকা
স্নাতক ২য় বৰ্ষ (বিজ্ঞান)
(১৯৯৬-৯৭)

পৰীক্ষা শেষ হোৱাৰ দিনাই ঘৰলৈ বুলি ৰাতিৰ গাড়ীত উঠিলো। পৰীক্ষা শেষ হবলৈ দুদিন বাকী থাকোঁতেই কাপোৰ কানি জাপি আজৰি হৈ আছিলো। পৰীক্ষাৰ প্ৰস্তুতি পৰ্বৰ লগে লগে পৰীক্ষাৰ পিচৰ অৱসৰৰ দিন কেইটানো কিদৰে পাৰ কৰিম তাৰো আঁচনি এখন প্ৰস্তুত কৰি থৈছিলো। আঁচনি অনুসৰি ঘৰ পায়ৈ প্ৰথমে নাৰায়ণপুৰৰ আমাৰ জেঠাইহঁতৰ ঘৰলৈ যোৱাৰ সিদ্ধান্ত। তাৰ পৰা উভতি আহি ফনীন্দ্রকুমাৰ দেৱ চৌধুৰীৰ 'অনুৰাধাৰ দেশ' পঢ়ি শেষ কৰাৰ দীৰ্ঘদিনীয়া আশাটো পূৰ কৰাৰ পৰিকল্পনা। ঘৰুৱা ইটো সিটো বহুতো কামৰ তালিকা এখনো মনতে লৈ ফুৰিছিলো। ৫২ নং ৰাষ্ট্ৰীয় পথত থকা মস্ত মস্ত খালৰোৰৰ ওপৰেদি একেৰাহে প্ৰায় ৮ ঘণ্টা জোকাৰণিৰ মাজেদি আমাৰ গাড়ী আগবাঢ়ি গৈ থাকিল। পুৱতি নিশাতে ঘৰৰ সন্মুখত নামিলোঁহি। ঘৰত সোমাইছোঁহে, ভাগৰ আৰু টোপনিয়ে দেহটোক আৱৰি পেলালে। নিদ্ৰাদেৱীৰ ওচৰত আত্মসমৰ্পণ কৰি চাৰি পাৰ্টীত পৰিলোঁ। শোৱাৰ পৰা উঠিহে গম পালো মামা আহিছে। বহুদিনৰ মূৰত মামাক লগ পাই অত্যন্ত ভাল লাগিল। ইফাল সিফাল কৰি থাকোঁতে দেখিলোঁ- আমাৰ ভিতৰৰ ফালৰ বাৰান্দাখনত ওলোমাই থোৱা ৰচিকেইডালত কিছুমান হাকোটা আকৃতিৰ মাৰি লগাই থোৱা আছে আৰু মাৰিবোৰত মাটিমাহটোৰ দৰে কিছুমান সৰু সৰু গুটি লাগি আছে। একো বুজিব নোৱাৰি এইবোৰনো কি মাক সুধিলো। মাৰ মুখৰ পৰা গম পালো যে আমাৰ দাদা (দীপ) আৰু মামা (পৰেশ) য়ে মুগা খেতিৰ প্ৰস্তুতি চলাইছে। মামাৰ কাষ চাপিলো। এই বিষয়ত তেওঁ যে প্ৰশিক্ষন প্ৰাপ্ত সেইটো মই আগতেই এবাৰ শুনিছিলো। মাত ফুটিবলৈ আৰম্ভ কৰা শিশু এটাই যেনেকৈ ওচৰত থকা জনক বিভিন্ন প্ৰশ্ন কৰি ব্যতিব্যস্ত কৰি তোলে ময়ো ঠিক তেনেদৰেই মামাৰ মুগা শিল্পৰ ওপৰত বিভিন্ন প্ৰশ্ন কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিলো। মামাই

মোৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দি গল আৰু আনকি তেওঁলোকৰ সতে মুগা খেতিৰ কামত যোগ দিবলৈকো আমন্ত্ৰণ কৰিলে। কৌতুহলে আৱৰি ধৰা মনটোক বাধা দিব নোৱাৰিলো। মুগাখেতিৰ কামত মইও যোগ দিলো। আমাৰ ওচৰতে থকা চৰকাৰী কঠালকুচি মুগা ফাৰ্মত মামা আৰু দাদাই মুগা খেতি কৰিছিল। মই তেওঁলোকৰ এই খেতিত যোগদান কৰি যিখনি অভিজ্ঞতা গোটালো তাৰে বিৱৰণ এটি দাঙি ধৰিলো।

ওপৰত মই হাকোটা আকৃতিৰ কিছুমান মাৰিৰ কথা উল্লেখ কৰিছো। এইবোৰক খৰিকা বুলি কোৱা হয়। খৰিকাবোৰ খেৰৰ (ঘৰৰ চালত লগোৱা) দ্বাৰা তৈয়াৰ কৰা হয়। এটা মূৰ ভাঙি হাকোটাৰ দৰে কৰি ওলমাই ৰখা হয়। মুগা পখিলাৰোৰে যেতিয়া প্ৰজনন ক্ৰিয়াত ('গড় লোৱা' বুলিও কোৱা হয়) অংশ লয় তেতিয়া এটা মতা পখিলা আৰু এজনী মাইকী পখিলা পৰস্পৰে বিপৰীত মুখিহৈ থাকি যোৰ পাতি থাকে। এনেকুৱা একোযোৰ পখিলা একোডালকৈ খৰিকাত দিয়া হয় আৰু মাইকী পখিলাজনীৰ পাখিত এডাল সূতা লগাই সূতাডাল খৰিকাত বান্ধি দিয়া হয় যাতে পখিলাজনী আঁতৰি যাব নোৱাৰে। এইদৰে দিনটো গড়লোৱাৰ পিচত সন্ধিয়া মতা পখিলাটো উৰি গুচি যায়। ইয়াৰ ঠিক পিচৰে পৰা মাইকী পখিলাজনীয়ে কণী পৰা কাম আৰম্ভ কৰি দিয়ে। সন্ধিয়া প্ৰায় ৮ মান বজালৈকে কণী পাৰে। এইদৰে একেদৰে প্ৰায় চাৰিদিনমান নিৰ্দিষ্ট সময়ত ইহঁতে কণী পাৰে। কণী পৰা শেষ হলে সূতাডাল কাটি পখিলাজনী এৰি দিয়া হয়। এজনী পখিলাই ৫০ ৰ পৰা ১৫০ টালৈকে কণী পাৰে। কেতিয়াবা আকৌ গড় লোৱা পখিলাৰ যোৰ বোৰ খিলাং (বোঁৰ কাঠিৰে তৈয়াৰ কৰা চাৰিচুকীয়া সজা) ৰ ভিতৰত ৰখা হয় য'ত মাইকী পখিলাৰোৰে কণী পাৰে। পিচত এই কণীবোৰ একুৱাই আনি নাৰিকলৰ কোৰোকাত ৰখা হয়। এনেবোৰ কণীক খোৰোঙিয়া কণী বোলে। ইয়াৰে কিছুমান কণী আনবোৰতকৈ সামান্য বগা পৰা যেন দেখা যায়। এইবোৰক ধেনা কণী বোলে। এনে কণীৰ পৰা পোৱালী জন্ম নহয়। ৬-৮ দিনৰ ভিতৰত কণী ফুটি পোৱালী ওলায়। পোৱালীবোৰক পলু বোলা হয়। জন্ম হোৱাৰ লগে লগে পলু একোটাৰ দীঘ ৫ মিঃ মিঃ ৰ ভিতৰত হয়। পুৱাৰ ভাগত সূৰ্য উদয় হোৱাৰ লগে লগে এই কণী ফুটি পোৱালী ওলায়। পলুবোৰৰ দেহটো যেতিয়া নোমেৰে আবৃত হৈ থাকে ইহঁতৰ বৰণ মটিয়া হয়। এই অৱস্থাত খৰিকাবোৰ গছত আৰি দিয়া হয়।

খৰিকাবোৰ লগোৱাৰ কিছুমান পদ্ধতি আছে। গছৰ গাৰ চাৰিওফালে খৰিকাবোৰ থিয় থিয়কৈ লগাই বান্ধি দিয়া হয় অথবা বাঁহৰ কাঠিৰে একোটা ঘূৰণীয়া ৰিং বনাই ইয়াত খৰিকাবোৰৰ হাকোটা অংশটো লগাই গছৰ ডালত ওলোমাই দিয়া হয়। খোৰোঙিয়া কণীৰোৰ কোৰোকাৰে সৈতে গছত ওলোমাই দিয়া হয়। মুগা পলুৱে যিবোৰ গছৰ পাত খায় সেইবোৰ হলগৈ চোম, শড়ালু, বগৰী, তেজপাত ইত্যাদি। চোম গছৰ পাত মুগাৰ কাৰণে আটাইতকৈ উপযোগী। মুগা দিয়া গছৰোৰ সাধাৰণতে চাপৰ আৰু জোপোহা হোৱা উচিত যাতে পলুবোৰে সহজে বগাই ৰৈচি পাত খাব পাৰে। এনেহলে ইহঁতৰ প্ৰজনন বেছিকৈ হোৱা দেখা যায়। খৰিকা দিয়াৰ দিনৰ পৰা ২৫-২৮ দিনৰ মানলৈকে ইহঁতে একেৰাহে পাত খায়। পাতৰ তলপিঠিত থাকি পাতটো ক্ৰমান্বয়ে গুড়িৰ পৰা আগলৈ খায়। ইহঁতে পাতৰ তলপিঠিত থাকি ভালপোৱাৰ এটা বিশেষ কাৰণ হৈছে ইহঁতৰ বদৰ পোহৰ মুঠেই সহ্য নহয়। এই কালছোৱাত ইহঁতে তিনিবাৰ মোট (গাৰ ছাল) সলায়। মোট সলোৱাৰ আগমুহূৰ্ত্তত সম্পূৰ্ণ এদিন ইহঁতে পাত নোখোৱাকৈ জিৰণি লয় আৰু এই অৱস্থাত মূৰটো সামান্য দাঙি থাকে। তৃতীয়বাৰ মোট সলোৱাৰ পিচত পলুটো অধিক মোহনীয় হৈ পৰে। পূৰ্ণ পলু এটাৰ দেহৰ দৈৰ্ঘ্য ৬ ছে.মি.- ১০ ছে.মি.ৰ ভিতৰত হয়। অৱশ্যে দেহৰ বৃদ্ধি খাদ্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। পূৰ্ণ পলু এটাৰ দেহত ১১ টা বলয় বা খণ্ড থাকে। গোটেই দেহটো দুই ধৰণৰ নোমেৰে আবৃত। চুটি নোমবোৰ পাতল হালধীয়া আৰু দীঘল নোমবোৰ কলা। এনে ৫ ডাল কলা নোম লগ হৈ যি সমষ্টি গঠন কৰে এই নোম কেইডালৰ সংযোগ স্থলটো এটা ৰঙা টেমুনাত সংলগ্ন। এটা বলয়ত এনে ৰঙা টেমুনা ৬ টা থাকে আৰু গোটেই দেহত এনে ছ'শাৰ্হী ৰঙা টেমুনা থাকে। দেহৰ বৰণ পাতল সেউজীয়া হয় যাতে গছৰ পাতৰ লগত ইহঁতে মিলি থাকিব পাৰে। ইহঁতৰ বিষ্ঠা বোৰ নেমু বা কমলা টেঙা এটাৰ বাকলি গুচালে ফুটাৰোৰ যেনেদৰে খাজ কটা যেন লাগে ঠিক তেনে আকৃতিৰ হোৱা দেখা যায়। মই বহুদিনলৈকে পলুবোৰ চুবলৈ সাহ কৰিব নোৱাৰিলো। চুবলৈ চেষ্টা কৰো যদিও হাতৰ তলুৱাখন পলুটোৰ দেহৰ নোম কেইডালত লাগিলে তৎক্ষণাত কোচ খাই আহে। এদিন এটা সাংঘাতিক ঘটনা ঘটিল ! আমাৰ মুগা ফাৰ্মত মামা আৰু মই ফাৰ্মতে ইটো সিটো কৰি আছো। মোৰ অজ্ঞাতে কোনোবা এপাকত মামাই গছৰ পৰা পলু এটা আনি মোৰ পিঠিৰ ফালে

চোলাটোৰ ওপৰতে মেলি দিলে। কিছুসময়ৰ পিছত মই পিঠি ফালে কিবা এটা থকা যেন অনুভৱ কৰি হাত খনেৰে চুবলৈ চেষ্টা কৰিলো। বস্তুটোৰ গাত হাতখন লগাৰ মুহূৰ্ত্ততে মই হাতটো কোচাই আনিলো আৰু চিঞৰ বাখৰ লগাই দিলো।

পলুবোৰ গছৰ পৰা নামি আহি তলত বগাবৰ চেষ্টা কৰে। সেই কাৰণে এইবোৰ তলত বগাব নোৱাৰাৰ ব্যৱস্থা

মই ইমান জোৰেৰে চিঞৰি দিলো যে ফাৰ্মৰ আনটো মূৰত কাম কৰি থকা বনুৱা কেইটাও দৌৰি আহি মোৰ কাষ পালেহি আৰু মোৰ অৱস্থাতো দেখি হাঁহিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে।

গ্ৰহণ কৰা হয়। কলপাত, কলপটুৱা আদি গছৰ চাৰিওফালে মেৰিয়াই বান্ধি দিয়া হয়। এইবোৰ পিচল হোৱা বাবে পলুবোৰ ইয়াৰ ওপৰেদি বগাই যাব নোৱাৰে। কলপাত আৰু কলপটুৱাৰ উপৰিও ধানখেৰৰ বহী বাটিও গছৰ চাৰিওফালে মেৰিয়াই দিয়া হয়। ইয়াক গাড়ী বন্ধা বোলে। সম্পূৰ্ণ এটা মাহ পাতখোৱাৰ পিচত পলুবোৰ পূৰ্ণ হয় আৰু ক্ৰমান্বয়ে ইহঁতে গছৰ পৰা নামি অহাৰ প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভ কৰে। এই অৱস্থাক পলুৰ পকা নমা বুলি কোৱা হয়। পলু এটা পকিছেনে নাই এইটো পৰীক্ষা কৰাৰ এটা পদ্ধতি আছে। পলুটো হাততলৈ কাণৰ কাষলৈ আনি আঙুলি কেইটাৰে লাহে লাহে মোহাৰি দিলে এটা খৰক্ খৰক্ শব্দ হব। শব্দটো যদি নতুন মুগা কাপোৰ এখন মোহাৰিলে হোৱা শব্দৰ সৈতে একেধৰণৰ হয় তেন্তে পলুটো পকা বুলি ধৰা হয়। পকা নমাৰ সময় হলে পলুটোৱে পাত খাবলৈ বন্ধ কৰি দিয়ে আৰু কিছু সময় জিৰণি লয়। আকৌ মন কৰিবলগীয়া পকা পলুবোৰ সদায় সূৰ্যাস্তৰ পিচত জুম বান্ধি তললৈ নামি আহে। প্ৰায় ৮ দিন মান একেৰাহে পকা নামি থাকে। পকা পলুবোৰ এটা ক্ৰম অনুসৰি নামি আহে। মতা পলুটোক চকৰা আৰু মাইকী পলুজনীক চকৰি বুলি কোৱা হয়। প্ৰথম কেইদিনমান চকৰা বেছিকৈ নামে আৰু পিছলৈ চকৰি বেছিকৈ নামে। ইয়াৰ মাজতে যি দিনাই চকৰা চকৰি সমানে নামে সেইদিনা ভৰপক বুলি কোৱা হয়। পকা পলু গছৰ পৰা ধৰি আনি জালিত (নাহৰ, শড়ালু বা আজাৰ আদি গছৰ পাতৰ সৈতে অনা ডাল শুকুৱাই এই জালি তৈয়াৰ কৰা হয়।) দিয়া হয়। জালিত পলুবোৰে নেটা বান্ধে।

পলুরোৰে মুখেদি এবিধ আঠা জাতীয় পদাৰ্থ নিঃসৰণ কৰে। বায়ুৰ সংস্পৰ্শত আঠাবিধ কঠিন হবলৈ আৰম্ভ কৰে। জালিত দিয়াৰ পিচত পলুটোৱে ইয়াৰ বাবে সুবিধাজনক ঠাই একোখন বিচাৰি লয় আৰু ইয়াতে মুখৰ পৰা ওলোৱা আঠাবিধৰ দ্বাৰা গোটেই দেহটোৰ চাৰিওফালে সম্পূৰ্ণ আৱৰি এখন আৱৰণৰ সৃষ্টি কৰে। ইয়াকে লেটা বোলে। লেটাৰোৰ জালিৰ পৰা ৬/১২ দিনৰ ভিতৰত একৰাই পেলোৱা হয়। সঁচৰ কাৰণে ৰখাখিনি বেলেগে ৰাখি বাকীখিনি লেটা প্ৰখৰ ৰ'দত শুকুৱাই ভিতৰৰ পলুটো মাৰি পেলোৱা হয়। এই অৱস্থাত লেটাৰোৰ নষ্ট নোহোৱাকৈ বহু বছৰ ৰাখিব পাৰি। সঁচৰ কাৰণে ৰখাখিনিৰ পৰা ১৮ দিনৰ ভিতৰত পখিলা ওলায়। এই দৰেই মুগাৰ জীৱন চক্ৰ চলি থাকে।

পলুৰ প্ৰধান শত্ৰু হ'ল চৰাই, পৰুৱা আৰু মাখি। কেইবিধমান চৰাই যেনে, কাউৰি, তেকতেকি, বুলবুলি আদিয়ে পলুৰ যথেষ্ট অনিষ্ট সাধে। এই চৰাইৰোৰে পলু ধৰি খায় আৰু প্ৰায়ৰোৰে পলুৰোৰ খুটি খাই নষ্ট কৰে। এই ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট সতৰ্কতা গ্ৰহণ কৰাৰ আৱশ্যকতা থাকে; আনকি পলু গছত দিয়াৰ পিচত প্ৰতিমুহূৰ্ততে গছৰ তলত থাকিবও লগা হয়। পৰুৱা আৰু মাখিয়ে পলুৰোৰ সৰু হৈ থাকোতেই আক্ৰমণ কৰে। পৰুৱাৰোৰেও একোটা পলুক চাৰিওফালৰ পৰা আঙুৰি ধৰে; বহু সময়ত পৰুৱাৰ কামোৰতো পলুটো মৰি যায়। মাখিৰোৰেও আকৌ পলুৰ দেহৰ ওপৰত বহুত সময়ত কণী পাৰে। কণীৰ পৰা পোৱালি জন্ম হয় আৰু এই পোৱালিৰোৰ পলুটোৰ দেহাবৰণ খনত ছিঁদ কৰি দেহৰ ভিতৰত প্ৰবেশ কৰে। ফলত পলুটোৰ মৃত্যু হয়। পৰুৱা আৰু মাখি নিবাৰণৰ কাৰণে আমি কিছুমান ব্যৱস্থা হাতত লৈছোঁ। গছত থকা শুকান ডালৰোৰ একৰাই ভালকৈ চাফা কৰি লোৱা হয়। শুকান ডালৰোৰ গুৰি অংশত পৰুৱাই খোৰোঙৰ সৃষ্টি কৰি একেলগে বাস কৰে। যি ৰোৰ অংশত পৰুৱা থকাৰ সম্ভাৱনা সেইৰোৰ ঠাইত কেৰাচিন সানি দিয়া হয়। এনে কৰাৰ ফলত পৰুৱাৰ সংখ্যা যথেষ্ট হ্ৰাস পায়। মাখিৰ পৰিমাণ হ্ৰাস কৰিবলৈ ধোৱা দিয়াৰ ব্যৱস্থাও কৰা হয়। অন্য যি কোনো জীৱ-জন্তু যেনে গৰু, গাহৰি, কুকুৰ আদি যাতে মুগাখেতিলৈ সোমাব নোৱাৰে তাৰো ব্যৱস্থা কৰা হয়। এই জন্তুৰোৰৰ দেহত যথেষ্ট মাখি থাকে। মুগা খেতিত অন্ধবিশ্বাসৰ প্ৰাধান্যও লগতে উল্লেখনীয়। কেতিয়াবা বাতিটোৰ ভিতৰতে বহু পলু নাইকিয়া হৈ যায়। এইৰোৰক বাকে (?) খোৱা বুলি ধৰা হয়। অপৰিস্কাৰ ভাৱে খেতিত নামিলে বা কোনো চুৰা(?) লগা বস্তু ইয়ালৈ

প্ৰসাধন সামগ্ৰীৰ উগ্ৰগোন্ধেও পলুৰ যথেষ্ট ক্ষতি কৰিব পাৰে। মামাই ইহঁতক আলফুলকৈ কেনেদৰে ধৰিব পাৰি দেখুৱাই দিলে আৰু মই শিকিবলৈ চেষ্টা কৰিলো। মই কেতিয়াও পাহৰিব নোৱাৰোঁ পকা পলু ধৰাৰ পৰ্বটোৰ কথা। দহোবন কাটি কৰি পকা ধৰিবলৈ গছৰ তলত উপস্থিত হওঁগৈ। জাকপাতি নামি অহা পকাৰোৰ ধৰি ইমানেই আমেজ লাগিছিল যে, মই পাহৰিয়েই পেলাইছিলো ভোক পিয়াহ, খোৱা-শোৱাৰ কথা। আমি ৩০০ ডাল খৰিকা প্ৰস্তুত কৰিলো মুগা খেতিৰ বাবে। ইয়াৰে প্ৰায়বিলাক কণী ধেনা হোৱাৰ বাবে

পলুৰোৰ লাহে লাহে মোৰ চিনাকী হৈ আহিল।
প্ৰথম অৱস্থাত ভয় ভয়কৈ জোৰেৰে
টেপামাৰি পলুৰোৰ ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিলো।
ইয়াৰ ফলত পলুৰোৰৰ মুখেৰে কিছুমান
সেউজীয়া বিজুলুৱা পদাৰ্থ ওলাই অহা
দেখিছিলো। পিচত মামাৰ পৰা গমপালো যে
এনে হ'লে পলুৰোৰ দুৰ্বল হৈ পৰে।

প্ৰতিডাল খৰিকাত গড়ে ৪০ টা মানকৈহে পলুৰ জন্ম হ'ল। এই হিচাপত ১২ খন (পলুৰ ক্ষেত্ৰত ১০০০ টা পলুক এখন বুলি কোৱা হয়, অৰ্থাৎ ১২০০০ টা) মান মুগা পাব লাগিছিল যদিও বিভিন্ন প্ৰাকৃতিক কাৰণ আৰু লগতে চৰাই, মাখি আদিৰ আক্ৰমণৰ বাবে ৮ খন মুগা পাবলৈহে সক্ষম হলো। ৰ'দত শুকুৱাই লেটাৰোৰৰ ভিতৰত থকা পলুৰোৰ মাৰি পেলোৱা হ'ল। এই অৱস্থাতো অৰ্থাৎ লেটা ৰোৰো বিক্ৰী কৰিব পাৰি। বৰ্তমান একোটা লেটাৰ দাম ২.০০ টকা। আমি অৱশ্যে লেটা খিনি বিক্ৰী নকৰি ইয়াৰ পৰা সূতা কটাৰ ব্যৱস্থা কৰিলো। ৮ খন মুগাত আমি আঢ়ৈ কেজি সূতা পালো। এক কেজি সূতাৰ বাবে প্ৰায় তিনিখন মুগাৰ প্ৰয়োজন হয়। অৱশ্যে ঋতু পৰিবৰ্তনৰ ওপৰতে মুগা সূতাৰ পৰিমাণ নিৰ্ভৰ কৰে। গৰম আৰু ঠাণ্ডাৰ মধ্যাংশতে অৰ্থাৎ আহিন-কাতি মাহত হোৱা মুগাৰ লেটাৰোৰৰ পৰা আনকেইমাহত হোৱা লেটাৰোৰতকৈ অধিক সূতা পোৱা যায়। ২৫০ গ্ৰাম সূতাৰ পৰা প্ৰায় এযোৰ মুগা কাপোৰ পাব পাৰি। বৰ্তমান বজাৰত এযোৰ মুগা কাপোৰৰ দাম ১৫০০-১০,০০০ টকালৈকে। আমি অৱশ্যে কাপোৰখিনি ৰোৱাই ঘৰতে ৰাখিলো। মই মোৰ বাবে এটা সুন্দৰ কামিজ চিলাই ল'লো। পিন্ধা সকলেহে বুজিব মুগা কাপোৰৰ আমেজ কেনেকুৱা। খোৰতে মুগাখেতিৰ লগত সাঙোৰ খাই থকা কেইটামান কথা এই খিনিতে উল্লেখ কৰি থওঁ। আৰ্থিক দুৰৱস্থা বা পৰিস্থিতি অনুসাৰে অসমৰ কেইখনমান জিলা (ধেমাজী, লক্ষীমপুৰ, গোলাঘাট, বোকাখাত, শিৱসাগৰ) ৰ মানুহে মুগা

ভাৱে খেতিত নামিলে বা কোনো চুৰা(?) লগা বস্তু ইয়ালৈ

জানিলে পলুৰোৰ দুৰ্বল হৈ যায় বুলি খেতিয়ক সকলৰ বিশ্বাস।

খেতি বৃদ্ধি হিচাপে লৈছে। এই জিলা কেইখনত উৎপন্ন হোৱা মুগা অসমৰ শূৱালকুছিলৈকো বপ্তানি কৰা হয়। অসমৰ বাবে একমাত্ৰ শূৱালকুছিয়েই বয়নশিল্পৰ কেন্দ্ৰ স্থলি যদিও আজিকালি অন্যান্য অঞ্চলতো বয়ন শিল্পই প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিছে। অসমৰ মাটি আৰু জলবায়ু মুগা খেতিৰ বাবে উপযোগী। ভূমিহীনতাত ভোগা গঞাঁলোকৰ দুবিধা মাটিতো যদি কেইজোপামান চোম গছ থাকে তেনেহলে মানুহঘৰে এটা সুন্দৰ সংস্থানৰ বাট বাচি ল'ব পাৰে। চোম গছৰ উৎপাদনে মুগাৰ লগতে প্ৰাকৃতিক ভাৰসাম্য ৰক্ষাতো বিশেষ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰে আৰু ঘৰুৱা ব্যৱহাৰিক জীৱন যাত্ৰাতো সুচলতাৰ

সৃষ্টি কৰিব পাৰে।

অৱসৰ দিনকেইটা এটা নতুন প্ৰক্ৰিয়াৰে পাৰ কৰি যথেষ্ট ভাল লাগিল। তাতোকৈ ভাল লাগিল নিজে কিবা এটা কৰিলো। প্ৰচেষ্টাৰ এটা সুফল পালো। আমাৰ মাজৰ পৰা হেৰাই যাবলৈ ওলোৱা এই থলুৱা আপুৰুগীয়া শিল্পটোৰ সংৰক্ষণ সম্পৰ্কে নতুন পুৰুষ নিশ্চয় সজাগ হোৱাৰ আৱশ্যক আছে। এই ক্ষেত্ৰত মোৰ নিজৰ অভিজ্ঞতাৰ পৰা ক'ব পাৰো যে একাগ্ৰতা তথা আগ্ৰহে কাকো কোনো ক্ষেত্ৰতে বিমুখ নকৰে। এই সম্পদটিৰ সংৰক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত মইও অধিক কৰ্মতৎপৰ লোৱাৰ সংকল্প গ্ৰহণ কৰিছো। □

" যি অহনীতিৰ দ্বাৰা জনতাই সংস্কৃতি গঢ়িবলৈ সুবিধা নেপায়, সেই অহনীতি অনুপযোগী ; সাংস্কৃতিক অহনীতি নহয়। সি দুষ্কৃতিমূলক অহনীতি । "

- জ্যোতি প্ৰসাদ আগৰৱালা

"মানুহৰ জীৱনটো এক আবেষ্টনীৰ মাজত পৰিপাটিকে থকা সুষমা ভৰা পদাৰ্থ নহয়, ই অনিৰ্দিষ্ট জীৱন্ত ব্যাপক জলন্ত শিখা ।"

- বিষ্ণু প্ৰসাদ ৰাভা

অসমৰ প্ৰাচীন বাদ্যযন্ত্ৰৰ এটি ৰেঙনি

তৃষা হাজৰিকা

উঃ মাঃ ২য় বৰ্ষ (কলা)

(১৯৯৮-৯৯)

প্ৰথম মুদ্ৰ
দুম্ দুম্
পঞ্চ শব্দে শুভ
জয় জয়

সুবজ ধ্বনি বজাও
দুন্দভি ঢোলে
মিলন মহোৎসৱ
বাঘৰ বোলে ॥

বাদ্যযন্ত্ৰই গীতত সুৰ আৰু তালৰ সমন্বয় ঘটাই। সংগীতে মনলৈ পৰিত্ৰতাৰ ভাৱৰ আমদানি কৰে। সংগীতৰ দ্বাৰা পাব পৰা আনন্দ আধৰুৱা হৈ ৰয় যদিহে তাত বাদ্য-যন্ত্ৰ নাথাকে। এই বাদ্য-যন্ত্ৰৰ ব্যৱহাৰ অসমৰ বুকুত বহু দিনৰ পৰাই। সেয়েহে হয়তো অসমৰ প্ৰাচীন লিপি, ফলি আৰু পুথিত ইয়াৰ উল্লেখ থকা দেখা যায়।

অসমৰ বাদ্য-যন্ত্ৰ বোৰৰ বহুতো সম্পদ আমাৰ অজ্ঞাত আৰু অপৰিচিত। অসমত বৰ্তমানে প্ৰচলিত থলুৱা বাদ্য-যন্ত্ৰ সমূহৰ ভিতৰত তত্ অৰ্থাৎ তাঁৰ যন্ত্ৰ, সুষিৰ অৰ্থাৎ ফু-দি বজোৱা যন্ত্ৰ, আনদ্ধ আৰু ঘনঃ সংগীত শাস্ত্ৰই বৰ্ণোৱা এই চাৰি শ্ৰেণীতে অসমৰ বাদ্যযন্ত্ৰক শ্ৰেণীবদ্ধ কৰি তালিকা কৰিলে এনে ধৰণৰ হব-

(ক) তত্ (তাঁৰ যন্ত্ৰ) : দোতাৰা টোকাৰী : অসমৰ বিভিন্ন অঞ্চলত প্ৰচলিত তাঁৰ যন্ত্ৰৰ ভিতৰত দোতাৰাই আটাইতকৈ জনপ্ৰিয়। এই যন্ত্ৰবিধ চাৰি তাঁৰৰ। মাজৰ তাঁৰ দুডালে মূল সুৰ ৰক্ষা কৰে আৰু বাকী দুডাল ক্ৰমে উচ্চ আৰু নিম্ন সুৰ উৎপাদনত ব্যৱহৃত হয়।

বীন বা বেনা :- ই এডাল তাঁৰ ৰেপ্ দি বজোৱা যন্ত্ৰ। গোৱালপাৰাৰ বাহিৰে ইয়াৰ ব্যৱহাৰ অসমৰ অন্যান্য অঞ্চল বোৰত প্ৰায় উঠি যোৱাৰ দৰে।

চাৰিন্দা :- ইও এবিধ ৰেপ্ দি বজোৱা যন্ত্ৰ। ইয়াৰ ব্যৱহাৰ নামনিত বিশেষকৈ বড়ো সকলৰ মাজত অধিক।

লাও-টোকাৰী/একতাৰা :- লাওৰ খোলাৰ লগত এডাল তাঁৰ বান্ধি এটা আঙুলিৰে মাত উলিওৱা এবিধ সৰল যন্ত্ৰ; সাধাৰণতে বঁৰাগী জাতীয় গায়কে ইয়াক বেছিকৈ ব্যৱহাৰ কৰে।

খমক; গোপী যন্ত্ৰ :- এটা এমুখীয়া ঢোলৰ আকৃতিৰ বস্ত্ৰৰ মাজেৰে ডোল ভৰোৱা যন্ত্ৰ।

(খ) সুষিৰ (ফু-দি বজোৱা যন্ত্ৰ) :- পেঁপা, শিঙা : ফু-দি বজোৱা যন্ত্ৰৰ ভিতৰত অসমৰ থলুৱা বনগীতত সবাতোকৈ বেছি ব্যৱহৃত। নিজস্ব বৈশিষ্ট্যযুক্ত নল বা খাগৰিৰে মূল যন্ত্ৰটো সাজি তাত মহৰ শিং ৰ বা আন নলী লগাই পেঁপা তৈয়াৰ কৰা হয়। বিহু সংগীতত পেঁপাৰ স্থান অতি গুৰুত্ব পূৰ্ণ।

কালি/ছানাই : কালি ধ্বনি সৃষ্টিৰ বীতিত বহুখিনি পেঁপাৰ নিচিনাই। কিন্তু পেঁপাৰ তুলনাত কালিৰ সংগীত উৎপাদন-যোগ্যতা অধিক। আজি কালি বিয়া-বাৰু আদি উৎসৱ অনুষ্ঠানত বিশেষকৈ নামনি অসমত ঢুলীয়াৰ দলত কেতিয়াবা কালিয়াও বজায়।

বাঁহী : প্ৰাচীন কালৰ পৰাই বাঁহী সৰ্বজনপ্ৰিয় সুষিৰ যন্ত্ৰ। বিশেষকৈ কৃষ্ণৰ নামৰ সতে যুক্ত হোৱাৰ কাৰণে ৰেঞ্চৰ সাহিত্যত আৰু লোকগীতত বাঁহীৰ উল্লেখ সঘন। মুখ বাঁশী/বম বাঁশী :- মনসা পূজাৰ লগত জড়িত সংগীতানুষ্ঠানত ব্যৱহৃত এইবিধ বাঁহীত এমূৰে এটা খলপ থাকে য'ত ফু-দিলে বাজি উঠে।

(গ) আনদ্ধ যন্ত্ৰ (ছালেৰে চাই লোৱা) - অসমৰ থলুৱা যন্ত্ৰবোৰৰ ভিতৰত এই শ্ৰেণীৰ যন্ত্ৰৰ সংখ্যা আৰু গুৰুত্ব আটাইতকৈ বেছি।

ঢোল : কাঠৰ খোলাৰ দুই মূৰ ছালেৰে চাই লোৱা ঢোলৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ ভিতৰত অসমত বিহু ঢোল অতি জনপ্ৰিয়। বিহুগীত আৰু নৃত্যৰ অনুৰংগ হিচাপে বিহুঢোলৰ ছেও অপৰিহাৰ্য্য।

জয়ঢোল : জয়ঢোল আকাৰত অলপ সৰু। ইয়াক দেওধনী নৃত্যৰ লগত ঢুলীয়াই নিজেও নাচি-নাচি বিভিন্ন ছন্দত বজায়। মঙলদৈ অঞ্চলত ঘাইকৈ প্ৰচলিত চেপা ঢোলৰ ভিতৰত পানী ভৰাই বজোৱা হয়। নামনি অসমত বিশেষকৈ বিয়াই সবাহে বজোৱা ঢুলীয়াৰ দলত চেপেটা আকৃতিৰ এফালে মাৰিৰে কোৱাই বজোৱা ঢোল আদিৰ দ্বাৰা সন্মিলিত সংগীত সৃষ্টি বহু সময়ত অতি চিন্তাকৰ্মক হয়।

দগৰ :- সৰু এপিঠীয়া ঢোলৰ দৰে এমূৰে খোলা আৰু আনমূৰে চামৰা লগোৱা যন্ত্ৰ । ইয়াক এহাতে ধৰি আন হাতেৰে বজোৱা হয় । ইয়াৰ আন এক নাম খঞ্জৰী ।

ঢাক :- অসমত থলুৱা বাদ্য-যন্ত্ৰ হিচাপে সম্প্ৰতি একমাত্ৰ গোৱালপাৰা জিলাতহে ঢাকৰ ব্যৱহাৰ ব্যাপক ।

নাগাৰা :- নাগাৰা যন্ত্ৰটো মূলতে পশ্চিমৰ পৰা অহা যদিও ই থলুৱা ৰূপলৈ আমাৰ সংস্কৃতিত নিগাজিকৈ সোমাই গৈছে । নামগোৱাত নাগাৰা ব্যাপক ভাৱে ব্যৱহাৰ হয় ।

ডবা :- নামঘৰৰ ভিতৰত ইয়াৰ ব্যৱহাৰ বেছি হয় । নাম-প্ৰসঙ্গ আদিত দুডাল মাৰিৰে কোবাই ইয়াক বজোৱা হয় ।

খোল :- অসমত ভক্তি সংগীতত ইয়াৰ স্থান অতি মহত্বপূৰ্ণ । সমগ্ৰ অসমতে সত্ৰীয়া সংগীতত অপৰিহাৰ্য হোৱাৰ উপৰিও নামনিৰ বহুতো লোক-পৰ্য্যায়ৰ সংগীত আৰু নাট্যানুষ্ঠানতো খোলৰ ভূমিকা আছে । বংগ, উৰিষ্যা, আৰু মণিপুৰতো খোলৰ ব্যৱহাৰ আছে । খোলৰ সমগোত্ৰীয় আন এক বাদ্যযন্ত্ৰ হৈছে মৃদংগ । মৃদংগ নামটোৱেই ই যে মাটিৰে (মৃৎ) নিৰ্মিত সেই কথা সূচায় । মৃদংগৰ গাটো সাধাৰণতে মাটিৰে নিৰ্মিত আৰু খোলাৰ গাটো সাধাৰণতে কাঠেৰে সজা হলেও মাটিৰ খোলৰ প্ৰচলন আৰু ব্যৱহাৰ কমনহয় । গঢ় অনুসৰি মৃদংগ দুবিধ- চিতলমুৰীয়া মৃদংগ আৰু জৰাকলীয়া মৃদংগ ।

অসমত প্ৰচলিত আনবোৰ আনন্দ বাদ্য হ'ল- কুৰকুৰি, পাখোৱাজ, ত'বলা, দামা বা দামামা, গোমুখ, কহলা বা কহালি, পটহ, ডংকা, ডিঙিম, দুন্দুভি, ঢোলক, খুমুচি, মাদল, ডম্বৰু আদি ।

(ঘ) ঘনবাদ্য :- ঘনবাদ্যৰ ভিতৰত আটাইতকৈ বেছি ব্যৱহাৰ হয় সৰু ডাঙৰ নানা বিধৰ তাল ।

ভোৰতাল :- ই এক বৃহৎ আকাৰৰ তাল, বৈষ্ণৱ নাম প্ৰসংগত ইয়াৰ স্থান অতি গুৰুত্ব পূৰ্ণ । বৰগীতৰ লগত বজোৱা তাল বিধক পাতি তাল বা খেৰেঙী তাল বোলে । ই ভোৰ তালতকৈ সৰু আৰু পাতল । একেবাৰে সৰু বিধ তালৰ নাম খুটি তাল । ই মন্দিৰা জাতীয় । ওজা পালিত ব্যৱহাৰত, গীত বা বাদ্যৰ লগত জুনুকা ব্যৱহাৰ হলে সিও ঘনবাদ্যৰ অন্তৰ্গত হয় । উদাহৰণ স্বৰূপে বাস্যৰ ওজাই

আৰু কিছুমান লোক নৃত্যৰ শিল্পীয়ে আজিও নেপুৰ আৰু জুনুকা ব্যৱহাৰ কৰে ।

কাঁহ :- (বৰ কাঁহ, সৰু কাঁহ) :- দেখাত ঘূৰণীয়া আৰু চেপেটা আকৃতিৰ । কাঁহেৰে তৈয়াৰ কৰা হয় ।

ধাতুৰে নিৰ্মিত আন এবিধ ঘন বাদ্য হ'ল ঘন্টা । সাধাৰণতে হিন্দুৰ পূজা-অৰ্চনা আৰু মাংগলিক কাৰ্য্যত ঘন্টা ব্যৱহাৰ কৰা হয় । ধুতুৰা ফুলৰ আকৃতিৰ ঘন্টাক টিলিঙা বোলে । ঘন্টা, টিলিঙা, কাঁহ আদি বাদ্য যন্ত্ৰ হলেও সংগীতৰ অনুৰূপ হিচাপে এইবোৰৰ ব্যৱহাৰ কম, ধৰ্মীয় অনুষ্ঠানতহে এই কেইবিধ বাদ্যৰ অধিক ব্যৱহাৰ দেখা যায় ।

উপৰোক্ত চাৰিটা শ্ৰেণীৰ অন্তৰ্ভুক্ত বাদ্যযন্ত্ৰ সমূহৰ বাহিৰেও গগনা, টকা, ৰেপনি আদি কেতবোৰ বিশেষ বাদ্যযন্ত্ৰ আছে যিবোৰক কোনো বিশেষ শ্ৰেণীত অন্তৰ্ভুক্ত কৰাত অসুবিধা । গগনা বাঁহেৰে তৈয়াৰী । আনহাতে টকাও বাঁহেৰে নিৰ্মিত ।

অসমৰ বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ লোকে অতীজৰে পৰা নিজাববীয়াকৈ কিছুমান বাদ্য-যন্ত্ৰ বৰ্তমানলৈকে ব্যৱহাৰ কৰি আহিছে । যদিও এই লিখনিত জন-জাতীয় বাদ্য-যন্ত্ৰ সম্পৰ্কে উল্লেখ কৰা নাই, তথাপি সংগীতৰ জগতত তেওঁলোকৰো অৱদান অপৰিসীম । কিন্তু অতি পৰিতাপৰ কথা যে অসমৰ প্ৰাচীন আপুৰুগীয়া বাদ্য-যন্ত্ৰবোৰ বৰ্তমান বিলুপ্তিৰ পথত । নিজস্ব থলুৱা বাদ্য যন্ত্ৰবোৰ এপদ এপদকৈ চিনি গোৱা অসমীয়া একেবাৰে বিৰল । ই অসমৰ ৰাইজৰ বাবে বৰ পৰিতাপৰ বিষয় । বৰ্তমান সময়ত বৈদ্যুতিক ভাৱে পৰিচালিত বাদ্য যন্ত্ৰৰ ব্যৱহাৰ বহু গুণে বৃদ্ধি পাইছে । সেইবোৰে পাশ্চাত্যৰ আদৰ্শত ডাঙৰ দীঘল হোৱা ডেকা-গাভৰুক বেছি আনন্দ দিবলৈ সক্ষম হৈছে । নতুনক আদৰি লৈ যুগৰ লগত খোজ মিলোৱা ভাল কথা, কিন্তু আধুনিকতাৰ টোত উটি বুৰি গৈ নিজৰ সংস্কৃতি আৰু ইতিহাসক পাহৰাটোহে অতি দুঃখজনক । গতিকে উঠি অহা চামে এই থলুৱা বাদ্য-যন্ত্ৰবোৰ লুপ্ত হ'ব নোৱাৰাকৈ সংৰক্ষণ কৰিব লাগিব । প্ৰতিজন অসমীয়াই ঢোল-খোল বজাব জানিব লাগিব । নতুন আৰু পুৰণিৰ সমন্বয় ঘটাই এক নতুন যুগৰ সূচনা কৰিব লাগিব । □

ছোট গল্প সম্পর্কে কয়েকটি কথা।

কানন ধর চৌধুরী
অধ্যাপিকা, বাংলা বিভাগ।

বর্তমানে সমগ্র পৃথিবী জুড়ে সাহিত্যের যে শাখাটি জনপ্রিয় হয়ে উঠেছে, তা হচ্ছে ছোট গল্প। আকার ছোট হলেই তাকে ছোট গল্প বলা যায় না। এড্‌গার এ্যালেন পোর মতে, ছোটগল্প হলো গদ্যে লেখা এমন কাহিনী যা পড়তে আধাঘন্টা থেকে এক বা দুঘন্টা সময় লাগে। Hudson- এর ভাষায় : "A Short story must contain one and only one informing idea and that this idea must be worked out to its logical conclusion with absolute singleness of method." নারায়ন গঙ্গোঁপাধ্যায়ের মতে "ছোট গল্প হচ্ছে প্রতীতিজাত (impression) একটি সংক্ষিপ্ত গদ্য-কাহিনী যার একতম বক্তব্য কোন ঘটনা বা কোন পরিবেশ বা কোনও মানসিকতাকে অবলম্বন করিয়া ঐক্য-সঙ্কটের মধ্য দিয়া সমগ্রতা লাভ করে।"

ছোট গল্পের দৈর্ঘ্য সম্পর্কে নানা জনে নানা মন্তব্য করেছেন। দৈর্ঘ্য কম হলেই কিন্তু তাকে ছোট গল্প বলা যায় না। ছোট গল্পের বিষয় বস্তু নিঃসন্দেহে মানব জীবনের খণ্ড চিত্র। জীবনের কোন বিশেষ মুহূর্তকে গল্পকার যখন মনের আলোকে ফুটিয়ে তোলেন, এখনই এক একটি ছোট গল্পের জন্ম হয়। গল্পকার মানব জীবনের কোন একটি অংশকে শিল্পরস মণ্ডিত করে অনিবার্য পরিণতির দিকে নিয়ে যান। অর্থাৎ বলা যায় বিষয় বস্তুকে ছাঁদে ফেলে শিল্পরস-মণ্ডিত করে তোলার মধ্যেই বহাই গল্পের সার্থকতা।

ছোট গল্প শুধুমাত্র জীবনের খণ্ডচিত্রের প্রকাশ নয়, জীবন-অভিজ্ঞতার সূচারা প্রকাশই ছোট গল্পের উপজীব্য বিষয়। একটি মাত্র ঘটনার সু-সামঞ্জস্যই ছোট গল্পের লক্ষ্য-বস্তু। আধুনিক ছোট গল্পের শব্দের মিতব্যয়িতা, প্রয়োগ পদ্ধতির একনিষ্ঠতা, উপযুক্ত পটভূমি এবং চরিত্র-চিত্রনে বাস্তব-নিষ্ঠা ছোট গল্পকে প্রানরন্ত করে তুলেছে। ছোট গল্পের কয়েকটি উল্লেখযোগ্য উপাদান হচ্ছে প্লট বা ছাঁদ, চরিত্র, সংলাপ, সময়, ঘটনাস্থল, পরিবেশ ও গল্পের সামগ্রিক সুর। তদুপরি গল্পকারের জীবন সম্পর্কে নিজস্ব দৃষ্টিভঙ্গীও ছোট গল্পে প্রকাশ পেয়ে থাকে।

মানব চরিত্রই যে ছোট গল্পের একমাত্র উপজীব্য

বিষয়, এখন নাও হতে পারে। প্রকৃতির বা নিয়তির অমোঘ শক্তির প্রকাশ, মানব প্রবৃত্তি - ঘৃণা, ভয়, ঈর্ষা, কুসংস্কার, কর্তব্যপরায়ণতা, বিশ্বস্ততা, অতিপ্রাকৃত ঘটনা, প্রাণী জগতের প্রতি মমত্ববোধ এসমস্ত বিষয়ও গল্পে স্থান পেয়ে থাকে। অল্পপরিসরে নির্দিষ্ট কাঠামোর মধ্যে গল্প শেষ করতে হয় বলে এখনে গল্পকারের স্বাধীনতা কম।

ছোটগল্পে একটি মাত্র প্রতীতি বা বিষয়ের অভিব্যক্তি থাকে। স্বল্প পরিসরে জীবনের ঘটনাকে প্রকাশ করতে হয় বলে পূর্ণাঙ্গ চরিত্র-চিত্রন এখানে সম্ভব নয়। চরিত্রের শুধু মাত্র একটি দিককে প্রকট করে দেখানো হয়। এখানে একটি নির্দিষ্ট পরিস্থিতিতে একটি চরিত্রের ক্রিয়া প্রতিক্রিয়ার দ্বারা যতটুকু প্রকাশ পায়, গল্পকার চাই ফুটিরা তোলেন।

ছোট গল্পে একটি মাত্র প্লট (plot) থাকে। এখানে বিষয় বাহুল্য নেই। একটি মাত্র বিষয়েই গল্পকার নিবদ্ধ থাকেন এবং একটি মাত্র বক্তব্য বিষয়কে সম্পূর্ণ গল্পের ভিতর দিয়ে যুক্তিপূর্ণ উপসংহারে এগিয়ে নিয়ে যান।

ছোট গল্প আকারে সংক্ষিপ্ত বলে সেখানে শব্দের মিতব্যয়িতা রক্ষা করতে হয়। যা কিছু অতিরিক্ত ও অনাবশ্যিক তাকে যথাসম্ভব ত্যাগ করতে হয়।

ছোট গল্পের আরম্ভের চেয়ে সমাপ্তিতে অধিকতর শিল্পনৈপুণ্য থাকে। সমাপ্তিতেই এর আসল রস। কারণ সমাপ্তি পাঠকের কল্পনাকে নব নব ভাবে প্রানবন্ত করে তোলে। গল্পশেষে এই ভাবপূর্ণ অনির্বচনীয়তাই ছোট গল্পের মূল রসকে পরিপূর্ণতা দিয়ে থাকে। গল্পরচনাকায়োর ভাষার উপর পরিপূর্ণ অধিকার থাকতে হবে। ভাষাকে ইঙ্গিতধর্মী করে তোলা, ঘটনা বাছাই করা এবং বর্ণনাকে বক্তব্যের সঙ্গে পরিমিত করে প্রকাশ করার মধ্যেই গল্পকারের নিজস্ব স্টাইল প্রকাশ পায়। স্টাইলই লেখকের ব্যক্তিত্ব। অবশেষে রবীন্দ্রনাথের ভাষায় বলা যায় -

নাহি বর্ণনার ছটা

ঘটনার ঘনঘটা

নাহি তত্ত্ব নাহি উপদেশ।

অন্তরে অভূষ্টি রবে

সাজ করি মনে হবে

শেষ হয়ে হইল না শেষ। □

উচ্চ শিক্ষা

দীপকজ্যোতি বৰুৱা

অধ্যাপক, ইংৰাজী বিভাগ

বিদ্যালয়-শিক্ষা সাং কৰি উচ্চ শিক্ষা গ্ৰহণৰ উদ্দেশ্যে যিখন দেওনা সকলোৱেই পাৰ হ'বলগীয়া হয় সেই দেওনাখন পাৰ হোৱাৰ স্বীকৃতি স্বৰূপে লাভ কৰা চাৰ্টিফিকেটখনৰ নাম যদি কাৰোবাৰ ক্ষেত্ৰত চি, বি এছ চি, আই, চি, এছ চি অথবা এছ, এছ, চি, আন কাৰোবাৰ ক্ষেত্ৰত হয়তো সি হ'বগৈ হাইস্কুল লিভিং চাৰ্টিফিকেট অৰ্থাৎ এইছ, এছ, এল, চি। প্ৰশ্ন হয়, একেখন ৰাষ্ট্ৰৰ ভিতৰতে শিক্ষাৰ একেটা স্তৰতে পৰীক্ষা পদ্ধতিৰ ক্ষেত্ৰত এনে বৈষম্য বিৰাজ কৰিবলৈ কোনে সুবিধা কৰি দিছে? উচ্চতৰ মাধ্যমিক পৰ্যায়তো ব্যৱস্থা সেই একেটাই। বৰ্তমানৰ শিক্ষা জগত খনত 'সক্ষম' আৰু 'দুৰ্বল' এই দুই শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ উদ্ভৱৰ আঁৰত এনেবোৰ ব্যৱস্থাইও জানো সুবিধা আগবঢ়োৱা নাই? দেখা যায়, ঘৰুৱা আৰ্থিক অৱস্থাটো টনকিয়াল হোৱা গুণেই ছাত্ৰ ছাত্ৰীসকলৰ এচামে ব্যক্তিগত পৰ্য্যায়ৰ টিউটৰিয়েল শ্ৰেণী সমূহৰ জৰিয়তে নিজকে খুব সহজেই একোটা 'প্ৰফেশ্যনেল এন্ট্ৰেন্স পৰীক্ষা'ৰ বাবে সক্ৰিয় ভাৱে সাজু কৰি ল'বলৈ সক্ষম হয় আৰু এই সক্ষম শ্ৰেণীটোৰ পৰাই এক বুজন অংশই মেডিকেল, ইঞ্জিনিয়াৰিং, পলিটেকনিকৰ দৰে পেচাগত বিদ্যাৰ শিক্ষা গ্ৰহণৰ সুবিধাটো লাভ কৰে।

উচ্চ শিক্ষাৰ বৰ্তমানৰ এই তৰাং অৱস্থাটো আমাৰ বিশ্ববিদ্যালয় সমূহৰ সামগ্ৰিক অৱস্থাটোৰ প্ৰতিচ্ছবিখনৰ জৰিয়তে যেন অধিক প্ৰকট হৈ উঠিছে। স্বাধীনতাৰ আগৰ সময়ছোৱাত প্ৰতিস্থা হোৱা বিশ্ববিদ্যালয় সমূহৰ অৱস্থাটোৰ সতে স্বাধীনতাৰ কালত প্ৰতিষ্ঠা হোৱা বিশ্ববিদ্যালয় সমূহৰ অৱস্থাটোৰ সামান্য তুলনামূলক বিশ্লেষণ এটাই এই ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট হ'ব পাৰে। স্বাধীনতাৰ পৰবৰ্তী সময়ছোৱাত কোনো এখন বিশ্ববিদ্যালয়েই দেশখনক এজনো ন'বেল লোৰেট আগবঢ়াবলৈ সক্ষম নোহোৱা কথাটোৱেই জানো দেশৰ উচ্চ শিক্ষাৰ অনুষ্ঠানসমূহৰ সাম্প্ৰতিক হতাশাজনক পৰিস্থিতিটোৰ ছবি এখন দাঙি ধৰিবলৈ যথেষ্ট নহয়? এই বিশ্ববিদ্যালয়

সমূহৰ সৰহ ভাগকেই উৎকৃষ্টতাৰ কেন্দ্ৰ বুলি ক'বলৈ অসুবিধা। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচাৰ্য জনৰো প্ৰশাসনিক অশান্তি আৰু অসুবিধাৰ সীমা সংখ্যা নাথাকে। আজিৰ বস্তুবাদী সমাজখনে তেওঁক আন দহজন সাধাৰণ প্ৰশাসনিক বিষয়া হিচাপেই গণ্য কৰিবলৈ যোৱাত পদবীটোৰ মৰ্য্যদাখিনিও আগতকৈ বহুখিনি স্তিমিত হ'বলৈ বাধ্য হৈছে। আমাৰ ৰাজ্যৰ বিশ্ববিদ্যালয় কেইখনৰ ক্ষেত্ৰতে সময়ে সময়ে উপাচাৰ্য একোগৰাকীৰ অৱস্থাটো আমি প্ৰত্যক্ষ কৰিছোঁহক। এবাৰ এগৰাকী উপাচাৰ্যই ৰাজ্যৰ মুখ্যমন্ত্ৰীজনে তেওঁৰ প্ৰতি প্ৰদৰ্শন কৰা বিৰূপ আচৰণত বিতুষ্ট হৈ আচাৰ্যলৈ পদত্যাগ পত্ৰ প্ৰেৰণ কৰিব লগা হৈছিল। বহুসময়ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ দাবী ধৰ্ণা আদিৰ সন্মুখত তিষ্ঠিব নোৱাৰি উপাচাৰ্য একোজনে পৰীক্ষা পিছুৱাবলৈকো বাধ্য হৈ পৰে। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বাবে অনুদান আগবঢ়োৱাৰ ক্ষেত্ৰত চৰকাৰৰ ঘৰক প্ৰভাৱিত কৰোৱাৰ উদ্দেশ্যে উপাচাৰ্য এজনে ৰাজনৈতিক ব্যক্তিৰ সতেও সঘনে উঠা-বহা কৰি থাকিবলগীয়া হয়। এনেবোৰ কথাই বিশ্ববিদ্যালয়ৰ মজিয়াৰ বা-বতাহ সততে দূষিত কৰি ৰাখে আৰু কেতিয়াবা কেতিয়াবা উত্তেজনাৰ পৰিস্থিতি একোটাৰো উদ্ভৱ হয়। ৰামচন্দ্ৰই অযোধ্যালৈ ঘূৰি আহি দেশৰ শাসনকাৰ্যত নাম-যশ লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হোৱা সময়ৰ এক বিশেষ ঘটনাৰ কাহিনী এটাৰ দৃষ্টান্তৰে উপাচাৰ্যসকলৰ এই দুৰৱস্থাটোক অনুধাৱন কৰিব পৰা যায়। কাহিনীটো এনে ধৰণৰ :- এদিন ৰামচন্দ্ৰই অন্যান্য সভাসদৰ সতে প্ৰশাসনীয় আলোচনাত ব্যস্ত হৈ থকা সময়তে সভাকক্ষলৈ এটা কুকুৰ চুচুক চামাককৈ সোমাই আহিল আৰু এজন সন্যাসীৰ বিৰুদ্ধে এটা অভিযোগ আনি বিষয়টোৰ ওপৰত ৰজাৰ সুবিচাৰ আশা কৰি দণ্ডায়মান হৈ ৰল। কুকুৰটোৱে অভিযোগ কৰি ক'লে যে সন্যাসীজনে তাক অনাহকতে মাৰপিট কৰি চৰম অন্যান্য আচৰণ কৰিছে। ৰামচন্দ্ৰই সন্যাসীজনক মতাই আনি বিষয়টোৰ ওপৰত প্ৰশ্ন কৰাত সন্যাসীয়ে জনালে যে, তেওঁ

কুকুৰটোক মাৰপিত কৰাটো সত্য, কিন্তু লগতে তেওঁ
 অভিযোগ কৰিলে যে কুকুৰটোৰ কাৰণেই তেওঁ ভিক্ষা লাভৰ
 পৰা বঞ্চিত হৈ লঘোণ দিব লগীয়া অৱস্থা এটা হৈছে কাৰণ,
 ভিক্ষা পাত্ৰলৈ তেওঁ ঘূৰি ফুৰোঁতে কুকুৰটোৱে এক মুহূৰ্ত্তৰ
 বাবে হালৈও তেওঁৰ পিচ নেৰে। তেওঁ জনালে যে কুকুৰটোক
 দেখা মাত্ৰকে তিবোতাসকলে সন্তুষ্ট হৈ দুৱাৰ ঘৰ মাৰি
 দিয়ে আৰু এইদৰেই তেওঁ প্ৰতিঘৰ মানুহৰ ক্ষেত্ৰতেই ভিক্ষা
 লাভৰ পৰা বঞ্চিত হ'ব লগাত পৰিছে। সন্যাসীজনে
 ৰাজসভাত যুক্তি দাঙি ধৰি কলে যে, যিহেতু কুকুৰটোৰ
 কাৰণেই তেওঁ তেওঁৰ প্ৰাপ্য ভিক্ষামুঠিৰ পৰাও সদা-বঞ্চিত
 হৈ থাকিব লগাত পৰিছে সেয়েহে তাক মাৰপিট কৰি হালৈও
 আতৰ কৰিবলগীয়া হোৱা কথাটোক অপৰাধ বুলি গণ্য
 কৰিব নেলাগে। সন্যাসী-ভিক্ষাৰীজনৰ কথাৰ অন্তত
 আত্মপক্ষ সমৰ্থনৰ যুক্তিৰে কুকুৰটোৱে ৰজাক কলে যে, সি
 সন্যাসীজনৰ পিচ লবলৈ বাধ্য হৈছিল কাৰণ সিও ভোকত
 ৰ'ব নোৱাৰি সন্যাসীজনৰ পৰাই কিবা এটা খাবলৈ পোৱাৰ
 আশা পেটত পুহি ৰাখিছিল অৰ্থাৎ একমাত্ৰ ভোকৰ
 জ্বালাতহে সি সন্যাসীজনৰ পিচে পিচে ঘূৰি ফুৰিছিল। এতিয়া
 সন্যাসীজনে ৰজাৰ আগত নিজৰ অপৰাধ স্বীকাৰ কৰি
 জনালে যে সভ্য নাগৰিকৰ বাবে নিৰ্দ্ধাৰিত আচৰণ বিধি
 উলংঘন কৰি ভোকাতুৰ কুকুৰ এটাৰ প্ৰতি ইমান নিৰ্দয়
 আৰু অমানৱীয় আচৰণ কৰাৰ দোষত তেওঁ অনুতপ্ত। ইয়াৰ
 পিচত ৰামচন্দ্ৰৰ পাল পৰিল দোষীক শাস্তি দিয়াৰ। তেওঁ
 এতিয়া সন্যাসীজনক কি শাস্তি প্ৰদান কৰিব? ৰামে
 কুকুৰটোকে এই সম্পৰ্কে সোধাত সি উত্তৰ দিলে: "স্বৰ্গদেউ,
 সন্যাসীজনৰ কাৰণে নতুন শিক্ষানুষ্ঠান এখন খোলা হওক
 আৰু ইয়াৰ আচাৰ্য্য হিচাপেও তেওঁকে নিয়োগ কৰা হওক।"
 ৰামে কুকুৰটোৰ পৰামৰ্শত আচৰিত হৈ সুধিলে- "ইনো কেনে
 শাস্তি হ'ল?" তেতিয়া কুকুৰটোৱে উত্তৰত জনালে যে
 আচাৰ্য্য পদবীটোৱে সন্যাসীজনক কেতিয়াও শাস্তিত
 থাকিবলৈ নিদিয়ে আৰু এই পদবীটোৱেই তেওঁৰ কাৰণে
 অশেষ যন্ত্ৰণা আৰু অশান্তিৰ কাৰণ হোৱাটো অৱশ্যাস্তাৰী!

উচ্চ শিক্ষাৰ ধৰণী ধৰা সকলৰ ওপৰতে ব্যৱস্থাটোৰ
 ভূত ভৱিষ্যত নিৰ্ভৰ কৰে যদিও ব্যৱস্থাটোৰ সুস্থিৰতাৰ
 কাৰণে আৱশ্যক হোৱা সাৰ গোবৰখিনি সমাজ আৰু ৰাষ্ট্ৰই
 অকপটে আগবঢ়াব পাৰিব লাগিব। যদিও শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ
 শৈক্ষণ-বিষয় আৰু পদ্ধতিসমূহ সময় অনুসৰি সলনি হৈ
 গৈ থাকে, ইয়াৰ মূল শ্ৰোতটো কিন্তু কোনো কালেই নিঃশেষ
 হ'ব নোৱাৰে। এই মূল শ্ৰোতটোৱেই হ'লগৈ-শিক্ষক আৰু

ছাত্ৰৰ মাজত থকা জ্ঞান আৰু অনুভৱ আদান প্ৰদানৰ
 শ্ৰোতটো। প্ৰতিটো যুগতেই আদৰ্শ শিক্ষক এগৰাকীৰ ক্ষেত্ৰত
 থাকিবলগীয়া মুখ্য উপাদানবিধ হ'লগৈ: শিক্ষণ বিষয়টোৰ
 ওপৰত জ্ঞান-অৰ্জন আৰু শিক্ষাদান পদ্ধতিৰ ওপৰত দখল।
 সেইদৰে প্ৰতিটো যুগতেই বিদ্যাৰ্থীৰ ক্ষেত্ৰতো প্ৰয়োজনীয়
 উপাদান কেইবিধ হ'লগৈ জ্ঞান অৰ্জনৰ প্ৰতি আগ্ৰহ আৰু
 সক্ৰিয় ভাৱে জ্ঞান আহৰণৰ প্ৰয়াস। অৱশ্যে, মাথো
 এইকেইটা উপাদানেই জ্ঞান-প্ৰদান আৰু আহৰণৰ ক্ষেত্ৰত
 যথেষ্ট নহয়, কাৰণ- শিক্ষা প্ৰদান আৰু আহৰণৰ নিৰ্ভৰযোগ্য
 পৰিৱেশটো গঢ় লৈ উঠিব তেতিয়াহে যেতিয়া পাৰস্পৰিক
 সদিচ্ছা আৰু দায়িত্বৰ অনুভৱে দুয়োপক্ষৰ আন্তৰিক সপ্ৰতিভ
 যোগাযোগৰ বাটটো প্ৰশস্ত কৰি তুলিব। শিক্ষকৰ
 ভূমিকাটোক আমি মঞ্চ অথবা কথাছবিৰ পৰ্দাত প্ৰত্যক্ষ
 কৰা মূল অভিনেতাজনৰ ভূমিকাটোৰ সতে ৰিজাৰ পাৰোঁ।
 অভিনেতাজনে তেওঁ সন্মুখীন হোৱা সমস্যাটোৰ ওপৰত
 তেওঁৰ ব্যক্তিগত দৃষ্টিকোণ আৰু মতামতক ক্ৰমে আগবঢ়াই
 নিয়ে তেওঁৰ সংঘাত আৰু সংশয় নিৱেদনৰ যোগেদি।
 শিক্ষকসকলেও এটা বিষয়ৰ ওপৰত বাস্তৱানুগ ছবি এখন
 দাঙি ধৰি সমস্যাটোৰ সম্পৰ্কত তেওঁৰ নিজস্ব দৃষ্টিকোণ
 তথা মতামত দাঙি ধৰে। ঠিক যেনেকৈ ভাৰতীয় শাস্ত্ৰীয়
 সংগীতৰ পৰিৱেশনাৰ ক্ষেত্ৰত শ্ৰোতাৰ অংশ গ্ৰহণ তথা
 সঁহাৰিয়ে শিল্পীৰ সৃষ্টিক অধিক সাৰ্থক তথা শ্ৰুতিমধুৰ কৰি
 তোলে, শিক্ষাদান তথা গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াটোও ঠিক সেইদৰেই
 এটা দ্বি-মুখী প্ৰক্ৰিয়াই।

কিন্তু শিক্ষাদানৰ 'মিছ্যন' টো যেন আজি সময়ৰ
 হেঁচাত বহুখিনি বিকৃত হৈছে। ইয়াৰ বাবে অকল শিক্ষক
 এজনকে দুষিব পৰা নাযায় কাৰণ পাঠ্যক্ৰমৰ একঘেঁয়ামীয়ে
 আৰু বিদ্যাৰ্থীৰ মনত থিতাপি লোৱা ভৱিষ্যত পেচা-স্বল্পীয়
 মনোভংগীটোৱে বৌদ্ধিক তথা বিদ্যায়তনিক পৰিৱেশটো
 ইতিমধ্যেই বিনষ্ট কৰি পেলাইছে। আজিৰ পৰীক্ষা তথা
 প্ৰতিযোগিতা-সৰ্বস্ব শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ জগতখনিত শিক্ষক
 এজনৰ বৌদ্ধিক চৰ্চা তথা সাধনাৰ স্থলত সীমাবদ্ধতাৰ
 আমদানি ঘটোৱা স্বাভাৱিক। সেই একে সোপা পাঠ্যক্ৰম,
 সেই একে সোপা প্ৰশ্ন, শিক্ষানুষ্ঠানৰ চাৰিবেৰৰ মাজৰ সেই
 একেধৰণৰ আৱহাৰাৰ মাজত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সুস্থ বৌদ্ধিক
 বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰয়োজনীয়খিনিৰ অভাৱ ঘটি থকাটো
 স্বাভাৱিক।

এনে এক পৰিৱেশৰ ধামখুমিয়াত পৰি মহাবিদ্যালয়
 তথা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষক সকলেও কেৱল নিজৰ

কেৰীয়াৰটোৰ কথাহে ভাবিবলৈ হয়তো বাধ্য হৈছে। উদাহৰণ স্বৰূপে, এইসকল শিক্ষকে পেচাগত কাৰণতেই বিশেষকৈ গৱেষণা কৰাৰ প্ৰতি আজি বেছিকৈ আগ্ৰহান্বিত হৈছে। এনে এক পৰিবেশৰ ধামখুমিয়াত পৰি যেন অনেকেই আজি মৌলিকতা বহিত শিক্ষন-নীতি এটাকে গ্ৰহণ কৰি 'চৰজাত্তা'ৰ ৰূপ ধৰি শিক্ষন কাৰ্য্যটোক মাথোঁ এক 'সংস্থান'লৈ পৰ্য্যৱসিত কৰিবলৈ নিজকে ক্ৰমে এৰি দিছে। আজিৰ শিক্ষকে পাহৰি যোৱা কথাটো হ'লগৈ : "The teacher in the scientist and the scholar in the teacher are but complementary facets of a truly dynamic educator."

উচ্চ শিক্ষাৰ বৰ্ত্তমান কালটো হ'লগৈ যেন এক বিশেষ ক্ৰান্তিৰ সময়। কাৰণ, গোলকীকৰণৰ সুবিজ্ঞত জোৱাৰে আহি আমাৰ উচ্চ শিক্ষাৰ জগতখনকো কোবাই যোৱাৰ ইংগিত ইতিমধ্যেই পৰিলক্ষিত হৈছে। বজাৰমুখী অৰ্থনীতিয়ে যেন বিদ্যাৰ্থীসকলকো উপভোক্তাৰ শাৰীলৈ ঠেলে দিয়াৰ প্ৰয়াস কৰিছে। পৰিৱৰ্ত্তিত অৰ্থনৈতিক পৰিস্থিতিটোৱে এনেকুৱা এটা ধাৰণাৰো সৃষ্টি কৰিছে যে দৰ্শন, বুৰঞ্জী, সংস্কৃত আদি বিষয়ত শিক্ষা গ্ৰহণ কৰি কোনোৱেই ব্যক্তিগত জীৱনৰ মানটো উন্নত কৰাৰ আশা কৰিব নোৱাৰে। সমসাময়িক পৃথিৱীত জীৱনৰ ব্যৱহাৰিক প্ৰয়োজনীয়তাখিনি পুৰোৱাৰ সুবিধাখিনি আগবঢ়োৱাতেই যেন শিক্ষাৰ সাফল্য! কিন্তু মূল কথাটো হ'ল, বিশ্ববিদ্যালয়-শিক্ষাকো গোলকীকৰণৰ গ্ৰাসত যোল অনাই পৰিবলৈ দিয়াৰ অৰ্থ হ'বগৈ সামাজিক উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত থকা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰম্পৰাগত উদ্দেশ্যধৰ্মী ভূমিকাটোক টিলিকিতে নাইকীয়া হ'বলৈ এৰি দিয়া। শিক্ষাই সমসাময়িক পৰিবৰ্ত্তনক নিশ্চয় স্বীকাৰ কৰি ল'বই লাগিব, কিন্তু মাথোঁ এই অৰ্থতেই ই নিজৰ সৃষ্টিশীল নেতৃত্বক বিসৰ্জন দিবলৈ গ'লে নিশ্চয় পৰিণাম হৈ পৰিব অতি ভয়াবহ। বিশ্ববিদ্যালয়-শিক্ষাৰ উদ্দেশ্য কেৱল বৃত্তিমুখী তথা পেচাগত বিদ্যাৰ প্ৰসাৰণ মুঠেই নহয়। "The university as a concept, from its inception, was thought of as

an institution that concerned itself with society in totality"। কিন্তু দেখা গৈছে, উচ্চ শিক্ষাৰ এই সুবহুৎ অনুষ্ঠানটোকো যেন বজাৰমুখী অৰ্থনীতিয়ে কাবু কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছে। বিশ্ববিদ্যালয় বিলাক ইউৰোপীয় পুনৰ্জাগৰণৰ ফলস্বৰূপে সামাজিক সভ্যতাৰ বিকাশৰ একোটা প্ৰাণকেন্দ্ৰ স্বৰূপে পোন প্ৰথম গঢ় লৈ উঠিছিল আৰু ধৰ্মীয় গোড়ামি, অন্ধবিশ্বাস আদিৰ বিৰুদ্ধে সমাজত চলা আদৰ্শভূত ৰণখনক প্ৰজ্ঞা আৰু জ্ঞানৰ গৰিমাৰে কৰি তুলিছিল অধিক অৰ্থবহ। বৈজ্ঞানিক ধ্যান-ধাৰণা আৰু যুক্তিবাদৰ আৰ্হিৰ সমাজ আৰু সামাজিক পদ্ধতিসমূহৰ ওপৰত দাৰ্শনিক তথা সামাজিক বিশ্লেষণ তথা চৰ্চাৰ মূল থলি হৈ পৰিছিল এই শিক্ষানুষ্ঠান সমূহ। তেতিয়াৰে পৰা সমাজৰ প্ৰগতিৰ এক মূল চালিকা হিচাপেই বিশ্ববিদ্যালয় সমূহে অহৰহ দায়িত্ব বহন কৰি আহিছে আৰু এই দৃষ্টিভংগীৰেই বিশ্ববিদ্যালয়-সমূহৰ স্বায়ত্তত্বাখিনিও নিৰূপিত হৈ আহিছে। প্ৰাক-স্বাধীনতাৰ কালছোৱাত ভাৰতবৰ্ষতো বিশ্ববিদ্যালয় বিলাকৰ শিক্ষক আৰু বিদ্যাৰ্থীবগৰ্হি পশ্চিমৰ আৰ্হিত বিজ্ঞানসন্মত বিশ্লেষণৰ জৰিয়তে নিজৰ পৰাধীন অস্তিত্বক তাত্ত্বিক ভাৱে বুজিবলৈ সুবিধা পাইছিল। লগতে তেওঁলোকে বুজি পাইছিল যে, ৰাজনৈতিক মুক্তিৰ উপৰিও বৌদ্ধিক আৰু আত্মিক স্বাধীনতাৰ গুৰুত্বও মানৱজীৱনত সৰ্বাধিক। এনে এক দৃষ্টি ভংগীৰেই অনুপ্ৰাণিত হৈ শিক্ষকসকলে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক এক নতুন সাঁচত গঢ় দিওৱাৰ বাটত অগ্ৰসৰ হৈছিল। আজি যেন বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষাৰ লগত সততে জড়িত হৈ থকা এই মৌলিক দৃষ্টিভংগীটোৰ ক্ষেত্ৰতো বহুখিনি আপোচ কৰা হৈছে। এনেকুৱা এটা ধাৰণাৰ সৃষ্টি হ'বলৈ এৰি দিয়া হৈছে যেন এতিয়া সমাজখনত এটা অতি দক্ষ বজাৰমুখী মানৱ সম্পদৰহে আৱশ্যক সৰ্বাধিক। মেধাবিসকলৰ প্ৰতিভাৰ এই দৰে বজাৰমুখী অৰ্থনীতিয়ে গ্ৰাস কৰিবলৈ যোৱাৰ অৰ্থ হ'বগৈ সমাজৰ বহুল উৎকৰ্ষতাৰ উদ্দেশ্যটো অন্ততঃ আমাৰ দেশৰ ক্ষেত্ৰত অকালতে মৰহি যোৱা। কাৰণ চিন্তানায়কৰ অভাৱ ঘটাব অৰ্থই হ'বগৈ সমাজৰ বাবে ভবিষ্যৎ দ্ৰষ্টাৰো অভাৱ। □

কোনে ভেদ কৰিব এই অনন্ত ব্ৰহ্মাণ্ডৰ বহস্য !

ৰুমী বৰ্মন

উঃ মাঃ ১ম বৰ্ষ (কলা)

(১৯৯৭-৯৮)

হীৰা-মুকুতা সদৃশ উজ্জ্বল নক্ষত্ৰ-খচিত বাতিৰ আকাশখন। কোন বাৰু সেই নেপথ্য শিল্পী, যাৰ সৃষ্টি বহস্যত তথা শক্তিত আমাৰ এই বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ড মহা শূন্যত ওপঙি আছে? কোন বাৰু সেই পৰম পুৰুষ, যাৰ বাবে আমাৰ এই মহা বিশ্বই গতি বিচাৰি পাইছে? কোন বাৰু সেই অনাদি পৰম পুৰুষ? বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ডৰ জটিল বহস্য ভেদ কৰিব নোৱাৰিয়েই বোধহয় প্ৰাচীন যুগৰ মহান ঋষি-মুনি সকলে উৰ্দ্ধবাহু হৈ অনন্ত আকাশৰ পিনে চাই প্ৰাৰ্থনা কৰিছিল, 'হে ব্ৰহ্ম, হে পৰমাত্মা, তুমি আমাক আন্ধাৰৰ পৰা পোহৰলৈ লৈ যোৱা লৈ যোৱা মৃত্যুৰ পৰা অমৃতলৈ!' বিশ্ব-নিয়ন্ত্ৰৰ সৃষ্টিৰ গুঢ় বহস্য ভেদ কৰিব নোৱাৰিয়েই বোধহয় তেওঁলোকে এই মহান শক্তিৰ নাম দিছিল ব্ৰহ্ম, মুহলমান সকলে দিছিল আল্লা, খৃষ্টান সকলে গড, আৰু হিন্দুজনে ঈশ্বৰ।

খ্ৰীষ্টপূৰ্ব ৪ৰ্থ শতিকাৰ বিশ্ববিখ্যাত পণ্ডিত এৰিষ্টটল। তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে পৃথিৱী ঘূৰণীয়া আৰু ই সমগ্ৰ সৌৰজগতৰ কেন্দ্ৰস্থলত অৱস্থিত। কিন্তু ১৬ শতিকাৰ পোলেণ্ডৰ বিশ্ব-বিখ্যাত জ্যোতিৰ্বিজ্ঞানী কপাৰনিকাছে ঘোষণা কৰে যে সৌৰজগতৰ গ্ৰহ আৰু উপগ্ৰহৰোৰ সূৰ্য্যৰ চাৰিওফালেহে ঘূৰে। অৰ্থাৎ সূৰ্য্যহে সৌৰজগতৰ কেন্দ্ৰ; এৰিষ্টটলে ভবাৰ দৰে পৃথিৱী নহয়।

বিজ্ঞানীসকলে ঠাৱৰ কৰিছে যে আজিৰ পৰা প্ৰায় ১৫ বিলিয়ন বছৰ পূৰ্বে "মহানাদ" বা (Big Bang) সৃষ্টি হৈছিল আৰু তাৰ বহু কৌটি বছৰৰ পাচতহে সূৰ্য্যৰ সৃষ্টি হৈছিল। বৰ্তমান সূৰ্য্যৰ বয়স হ'ল প্ৰায় ৫০০ কৌটি বছৰ আৰু পৃথিৱীৰ বয়স হ'ল প্ৰায় ৪৫০ কৌটি বছৰৰ ওচৰা-ওচৰি। অৰ্থাৎ সূৰ্য্য জন্মৰ প্ৰায় ১০ বিলিয়ন বছৰ পূৰ্বে "মহানাদ" বা সৃষ্টি হৈছিল। সৃষ্টিপাতনিৰ জন্ম লগ্নৰ পৰাই ব্ৰহ্মাণ্ডৰ উত্তৰণ হৈয়ে আছে, আৰু এই বিৰুদ্ধৰ প্ৰক্ৰিয়াটো ক্ৰমে ব্যাপকতৰ হৈয়েই আছে।

আমি বাস কৰা পৃথিৱীখনৰ নিচেই ওচৰত থকা

নক্ষত্ৰটোৰ নামেই হ'ল সূৰ্য্য। সূৰ্য্য এটা মধ্যমীয়া স্তৰৰ নক্ষত্ৰ আৰু ই সৌৰজগতৰো কেন্দ্ৰ। সেয়েহে সূৰ্য্যক সৌৰ-শক্তিৰ ভঁৰাল বুলি কোৱা হয়। আকৃতিত সূৰ্য্য পৃথিৱীতকৈ প্ৰায় ১৩ লাখ গুণে ডাঙৰ। পৃথিৱীৰ পৰা ইয়াৰ গড় দূৰত্ব হ'ল প্ৰায় ১৫ কৌটি কিল'মিটাৰ। ১৩৯২০০০ কিল'মিটাৰ ব্যাসৰ সূৰ্য্যটোৰ কেন্দ্ৰৰ উত্তাপ হ'ল প্ৰায় ১ কৌটি ৫০ লাখ ডিগ্ৰী ছেলছিয়াছ আৰু ইয়াৰ ওজন পৃথিৱীৰ ওজনৰ প্ৰায় ৩৩ হাজাৰ গুণ বেছি। বহু লাখ বৰ্গ কিল'মিটাৰ আণুৰি থকা সূৰ্য্যৰ প্ৰথম স্তৰটোৰ নাম হ'ল "আলোক মণ্ডল", দ্বিতীয় স্তৰটোৰ নাম হ'ল "বৰ্ণমণ্ডল", আৰু তৃতীয় মণ্ডলটোৰ নাম হ'ল "ছটা মণ্ডল"। সূৰ্য্যৰ উপৰিভাগত ইয়াৰ উষ্ণতা প্ৰায় ৬০০০ ডিগ্ৰী ছেলছিয়াছ। সূৰ্য্যৰ পৰা পৃথিৱীলৈ পোহৰ আহিবলৈ সময় লাগে ৫০০ ছেকেণ্ড (৮ মিনিট ২০ ছেকেণ্ড)। সূৰ্য্যৰ পৰা পৃথিৱীলৈ পোহৰে অতিক্ৰম কৰিবলৈ আৱশ্যক হোৱা এই দূৰত্ব খিনিকে কোৱা হয় এক জ্যোতি একক (১ এষ্ট্ৰ'ন'মিকেল ইউনিট)। আমাৰ ওচৰত থকা দ্বিতীয় নক্ষত্ৰটোৰ নাম হ'ল "প্লক্সিমা চেণ্টাউৰি"। ইয়াৰ পৰা পৃথিৱীলৈ পোহৰ আহিবলৈ সময় লাগে প্ৰায় ৪ বছৰ ৪ মাহ।

সূৰ্য্য নাইবা প্লক্সিমা চেণ্টাউৰি নামৰ নক্ষত্ৰ দুটা মধ্যমীয়া নক্ষত্ৰহে বুলি কোৱাটোতো আচৰিত হ'বলগীয়া একো নাই- কিয়নো, কালপুৰুষ নক্ষত্ৰ মণ্ডলত অৱস্থিত ৰঙা নক্ষত্ৰ "আদ্ৰা" সূৰ্য্যতকৈ প্ৰায় ২ কৌটি গুণে ডাঙৰ। আকৌ, তৰালিৰে পৰিবেষ্টিত হতীপটিত প্ৰায় ২০০,০০০,০০০,০০০ (বিশ হাজাৰ কৌটি) এনে নক্ষত্ৰ বৰ্ত্তমান !

আকৃতি আৰু গঠন অনুসৰি বিজ্ঞানীসকলে সীমাহীন তাৰকাৰাজ্য সমূহক ৪টা শ্ৰেণীত ভাগ কৰিছে।

- ১) সর্পিল তাৰকাৰাজ্য।
- ২) দণ্ডযুক্ত তাৰকাৰাজ্য।
- ৩) উপ-বৃত্তাকাৰ তাৰকাৰাজ্য।
- ৪) নিগম তাৰকাৰাজ্য।

হাতীপটি হ'ল, সর্পিল তাৰকাৰাজ্যৰ অন্তৰ্গত। আমাৰ সৌৰজগতখনি এই হাতীপটি তাৰকাৰাজ্যৰ বাসিন্দা। হাতীপটিৰ ব্যাস হ'ল প্ৰায় ১ লাখ পোহৰ বছৰ। সৌৰজগতৰ পৰা ইয়াৰ দূৰত্ব প্ৰায় ৩৩০০০ আলোকবৰ্ষ। ঘণ্টাত ১ লাখ ৬০ হাজাৰ কিল'মিটাৰ বেগেৰে ২৫ কোটি বছৰত হাতীপটিয়ে নিজ অক্ষত এবাৰ সম্পূৰ্ণ পৰিভ্ৰমণ কৰে। ইয়াকেই কোৱা হয় এক "মহাজাগতিক বৰ্ষ" (Cosmic year)। ছায়া পথ বা হাতীপটি থকা অগণন তৰাৰোৰ অসীম দূৰত্বত আছে কাৰণে সিহঁতৰ পৰা অহা পোহৰ অতি ক্ষীণ আৰু অস্পষ্ট। হাতীপটিয়েই বিশ্ব-ব্ৰহ্মাণ্ডৰ কেন্দ্ৰ বা শেষ পৰ্য্যায় নহয়, কিয়নো হেজাৰ কোটিতকৈয়ো অধিক হাতীপটি সদৃশ তাৰকাৰাজ্য আমাৰ ব্ৰহ্মাণ্ডত আছে।

১৯১৫ চনত হেবল শ্বেইপলিমে হাতীপটিৰ তৰাৰ খুপ অধ্যয়ন কৰি এই সিদ্ধান্তত উপনীত হয় যে, সূৰ্য্যৰ স্থিতি হাতীপটিৰ কেন্দ্ৰত নহয়। ১৯২০ চনত হাতীপটিৰ আকাৰ আৰু গুৰুত্ব সম্পৰ্কে চলা শ্বেইপলি-কুটিজ বিতৰ্ক মহাকাশ বিজ্ঞানৰ এক উল্লেখযোগ্য বিতৰ্ক। সি যি নহওক আমাৰ তাৰকাৰাজ্য সম্পৰ্কে আৱিষ্কাৰ হোৱা আধুনিক তথ্য

হাতীপটি ইমান বিশাল যে প্ৰতি ঘণ্টাত ১ লাখ ৬০ হেজাৰ কিল'মিটাৰ বেগত গতি কৰা এটা বকেটক ইয়াৰ ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ অতিক্ৰম কৰিবলৈ ৬৭ কোটি বছৰ লাগিব।

কেইটিমান তলত দিয়া হ'ল:

- ১) হাতীপটিৰ 'ডিস্ক' ৰ ব্যাস - ১,০০,০০০ পোহৰ বছৰ।
- ২) হাতীপটিৰ কেন্দ্ৰ আৰু সূৰ্য্যৰ দূৰত্ব - ৩৩,০০০ পোহৰ বৰ্ষ।
- ৩) হাতীপটিৰ 'ডিস্ক' ৰ ব্যাস (কেন্দ্ৰত) - ১০,০০০ পোহৰ বছৰ।
- ৪) হাতীপটিৰ নিউক্লিয়াছৰ ব্যাস - ২০,০০০ পোহৰ বছৰ।
- ৫) প্ৰাচীনতম তৰাৰ বাসস্থান নিউক্লিয়াছ আৰু হ'ল।
- ৬) চকুৰে বা যন্ত্ৰেৰে নেদেখা বহুসংখ্যক অদৃশ্য পদাৰ্থ

"ডাৰ্কমেটাৰে"হে বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ডৰ গতি আৰু স্থিতি নিয়ন্ত্ৰণ কৰে।

৭) সূৰ্য্য হাতীপটিৰ কেন্দ্ৰত অৱস্থিত নহয়।

৮) হাতীপটিৰ কেন্দ্ৰৰ চৌপাশে সূৰ্য্যৰ পৰিভ্ৰমণ কাল হ'ল প্ৰায় ২৫ কোটি বছৰ।

উজ্জ্বল আকাশখনৰ পিনে আমি যেতিয়া দৃষ্টি নিক্ষেপ কৰো, তেতিয়া ভাব হয়, এই ব্ৰহ্মাণ্ডৰ শেষ বাৰু কত? বিজ্ঞানী সকলে আজিও এই প্ৰশ্নৰ সমিধান আগবঢ়াবলৈ সক্ষম হোৱা নাই। আমাৰ সৌৰজগত হাতীপটিৰ বাসিন্দা যদিও এই হাতীপটিয়েই কিন্তু ব্ৰহ্মাণ্ডৰ শেষ নহয়। M-31 বা এন্দ্ৰ'মিদা তাৰকামণ্ডলীৰ পৰা যদি চোৱা যায় তেনেহলে দেখা যায় যে হাতীপটি তাৰকাৰাজ্য ওচৰৰ কেইখনমান তাৰকাৰাজ্যৰ সৈতে গতিশীল হৈ আছে। গতিশীল ব্ৰহ্মাণ্ডৰ সকলোৰোৰ নক্ষত্ৰই মহাকৰ্ষণিক গতিৰ দ্বাৰা পৰিচালিত। ২০ লাখ পোহৰ বছৰ দূৰত্বত অৱস্থিত এন্দ্ৰ'মিদা তাৰকাৰাজ্য NCG-147, NCG-185, NCG-205, M-32, SMC, LMC-Sculptor, 1C-1613, M-33 Formax, Leo-1, Leo-11, UM Praco, NCG-6822 আদি ১৮ খন তাৰকাৰাজ্যৰ স্থানীয় বাসিন্দা। এই বিশাল বিশাল তাৰকাৰাজ্যৰোৰ লগ-লাগি সৃষ্টি হৈছে ভাৰ্গ চুপাৰ ক্লাষ্টাৰ। এই সীমাহীন চুপাৰ ক্লাষ্টাৰৰ ব্যাস হ'ল ২৪০ মিলিয়ন পোহৰ বছৰ। কোৱাছাৰ 3C-273 ৰ দূৰত্ব হৈছে প্ৰায় ১০ মিলিয়ন পোহৰ বছৰ।

১৩ বিলিয়ন (১৩০০০০০০,০০০০) পোহৰ বছৰ দূৰত্বত থকা "কোৱাছাৰ" তাৰকাৰাজ্যখনি বিজ্ঞানীসকলৰ পৰীক্ষাত ধৰা পৰিছে। এনে অভাৱনীয় দূৰত্বত থকা তাৰকাৰাজ্যই আমাৰ ব্ৰহ্মাণ্ডৰ শেষ সীমা নেকি? ওঁহো, মুঠেই নহয়। তাৰ পিচতো অনন্ত সীমাহীন তাৰকাৰাজ্য আছে। ক্ষুদ্ৰ মানৱৰ উৰ্বৰ মস্তিষ্কয়ো এইবোৰৰ বিষয়ে ভাবি শেষ কৰিব নোৱাৰে।

পাদটিকা: (১) এষ্ট্ৰ'নমিকেল ইউনিট :- পোহৰে অতিক্ৰম কৰা দূৰত্বৰ আটাইতকৈ সৰু একক। সূৰ্য্যৰ পৰা পৃথিৱীলৈ পোহৰে অতিক্ৰম কৰা দূৰত্বক এক এষ্ট্ৰ'নমিকেল ইউনিট বুলি কোৱা হয়।

(২) পোহৰ বছৰ :- পোহৰে এবছৰত অতিক্ৰম কৰা দূৰত্বক এক আলোকবৰ্ষ বা পোহৰ বছৰ বুলি কোৱা হয়।

(৩) মহাজাগতিক বৰ্ষ :- হাতীপটিয়ে নিজ অক্ষত এপাক ঘূৰিবলৈ যিমান সময় লাগে তাকে এক মহাজাগতিক বৰ্ষ বুলি কোৱা হয়।

(৪) মহানাদ :- সৃষ্টি পাতনিৰ বাবে ব্ৰহ্মাণ্ডত হোৱা প্ৰথম বিস্ফোৰণৰ ভয়ানক শব্দ। □

— সহায় লৈ—.....

অসম চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ত মোৰ গোটাচৰেক অভিজ্ঞতা

ঋণজ্যোতি শৰ্মা
অসম চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়, ডিব্ৰুগড়

বাহু আহি পালেহিয়েই। আজি অৰ্থাৎ ২৪ অক্টোবৰ '৯৮ তাৰিখে প্ৰথমবাৰৰ বাবে মেডিকেল কলেজৰ শ্ৰেণী কোঠাত সোমাম। ইতিমধ্যে মোৰ দুদিন মান খতি হ'লেই। মেডিকেলৰ বিষয়ে মই একোৱেই জানি উঠা নাই। ছাত্ৰাবাসত থকা আমি ৩০ জন ছাত্ৰৰ মাজত বেগিংৰ বিষয়ে এক প্ৰকাৰ আলোচনা চক্ৰ এবিধ হৈ গৈছে। অৰ্থাৎ বেগিং যে হ'ব সেইটো খাটাং। যেতিয়া গাড়ীৰে কলেজলৈ গৈ আছিলো বুকুখনে ধান বানিছিল। প্ৰায় ৩ ১/২ কিল'মিটাৰ বাট যোৱাৰ পাছত গাড়ীখন কেজুৱেলটি বিভাগৰ সন্মুখতে ব'লগৈ। সকলোৱে গাড়ীৰ পৰা নামি নিজৰ নিজৰ এপ্ৰন ৰোৰ পিন্ধি ল'লে আৰু একেলগে শ্ৰেণী কোঠাৰ ফালে ধাৰমান হ'ল। মই সকলোৰে মাজত তলমূৰকৈ গৈ আছো, এনেতে - "মক্কেল"! উচপ খাই উঠিলো, মই আগতেই গম পাইছিলো যে নবাগতক পুৰণিসকলে সাধাৰণতে মক্কেল বুলিয়েই সম্বোধন কৰে। পাছতহে গম পালো আচলতে আমাৰ মাজৰে এজনে আন এজনক ভয় খুৰাবলৈকে এই পাত অস্ত্ৰ নিক্ষেপ কৰিছে। ইমান পৰে আমাৰ মাজত চলি থকা নিৰবতাত যেন কিছু ব্যাঘাত জন্মিল। আকৌ সেই নিৰবতা। শ্ৰেণীকোঠাত সোমালোগৈ। গেলাৰী পেটাৰ্নত থকা ডেস্ক-বেঞ্চৰ শাৰী। মোৰ ওচৰতে বহা অচিনাকী সহপাঠী সকলৰ লগত চিনাকী হ'লো। এজনৰ লগত চিনাকী হ'বলৈ বুলি অসমীয়াতে শব্দ নিক্ষেপ কৰিছিলো, মোৰ কাষৰ জনে জনালে যে তেওঁ দিল্লীৰ; অসমীয়া নাজানে। ভঙা ভঙা ইংৰাজীতে চিনাকী হ'লো। সিজনে ফৰফৰাই ইংৰাজী ক'ব পাৰে। স্বাভাৱিকতে পৰিৱেশটো আচহুৱা আচহুৱা যেন লাগিছিল, ভাবিলো প্ৰথমে নিশ্চয় চবৰে এনেকুৱাই লাগে; দুই তিনিদিন পাছত নিশ্চয় সকলো ঠিক হৈ যাব। এগৰাকী চাৰ সোমাই আহিল আৰু আমি সকলোৱে ঠিয় হৈ সন্মান যাচিলো। চাৰেও সকলোকে উৎসাহেৰে সম্বাষণ জনালে। ওখ-শকত চাৰজনৰ গাত এপ্ৰন এটাও আছিল। গান্ধীৰ্যতা-বিশিষ্ট মুখখনে আমাক

যথেষ্ট আকৰ্ষিত কৰিলে। সুন্দৰ কঠেৰে উচ্চাৰিত হৈছিল সুন্দৰ ইংৰাজী। কোনো পঢ়ুৱাইছে লগে লগে একোৱেই গম নাপালো। কাষত বহাজনে কিন্তু বহীত লিখা দেখিলো Gastro-Intestinal tract- অৰ্থাৎ শ্ৰেণীটো এই বিষয়টোৰ ওপৰতে! যা হওক অলপ সময়ৰ পিছত তেওঁৰ কথাৰোৰ যিমান পাৰো টুকি ল'বলৈ যত্নপৰ হ'লো। এটা সময়ত শ্ৰেণীৰ পৰা চাৰ ওলাই গ'ল; তেতিয়াহে মন কৰিলো শ্ৰেণীটোত কেবাগৰাকী ছোৱালী বহি আছে। দুই এজনী ছোৱালীলৈ চকু পৰিল; চুলিৰোৰ একেবাৰে ল'ৰাৰ নিচিনাকৈ চুটিকৈ কটা। এনে ছোৱালী আগেয়ে দেখা নাছিলো। ই মোৰ বাবে এক আচৰিত কথা। ভাবিলো অসমীয়া নহয়! এগৰাকীলৈ চাই থকা অৱস্থাতে চকুৰে চকুৰে পৰাতহে মই সন্মিত ঘূৰাই পালো। ছোৱালীজনীৰ সৈতে পিছত চিনাকী হৈহে জানিলো যে তাই অসমীয়া ছোৱালীয়েই। দ্বিতীয় পিৰিয়ডটো আছিল ডিচে'কচনৰ ক্লাছ। এটা ডাঙৰ ৰুমৰ ফালে আটায়ে আগবাঢ়িলো। ৰুমটোৰ ঠিক ওচৰ নৌপাওঁতেই এটা অসহ্য গোন্ধে আহি আমাৰ নাক চুলেহি। পিছত বাওঁহাতটোৰ কাম বাঢ়িল; নাকটো জোৰকৈ চেপি ধৰিলো আৰু অশেষ কষ্টেৰে সকলোৰে সৈতে ৰুমটোলৈ আগবাঢ়িলো। ৰুমটোৰ দুৱাৰ মুখত এখন ফলকত লিখা আছে : "Dissection Hall" আৰু অসমীয়াত "শৰ-ব্যৱচ্ছেদন কক্ষ"। গোন্ধ লাহে লাহে তীব্ৰতৰ হৈ আহিল। দুৱাৰ মুখৰ পৰাই দেখিলো টেবুল কেইখনমানৰ ওপৰত পেলাই থোৱা কেবাটাও মৃতদেহ - মানুহৰ। কেইটামান শৰৰ অৱস্থা একেবাৰে শোচনীয়। মৃতদেহ কেইটা ৰোধহয় বহুদিনীয়া; সম্ভৱ সংৰক্ষন কৰি থোৱা। আমাৰ লগৰ বেছিভাগেই অনিচ্ছা সত্ত্বেও মৃতদেহটোৰ কাষ চাপি গ'ল। জেপৰ পৰা সজুলি উলিয়াই লৈ মৃতদেহৰ বেলেগ বেলেগ অংশত কটাও আৰম্ভ কৰি দিলে। কিছুমানে হাতৰ তলুৱা, কিছুমানে বক্ষ অঞ্চল আৰু কিছুমানে উৰুৰ ওপৰ ভাগ ডিচে'ক্ট কৰিছে। লাহে লাহে

মইও বহল কোঠাটোৰ মাজলৈ আগবাঢ়িলো। আটোয়ে আলোচনা বিলোচনাৰ মাজৰে Dissection কাৰ্য্য কৰি আছিল। তেওঁলোকৰ মুখৰ পৰা কিছুমান অদ্ভুত শব্দ বাহিৰ হৈছিল যাৰ ভিতৰত Anterior, Posterior, Fasci Palmer aponeurosis, Axilla আদিয়েই প্ৰধান। এই বিলাক শব্দ তেতিয়া মোৰ কাৰণেহে অদ্ভুত শব্দ আছিল বুলি ভাবো। কাৰণ মই দুদিন মান দেৰিকৈ ক্লাচলৈ আহিছো। অলপ পাছতে এজন কোট পেন্ট পৰিহিত ছাৰ আহি কেইটিমান Roll No. মাতি সেই দলটো বিচাৰিলে। তেতিয়াহে গমপালো সেইটোৱেই মোৰ দল। অৰ্থাৎ সেই চাৰজন মোৰ গ্ৰুপ-টিছাৰ আছিল।

মোৰ ভাগত ডিচেক্সনৰ বাব পৰিছিল 'Thorax' অৰ্থাৎ বক্ষাঞ্চল। আমাৰ দলৰ বাকী সকলৰ লগত চাৰৰ ফালে আগবাঢ়িলো; চাৰে ক'লে, আমাৰ দলটোৱে দুদিন পিছত Dissection কৰিলেও হ'ব। আমাক এই বিষয়ে কিতাপৰ কথাখিনি ভালকৈ পঢ়ি থবলৈ ক'লে। অস্থিবিদ্যাৰ বিষয়টোৰ ওপৰত চাৰে তেতিয়াই কিছু শিকাই দিলে। বিয়েৰাৰে দি যোৱা ট্ৰে এখনৰ পৰা অস্থি এটুকুৰা হাতত লৈ চাৰে ইংৰাজীতে কিবা কিবি ক'লে, একো বুজি নাপালো। চাৰ যোৱাৰ পাছতহে আনৰ পৰা গম পালো যে সেইডাল হাড়ৰ নাম হেনো Sternum (বক্ষ অঞ্চলৰ হাড়)। ভুকুতে কলটো পকাবলৈ মন নকৰি নামটোকে আওৰাই থলো- 'ষ্টাৰনাম'। ইতিমধ্যে প্ৰায় খিনিৰ লগতে চিনাকি হ'লো। সহজ হৈ পাতল কথাও পতাত লাগিলো। (বেগিং শব্দটোৱে আমাৰ মনত প্ৰচণ্ড শিহৰন তুলিছিল। এই প্ৰসংগটোৱেই আমাৰ মূল বিষয় হৈ থাকিল বহু দিন লৈকে।) হঠাৎ ডাঙৰ ডাঙৰ কৈ কোনোবাই কাৰোবাক ধমক দিয়া যেন শুনিলো। উভতি চাই দেখিলো দুজন অচিনাকী ল'ৰাই মোৰ সহপাঠী এজনক ঢমকৰ সুৰত কিবা কিবি কৈছে। ওচৰতে থকা এজনক ফু চফু চাই সুধিলো - এয়া কি হৈছে? গমপালোঁ - বেগিং। এই ল'ৰা

দুজন চিনিয়ৰ। চিনিয়ৰ দুজনে আমাৰ লগৰ আন দুজন মানকো কিবা কিবি ধমক দি আমাৰ ফালে আহিবলৈ ধৰিলে। এনেতে এজন চাৰ অহাৰ সম্ভেদ পাই তেওঁলোক কোঠাটোৰ পাছফালৰ দুৱাৰেদিয়েই ভিৰাই লৰ মাৰিলে। Period টোৰ শেষত আমি হাত পাতৰোৰ চাৰোনেৰে ভালদৰে ধুই ল'লো; লগতে সজুলিৰোৰো। এগৰাকী চাৰ আহি হাজিৰা ললে অৰ্থাৎ আমি এতিয়া যাব পৰা হ'লো। আমি লাহে লাহে কোঠাটোৰ পৰা ওলালো। দূৰত দেখিলো কেইজন মান এপ্ৰ'ন পৰিহিত ল'ৰা। "হাত কেইটা ওপৰলৈ কৰি Line হৈ যা", ল'ৰা কেইজনে আমাক নিৰ্দেশ দিলে;

সন্দেহ নাথাকিল যে এওঁলোক চিনিয়ৰ। সকলোৰে লগতে ময়ো কিতাপ আৰু বহী ইত্যাদি সোঁ-পকেটত ভৰাই থৈ হাত দুটা ওপৰলৈ কৰি লাইনত থিয় হলো। সেইদৰেই লাইন পাতি

সকলোৰে লগতে ময়ো কিতাপ আৰু বহী ইত্যাদি সোঁ-পকেটত ভৰাই থৈ হাত দুটা ওপৰলৈ কৰি লাইনত থিয় হলো। সেইদৰেই লাইন পাতি থাকিলোঁ। যেন আমি আটাইবোৰ কয়দিহে

আমি গৈ থাকিলোঁ। যেন আমি আটাইবোৰ কয়দিহে। বেগিংৰ সৈতে এই প্ৰথম পৰিচয় হ'লো, তাৰ পিছত এনেকুৱা কেবাটাও অভিজ্ঞতা। হোষ্টেলতো বেগিং, কলেজৰ ডিপাৰ্টমেন্টবোৰৰ সন্মুখতো বেগিং, বাচত উঠিবলৈ লওঁতেও বেগিং, কেন্দ্ৰিততো বেগিং, ডিপাৰ্টমেন্টৰ কৰিডবেদি গৈ থাকোঁতেও বেগিং-বেগিং যেন এই শিক্ষানুষ্ঠানখনিত সৰ্বত্ৰ বিৰাজমান। এইবোৰৰ মাজতেই যেনে তেনে চলি যাবলৈ শিকিবলৈ যত্নপৰ হ'লোঁ। বেগিংৰ সৈতে সহ-অৱস্থান কৰিবলৈ ল'লো। গম পালো আমাৰ বিহু উৎসৱৰ দৰেই এই শিক্ষানুষ্ঠানৰ বুকুলৈকো এইবিধ উৎসৱ আছে, এটা পৰম্পৰাৰ দৰেই। কিন্তু অসম চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ৰ থলিত বেগিংয়েই কিন্তু মুখ্য কথা নহয়; সুখকৰ অভিজ্ঞতাও আছে। সেই অৰ্থতেই লাহে লাহে আজিকালি এই পৰিৱেশটোক অধিক আপোন আপোন লাগিবলৈ ধৰিছে। সেইখিনি ভবিষ্যতে কেতিয়াবাকৈ ক'ম সুযোগ পালে....। □

"সময়ৰ কাঙ্কত হাত থৈ তুমি একে খোজতে আগবাঢ়ি যোৱা,

সময়ে তোমাকে গ্ৰাস কৰিবলৈ নিদিবা।"

- চীনদেশৰ সুবচন।

ভ্লাদি মিৰ ইলিচ লেনিন

শ্ৰী দীপক কলিতা

স্নাতক ৩য় বৰ্ষ (কলা)

(১৯৯৭-৯৮)

১৮৭০ চনৰ ১০ এপ্ৰিলত ভল্গা নৈৰ পাৰত অৱস্থিত ছিমবিস্ক (বৰ্তমান উলিয়ানভস্ক) নামৰ চহৰত লেনিনৰ জন্ম হয়। তেওঁৰ দেউতাকৰ নাম ইলিয়া নিকোলাভিয়েভিচ উলিয়ানভ। লেনিনৰ মাকৰ নাম আছিল মাৰিয়া আলেক্সান্ড্ৰভনা। লেনিনৰ দেউতাক ইলিয়া নিকোলাভিয়েভিচ আছিল এজন প্ৰগতিশীল ভাৰধাৰা মানুহ। সাধাৰণ মানুহৰ মাজত শিক্ষা বিস্তাৰৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁৰ ভালেখিনি অৰিহণা আছিল। গাওঁ অঞ্চলত স্কুল পতা, শিক্ষক সকলক সহায় কৰা, ভল্গা অঞ্চলৰ অ-ৰুছিয় বাইজৰ মাজত শিক্ষা দীক্ষাৰ প্ৰচাৰত বিশেষভাৱে চকু দিয়া আদি ক্ষেত্ৰত তেওঁৰ বৰঙণি লেখত লব লগীয়া।

লেনিনৰ মাক মাৰিয়া আলেক্সান্ড্ৰভনা আছিল এগৰাকী চিকিৎসকৰ জীয়াৰী। তেওঁ ঘৰতে লিখা পঢ়া শিকিছিল, কেবাটিও বিদেশী ভাষা জানিছিল। সাহিত্য সম্পৰ্কে তেওঁৰ আছিল বিশেষ জ্ঞান আৰু সংগীতৰ প্ৰতি অশেষ ধাউতি। দৃঢ়মনা, বুদ্ধিমতী, শান্ত আৰু সজ প্ৰকৃতিৰ এই মাতৃ গৰাকীয়ে পৰিয়ালৰ সন্তান কেইটিৰ শিক্ষা দীক্ষাৰ কাৰণে সম্পূৰ্ণ আত্মনিয়োগ কৰিছিল।

ছটি ল'ৰাছোৱালীৰে উলিয়ানভ পৰিয়ালঃ আন্না, আলেক্সান্দৰ, লেনিন, ওলগা, দমিত্ৰি আৰু মাৰিয়া। মাক দেউতাকে সন্তান কেইটিক সকলো শিক্ষাৰে উপযুক্ত কৰি তুলিবলৈ পাৰ্য্যমানে চেষ্টা কৰিছিল, তেওঁলোকক শিক্ষা দিছিল পৰিশ্ৰমী, সৎ, কিনয়ী আৰু আনৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীল হ'বলৈ। সেয়েহে, উলিয়ানভ পৰিয়ালৰ আটাই কেইটি ল'ৰাছোৱালী কালক্ৰমত বিপ্লৱী হৈ উঠাটো কোনো আকস্মিক কথা নহয়।

লেনিনৰ শিক্ষাজীৱন আৰম্ভ হয় পাঁচ বছৰ বয়সত। ন-বছৰ বয়সত ছিমবিস্ক বিদ্যালয়ত নিয়মিত ভাৱে লিখা পঢ়া কৰিলে। পঢ়া শুনাৰ প্ৰতি তেওঁৰ অপৰিসীম হেপাহ; অসাধাৰণ ক্ষমতাৰে তেওঁ আছিল এজন অধ্যয়নশীল

শিক্ষাৰ্থী। বছৰি বছৰি তেওঁ শিক্ষা সাং কৰি গ'ল এজন মেধাৱী বৃত্তিধাৰী ছাত্ৰ হিচাপে। শ্ৰেণীৰ লগৰীয়াসকলক তেওঁ সহায় কৰিলে, পঢ়া-পাঠ কঠিন পালে তেওঁলোকক সততে শিকাই বুজাই দিয়ে। এনেদৰে তেওঁ স্কুলৰ শেষ বছৰত উপনীত হ'ল।

অধ্যয়নপুষ্ট জীৱনৰ গৰাকী লেনিনে পুস্কিন, লেৰ মন্তুভ, গোগল, ভুৰ্গেনেভ, নেক্ৰাছভ, আৰু লিও তলস্তয়ৰ দৰে মহান ৰুছ মনীষী সকলৰ সাহিত্যৰাজি আগ্ৰহেৰে পঢ়িছিল। তেওঁ অধ্যয়ন কৰা গ্ৰন্থসমূহৰ মাজত আছিল বেলিনস্কি, গেৎছেন, চেৰ্নিছেভস্কি আৰু পিছাবেভৰ দৰে বিপ্লৱী গণতান্ত্ৰিক সকলৰ ৰচনাৰাজিও। তেওঁলোকৰ ভালেমান গ্ৰন্থ সেইসময়ত চৰকাৰী ভাৱে নিষিদ্ধ কৰা হৈছিল। চেৰ্নিছেভস্কিৰ 'কৰ্তব্য কি?' নামৰ ৰচনাই তেওঁৰ মন বাৰুকৈয়ে আলোড়িত কৰিছিল। পৰৱৰ্তী কালত স্নেহাচাৰ আৰু ভূমিদাস প্ৰথাৰ আপোচহীন বিৰোধী হিচাপে চেৰ্নিছেভস্কিৰ কাৰ্যকলাপৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে লেনিনে দঢ়াই দঢ়াই কৈছিল। লেনিনৰ ভাষাৰে ক'বলৈ গ'লে, কঠোৰ চেঞ্চৰ ব্যৱস্থাৰ মাজতো চেৰ্নিছেভস্কিয়ে তেওঁৰ প্ৰবন্ধপাতিৰ জৰিয়তে প্ৰকৃত বিপ্লৱীসকলক গঢ়ি তুলিব পাৰিছিল।

চেমনীয়া কালতেই জীৱনৰ কঠোৰ ঘাত-প্ৰতি ঘাতৰ মাজেৰে যাব লগা হয় লেনিন। ১৮৮৬ চনত হঠাতে তেওঁৰ দেউতাক ঢুকাল। সেই শোক-তাপৰ পৰা পৰিয়ালটিয়ে উদ্ধাৰ নৌ পাওঁতেই আকৌ নামি আহিল এক নতুন বিপদ। ১৮৮৭ চনৰ মাৰ্চ মাহত আলেক্সান্দৰ ছেট পিটাৰ্ছবুৰ্গত গ্ৰেপ্তাৰ হয়। সশাট তৃতীয় আলেক্সান্দৰক হত্যা কৰাৰ ষড়যন্ত্ৰত লিপ্ত বুলি তেওঁৰ বিৰুদ্ধে অভিযোগ কৰা হয়। আৰু সেই বছৰে মে'মাহলৈ শ্লিছেলবুৰ্গ কোঠত তেওঁৰ ফাঁচী হয়। ককায়েকৰ ফাঁচীয়ে লেনিনৰ মনত বৰকৈ আঘাত দিলে। বিপ্লৱী সংগ্ৰামত নিজৰ জীৱন সাঁপি

দিয়াৰ সংকল্প বজ্জকঠিন হৈ পৰিল। যৌৱনত ভৰি দিয়া লেনিনৰ মনত এই বিশ্বাস ঠন ধৰি উঠিল : স্বৈৰতন্ত্রৰ বিৰুদ্ধে সংগ্ৰামত কোনো ব্যক্তিগত চৰকাৰী বিষয়া নাইবা স্বয়ং সম্ৰাট জাৰকো আনকি গোপনে হত্যা কৰাটো ভুল পথ, ইয়াৰ যোগেদি কোনো উদ্দেশ্য সাধন নহয়। তেওঁ কৈছিল : 'নহয়, আমি কেতিয়াও সেই পথ নধৰো। সেই বাটেৰে আঙুৰালে নচলিব।'

এনেকৈয়ে লেনিনে মেহনতী মানুহৰ মুক্তিৰ কাৰণে ভিন ভিন পথৰ সন্ধান কৰিবলৈ ল'লে। বিপ্লৱী কাৰ্যকলাপৰ বাবে নিজকে প্রস্তুত কৰিবলৈ ললে। বিপ্লৱী কাৰ্যকলাপৰ বাবে নিজক প্রস্তুত কৰিবলৈ যাওঁতে তেওঁ বিশেষভাৱে আগ্ৰহী হৈ উঠিল সামাজিক বিজ্ঞানৰ ক্ষেত্ৰত। এই বিষয়ে গভীৰ অনুশীলন কৰিবলৈ ধৰিলে। সোণৰ পদকলৈ লেনিনে বিদ্যালয়ৰ শিক্ষা সাং কৰিলে আৰু ১৮৮৭ চনৰ আগষ্ট মাহত কাজান বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আইন শিক্ষা বিভাগত ভৰ্তি হয়।

কাজান বিশ্ববিদ্যালয়লৈ আহি লেনিনে কিছুমান বিপ্লৱী মনৰ ছাত্ৰৰ লগত যোগাযোগ স্থাপন কৰে। ফলত ১৮৮৭ চনৰ আগষ্ট মাহত তেওঁক বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা বহিষ্কাৰ কৰা হয়। তাৰ পাছত লেনিন গ্ৰেপ্তাৰ হয়। জেললৈ নিয়াৰ বাটত সশস্ত্ৰ পুলিচ বিষয়া জনে কৈছিল - 'এনেকৈ বিৰুদ্ধা-চাৰণ কৰি লাভ কি, চেঙেলীয়া ডেকা? নাজানা জানো, মুৰকত গৈ তোমাৰ সন্মুখত সেই একেখন দেৱালকে পাৰা ?' উত্তৰত লেনিনে কৈছিল 'এৰা, পিছে দেৱালখন একেবাৰে পচি উৱলি যোৱা ; ঠেলা মাৰিলেই যে ভাঙি পৰিব।'

এনেকৈয়ে স্বৈৰতন্ত্রৰ বিৰুদ্ধে বিপ্লৱী সংগ্ৰামৰ পথত নামিল ১৭ বছৰীয়া ডেকা লেনিন।

যি সমাজব্যৱস্থাৰ অধীনত মেহনতী মানুহৰ মুৰত কঠাল ভাঙি পুঁজিপতি সকল চহকী হৈ উঠে সেই ব্যৱস্থা যে চিৰকাল টিকি থাকিব নোৱাৰে সেইকথা বিজ্ঞান সম্মত ভাৱে প্রমাণ কৰিলে সৰ্বহাৰাৰ মহান ব্যক্তি সকলে। পুঁজীবাদী শোষণৰ পৰা মানৱ সমাজক মুক্ত কৰিবলৈ এনে এটা শক্তিৰ প্ৰয়োজন, যি বুৰ্জোৱা শ্ৰেণীৰ শাসন ওফৰাই পেলাব পাৰে আৰু এখন নতুন সমাজতান্ত্ৰিক সমাজ গঢ়ি তুলিব পাৰে। সেই শক্তিয়েই হৈছে সৰ্বহাৰা, মজুৰি উপাৰ্জনকাৰী শ্ৰেণী। সৰ্বহাৰা সকলেই হৈছে বুৰ্জোৱা সমাজত সবাতোকৈ নিপীড়িত সবাতোকৈ সংগঠিত আৰু সবাতোকৈ বিপ্লৱী শ্ৰেণী। মাৰ্ক্সবাদৰ সাৰমৰ্ম ব্যাখ্যা

কৰি পিছলৈ লেনিনে লিখিছিল - মাৰ্ক্স আৰু এঞ্জেলছৰ বিৰাট ঐতিহাসিক কৃতিত্ব হৈছে, তেওঁলোকে বিশ্বৰ শ্ৰমিক সকলৰ আগত তুলি ধৰিছিল তেওঁলোকৰ ভূমিকা, তেওঁলোকৰ কৰ্তব্য আৰু উদ্দেশ্য, অৰ্থাৎ পুঁজিৰ বিৰুদ্ধে বৈপ্লৱিক সংগ্ৰামত প্ৰথমে থিয় দিব লাগিব ; এই সংগ্ৰামত সমূহ শ্ৰমজীৱী আৰু শোষিত মানুহক নিজৰ চৌপাশে সমবেত কৰিব লাগিব।

শ্ৰমিক শ্ৰেণী আৰু পুঁজিপতিসকলৰ মাজত যি সংঘাত, তাৰেই শেষ পৰিণতি হৈছে সমাজতান্ত্ৰিক বিপ্লৱ, আৰু এই অৱস্থাতেই শ্ৰমিক শ্ৰেণীয়ে পুঁজিপতিৰ শাসন উচ্ছেদ কৰিব আৰু মেহনতী জনসাধাৰণৰ স্বার্থত সৰ্বহাৰাৰ একনায়কত্ব অৰ্থাৎ তেওঁলোকৰ নিজৰ চৰকাৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিব। এই শিক্ষাকেই মাৰ্ক্স আৰু এঞ্জেলছে দি গৈছিল। ছামাৰাত লেনিনে ১৮৯২ চনত প্ৰথম মাৰ্ক্সীয় আলোচনা চক্ৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিলে, উদ্দেশ্য আছিল মাৰ্ক্স, এঞ্জেলছৰ বচনা অধ্যয়ন আৰু মাৰ্ক্সবাদৰ প্ৰচাৰ।

১৮৯৪ চনত লেনিনৰ লগত চিনাকি হয় নাদেজদা কনস্তান তিনোভনা ব্ৰুপস্কায়াৰ। এওঁ আছিল এগৰাকী শিক্ষয়ত্ৰী। তেওঁ নেভস্কায়া জাস্তাভা জিলাত বনুৱাসকলৰ দেওবৰীয়া এখন নৈশ বিদ্যালয়ত পঢ়াইছিল। তেওঁৰ ভালেমান ছাত্ৰ আছিল লেনিন পৰিচালিত অধ্যয়ন চক্ৰৰ সদস্য আৰু ইয়াৰ যোগেদিয়ে লেনিন আৰু ব্ৰুপস্কায়াৰৰ মাজত সম্পৰ্ক ঘনিষ্ঠ হৈ পৰিছিল।

লেনিনক শ্ৰমিক সকলে বৰ ভালপাইছিল। তেওঁলোকৰ মনত লেনিন আছিল অন্তৰংগ, তেওঁলোকৰ প্ৰতি মনোযোগী আৰু সহানুভূতিশীল বন্ধু।

১৮৯৫ চনৰ বসন্ত কালত লেনিন বিদেশলৈ ৰাওনা হ'ল। ছেণ্ট পিটাৰ্ছবুৰ্গৰ মাৰ্ক্সবাদীসকলে 'শ্ৰমিক-মুক্তি দল'ৰ লগত যোগাযোগ স্থাপনৰ আৰু পশ্চিম ইউৰোপৰ শ্ৰমিক আন্দোলনৰ সম্বন্ধে ভালকৈ জনাৰ উদ্দেশ্যে তেওঁক বিদেশলৈ যোৱাৰ পৰামৰ্শ দিলে।

চুইজাৰলেণ্ডলৈ গৈ লেনিনে 'শ্ৰমিক-মুক্তি গুপ'ৰ সদস্য জি. ভি. প্লেখনভ আৰু পি. বি. আঞ্জেলছৰদক লগ ধৰিলে। লেনিন চুইজাৰলেণ্ডৰ পৰা পেৰিছ আৰু বাৰ্লিনলৈ গ'ল। তেওঁ তাত ফৰাচী আৰু জাৰ্মান শ্ৰমিকসকলৰ সভাত অংশ গ্ৰহণ কৰিলে, তেওঁলোকৰ জীৱনযাত্ৰা আৰু ৰীতি নীতি সম্পৰ্কে অধ্যয়ন কৰিলে। পেৰিছত কাৰ্লমাৰ্ক্সৰ জোঁৱায়ক আৰু বিপ্লৱী শ্ৰমিক আন্দোলনৰ বিশিষ্ট ব্যক্তি পল লাফাগ'ক লেনিনে

লগ ধৰিলে।

১৮৯৫ চনৰ ছেপ্তেম্বৰ মাহৰ আগভাগত লেনিনে ছেট পিটাৰ্ছবুৰ্গলৈ উভটিল। দুগুণ উৎসাহ - উদ্দীপনাৰে তেওঁ ইয়াত বৈপ্লৱিক কাৰ্য্যৱলীত নামি পৰিল। যনাই যনাই মেল মিটিং কৰিলে, বনুৱা সকলৰ লগত আলচ কৰিবলৈ ধৰিলে। গুপ্ত পুলিচ চোৰাংচোৱাৰ শেন দৃষ্টি তেওঁৰ ওপৰত বাঢ়িল যদিও লেনিনৰ এই কাৰ্য্যৱলীত হেঙাৰ তৰিব নোৱাৰিলে।

১৮৯৫ চনৰ হেমন্ত কাল। লেনিনে এইবাৰ পিটাৰ্ছবুৰ্গৰ মাৰ্ক্সবাদী অধ্যয়ন চক্ৰবোৰক মিলিত কৰিলে একেটি ৰাজনৈতিক সংগঠনৰ মাজত, পিছলৈ ইয়াৰ নাম হ'ল 'শ্ৰমিক শ্ৰেণীৰ মুক্তি সংগ্ৰাম সংঘ'। লেনিন পৰিচালিত এটি কেন্দ্ৰীয় গ্ৰুপক লৈ গঠিত হ'ল ইয়াৰ নেতৃত্ব।

'সংগ্ৰাম-সংঘ' ই কল-কাৰাখানাৰ বনুৱা সকলৰ আলোচনা-চক্ৰবোৰক সামৰি লৈছিল। এই বিলাক চক্ৰ পৰিচালিত হৈছিল জিলা কমিটিৰ কাম কাজ চলোৱা স্থানীয় জিলা গ্ৰুপৰ দ্বাৰা। ৰুছিয়াৰ বিপ্লৱী মাৰ্ক্সবাদী পাৰ্টিৰ অংকুৰ আছিল এই 'সংগ্ৰাম সংঘ' ই। ই ব্যাপক বনুৱা শ্ৰেণীৰ আন্দোলনৰ সমৰ্থন লাভ কৰে আৰু সৰ্বহাৰা শ্ৰেণীৰ শ্ৰেণী সংগ্ৰাম পৰিচালিত কৰে। এই সংঘই ৰুছিয়াত সৰ্বপ্ৰথম শ্ৰমিক শ্ৰেণীৰ আন্দোলনৰ লগত বৈজ্ঞানিক সমাজতন্ত্ৰৰ ভাবধাৰাৰ মিলন ঘটালে। আৰু তাতেই ইয়াৰ মহান ঐতিহাসিক তাৎপৰ্য্য নিহিত।

'সংগ্ৰাম সংঘ' ৰ সকলো কামতে জাৰতন্ত্ৰী চৰকাৰে চোকা পহৰা ৰাখিছিল। ১৮৯৫ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহৰ আৰম্ভণিতে লেনিন আৰু 'সংঘ' ৰ সৰহসংখ্যক নেতাক গ্ৰেপ্তাৰ কৰিলে। লেনিনক ধৰি নি ছেটপিটাৰ্ছবুৰ্গৰ এটা ফাটেকত ৰখা হ'ল। এটি নিজান কক্ষত অকল শৰীয়াকৈ তেওঁ থাকিল চৈধ্য মাহৰো বেছি। কিন্তু জেলৰ চাৰিবেৰৰ মাজত থাকিও তেওঁৰ বিপ্লৱী কাৰ্য্যকলাপ বন্ধ নহ'ল। জেলত থাকোতে লেনিনে তেওঁৰ অন্যতম বৃহৎ গ্ৰন্থ 'ৰুছিয়াত পুঁজিবাদৰ বিকাশ' লিখিবলৈ আৰম্ভ কৰে।

১৮৯৭ চনৰ ১৩ ফেব্ৰুৱাৰীত লেনিনৰ বিৰুদ্ধে ঘোষিত হ'ল পূব ছাইৰেিয়াত তিনি বছৰৰ নিৰ্বাসনৰ দণ্ডাদেশ। লেনিনৰ বিপ্লৱী কাৰ্য্যকলাপৰ কাৰণে জাৰ চৰকাৰে তেওঁৰ ওপৰত এই শাস্তি বিহিলে।

১৯০০ চনত তেওঁৰ নিৰ্বাসনৰ মিয়াদ উকলিল। ১৯০০ চনৰ ১৬ জুলাইত ৰাওনা জাৰ্মানিলৈ। ১৯০২ চনৰ এপ্ৰিল মাহত লেনিন লণ্ডন পালেগৈ। ইংলেণ্ড ৰ ৰাজধানীত বাস কৰাৰ সময়ত লেনিনে শ্ৰমিক আন্দোলনৰ

সম্বন্ধে, ইংৰাজ বনুৱাসকলৰ জীৱন সম্বন্ধে আটি গুৰি মাৰি জানিবলৈ চেষ্টা কৰিলে, সভা সমিতি আৰু বৈঠক আদিতো যোগ দিলে।

১৯০৩ চনৰ বসন্ত কালত লেনিন লণ্ডনৰ পৰা আহিল জেনেভালৈ। ১৯০৫ চনৰ ৯ জানুৱাৰীৰ দিনা পিটাৰ্ছবুৰ্গত জাৰৰ নিৰ্দেশত সেনাবাহিনীয়ে শ্ৰমিক সকলৰ শাস্তিপূৰ্ণ শোভাযাত্ৰাৰ ওপৰত অতৰ্কিতে গুলি বৰ্ষণ কৰিলে। পৰিবাৰ আৰু লৰা ছোৱালীহঁতক লৈ এই শ্ৰমিকসকল আহিছিল তেওঁ লোকৰ অভাৱ অভিযোগৰ কথা সম্ৰাটক জনাবলৈ। জাৰৰ পাশৰিকতাত দেশ জাঙুৰ খাই উঠিল, জনগণৰ মন ভৰি উঠিল ক্ৰোধ আৰু ঘৃণাৰে। সন্ধিয়া পৰলৈ ৰাজধানীৰ শ্ৰমিক অঞ্চলবোৰত বেৰিকেড গঢ়ি তোলা হ'ল। পিটাৰ্ছবুৰ্গৰ ঘটনাৱলীয়ে বিক্ষুব্ধ কৰিলে সমগ্ৰ দেশ। লেনিনে ইয়াক বিপ্লৱৰ সূত্ৰপাত বুলি ঘোষণা কৰিলে। বীৰ পিটাৰ্ছবুৰ্গ শ্ৰমিক সকলৰ ধ্বনি 'মৃত্যু কিম্বা মুক্তি' সমগ্ৰ ৰুছিয়া জুৰি ধ্বনি প্ৰতিধ্বনিত হ'ব লাগিল।

ৰুছিয়াত আৰম্ভ হোৱা বিপ্লৱক লেনিন সহ বলছেভিক সকলে বুৰ্জোৱা গণতান্ত্ৰিক বিপ্লৱ বুলি গণ্য কৰিছিল; ইয়াৰ লক্ষ্য আছিলঃ ভূমিদাস প্ৰথাৰ অৱশেষ নিশ্চিহ্ন কৰা, জাৰ তন্ত্ৰৰ উচ্ছেদ আৰু গণতান্ত্ৰিক স্বাধীনতা লাভ কৰা।

১৯০৫ চনৰ হেমন্ত কালত ৰুছিয়াত বিপ্লৱী আন্দোলনে অভূতপূৰ্ব প্ৰসাৰ লাভ কৰিলে। অক্টোবৰত আৰম্ভ হ'ল এক সাধাৰণ ৰাজনৈতিক ধৰ্মঘট। কল-কাৰাখানা, ডাকঘৰ-তাৰঘৰ সকলোতে কাম বন্ধ হ'ল। দেশজুৰি জীৱনযাত্ৰা অচল হৈ পৰিল। আন কোনো দেশে তেতিয়ালৈকে নজনা - নুশুনা এয়া আছিল পলিতাৰীয় সংগ্ৰামৰ এটি নতুন ৰূপ।

১৯০৮ চনৰ জানুৱাৰী মাহত লেনিন আকৌ জেনেভালৈ আহিল। বিপ্লৱী ৰুছিয়া এৰি এই শান্ত নগৰীত থাকিবলৈ তেওঁ মনত কষ্ট পাইছিল। লেনিনৰ সকলো চিন্তা-ভাবনা যুক্ত হৈছিল ৰুছ বিপ্লৱক কেন্দ্ৰ কৰি।

ৰুছিয়াত বিপ্লৱী আন্দোলনৰ নতুন জোৱাৰৰ অনিবাৰ্য্যতা সম্বন্ধে লেনিনৰ ভৱিষ্যৎবাণী অচিৰে প্ৰমাণিত হ'ল। কোনো দমন নিপীড়নেই ৰুছিৰ নোৱাৰিলে বিপ্লৱী সংগ্ৰামৰ দুৰ্দৰ্ম্য গতি। ১৯১০ চনত ৰুছিয়াত আকৌ শ্ৰমিক আন্দোলনৰ প্ৰবল সোঁত বৰলৈ ধৰিলে।

ৰুছিয়াত বিপ্লৱী আন্দোলন ক্ৰমে অধিক বিয়পিবলৈ ধৰিলে। ১৯১৪ চনৰ প্ৰথমাদ্ৰ্ঘত ধৰ্মঘটত যোগ দিলে প্ৰায় ১৫ লাখ বনুৱাই। ৰাজনৈতিক ধৰ্মঘটৰ লগত যুক্ত হ'ল

অৰ্থনৈতিক ধৰ্মঘট। নতুন বিপ্লৱৰ অভিমুখে আগবাঢ়িল দেশখন। বলছেভিকসকলে পৰৱৰ্তী কংগ্ৰেছৰ কাৰণে প্ৰস্তুতি চলালে। কিন্তু সাম্ৰাজ্যবাদী মহাসমৰ আৰম্ভ হোৱাৰ ফলত কংগ্ৰেছ আহ্বান কৰাত বাধা পৰিল। লেনিনৰ বিশাল বৈপ্লৱিক কাৰ্য্য-কলাপৰ মাজত লৌহ দৃঢ় হৈ উঠা বলছেভিক পাৰ্টি লেনিনৰ পৰিচালনাত প্ৰস্তুত হল বিশ্বযুদ্ধৰ অগ্নি পৰীক্ষাৰ কাৰণে। ১৯২৪ চনৰ ২১ জানুৱাৰী; সন্ধিয়া ৬.৫০ বজাত মস্তিষ্কৰ ৰক্তক্ষৰণৰ ফলত লেনিনৰ মৃত্যু হয়। ২১ জানুৱাৰীৰ দিনাই ৰাতিলৈ কেন্দ্ৰীয় কমিটিৰ পূৰ্ণাংগ অধিবেশন বহিল আৰু জনগণৰ উদ্দেশ্যে এখনি আবেদন প্ৰচাৰ কৰিলে। তাত কোৱা হ'ল- সেইজন লোকৰ মৃত্যু হৈছে, যাৰ সংগ্ৰামী নেতৃত্বত আমাৰ পাৰ্টিয়ে ৰণৰ ধোৱাৰ মাজত সুদৃঢ় হাতেৰে উত্তোলন কৰিছিল সমগ্ৰ দেশত অক্টোবৰৰ পতাকা, চূৰ্ণ কৰিছিল শত্ৰুৰ প্ৰতিৰোধ, পূৰ্বৰ জাৰতছী ৰাছিয়াত প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল মেহনতী জনতাৰ সুনিশ্চিত শ্ৰেষ্ঠত্ব। কমিউনিষ্ট আন্তৰ্জাতিক প্ৰতিষ্ঠাতা, বিশ্ব সাম্যবাদৰ নেতা আন্তৰ্জাতিক শ্ৰমিক শ্ৰেণীৰ প্ৰীতি আৰু গৰ্বৰ পাত্ৰ, নিপীড়িত প্ৰাচ্যৰ পতাকা, ৰাছিয়াৰ শ্ৰমিক একনায়কত্বৰ কৰ্ণধাৰজনৰ জীৱনাৱসান হৈছে।

এই মৰ্মান্তিক শোকৰ বাতৰি নিমিষতে বিয়পি পৰিল গোটেই দেশত, পৃথিৱীৰ সকলো চুক কোণত।

সমগ্ৰ বিশ্বৰ সকলো মেহনতী জনসাধাৰণে গভীৰ কৃতজ্ঞতাৰে ছোভিয়েত ইউনিয়নৰ কমিউনিষ্ট পাৰ্টিৰ প্ৰতিষ্ঠাতা, ছোভিয়েত শ্ৰমজীৱী জনসাধাৰণৰ আৰু

আন্তৰ্জাতিক শ্ৰমিক আন্দোলনৰ বৰেণ্য নেতা লেনিনক শ্ৰদ্ধাৰে সোঁৱৰে। লেনিন আছিল এজন প্ৰতিভাশালী চিন্তাবিদ, এজন বিপ্লৱী। আছিল মহান অক্টোবৰৰ সমাজতান্ত্ৰিক বিপ্লৱৰ এজন প্ৰেৰণাদাতা আৰু সংগঠক। এই বিপ্লৱ হৈ পৰিল মানৱ ইতিহাসত যুগ পৰিবৰ্তনকাৰী এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ঘটনা; এই বিপ্লৱেই বিশ্ব বিকাশৰ সাধাৰণ গতিপথ আৰু প্ৰধান প্ৰৱণতাবোৰ নিৰ্ণয় কৰিছে, প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে অপৰিবৰ্তনীয় প্ৰক্ৰিয়াৰ এক ভিত্তি; পুঁজি বাদৰ ঠাইত সাম্যবাদী এক সামাজিক অৰ্থনৈতিক গাঠনিৰ ভিত্তি।

লেনিন বাদ হৈছে বিশ্বৰ বৈপ্লৱিক পুৰণগঠনৰ এক তত্ত্ব আৰু পদ্ধতি; আমাৰ যুগৰ এক অতি অগ্ৰসৰ আৰু প্ৰভাৱশালী মতাদৰ্শ।

লেনিনৰ প্ৰতি মানুহৰ আছে অসীম ভালপোৱা। লেনিনে তেওঁৰ সমগ্ৰ শক্তি, মনীষা আৰু প্ৰতিভা উছৰ্গা কৰিছিল সংগ্ৰামৰ পথানুসন্ধানত, শ্ৰমজীৱী মানুহৰ স্বাৰ্থ আৰু সুখ সমৃদ্ধিৰ কাৰণে পৃথিৱীৰ অধিবাসী সকলৰ বাবে তেওঁৰ নাম অসাধাৰণ ভাৱে প্ৰিয়।

ভি. আই. লেনিনৰ নাম, তেওঁৰ মহৎ কৰ্ম আৰু শিক্ষাকীৰ্তি অজেয়। □

সহায়ক গ্ৰন্থ - "লেনিন (চমু জীৱনী)"

[অনুবাদঃ হেম শৰ্মা]। লিখক সকল - এ. ছভোভাকিন, কে. অস্ত্ৰউখতা, ম. পান্দ্ৰগতভা, এ. স্কেলিফে ৰোভাঙ্কায়া

" মানুহ হৈছে সপোনক দিঠকলৈ পৰিণত কৰা শিল্পী। "

- জ্যোতি প্ৰসাদ

কম্পিউটাৰৰ ইতিহাস আৰু ভাৰতত ইয়াৰ প্ৰচলন

ভবেন চন্দ্ৰ নেওঁগ

অধ্যাপক, গণিত বিভাগ

বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ শেহতীয়া আৰু চমকপ্ৰদ আৱিষ্কাৰ কি বুলি কোনোবাই প্ৰশ্ন কৰিলে তাৰ পোনপটীয়া উত্তৰ হ'ব- 'কম্পিউটাৰ'। 'কম্পিউটাৰ' কেৱল মাথো এটা শব্দই নহয়- এক নিজস্ব বিশাল ক্ষেত্ৰ জুৰি থকা এখন সুকীয়া জগত। দৈনন্দিন জীৱনৰ পৰা আৰম্ভ কৰি বিজ্ঞানৰ বিশাল পৃথিৱীখনলৈকে জুৰি আছে ইয়াৰ সাম্ৰাজ্য। বৰ্তমান জীৱনৰ প্ৰায় প্ৰত্যেকটো মুহূৰ্তই নিয়ন্ত্ৰণ হৈ আছে এই কম্পিউটাৰৰ দ্বাৰা।

এই কম্পিউটাৰৰ জগতখনৰো আছে এক সুকীয়া ইতিহাস। উক্ত ইতিহাসৰ পৃষ্ঠা আৰম্ভ হৈছে আজিৰ পৰা প্ৰায় ৫০০০ বছৰ আগৰেপৰাই - যেতিয়া চীন দেশত ABACUS নামৰ গণনাকাৰী যন্ত্ৰ এটাৰ আৱিষ্কাৰ কৰা হৈছিল। এই ABACUS কোনো বিশেষ যন্ত্ৰ নহয়, কেৱল মাথো কেইডালমান থিয় দণ্ডত সজাই থোৱা কিছুমান গুটিৰ সমষ্টি যাৰ সহায়ত সংখ্যাৰ গণনা কৰা হয়। ইয়াক কম্পিউটাৰ বিজ্ঞানৰ আৰম্ভণি বুলি ধৰাৰ কাৰণটো হৈছে বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিভঙ্গী প্ৰয়োগেৰে সেই সময়তে সংখ্যা গণনা কৰিবলৈ ইয়াক ব্যৱহাৰ কৰাৰ বাবে। তাৰ পিছতো বহু শতিকা পাৰ হৈ গ'ল, কিন্তু এই দিশত বিশেষ একো পৰিবৰ্তন নহ'ল। আচৰিত কথা এইয়ে যে এই ABACUS যন্ত্ৰটো এতিয়াও চীন, জাপান আৰু ৰাচিয়াৰ কিছু অংশত ব্যৱহাৰ কৰি থকা হৈছে।

পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত ব্লেই পাঙ্কেলে (Blaise Pascal) ১৬৪২ চনত উদ্ভাৱন কৰা সংখ্যা গণনাকাৰী যন্ত্ৰ পাঙ্কেলাইন (Pascaline), ১৮০১ চনত জেকুৱাৰ্ডৰ (Jacquard) পাল্ কাৰ্ড (Punch Card) আৰু ইয়াৰ প্ৰায় ৫০ বছৰ

পিছত হাৰমেন হ'লেৰিথ (Hermann Hollerith) এ ইয়াৰ সংশোধনৰ জড়িয়তে উন্নতি সাধন কৰা, ১৮২২ চনত চাৰ্লচ্ বেৰেজ (Charles Babbage). ৰ Difference Engine আদি আছিল কম্পিউটাৰ বিজ্ঞানৰ অগ্ৰগতিৰ নমুনা।

এই সকলোবোৰৰ উদ্দেশ্য মুখ্যতঃ যদিও সংখ্যা গণনাই আছিল তথাপি তাৰ ব্যতিক্ৰম হিচাপে ধৰা দিছিল বেৰেজৰ Difference Engine টো। এই যন্ত্ৰই কেৱল সংখ্যাৰ গণনাত সীমাবদ্ধ নাথাকি জটিল বীজগণিতীয় সমীকৰণ সমাধান কৰা, ৬০ টাকৈ সংখ্যাৰ যোগ এক মিনিটতে সম্পন্ন কৰিব পৰাৰ উপৰিও ১০০০ টা সংখ্যা ৫০ টা দশমিকৰ ঘৰৰ সংখ্যাৰ সৈতে ইয়াক সংৰক্ষিত কৰি ৰাখিব পৰাৰ ব্যৱস্থা আছিল। অৱশ্যে এই সকলোবোৰ Difference Engine ৰ সংশোধিত ৰূপ

Analytic Engine এহে কৰিছিল। ইয়াৰ আগলৈকে উদ্ভাৱন কৰা যন্ত্ৰ সমূহত কোনো ধৰণৰ তথ্য সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা নাছিল আৰু ইমানলৈকে জটিল বিষয়ৰ সমস্যা সমাধান কৰা সম্ভৱ হোৱা নাছিল বাবেই বেৰেজৰ Analytic Engine ক হে প্ৰকৃততে আধুনিক কম্পিউটাৰৰ আৰম্ভণি বুলি ধৰা হয় আৰু সেয়েহে চাৰ্লচ্ বেৰেজক আধুনিক কম্পিউটাৰৰ জনক বুলি কোৱা হয়। বেৰেজৰ মৃত্যুৰ ৫০ বছৰৰ পিছলৈকে ইয়াৰ কোনো বিশেষ পৰিবৰ্তন নহ'ল।

ঠিক এনে সময়তে বিদ্যুৎ আৰু ইলেকট্ৰনিক প্ৰযুক্তি বিদ্যা (Electric and Electronics Technology) ৰ বিকাশে কম্পিউটাৰৰ ইতিহাসত প্ৰভাৱ পেলাবলৈ আৰম্ভ কৰে। ১৮৪৪ চনত চেমুৱেল মৰ্চ (Samuel Morse)

ৰ Telegraph, ১৮৬৭ চনত Christopher Sholes ৰ typewriter আৰু ১৮৭৬ চনত Alexander Graham Bell ৰ Telephoneৰ আৱিষ্কাৰে কম্পিউটাৰৰ ইতিহাসত যুগান্তকাৰী প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰে। ইতিমধ্যে Hermann Hollerith এ ১৮৯০ চনত আমেৰিকাৰ জনসংখ্যা গণনাৰ সুবিধাৰ বাবে এটা তালিকাৰন যন্ত্ৰ (Tabulating Machine) সাজি উলিয়াই। তেওঁৰ এই যন্ত্ৰৰ সহায়ত অতি কম দিনতে আমেৰিকাৰ সমগ্ৰ জনসংখ্যাৰ গণনা সম্পূৰ্ণ কৰি সকলোকে চমক লগায়। এই প্ৰক্ৰিয়াত তেওঁ Jacquard ৰ Punch Card ব্যৱহাৰ কৰিছিল। এই পদ্ধতিৰে তথ্য গণনা কৰা প্ৰক্ৰিয়াটো ৬০ ৰ দশকলৈকে প্ৰচলন হৈ আছিল।

ইতিমধ্যে Hermann Hollerith এ আমেৰিকাৰ চৰকাৰী চাকৰি বাদ দি নতুনকৈ এটা কোম্পানী আৰম্ভ কৰে, যিটোক পিচলৈ IBM হিচাপে জনা যায়, যিটো

কোম্পানী আজিও পৃথিৱীৰ ভিতৰতে সৰ্ববৃহৎ কম্পিউটাৰ উৎপাদনকাৰী গোট হিচাপে প্ৰখ্যাত হৈ আছে। এনে সময়তে Edison এ electric bulb আৰু vacuum tube আৱিষ্কাৰ কৰি Computerৰ ইতিহাসক বেলেগ দিশে গতি প্ৰদান

কৰে। এই vacuum tube কেই প্ৰথম ইলেক্ট্ৰনিক কম্পিউটাৰ মুখ্য অংশ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ইতিমধ্যে অন্যান্য দিশৰ নিত্য নতুন আৱিষ্কাৰে বিজ্ঞানৰ জয়-যাত্ৰা অব্যাহত ৰখাৰ মাজতে দেশ সমূহৰ মাজত শ্ৰেষ্ঠতা প্ৰতিপন্ন কৰিব খোজা প্ৰৱণতাই বিশ্বযুদ্ধ পৰ্য্যন্ত সূচনা কৰিবলৈ বাধ্য কৰে। বিভিন্ন দেশৰ মাজত এনেধৰণৰ শ্ৰেষ্ঠতাৰ প্ৰতিযোগিতামূলক প্ৰৱণতাৰোৰ লগত ফেৰ মাৰিব পৰাকৈ বিজ্ঞানী সকলকো দেশৰোৰে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ লয় (এই দিশত আমেৰিকা সদায়েই এখোপ ওপৰত)। ইতিমধ্যে ১৯৪৪ চনত IBM আৰু US NAVY ৰ যুগ্ম প্ৰযোজনাত Harvard University ৰ Haward Aiken নামৰ বিজ্ঞানী জনে Harvard Mark-I নামৰ কম্পিউটাৰটো সাজি উলিয়াইছিল। সেয়েহে পোন প্ৰথমবাৰৰ বাবে যুদ্ধত কম্পিউটাৰ ব্যৱহাৰ কৰাৰ উদ্দেশ্যে University of Pennsylvania ত ১৯৪৫ চনত

ENIAC নামৰ প্ৰথম জেনেৰেচনৰ প্ৰথমটো কম্পিউটাৰ সাজি উলিওৱা হয়। ইয়াক তেতিয়া ঘাইকৈ আমেৰিকাৰ সেনা-বাহিনীৰ গোলা-বৰুদৰ উপযুক্ত ব্যৱহাৰৰ বাবে সাজি উলিওৱা হৈছিল। ইয়াত ১৮০০ vacuum tubes ব্যৱহাৰ কৰিছিল আৰু ইয়াৰ আকাৰো সেই মতে প্ৰকাণ্ড আছিল। কেইবাটাও কোঠাযুক্ত এটা সু-বৃহৎ ঘৰত ইয়াক বহুওৱা হৈছিল আৰু ইয়াৰ ওজনো আছিল প্ৰায় ৩০ টন। এই যন্ত্ৰৰ সহায়ত ৫০০০ টা সংখ্যা যোগ আৰু ৫০০ পূৰণ এক মিনিটতে সম্পন্ন কৰিব পৰা গৈছিল। ইয়াক সংশোধিত কৰি Jhon Von-Neumann এ EDVAC নামৰ কম্পিউটাৰ এটা সাজি উলিয়াই। এই EDVAC তেই প্ৰথমবাৰৰ বাবে Stored program concept ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ইয়াত একেলগে program আৰু data সঞ্চয় কৰি ৰখাৰ ব্যৱস্থা আছিল। বৰ্তমানৰ যিমানৰোৰ কম্পিউটাৰ আছে এই আটাইৰোৰ মূলতেই Jhon Von-Neumann

সেই তেতিয়াৰ পৰা এতিয়ালৈকে কম্পিউটাৰৰ ইতিহাসৰ বহুত পৰিবৰ্তন হৈছে। প্ৰাৰম্ভিক পৰ্যায়ত সাজি উলিওৱা বৃহৎ আকাৰৰ পৰা আহি আহি আজি হাতৰ তলুৱাতে থব পৰা আকাৰলৈকে ইয়াৰ পৰিবৰ্তন হৈছে। এই পৰিবৰ্তন কেৱল মাথো আকাৰ বা ওজনতে সীমাবদ্ধ নাথাকি গুণগত তথা প্ৰযুক্তিগত দিশতো যথেষ্ট পৰিবৰ্তন হৈছে।

ৰ নিৰ্মাণ কৌশল (Architecture) বুলি জনা যায় লগতে আমি বৰ্তমানে দেখা পোৱা বা ব্যৱহাৰ কৰি থকা কম্পিউটাৰৰোৰ আৰম্ভনিও Neumann ৰ দিনৰ পৰা আৰম্ভ হৈছে বুলিব পাৰি। সেই তেতিয়াৰ পৰা এতিয়ালৈকে কম্পিউটাৰৰ ইতিহাসৰ বহুত পৰিবৰ্তন

হৈছে। প্ৰাৰম্ভিক পৰ্যায়ত সাজি উলিওৱা বৃহৎ আকাৰৰ পৰা আহি আহি আজি হাতৰ তলুৱাতে থবপৰা আকাৰলৈকে ইয়াৰ পৰিবৰ্তন হৈছে। এই পৰিবৰ্তন কেৱল মাথো আকাৰ বা ওজনতে সীমাবদ্ধ নাথাকি গুণগত তথা প্ৰযুক্তিগত দিশতো যথেষ্ট পৰিবৰ্তন হৈছে। বিভিন্ন দিশৰ ওপৰত লক্ষ্য কৰি এই পৰিবৰ্তন সমূহৰ বিষয়ে কিছুমান ভাগত বা পুৰুষত (Generation) ভাগ কৰা হৈছে। এই ভাগ সমূহক চমুকৈ ইয়াত আলোচনা কৰা হ'ল।

১ম পুৰুষ (1st Generation):- প্ৰথম পুৰুষ কম্পিউটাৰত ভেকুৱাম টিউব ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল। ভেকুৱাম টিউব ব্যৱহাৰ কৰি সজা প্ৰথম পুৰুষৰ কম্পিউটাৰ হৈছে ENIAC আৰু EDVAC। UNIVAC-I হৈছে প্ৰথম পুৰুষৰ প্ৰথম ব্যৱসায়ীক উৎপাদন। ইয়াক US Bureau of Census এ ১৯৫২ চনত প্ৰথমবাৰৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিছিল। পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত ইয়াক Columbia

Broadcasting System (CBS of USA) এ ১৯৫২ চনৰ ৰাষ্ট্ৰপতি নিৰ্বাচনৰ ফলাফল ঘোষণাৰ কামত ব্যৱহাৰ কৰিছিল। ইয়াত ব্যৱহৃত হোৱা ভেকুৱাম টিউববোৰে যথেষ্ট পৰিমাণে তাপ উৎপন্ন কৰাৰ ফলত এইবিলাক সঘনাই বেয়া হৈছিল, ফলত ইয়াৰ খৰচো অতি বেছি আছিল। সেয়েহে ব্যৱসায়িক দিশত ইয়াৰ উৎপাদন খুব সফল নহৈছিল। এনে সময়তে ১৯৫৮ চনৰ ভিতৰতে তথ্য সংৰক্ষণত চুম্বকীয় ফিটাৰ (Magnetic tape) আৱিষ্কাৰ আৰু transistor technology ৰ উদ্ভাৱনে ১ম পুৰুষৰ ইমানতে যতি পেলায় এই বিৱৰ্তনে ২য় পুৰুষলৈ খোজ আগবঢ়ায়।

২য় পুৰুষ (2nd Generation):- ২য় পুৰুষ কম্পিউটাৰত Transistor ব্যৱহাৰ কৰা হয়। Transistor ৰ ব্যৱহাৰে ২য় পুৰুষক নতুন গতি প্ৰদান কৰে। আকাৰ, গতিবেগ, দাম, নিৰ্ভৰযোগ্যতা আদি সকলো দিশৰ পৰাই ২য় পুৰুষৰ কম্পিউটাৰ ১ম পুৰুষৰ তুলনাত উন্নতমানৰ আছিল। তদুপৰি এই পুৰুষতে তথ্য সংৰক্ষণৰ বাবে চুম্বকীয় মাধ্যম (Magnetic Media) ৰ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল। Tapes আৰু Disk ৰ সহায়ত সংৰক্ষণ কৰি ৰখা ইয়াৰ তথ্য সমূহক বিভিন্ন কম্পিউটাৰৰ মাজত সৰবৰাহ কৰিব পৰা গৈছিল। সেয়েহে ব্যৱসায়িক ভাৱে এই পুৰুষৰ পৰাই ইয়াৰ উৎপাদনে গুৰুত্ব পাবলৈ ধৰে আৰু আমেৰিকাৰ বাহিৰেও আন আন দেশত ইয়াক প্ৰথমবাৰৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল। আনকি ভাৰততো এই পুৰুষৰ পৰাহে কম্পিউটাৰৰ প্ৰচলন আৰম্ভ হয়। ভাৰতে ইয়াৰ কিছুমান বৃহৎ ব্যৱসায়িক প্ৰতিস্থান আৰু চৰকাৰী বিভাগত ব্যৱহাৰৰ বাবে IBM-1401 শ্ৰেণীৰ কেইটামান কম্পিউটাৰ আমেৰিকাৰ পৰা আনিছিল।

৩য় পুৰুষ (3rd Generation):- ২য় পুৰুষৰ Transistor ব্যৱহাৰ কৰি থকাৰ সময়তে ১৯৫৮ চনত Texas Instruments Company ৰ Jack Kilby এ সাজি উলিওৱা Integrated Circuit (I.C.) এ বিজ্ঞানী সকলৰ মাজত বিশেষ গুৰুত্ব পাবলৈ ধৰে। এই প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ বিকাশে কম্পিউটাৰৰ পূৰ্বৰ সমগ্ৰ জটিল বৰ্তনী (Circuit) টোক এটা মাথোন ক্ষুদ্ৰ 'চিলিকন চিপ' (Silicon chip) ৰ ভিতৰত আৱদ্ধ কৰি ৰখাৰ ব্যৱস্থাটো সম্ভৱ কৰি তুলিলে। এই 'চিলিকন চিপ' অতি ক্ষুদ্ৰ আৰু পাতল আকাৰৰ হোৱাৰ বাবে ইয়াৰ ব্যৱহাৰৰ ফলত কম্পিউটাৰৰ আকাৰো আগৰ তুলনাত বহুত সৰু হৈ

আছে। তদুপৰি ইয়াত পূৰ্বৰ Magnetic tap ৰ পৰিবৰ্তে Magnetic Disk ব্যৱহাৰ কৰাৰ ফলতো ইয়াৰ তথ্য সংৰক্ষণ প্ৰক্ৰিয়াটোৰ গুণগত পৰিবৰ্তন হয়। তথ্য সংৰক্ষণ কৰি পুনৰ ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰক্ৰিয়াৰ উন্নতি সাধনৰ লগতে ইয়াৰ লগত Type Writer ৰ Key ৰ সংযোজনৰ ফলত ইয়াক ব্যৱহাৰৰ ব্যৱস্থাটো সুচল হৈ পৰে। উল্লেখযোগ্য যে ইয়াৰ আগলৈকে কম্পিউটাৰত Punch Card ৰ জৰিয়তেহে আদান-প্ৰদান কৰিব পৰা গৈছিল যাক কেৱল মাথো নিৰ্দিষ্ট পাৰদৰ্শী ব্যক্তিয়েহে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰিছিল। আনহাতে Key board ৰ ব্যৱহাৰৰ ফলত যি কোনো ব্যক্তিয়েই ইয়াৰ লগত তথ্যৰ আদান-প্ৰদান কৰিব পৰা হ'ল। তদুপৰি এই পুৰুষতে কম্পিউটাৰৰ লগত Monitor ৰ সংযোজনে এই পুৰুষক আন এক গতিশীলতা প্ৰদান কৰে। ইয়াৰ ফলত তথ্যৰ আদান-প্ৰদানৰ সময়ত ব্যৱহাৰকাৰী জনে ইয়াক নিজ চকুৰে চাই ভুল-শুদ্ধ বিচাৰ কৰি চাব পৰা হ'ল।

৪ৰ্থ পুৰুষ (4th generation):- IC ক LSI (Large Scale Integrated circuit) বোলা হয়। চতুৰ্থ পুৰুষত এই LSI ৰ ঠাইত VLSI (Very Large Scale Integrated Circuit) ব্যৱহাৰ কৰা হয়। VLSI ব্যৱহাৰ কৰি Microprocessor সাজি উলিওৱা হয়। আমেৰিকাৰ Intel নামৰ বিখ্যাত ইলেকট্ৰনিক প্ৰতিস্থানটোৱে পোন প্ৰথমবাৰৰ বাবে Intel-4004 নামৰ Micro-processor টো সাজি উলিয়াই। এই Microprocessor টোক প্ৰকৃততে কেলকুলেটাৰত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে সজা হৈছিল। ১৯৭৪ চনত ইয়াৰ সংশোধন ঘটাই Intel-8080 Microprocessor টো সাজি উলিওৱা হয় আৰু যাৰ পৰাই Microprocessor ৰ যুগ আৰম্ভ হোৱা বুলি কোৱা হয়। এই Microprocessor ক কম্পিউটাৰৰ মগজু বুলি কোৱা হয়। ইয়াৰ ভিতৰত তথ্যৰ গণনা তথা বিশ্লেষণৰ বাবে এটা processor, তথ্যৰ আদান প্ৰদান ব্যৱস্থা ধৰি ৰখাৰ বাবে এটা ৰেজিষ্টাৰ (Register), নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে এটা Control unit (নিয়ন্ত্ৰণ গোট), গণিতীয় তথ্যৰ যুক্তি-যুক্ততা বিচাৰৰ বাবে এটা Arithmetic & Logic Unit (ALU) আৰু সময় গণনাৰ বাবে এটা ঘড়ী একেলগে ৰখা হয়। আনহাতে এই গোট্টেই ব্যৱস্থা সমূহ সম্বলিত Microprocessor টোক এটা চিপ (chip) ৰ ভিতৰত আৱদ্ধ কৰি ৰখা হয়। উল্লেখযোগ্য যে এতিয়াও এই Intel ৰ Microprocessor কম্পিউটাৰৰ বাবে অপ্ৰতিদ্বন্দী ব্যৱস্থা হৈ আছে। কোনো এক দ্বিতীয় প্ৰতিস্থানেই Intel ৰ

Microprocessor ক প্রত্যাহান জনাবলৈ আজিলৈকে সক্ষম হোৱা নাই। অৱশ্যে শেহতীয়া প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ বিকাশৰ ফলত হয়তো এই Microprocessor তকৈ শক্তিশালী আন কিবা যতনৰ বিকাশ সম্ভৱ হ'বগৈ পাৰে।

VLSI প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ উন্নতি সাধনৰ লগে লগেই কম্পিউটাৰৰ বেগ, ইয়াৰ স্মৃতি শক্তিৰ ধাৰণ ক্ষমতা (memory capacity), নিৰ্ভৰযোগ্যতা (reliability) আদিৰ উল্লেখযোগ্য পৰিবৰ্তন সাধন হয়। আনহাতে এই পুৰুষতে display monitor ক কম্পিউটাৰৰ লগত এক অন্যতম অংগ হিচাপে সংস্থাপিত কৰি ৩য় পুৰুষতে কৰা ইয়াৰ সংযোজনক নতুন গতিশীলতা প্ৰদান কৰে। তদুপৰি এই চতুৰ্থ পুৰুষতে Personal computer (P.C.) ৰ উদ্ভাৱনে কম্পিউটাৰৰ ইতিহাসত এক সাংঘাটিক বিপ্লৱৰ সূচনা কৰে। আমোদজনক কথা এইয়ে যে এই PC ৰ উদ্ভাৱক আছিল দুজন হাইস্কুলৰ ছাত্ৰ ক্ৰমে Steve Jobs আৰু Stephen Wozniac তেওঁলোকে সাজি উলিওৱা Apple- II PC এ ব্যৱসায়ীক ভাৱে যথেষ্ট সফলতা লাভ কৰে। Apple- II PC ৰ জনপ্ৰিয়তা তথা ব্যৱসায়ীক সফলতা দেখি অৱশেষত IBM নামৰ বৃহৎ কম্পিউটাৰ উৎপাদন গোষ্ঠীটোৱেও PC সজা কাম আৰম্ভ কৰি দিয়ে। বৰ্তমান আমি পোৱা বিশেষকৈ ভাৰতৰ প্ৰায় সকলোৱে PC য়েই হৈছে এই IBM compatible PC। IBM compatible মানে এইবোৰক যে কেৱল IBM প্ৰতিস্থানেই সাজি উলিয়াইছে এনে নহয়, অন্যান্য প্ৰতিস্থানেও PC সাজি উলিয়াইছে যিবোৰ IBM ৰ PC লগত তুলনাৰযোগ্য।

যি কি নহওক বৰ্তমানে আমি সৰ্বত্ৰতে দেখা পোৱা কম্পিউটাৰ বোৰৰ সৰ্বভাগেই এই PC পৰিয়ালৰ অন্তৰ্ভুক্ত আৰু এই PC ৰ পিতৃ হিচাপে চিহ্নিত হৈছে Steve Jobs আৰু S. Wozniac। তেওঁলোক দুজনক গ্ৰীকৰ জনবিশ্বাস মতে থকা Prometheus (যি স্বৰ্গৰ পৰা জুই চুৰ কৰি আনি পৃথিৱী বাসীক উপহাৰ দিয়া বুলি বিশ্বাস কৰা হয়) ৰ লগত তুলনা কৰা হয়।

৫ম পুৰুষ (5th generation):-- প্ৰথম চাৰি পুৰুষলৈকে ইয়াত ব্যৱহৃত প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ সহায়ত ইহঁতক পৃথক কৰিব পৰা গৈছিল যদিও ৪ৰ্থ পুৰুষৰ পৰা ৫ম পুৰুষক পৃথক কৰাটো সিমান সহজ নহয়। বহুতে ইয়াৰ গণনাৰ গতিবেগ আৰু ইয়াত ব্যৱহৃত উন্নত মানৰ সঁজুলিৰ ব্যৱহাৰেৰে ইহঁতক পৃথক কৰিব পাৰে যদিও এই পৃথকীকৰণ সিমান গ্ৰহণযোগ্য নহয়। সেয়ে আন এক মহলে অন্য এক

দিশৰ পৰা এই পৃথকীকৰণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। তেওঁলোকৰ মতে ১৯৮১ চন মানৰ পৰা ৫ম পুৰুষ আৰম্ভ হৈছে য'ত Parallel processing of Hardware আৰু কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তা (Artificial Intelligence) ৰ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। এই A.I. হৈছে কম্পিউটাৰৰ নিজাকৈ সিদ্ধান্ত লব পৰাৰ ক্ষমতা। অৱশ্যে এই দিশত এতিয়াও গৱেষণা চলিয়েই আছে আৰু গৱেষণা সমূহ যথেষ্ট খৰচি হোৱাৰ বাবে কেৱল আমেৰিকা, জাপান আদি কেইখনমান দেশেহে এই দিশৰ গৱেষণাত মনোনিৱেশ কৰিছে।

কম্পিউটাৰ আৰু ভাৰতবৰ্ষ :- কম্পিউটাৰ জগতত ভাৰতৰ অন্তৰ্ভুক্তি ৫০ ৰ দশকৰ পিছৰ পৰাহে আৰম্ভ হৈছে। এই ক্ষেত্ৰত ভাৰতত মুম্বাইৰ TIFR (Tata Institute of Fundamental Research) এ প্ৰথমে কম্পিউটাৰৰ জগতত খোজ দিয়ে ১৯৫৪ চনত। TIFR এ ১৯৫৬ চনত TIFRAC নামৰ প্ৰথম General purpose computer টো সাজি উলিয়াই।

আনহাতে কলিকতাৰ ISI (Indian Statistical Institute) আৰু যাদৱপুৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ যুগ্ম প্ৰচেষ্টাত ১৯৬৩ চনত ISIJU নামৰ ২য় পুৰুষৰ general purpose computer টো সাজি উলিওৱা হয়। যদিও দুই-এক প্ৰতিস্থানৰ প্ৰচেষ্টাত ভাৰতত কম্পিউটাৰ গৱেষণা আৰম্ভ ইয়াৰ বিকাশ সাধনৰ বাবে ভাৰতত উপযুক্ত অৰ্থৰ অভাৱ তথা সচেতনতাৰ অভাৱৰ বাবে ৬০ দশকৰ মাজভাগলৈকে ইয়াৰ বিকাশৰ গতি খুব লেহেমীয়া হৈ আছিল, ফলত ভাৰতে IBM 1401 আৰু ICL-1901 আদিৰ আমদানিৰ জড়িয়তেই ইয়াৰ প্ৰয়োজন পূৰ্ব লগা হৈছিল।

ভাৰতত সম্পূৰ্ণ থলুৱাভাৱে প্ৰথমবাৰৰ বাবে নিৰ্মাণ কৰি উলিওৱা কম্পিউটাৰটোৰ নাম হৈছে TDC-12 (Trombay Digital Computer- 12)। ইয়াক Trombay ৰ BARC (Bhaba Atomic Research Centre) আৰু হায়দৰাবাদৰ ECIL (Electronics Corporation of India Ltd.) এ যুগ্মভাৱে প্ৰস্তুত কৰি উলিয়াই। পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত TDC-12 ৰ সংশোধন কৰি ইয়াক TDC-316 নামেৰে নতুনকৈ সজা হয়। এই TDC-শ্ৰেণীৰ কম্পিউটাৰ ৮০ ৰ দশকলৈকে প্ৰচলন হৈ থাকে। মাজৰ সময়চোৱাত ভাৰতৰ কেইবাটাও ব্যক্তিগত প্ৰতিস্থানে Mini-computer সাজি উলিয়াই যদিও এইবোৰ প্ৰধানত : অন্যান্য বিদেশী কম্পিউটাৰৰে সংস্কৰণহে মাত্ৰ।

১৯৮৪ চনত ভাৰত চৰকাৰে নতুন কম্পিউটাৰ নীতি

ঘোষণা কৰে। এই ঘোষণাৰ ফলত ভাৰতত বিদেশী কম্পিউটাৰ তৈয়াৰী প্ৰতিস্থানৰ প্ৰবেশ ঘটে। ফলত ভাৰতত PC ৰ বজাৰখনত বিশেষ প্ৰভাৱ পৰে। বিভিন্ন ভাৰতীয় আৰু বিদেশী প্ৰতিস্থানৰ মাজত হোৱা চুক্তি মৰ্মেই ভাৰতত যুটীয়া প্ৰযুক্তিবিদ্যা প্ৰয়োগৰে (Collaborated technology) PC সজা আৰম্ভ কৰা হয় ১৯৮৪ চনৰ চৰকাৰী নীতি ঘোষণাৰ পিছৰ পৰা। এই যুটীয়া প্ৰযুক্তি বিদ্যা প্ৰয়োগেৰে অৱশ্যে PC ৰ উপৰিও mainframe কম্পিউটাৰো তৈয়াৰ কৰা হৈছে। উদাহৰণ স্বৰূপে ভাৰতৰ চৰকাৰী প্ৰতিস্থান ECIL আৰু আমেৰিকাৰ বৃহৎ কম্পিউটাৰ প্ৰতিস্থান DEC (Digital Equipment Corporation) ৰ যুগ্ম প্ৰচেষ্টাত MEGHA নামৰ mainframe কম্পিউটাৰটো সাজি উলিওৱা হয়। এই সকলোবোৰ প্ৰচেষ্টাৰ পিচতো ভাৰতে আজিলৈকে সম্পূৰ্ণ থলুৱা ভাৱে নিজাকৈ কম্পিউটাৰ সাজি উলিয়াবলৈ সমৰ্থ হোৱা নাই। বিশেষকৈ Microprocessor ৰ বাবে ভাৰতে এতিয়াও Intel ৰ ওপৰতে নিৰ্ভৰ কৰিব লগা হৈ আছে। এই Microprocessor ৰ বাদ দি কম্পিউটাৰৰ বাকী অংগবোৰৰ থলুৱা উৎপাদন ভাৰতত সহজ হৈছে আৰু ইয়াৰ পৰা ভাৰতে যথেষ্ট পৰিমাণে ৰাজহ সংগ্ৰহ কৰিবলৈকো সমৰ্থ হৈছে। অলপতে বিশ্বজুৰি চলোৱা এক সমীক্ষাৰ পৰা দেখা গৈছে যে ভাৰতে নিজাকৈ Microprocessor তৈয়াৰ কৰি কম্পিউটাৰৰ বজাৰত প্ৰবেশ কৰাতকৈ কম্পিউটাৰৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় আনুসংগীক উপাদানৰ উৎপাদনৰ জৰিয়তেহে বজাৰত প্ৰবেশ কৰাটো লাভ জনক হ'ব। ইয়াৰ মূলতেই হৈছে Intel ৰ Microprocessor ৰ নিৰ্ভৰশীলতা আৰু বিশ্বজুৰি ইয়াৰ গ্ৰহণযোগ্যতা। আনহাতে PC ৰ বজাৰ খনৰ সমান্তৰাল ভাৱে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা ক্ষেত্ৰখন হৈছে software industry। সৰ্বসাধাৰণ লোকে বুজিব পৰা সহজ-সৰল প্ৰয়োগ প্ৰণালী বিশিষ্ট software ৰ আৱিষ্কাৰেও PC ক

দেশৰ জনসাধাৰণৰ কাষ চপাই নিয়াত সহায় কৰিছে। শেহতীয়াকৈ বিল গেট্চ (Bill Gates) ৰ ভাৰত আগমনে ভাৰতীয় জনগণৰ মাজত PC ৰ গুৰুত্ব দুগুনে বঢ়াই তোলে। ভাৰত চৰকাৰেও এতিয়া Tax reduction কে আদি কৰি পূৰ্বৰ বহুতো কঠোৰ নীতিৰ সংশোধন ঘটাই Information Technology ৰ বিকাশত বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰাত ভাৰতে এতিয়া এই দিশত পৃথিৱীৰ ভিতৰতে এখন আগশাৰীৰ দেশত পৰিণত হ'বলৈ আগবাঢ়িছে। তদুপৰি দেশীয়ভাৱে এই ক্ষেত্ৰত পাৰদৰ্শী ব্যক্তিৰ সৃষ্টিৰ বাবেও ভাৰত চৰকাৰে কিছু নীতি ঘোষণা কৰি সেইমতে ব্যৱস্থা হাতত লৈছে। তাৰেই এক অংশ হিচাপে স্কুল আৰু কলেজবোৰত কম্পিউটাৰ বিষয়টোৰ অন্তৰ্ভুক্তি কৰা হৈছে। ইয়াৰ জড়িয়তে দেশত প্ৰয়োজন পূৰাব পৰা কম্পিউটাৰ জনা পাৰদৰ্শী ব্যক্তি বৃদ্ধিৰ চেষ্টা কৰা হৈছে।

সামৰণি ——— অৰ্ধশতিকা ধৰি চলা গৱেষণাৰ ফলত কম্পিউটাৰৰ ইতিহাসৰ এই পৰিবৰ্তনে আমাৰ সমাজ জীৱনতো যথেষ্ট প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা পৰিলক্ষিত হৈছে। আৰম্ভণিতে কম্পিউটাৰ কেৱল মাথো সংখ্যা গণনাৰ বাবেই সাজি উলিওৱা হৈছিল। এই সংখ্যা গণনাৰ বেগ বৃদ্ধি আৰু সৰলীকৰণ কৰিবলৈ যাওঁতেই ইয়াৰ মেম'ৰিৰ সতে সংযোজন ঘটোৱাৰো ব্যৱস্থা কৰা হয়। পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত বিভিন্ন সংস্থাৰ প্ৰয়োজনীয় তথ্যৰ সংৰক্ষণ-আহৰণ আদি কামত আৰু তাৰ পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত Management Information System ত ইয়াক ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এতিয়া কম্পিউটাৰৰ বিশাল ক্ষেত্ৰখন মহাকাশৰ মহাশূন্যৰ পৰা আৰম্ভ কৰি সাগৰৰ অতল গহুৰলৈকে বিস্তৃত। অদূৰ ভৱিষ্যতে হয়তো আমাৰ খোৱা-শোৱাকৈ আদি কৰি দৈনন্দিন জীৱনৰ সমগ্ৰ কাৰ্যকলাপ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব লগা হ'ব এই কম্পিউটাৰৰ দ্বাৰাই। Artificial Intelligence ৰ গৱেষণাৰ ওপৰতে নিৰ্ভৰ কৰিছে আমাৰ বিশ্বৰ ভৱিষ্যত। □

ঃ সংবিধানৰ পুনৰ্নিৰীক্ষণৰ সমৰ্থনত ঃ

নয়ন মনি বৰুৱা
স্নাতক ২য় বৰ্ষ (বিজ্ঞান)
(১৯৯৭-৯৮)

মাউন্টৰেটেন- যি ভাৰতক ক্ষমতা হস্তান্তৰ কৰিছিল, তেওঁৰ স্পষ্ট ধাৰণা আছিল ভাৰতীয় জনগণক নিয়ন্ত্ৰণ কৰি কেনেকৈ সাম্ৰাজ্যবাদক সহায় কৰিব পাৰি। গান্ধীজীৰ নেতৃত্বত গঢ়ি উঠা স্বাধীনতাৰ দেশপ্ৰেম চৌদিশে জনগণৰ হৃদয় চুই যাবলৈ ধৰিলে। তথাকথিত সাম্ৰাজ্যবাদী, পুৰ্জিপতিসকলৰ বুকু কঁপি উঠিল। ৰাজনৈতিক চতুৰালিত অপ্রতিদ্বন্দী বৃটিছ গবৰ্ণমেণ্টে হেগবুজি ভাৰতীয় জাতীয় কংগ্ৰেছ আৰু অন্যান্য কিছু দলৰ লগত আলোচনা কৰি ১৯৩৫ চনত ভাৰতবৰ্ষ শাসনৰ বাবে এখন সংবিধান Govt. of India Act 1935 ৰ জৰিয়তে জাৰী কৰি দিলে। গান্ধীজীৰ হস্তক্ষেপত সিদ্ধান্ত হ'ল- চৰ্তহীন ভাবে নিৰ্বাচনত ভাগ লোৱা, স্বাধীনতা লাভৰ বাবে নহয়, জাতীয় আন্দোলনৰ এক সহায়কৰূপে : গান্ধীজীৰ ভাষাত : " To wrech the constitution from within."

কংগ্ৰেছ মন্ত্ৰীসভাই খুব বেছি দুবছৰ কাল মন্ত্ৰীসভাৰ জৰিয়তে চৰকাৰ পৰিচালনা কৰাৰ পাছত, সেই দায়িত্বৰ পৰা ইস্তফা দিয়ে। তাৰপাছত কংগ্ৰেছ আকৌ আন্দোলনৰ পথত। এইবাৰ এক ভিন্ন ধৰণৰ আন্দোলন : 'একক সত্যগ্ৰহ, তাৰ পাছতেই স্বাধীনতা আন্দোলনৰ শেষখন ৰণ; গান্ধীজীৰ সেই উদাত্ত ঘোষণা' - "I will lead the country in to an open rebellion."

কিছুদিনৰ পিছতেই আৰম্ভ হ'ল আন্দোলনৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত '৪৫-৪৭' ৰ আলোচনা। ১৬ মে', ১৯৪৫ চনত ভাৰতলৈ আহিল ইংৰাজ চৰকাৰৰ তিনি জন মুখ্যব্যক্তি : প্রধানমন্ত্ৰী এটলি, নৌ সেনাধক্ষ্য আলেকজেণ্ডাৰ আৰু লৰ্ড চাঞ্চেলৰ অৱ দ্য এক্সেক্‌চ-ক্ৰিপ্‌ছ (আটাইতকৈ আত্মকলীয়া মানুহ, ইংলেণ্ড ৰ ৰক্ষণশীল দলৰ হৈ বনুৱা দলৰ প্ৰতিনিধি)।

ক্ৰিপ্‌ছক প্ৰশ্ন কৰা হৈছিল প্ৰস্তাব সমূহ ৰক্ষণশীল দলৰ নে বনুৱা দলৰ ? ইংলেণ্ডত তেতিয়া যৌথ চৰকাৰ : অৰ্থাৎ ৰক্ষণশীল আৰু বনুৱা দলৰ নেশ্যনেল গৱৰ্ণমেণ্ট। উত্তৰত কোৱা হৈছিল যে- প্ৰস্তাব সমূহ আগবঢ়োৱা হৈছে

'Their Majesties' ৰ তৰফৰ পৰা। এৰাই যোৱা উত্তৰ। এইবাৰ ওলোটাই জে. এম. চাহ্নিয়ে সুধিলে এৰাই যাব নোৱাৰা এটা প্ৰশ্ন : "Well Mr. Lord Chanchellor of the Exchequer, does the word Independence appear anywhere in the text of the draft proposals ? "উত্তৰটো আছিল : " Oh! you naughty boy !"

৫ বছৰৰ মূৰত যেতিয়া আকৌ আলোচনা হ'ল তাত 'Independence' শব্দটো নাই (ভাৰতক স্বাধীনতা প্ৰদান কৰা আইনৰ ধাৰা সমূহত)। ইয়াৰ পৰিবৰ্তে আছে : "Transefer of power !" সঠিক অৰ্থত বৃটিছে তৰা আইন সমূহ। তাৰোপৰি ইংৰাজৰ ৬০,০০০ দখলদাৰী সৈন্য ৰৈ গ'ল ভাৰতত। ৰৈ গ'ল King's own half-brother: Lord Louis Mountbatten.

ইয়াৰ পূৰ্বে তেতিয়াৰ ভাইচৰয় লৰ্ড আৰউইনৰ সৈতে গান্ধীৰ এখন চুক্তি হৈছিল : গান্ধী- আৰউইন চুক্তি। চুক্তিখনৰ অৰ্থ লৰ্ড আৰউইনয়ে বুজি নাপালে, পালে মাত্ৰ গান্ধীয়ে আৰু এজনে- লৰ্ড উইনষ্টন চাৰ্চিলে। গান্ধীজীয়ে কৈছিল এইখন স্বাধীনতা প্ৰদানৰ দলিল। চাৰ্চিলে কৈছিল : "We have virtually granted Independence to India. We have given the Naked Faquir to be the sole representative of the Indian Nation. I would not become the king's first Minister to sit over the liquidation of the British Empire." এই কথা লিপিবদ্ধ কৰিছে লুই ফিচাবে তেওঁৰ 'Gandhi' নামৰ কিতাপখনত।

৩ জুন ১৯৪৭ চনৰ চিমলা চুক্তি। এই চুক্তি অনুসাৰে বৃটিছে ভাৰতক দুভাগ কৰি "ইণ্ডিয়া আৰু পাকিস্থান" সৃষ্টি কৰিলে আৰু ক্ষমতা হস্তান্তৰ কৰিলে ১৫-৮-৪৭ তাৰিখে। দুয়োখনকে Dominion ৰূপে স্থাপন কৰা হ'ল, ব্ৰিটিছ কমনৱেলথৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰি। মন্ত্ৰী সভাই শপত গ্ৰহণ কৰিলে ইংলেণ্ড ৰ মহাৰাণী এলিজাবেথৰ

নামত। ইয়াৰ বাবে ইংৰাজ সকলে তেওঁলোকৰ পাৰ্লামেন্ট
- "হাউচ অব কমনচত" ২৩ জুন ১৯৪৭ তাৰিখে আইন
প্ৰণয়ন কৰিলে: "Indian Independence Act, 23rd
June 1947". আইনখনৰ শিৰোনামাত Independence
শব্দটো আছে। কিন্তু আইন খনত সেই শব্দটো নাই, আছে
"Transfer of power" শব্দ কেইটি। আইন খনৰ ৮ নং
দফাত বৰ স্পষ্ট ভাষাত কোৱা আছে :

" Power is being transferred to Indian
hands on the clear understanding that the
future constitution of India will contain special
rights and privileges to (a) Scheduled Casts
(b) Sikhs (c) Muslims.

That the future growth of English language,
English culture and christianity shall not be
hampered.

That the future govt. of India shall not
hamper the annual remission of profits arising
of the sterling capital in India as also the
repatriation of such capital.

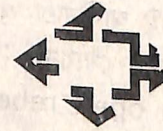
That the future govt. of India shall not
enter into a long stading treaty of Amity with
the govt. of Great Britain."

মন কৰিব লগীয়া যে ৬০,০০০ জনীয়া ব্ৰিটিছ আৰ্মি
অৰ অকুপেশ্ব্যন তেতিয়াও ভাৰততে থাকিল, অৰ্থাৎ ভাৰতৰ
Territorial Sovereignty তেতিয়াও ইংৰাজৰে হাতত।
দেশৰ জনসাধাৰণে সমূলি নাজানিছিল কোনো ইমান সুদীৰ্ঘ
আলোচনা চলিব লাগিছে, নাজানিছিল মহাত্মা গান্ধীয়েও।
তেওঁক জানিবলৈ দিয়া হোৱা নাছিল কাৰণ তেওঁ নেহৰুৰ
সহযোগী সকলৰ আকাংক্ষা পূৰণৰ ক্ষেত্ৰত হেঙাৰ হিচাপে
থিয় দিছিল। যাহোক, গান্ধীজী কলিকতাৰ হৰিজন আশ্ৰমত
থকাৰ সুবিধাতে ১৫ আগষ্টৰ নিশা গোপনে নেহৰু আৰু
সহযোগী বৃন্দই মাউন্টৰেটেনৰ লগত স্বাধীনতা (!) ৰ চুক্তি
কৰিলে। স্বাধীন ভাৰতত বৃটিছ গভৰ্নৰ জেনেৰেল মাউন্ট-
ৰেটেন আৰু প্ৰধানমন্ত্ৰী নেহৰু। বৃটিছ সেনাপতি হ'লগৈ
ভাৰতীয় সেনাবাহিনীৰ মূৰব্বী। ক্ষমতা হস্তান্তৰৰ কথা শুনি
দুখত ভাগি পৰা গান্ধীয়ে চকুলো টুকিলে। তিনিদিন অনশন
কৰিলে যমুনা নদীৰ পাৰত।

গান্ধীজী অকলশৰীয়া হৈ পৰিল। ১৯৪৭ চনৰ ৫
নৱেম্বৰত তেওঁ কৈছিল: "Today I have become a
short of burden. There was a time when my
word was law. But it is no longer so." শোকগ্ৰস্ত
গান্ধীয়ে ১৯৪৮ চনৰ জানুৱাৰী মাহত লিখা এখন চিঠিত
এই বুলি দোহাৰিলে: "I still do not know what the
next step is going to be ... I am groping for
light." পিছত গান্ধীয়ে কৈছিল- "হামটো এক খোটা ৰূপয়া
হো গয়া।" কোনেও নুবুজিলে এই কথাষাৰ; দুখন মান বাতৰি
কাকতে গান্ধীজীক প্ৰায় বৰ্জনেই কৰি পেলালে।

৩ জুন ১৯৪৭ চনৰ দিনা গ্ৰহণ হোৱা চিমলা চুক্তি
আছিল একপ্ৰকাৰ স্বাৰ্থপৰতাৰ দলিল। ভাৰতবাসী যেন
Sterling capital ৰেই সমৰ্থক হৈ পৰিল। ভাৰতবৰ্ষ
কমনৱেলথৰ সদস্য হৈ ৰ'ল অথচ দেখাত স্বাধীনো হ'ল।
স্বাধীনতা সংগ্ৰামৰ অবিসম্বাদী নেতা গান্ধীৰ চকুত জিলিকি
উঠা চকু পানীয়েই জনগণক বুজাই দিলে বহু কথা।

ভাৰতৰ স্বাধীনতা চুক্তিৰ অংশীদাৰ সকলে জনগণক
কৰ্বলৈ কেতিয়াও সাহস নকৰিলে যে ভাৰতৰ স্বাধীনতা
সম্পৰ্কীয় সকলো আইন ৰচিত আৰু গৃহীত হৈছিল লগুনত,
বৃটিছ পাৰ্লামেন্টত। ইয়াকো ক'ব নোৱাৰিলে যে বৃটিছ
বিৰোধী সংগ্ৰামৰ অবিসম্বাদী নেতা মহাত্মাগান্ধীৰ
অনুপস্থিতিতেই মাজনিশা গোপনে স্বাক্ষৰিত হৈছিল ভাৰতীয়
সংবিধান।

[My land, My people আৰু অন্যান্য
বাতৰি কাকত আৰু মহাত্মা গান্ধীৰ জীৱনী ৰ পৰা
সহায় লৈ।]

অদৃশ্য পদার্থ আৰু আমাৰ বিশ্বখন

জ্যোতি প্ৰসাদ বৰা
স্নাতক ২য় বৰ্ষ (বিজ্ঞান)
(১৯৯৮-৯৯)

বৰ্তমান যুগত বিজ্ঞানীসকলক (বিশেষ কৈ বিশ্বতত্ত্ব-বিদসকলক) এটা প্ৰশ্নই চিন্তাত পেলাইছে যে দেখেদেখকৈ বিশ্বত যিমান পদার্থ আছে তাতকৈ বহু বেছি পৰিমাণৰ পদার্থ থাকিলেহে বিশ্বতত্ত্বৰ ব্যাখ্যা সম্ভৱ। অৰ্থাৎ এই বিশ্বৰ গ্ৰহ, নক্ষত্ৰ, তাৰকামণ্ডলী, গেছীয় পদার্থ সমূহ, ধূমকেতু আদিৰ মুঠ ভৰ তাত্ত্বিক ভাবে হিচাব কৰা বিশ্বৰ ভৰৰ তুলনাত বহুত কম। যদিহে আধুনিক বিশ্বতত্ত্ব শুদ্ধ তেতিয়া হ'লে বিশ্বত এনে এক বুজন পৰিমাণৰ পদার্থ থাকিব লাগিব যি অংশৰ এতিয়াও আবিষ্কাৰ হোৱা নাই। এতিয়ালৈকে আবিষ্কাৰ নোহোৱাকৈ থকা এইবিধ পদার্থৰ নাম দিয়া হৈছে ডাৰ্কমেটাৰ (Dark Matter)। অসমীয়াতঃ অদৃশ্য পদার্থ। এনে অদৃশ্য পদার্থৰ সন্ধান বিচাৰি আজীৱন মহাকাশ নিৰীক্ষণ কৰা জ্যোতিৰ্বিজ্ঞানী গৰাকী হ'ল ভেৰা ববীন। এইগৰাকী মহিলা জ্যোতিৰ্বিজ্ঞানীয়ে ২২ বছৰ বয়সতে (১৯৫০ চন) সৰ্পিল শ্ৰেণীৰ তাৰকাৰাজ্যত (Spiral Galaxy) অদৃশ্য পদার্থৰ প্ৰথম সন্ধান পায়। সূৰ্য আৰু সৌৰজগত থকা, আমি বসবাস কৰা তাৰকাৰাজ্যখনৰ নাম হ'ল হাতীপটি (Milky Way)। ইয়াৰ সৈতে মিল থকা আন এটা তাৰকাৰাজ্য হ'ল এন্দ্ৰমেডা। আমাৰ সৌৰজগতৰ নিচিনাকৈ তাৰকাৰাজ্যবোৰৰ কেন্দ্ৰৰ পৰা বহু আঁতৰত থকা তাৰকাসমূহৰ পৰিভ্ৰমণ কাল কেন্দ্ৰৰ ওচৰত থকা তাৰকা সমূহতকৈ বেছি বুলি অনুমান কৰা হয়। কিন্তু এই অনুমান এন্দ্ৰমেডাৰ ক্ষেত্ৰত সঁচা নহয়। ইয়াৰ প্ৰায়বোৰ তৰা চকৰীৰ দৰে ঘূৰে। জ্যোতিৰ্বিজ্ঞানীসকলৰ মত হ'ল এন্দ্ৰমেডা যদি অকল দৃশ্যমান তাৰকা আৰু গেছীয় পদার্থৰ সমষ্টি হ'লহেতেন ইয়াৰ তাৰকা সমূহ চকৰীৰ দৰে বেগেৰে ঘূৰিব নোৱাৰিলেহেঁতেন। ভেৰা ববীনৰ গৱেষক দলটো এই সিদ্ধান্তলৈ আহিল যে তাৰকা সমূহ তাৰকাৰাজ্যৰ যিমানই দূৰত নাথাকক কিয় এন্দ্ৰমেডাৰ ক্ষেত্ৰত তাৰকা সমূহৰ পৰিভ্ৰমণ কাল একে। এনে লাগে যেন এন্দ্ৰমেডাৰ তাৰকাসমূহ কিবা অদৃশ্য পদার্থৰে গঠিত ৰচিৰে সংযুক্ত। এই গৱেষক সকলৰ মতে সৰ্পিল তাৰকাসমূহৰ পদার্থৰ শতকৰা ৯০ ভাগেই এনে অদৃশ্য পদার্থ। আচলতে এই অদৃশ্য পদার্থবোৰনো কি?

বিজ্ঞানী সকলৰ মতে অদৃশ্য পদার্থ দুবিধ : এবিধ হ'ল মহাকাশত থুপ খাই থকা সৰু সৰু পদার্থ- ধূলিৰ কণিকাৰ আকাৰৰ পৰা কপিল বামন (Brown Dwarf) নামৰ এক শ্ৰেণীৰ তাৰকা। আনবিধ হ'ল বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ মৌলিক কণা। এনে অদৃশ্য পদার্থ-কণিকাবোৰ হ'লঃ নিউট্ৰিন' (Neutrino) নামৰ এবিধ অতিশয় নগণ্য ভৰৰ মৌলিক কণিকা আৰু এক্সিয়ন (axion) নামৰ এবিধ অনাবিষ্কৃত কণা। সাধাৰণ পদার্থৰ সৈতে একেবাৰে কমকৈ ক্ৰিয়া কৰা অথচ গধুৰ শ্ৰেণীৰ আন এবিধ কণিকা হ'ল উইম্প (Weakly Interacting Massive Particle বা WIMP)। আনহাতে মহাকাশত বিয়পি থকা অদৃশ্য পদার্থৰ থুপবোৰৰ বৈজ্ঞানিক নাম হ'ল মেক' (Massive Compact Halo Objects বা MACHO)। মেক'ৰ নাম উদ্ভাৱন কৰা বিজ্ঞানী ব'ডান পেকজিনস্কি (Bohdan Paczynski) হ'ল আমেৰিকাৰ প্ৰিন্সটন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক। সাধাৰণতে কোনো জ্যোতিষ্ক আন এটা জ্যোতিষ্কৰ সন্মুখেৰে বাট ভেটা দি পাৰ হ'লে গ্ৰহণৰ সৃষ্টি হয় ফলত জ্যোতিষ্কটোৰ উজ্জ্বলতা হ্রাস পায়; কিন্তু মেক' এটা এনে ধৰণে পাৰ হ'লে জ্যোতিষ্কটোৰ উজ্জ্বলতা সাময়িক ভাবে বৃদ্ধি পায়। অৰ্থাৎ ই প্ৰতি-গ্ৰহণৰ সৃষ্টি কৰে। কোনো এটা তৰা মেক' শ্ৰেণীৰ বুলি উলিওৱা অত্যন্ত জটিল কাম, অথচ এই জটিল কামো সমাধা কৰি দেখুৱাইছে বাৰ্কলেই বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক চাৰ্লছ এলককে (Charles Alcock)। তেওঁ ১৯৮৯ চনত অষ্ট্ৰেলিয়াৰ কেনবেৰাৰ মাউন্ট ষ্ট্ৰমল' মান মন্দিৰত নিৰীক্ষণ কৰি অগণন তৰাৰ মাজত কেইটামান মেক'সদৃশ অদৃশ্য তাৰকাৰ প্ৰভাৱ ধৰা পেলাইছে। কম্পিউটাৰ গণনাৰ পৰা বিজ্ঞানীসকলে এই সিদ্ধান্তলৈ আহিল যে একো একোটা মেক'ৰ আয়তন সূৰ্য্যৰ আয়তনৰ দহভাগৰ এক অংশহে আৰু সেয়েহে এনে অকনমাগি তাৰকা আচলতে তাৰকা হ'ব নোৱাৰে। বিজ্ঞানী সকলে ইয়াৰ নাম কপিল বামন দিছে। অদৃশ্য পদার্থৰ বিষয়ে বহুত কথাই অনাবিষ্কৃত হৈ আছে। এই বিষয়ে সম্পূৰ্ণকৈ জানিলে হয়তো বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ডৰ জন্ম তত্ত্বৰ বিষয়ে বহু তথ্য আমি পাম। □

(সহায় লৈ.....)

আপোন প্ৰতিভাৰ শক্তিকে জীয়াই থকা বিজ্ঞানীজন

প্ৰতিষা বৰা

স্নাতক ১ম বৰ্ষ (বিজ্ঞান)

(১৯৯৮-৯৯)

এলবাৰ্ট আইনষ্টাইনক পৃথিৱীৰ এগৰাকী সৰ্বকালৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ বিজ্ঞানী বুলি অভিহিত কৰা হয়। কৰাৰ যথার্থ কাৰণো আছে। আইনষ্টাইনৰ "আপেক্ষিকতাৰ সাধাৰণ তত্ত্ব" কোনো সাধাৰণ বৈজ্ঞানিক তত্ত্ব নাছিল। ই আছিল বৈজ্ঞানিক আৰু দাৰ্শনিক উভয় দৃষ্টিকোণৰ পৰাই এক বৈপ্লৱিক মতবাদ। এই মতবাদকে ভিত্তি কৰি সময়ৰ ইতিহাস ৰচনা কৰা বিজ্ঞানীজন হ'ল বৰ্তমান যুগত (জীৱিত থকা) শ্ৰেষ্ঠ মানৰ বুলি স্বীকৃতি লাভ কৰা বিজ্ঞানী স্টিফেন হকিং।

১৯৪২ চনত জন্ম গ্ৰহণ কৰা স্টিফেন স্কুলত বৰ মেধাৱী ছাত্ৰ হিচাপে পৰিচিত নাছিল। কিন্তু স্টিফেনৰ নিজৰ দৃঢ় বিশ্বাস আছিল যে, তেওঁ ভৱিষ্যতলৈ এজন পদাৰ্থ বিজ্ঞানী বা গণিতজ্ঞ হ'ব। ১৯৫৭ চনত স্টিফেন অক্সফোৰ্ডত ভৰ্তি হয়, ভৰ্তিকৰণ পৰীক্ষাতো স্টিফেনে খ্যাতি অৰ্জন কৰে। প্ৰাক্স্নাতক পৰ্যায়তে পদাৰ্থ বিজ্ঞানৰ সমস্যা সমূহ তেওঁ অনায়াসে সমাধা কৰিব পাৰিছিল। শিক্ষক সকলে স্টিফেনক তেওঁলোকতকৈ অধিক তীক্ষ্ণ বুদ্ধি-সম্পন্ন বুলি গণ্য কৰিছিল।

স্নাতক পাঠ্যক্রমৰ বাবে স্টিফেন কেমব্ৰিজলৈ আহে। বিশ্ব ব্ৰহ্মাণ্ডৰ অস্তিত্ব সম্পৰ্কীয় প্ৰশ্ন আৰু সমস্যাবোৰে স্টিফেনক আকৰ্ষণ কৰিবলৈ ধৰিলে। বিশ্ব ব্ৰহ্মাণ্ডৰ আৰম্ভ কৰ্ত, বিশ্ব ব্ৰহ্মাণ্ডৰ সৃষ্টি হ'ল ক'ৰপৰা, ইয়াৰ শেষ কৰ্ত, বিশ্ব ব্ৰহ্মাণ্ডৰ তত্ত্ব সম্পৰ্কীয় গৱেষণাই স্টিফেনক আকৃষ্ট কৰিলে। বিজ্ঞানৰ এই কঠিনতম শাখাৰ প্ৰশ্নবোৰ বুজিবলৈ আৰু সেইবোৰৰ সমাধানৰ অন্বেষণত মনপুতি লাগিবলৈ স্টিফেনৰ মানসিক প্ৰস্তুতি আৰু মেধাৰ অভাৱ হোৱা নাছিল। কিন্তু বিপৰ্যয় আহিছিল আনফালৰ পৰা। স্টিফেন "লু-গেৰিক" নামৰ এক বিৰল পক্ষাঘাত ৰোগত পৰিছিল। ডাক্তৰে তেওঁক জীয়াই থাকিবলৈ কেইবছৰ মানহে সময় দিছিল। স্টিফেনৰ সকলো উদ্যম হেৰাই গ'ল। গৱেষণনাত বিৰতি আহিল। মগজু আৰু ৰাজহাড়ৰ কোষৰ ভাঙোন আৰম্ভ

হ'ল।

এনেকৈয়ে দুবছৰমান যোৱাৰ পিছত স্টিফেনৰ শাৰীৰিক অৱস্থাৰ অৱনতি হঠাতে ৰোধ হ'ল। ১৯৬৩ চনত স্টিফেনৰ জীৱনত আৰু এটা ঘটনা ঘটিল। স্টিফেন জেনি ৱাইল্ড নামৰ ছোৱালী এজনীৰ প্ৰেমত পৰিল। জেনি স্টিফেনৰ শাৰীৰিক অৱস্থাৰ বিষয়ে সম্পূৰ্ণ অৱগত আছিল। দুয়ো বিবাহ পাশত আৱদ্ধ হ'ল ১৯৬৫ চনত। এই বিষয়ে কোনো সন্দেহ নাই যে জেনিৰ সহাৰিয়ে স্টিফেনক এক নতুন জীৱন দিছিল। তাৰ উৎকৃষ্ট প্ৰমাণ পাবলৈ সৰহদিন আপেক্ষা কৰিব লগা নহ'ল। স্টিফেনৰ প্ৰথম গৱেষণা পত্ৰ প্ৰকাশ পালে। সহযোগী হ'ল ৰ'গাৰ পেনৰ'জ। বিষয় আছিল সময়ৰ আৰম্ভণিৰ গাণিতিক প্ৰমাণ। ইয়াৰ পিছত তেওঁ ৰচনা কৰা বৰ্তমান কালৰ বিশ্বত বহু পঠিত আৰু বহু চৰ্চিত এক যুগান্তকাৰী গ্ৰন্থ "A Brief History of Time"।

ৰেমাৰটোৱে স্টিফেনৰ লগ এৰা নাই। স্টিফেন আৰোগ্য হোৱাৰ সম্ভাৱনাও নাছিল। বৰঞ্চ আকৌ বেয়াৰ ফালেহে ঢাল খাইছিল আৰু ১৯৭০ চনৰ পৰা স্টিফেনে মাথোঁ চকায়ুক্ত চকী এখনত বহি বহিয়েই চলা ফুৰা কৰিব লগা হ'ল। সুখৰ কথা, স্টিফেনৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে এটি বিশেষ কম্পিউটাৰো সাজি উলিওৱা হৈছে। ৰেমাৰটোৱে স্টিফেনক আৱদ্ধ কৰি পেলাইছে, কিন্তু পৰাভূত কৰিব পৰা নাই। বৰ্তমান তেওঁ ব্যস্ত হৈ আছে এক নতুন মতবাদ আবিষ্কাৰ কৰাত। সেই মতবাদটো হ'লঃ "সৰ্বসম্মত মতবাদ।" হকিঙে তেওঁৰ মৃত্যু আসন্ন বুলি জানিও নিজ কৰ্তব্য নিৰবচিহ্ন ভাৱে কৰি গৈছে। স্টিফেনে কৈছিল : "When you are faced with the possibility of an early death it makes you realize that life is worth living and there are lots of works (things) you want to do." □

প্ৰদূষণৰ সমস্যা - পৃথিৱীৰ বাবে এক জটিল প্ৰত্যাহ্বান

শ্বেতাঙ্কী বৰঠাকুৰ

উঃ মাঃ ২য় বাৰ্ষিক (কলা)

(১৯৯৮-৯৯)

প্ৰকৃতিৰ সকলো জীৱৰ ভিতৰত মানুহেই একমাত্ৰ প্ৰাণী যি প্ৰকৃতিৰ ওপৰত প্ৰভুত্ব বিস্তাৰ কৰিব পাৰিছে। এই বিৰল ক্ষমতাৰ বাবে এফালে যেনেকৈ মানুহে নিজকে জীৱ শ্ৰেষ্ঠৰ আসনত অধিষ্ঠিত কৰাইছে, আনফালে সৃষ্টি কৰিছে প্ৰকৃতিৰ এক ভাৰসাম্যহীনতাৰ। মানুহৰ এই বৰ্বৰোচিত কাৰ্য্যই আজিৰ যান্ত্ৰিক যুগতো জীৱ-জগতৰ স্থিতিকেই বিপদাপন্ন কৰি তুলিছে। গতিকে বৰ্তমান পৰিবেশ প্ৰদূষণ আজি এক বিশ্বজোৰা গভীৰ সমস্যাত পৰিণত হৈছে।

বৰ্দ্ধিত ৰূপত কল-কাৰাখানাৰ প্ৰতিষ্ঠা, ইন্ধন চালিত যন্ত্ৰপাতিৰ ব্যৱহাৰে আমাৰ বায়ু মণ্ডলৰ প্ৰদূষণ বৃদ্ধি কৰিছে। কল-কাৰাখানা আদিৰ পৰা অহৰহ নিৰ্গত হৈ থকা বিষাক্ত ধোঁৱাই প্ৰদূষণৰ সমস্যা বৃদ্ধি কৰিছে। তদুপৰি যান্ত্ৰিক বাহনৰ পৰা নিৰ্গত হোৱা ধোঁৱাইও ইয়াৰ প্ৰাৰম্ভ্য বঢ়াইছে। উদ্যোগ আৰু যান-বাহনৰ পৰা নিৰ্গত ধোঁৱাই বায়ুমণ্ডলৰ নিম্নস্তৰত কুঁৱলীৰ লগ লাগি স্মগ (Smoke+fog=smog) ৰ সৃষ্টি কৰে। এনে দূষিত বায়ুৰ বাবে মানুহৰ হাঁওঁ ফাঁওঁৰ ৰোগকে ধৰি নানা ধৰণৰ ৰোগ বৃদ্ধি পাইছে।

তাপ বিদ্যুৎ উৎপাদন কেন্দ্ৰ সমূহো পৰিবেশ প্ৰদূষণৰ এক উৎস। এনে উদ্যোগত সাধাৰণতে কয়লা আৰু পেট্ৰলিয়ামজাত দ্ৰব্য ইন্ধন হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এনে উদ্যোগৰ পৰা নিৰ্গত প্ৰদূষক সমূহ হ'ল Fly Ash ছালফাৰ অক্সাইড, নাইট্ৰজেন অক্সাইড, কাৰ্বন মন'অক্সাইড ইত্যাদি। কাৰ্বন মন'অক্সাইড এবিধ বিষাক্ত গেছ। এশ নিযুতাংশৰ অধিক এই গেছ বায়ুমণ্ডলত জমা হলেই ই মানুহৰ বাবে মৰাত্মক।

আজিকালি কৃষিৰ ক্ষেত্ৰতো বিভিন্ন ধৰণেৰে প্ৰদূষণ হোৱা দেখা যায়। কৃষিৰ উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিবলৈ বহুলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হিউমাচবিহীন ৰাসায়নিক সাৰে কৃষি উদ্যোগত সমস্যাৰ সৃষ্টি কৰাটো লক্ষ্যনীয়। ৰাসায়নিক সাৰৰ ব্যাপক ব্যৱহাৰৰ ফলত মাটিৰ জীৱ জগতৰ ধ্বংস কৰাৰ ফলত মাটিৰ সাৰ ধৰা ক্ষমতা কমি যায়। মাটিত থকা বহুতো

উপকাৰী বেণ্টেৰীয়াৰ প্ৰজাতি নষ্ট হোৱা পৰিলক্ষিত হয়। মাটিৰ প্ৰদূষণ কাৰক আন এবিধ উপাদান হৈছে প্লাষ্টিক। এই বিধ পদাৰ্থ সাধাৰণতে মাটিৰ লগত বিয়োজিত নহয় আৰু ইয়াক পুৰি পেলালেও ইয়াৰ পৰা নিৰ্গত ধোঁৱাই মানুহৰ অনিষ্ট সাধন কৰে।

আধুনিক যুগৰ পৰিবেশৰ ভাৰসাম্যতাৰ প্ৰতি বিশেষ প্ৰত্যাহ্বান হিচাপে থিয় দিয়া আন এবিধ প্ৰদূষণ হ'ল শব্দ প্ৰদূষণ। শিল্প-উদ্যোগ, গাড়ী-মটৰ আদিৰ পৰা নিৰ্গত হৈ-হাল্লাই মানুহৰ মগজুত বিৰূপ প্ৰতিক্ৰিয়াৰ সৃষ্টি কৰিছে। অত্যাধিক শব্দই মানুহৰ ৰাজহাড়, মজ্জা, স্নায়ুতন্ত্ৰত আঘাত কৰি নানান অসুখ-বিসুখৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে।

গতিকে, মানৱ জাতিৰ ভৱিষ্যতৰ কথা চিন্তা কৰি এই প্ৰদূষণ ৰোধ কৰাৰ বাবে কিছুমান ব্যৱস্থা হাতত লোৱাটো অতিকৈ জৰুৰী হৈ পৰিছে। উদাহৰণ স্বৰূপে-কাৰাখানাৰ ধোঁৱা অধিক ওপৰলৈ যাবলৈ চিম্নি বিলাক পৰ্য্যাপ্ত পৰিমাণে ওখ কৰাৰ প্ৰয়োজন। কাৰাখানাৰ পৰা নিৰ্গত ধূলিবোৰক আধুনিক যন্ত্ৰ (যেনে:-চেণ্ড্ৰিফিউজ) ৰ দ্বাৰা সংগ্ৰহ কৰি বতাহৰ লগত মিহলি হ'বলৈ নিদিয়াকৈ ৰাখিব পাৰি।

❖ ইন্ধন ব্যৱহাৰৰ ওপৰত নিয়ন্ত্ৰন আৰোপ কৰিব পাৰি। কাৰাখানা সমূহক বায়ু প্ৰদূষণ নিয়ন্ত্ৰনৰ বাবে থকা নিয়মসমূহ মানি চলিবলৈ বাধ্য কৰাৰ পাৰি।

❖ ধোঁৱাৰ লগত নিৰ্গত ৰাসায়নিক বস্তু বোৰক পুনৰাবৰ্ত্তন প্ৰক্ৰিয়াৰে পুনঃ পৌনিক ব্যৱহাৰ কৰি বায়ুমণ্ডলৰ প্ৰদূষণ কমাব পাৰি।

❖ সেউজীয়া পৰিবেশ অক্ষুন্ন ৰাখি প্ৰদূষণমুক্ত কৰিবলৈ আৰু ভূমি ক্ষয় ৰোধ কৰিবলৈ অধিক পৰিমাণৰ গছ-গছনি ৰোপন কৰা উচিত।

❖ মাটিৰ প্ৰদূষণ ৰোধ কৰিবলৈ প্লাষ্টিকৰ ব্যৱহাৰৰ ওপৰত নিষেধাজ্ঞা অৰোপ কৰা উচিত।

❖ শব্দ প্ৰদূষণৰ পৰা হাত সাৰিবলৈ কোলাহল নিয়ন্ত্ৰন কৰাৰ প্ৰতি মানুহৰ অধিক সজাগতা আনিব লাগে। ৰাজহুৱা

স্থানৰ ওচৰত যান-বাহনৰ হৰ্ণ বজোৱাৰ ক্ষেত্ৰতো নিষেধাজ্ঞা জাৰি কৰিব লাগে। কাৰাখানাত কাম কৰা লোকৰ কৰ্ণপ্ৰহৰত যাতে বিকট শব্দ সোমাব নোৱাৰে তাৰ বাবে বিশেষ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব লাগে।

❖ ৰাসায়নিক সাৰ যথেষ্ট পৰিমাণৰ জৈৱিক সাৰৰ লগতহে ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে। অন্যথা ৰাসায়নিক সাৰে মাটিৰ যথেষ্ট অপকাৰ সাধন কৰে। নাগাছাৰ পৰমানু ৰোমাৰ বিস্ফোৰণ, ভূপালৰ ভয়াবহ গেছ দুৰ্ঘটনা আদিৰ কু-ফল আজিকোপতি মানুহে ভোগ কৰি আছে। তাৰ পিছতো আমি পুনৰায় এই ভুল কৰিমনে? আমি শোৱাপাটিৰ পৰা উঠিয়েই দুচকুৰে দেখা পোৱা এই বিনন্দীয়া

সেউজীয়া পৃথিৱীখনক বাসোপযোগী কৰি ৰখাৰ দায়িত্ব আমাৰেই হাতত। আমাৰ ভবিষ্যতৰ বংশধৰ সকলক এখন সুন্দৰ, প্ৰদূষণমুক্ত, সেউজীয়া পৃথিৱী দি থৈ যোৱাৰ দ্বায়িত্বও আমাৰ নিজৰেই। পৰিবেশ প্ৰদূষণৰ এই সৰ্ব্বগ্ৰাসীতাৰ মাজতো আমাৰ আশাৰ বস্তু গছ একেবাৰে নুমাই যোৱা নাই। সকলোৰে সন্মিলিত আৰু ঐকান্তিক প্ৰচেষ্টাৰে এতিয়াও প্ৰদূষণ নিয়ন্ত্ৰণ কৰাটো সম্ভৱ। গতিকে, এনে ঐকান্তিক প্ৰচেষ্টা আৰু সহযোগীতাৰে আমি উত্তৰ পুৰুষৰ বাবে এখন নিকা আৰু সুন্দৰ পৃথিৱী এৰি থৈ যোৱাৰ কথা নিশ্চয় কল্পনা কৰিব পাৰো। □

"কৰ্মব্যস্ত জীৱন যাপন কৰি মানুহে নিজৰ পৰাই নিজকে ৰক্ষা কৰিব পাৰে; এলেছবা আৰু নিষ্কৰ্মা মানুহে অনাৱশ্যকীয় অনুশোচনা কৰি থাকে; দুষ্টবুদ্ধি, ঈৰ্ষা আৰু ঘৃণাৰে তেওঁলোকৰ মন ভৰি পৰে। কিন্তু উপযোগী বুলি ভবা কাম, নিষ্ঠাৰে সমাধা কৰাত যি জাতি কৰ্মব্যস্ত হৈ থাকে, সেই জাতিহে সুখী হ'ব পাৰে।"

- আৰ্জে মৰে।

কৌতুক

সংগ্রহ - শ্ৰী দীপক কলিতা
স্নাতক ৩য় বর্ষ (কলা)
(১৯৯৭-৯৮)

লেখকে সম্পাদকলৈ লিখিছে - এই উপন্যাস খনৰ প্ৰতিটো চৰিত্ৰই কাল্পনিক। চৰিত্ৰবোৰৰ কোনো মৃত বা জীৱিত মানুহৰ লগত মিল নাই।

সম্পাদকৰ পৰা লিখকলৈ - সেইটোৱেই চৰিত্ৰবোৰৰ আটাইতকৈ ডাঙৰ দোষ।

* * * * *

গৃহিণী - মই কোৱাৰ দৰে ফ্ৰিজটো চাফা কৰিলানে ?

চাকৰণী - হয় বাইদেউ, সকলোবোৰ বস্ত্ৰেই বৰ সোৱাদ লগা।

* * * * *

মৰমী - মোৰ 'বয়ফ্ৰেণ্ড' কিৰণক তোৰ কেনে লাগিল ?

চুমী - ভাল লাগিল। কিন্তু তেওঁৰ দাঁত কেইটাহে পোকে খোৱা, হাঁহিলে বেয়া দেখি।

মৰমী - সেইটোক লৈ মই একেবাৰে নাভাৱো। বিয়াৰ পিছতনো কোনজন পুৰুষে প্ৰাণখুলি হাঁহে !

* * * * *

অকণ - তুমি ইমান ওখ, ইমান চাপৰ ছোৱালী এজনী কিয় বিয়া কৰালা ?

দিগন্ত - হওঁতে তুমি ঠিকেই কৈছা। কিন্তু আমাৰ পূৰ্ব পুৰুষ সকলৰ মত আছিল যে বিপদ যিমানেই সৰু হয় সিমানে ভাল।

* * * * *

গ্ৰাহক - আপোনাৰ দোকানত চাৰোন আছেনে ?

দোকানী- আছে ; কি চাৰোন লাগিব কওকচোন !

গ্ৰাহক - মানে মোক নালাগে। আপুনি হাতখন ধুই চেনি এক কিলো দিয়কচোন।

* * * * *

১ম বন্ধু - মই খালি কথাদি কথা ৰাখিব নোৱাৰা হৈছো। চব পাহৰি থাকো।

২য় বন্ধু - তোৰ দেখোন মন্ত্ৰী এমেলে হোৱাৰ যোগ পৰিছে !

* * * * *

এগৰাকী বৰ শকত মহিলা দুপৰীয়া বিছনাত শুই আছিল। হঠাৎ ভূমিকম্প অহাত মহিলা বাগৰি পৰিল। বাৰাণ্ডাতে থকা গিৰিয়েকে দৌৰি আহি মহিলাক সুধিলে : "ভূমিকম্প অহাৰ বাবেই তুমি পৰিলা নে, তুমি পৰাৰ বাবেহে ভূমিকম্প হ'ল ?"

* * * * *

ৰেমাৰী - ডাক্তৰ বাবু মোৰ ৰাতি টোপনি নাহে।

ডাক্তৰ - কিয় নাহে ?

ৰেমাৰী - নাজানো, সদায় ৰাতি ১২ বজালৈকে মই টোপনি অহালৈ বাট চাই থাকো আৰু শেষত উপায় নাপাই শুই পৰো।

* * * * *

প্ৰথম বন্ধু - তুমি দেৰিকৈ ঘৰলৈ গ'লে পৰিবাৰক কি কোৱা ?

দ্বিতীয় বন্ধু - তেতিয়া মই একো কবৰ প্ৰয়োজন নাথাকে। তেওঁ নিজেই সকলো কৈ থাকে। □

প্ৰতীক্ষাৰ অন্তত

ৰূপজ্যোতি গগৈ

স্নাতক ১ম বৰ্ষ (বিজ্ঞান)

(১৯৯৮-৯৯)

অন্তিমিত সূৰ্য্যৰ বাঙলী কিৰণে বৰলুইতৰ বুকুলৈ সৌন্দৰ্য্যৰ লহৰি নমাই আনিছে ! লাহে লাহে আত্মগোপন কৰিবলৈ উদ্যত হৈছে দিনমণি। কিমান দিন যে পূজাই এই দৃশ্য নিৰৰে উপভোগ কৰিছে ! তাই প্ৰায়ে লুইতৰ সান্নিধ্য বিচাৰি ব্যাকুল হৈ পৰে। প্ৰায়ে শুক্লেশ্বৰ ঘাটত বহি নাইবা ৰেলিভিউৰ পৰা তাই লুইতৰ বিশালতা আৰু সৌন্দৰ্য্য উপভোগ কৰে। আনৰ অজানিতে হয়তো নিৰৰে কথাও পাতে। বহুত দিনৰ মূৰত আজি তাই ৰেলি ভিউৰ ফালে ওলাই আহিছে - অলপ সকাহ বিচাৰি - এই ব্যস্ত মহানগৰীৰ ব্যস্ততাৰ পৰা ! এই কেইদিন যে তাইৰ সময়েই নাছিল- অফিচত বহুত দেৰিলৈকে কাম কৰিবলগীয়া হৈ আছে। ইতিমধ্যে আন্ধাৰ নামি আহিছিল। বৰলুইতৰ সৌন্দৰ্য্য উপভোগ কৰিবলৈ অহাসকলো ঘৰমুৱা হৈছিল। তাইও লাহে লাহে বাট বুলিলে। "ৰিক্সা এখন পালে ভাল হয়"- পূজাই নিজকে কোৱাৰ দৰে কলে। কিন্তু ইফালে- সিফালে চাই তাই এখনো খালী ৰিক্সা নেদেখিলে। হঠাতে কৰবাৰ পৰা ৰিক্সা এখন আহি ওলালহি। "ৰিক্সা"- তাই হাত দাঙি মাতিলে। কিন্তু প্ৰায় একেসময়তে আন কোনোবাইও ৰিক্সাখনক মাত দিয়া শুনি তাই ঘূৰি চালে- এজন বগা টি- চাৰ্ট আৰু নীলা জিন্স পৰিহিত যুৱক। তাই যেন আগতেও কৰবাত দেখিছে তাক। অ' হয়তো-সেই যে শুক্লেশ্বৰ ঘাটত প্ৰায়ে দেখে- সেই ল'ৰাটোৱেইতো ! মন্দিৰলৈ পূজা কৰিবলৈ গৈ ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ বুকুত অলীক, অনামী ঠাইলৈ এপাহবগা পদুম এৰি দি তাই প্ৰতি সোমবাৰে ঘাটৰ চিৰিত বহি লুইতৰ গভীৰতা উপলব্ধি কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে। তাতেই পূজাই মাজে সময়ে এই ল'ৰাজনক দেখে। বয়সত তাইতকৈ অলপ সৰু হ'ব যেন লাগে। দুয়োজনে একে সময়তে মাত দিয়াত ৰিক্সাৱালাটোৱে ৰিক্সাখন ৰখাই দুয়োৰে মুখলৈ চাব ধৰিলে। ইতিমধ্যে অপৰিচিত জন আহি পূজাৰ কাষপাইছিলহি। হয়তো মহিলাক অগ্ৰাধিকাৰ দিব লাগে বুলিয়েই তেওঁ তাইক মাত নিদিয়াকৈ আগবাঢ়ি গ'ল। মনৰ অজানিতে কিছুসময় পূজাই সি যোৱাৰ পিনে চাই ৰ'ল।

"দীদী, কথা জানা হে ?" ৰিক্সাৱালাৰ মাতত পূজাৰ ধ্যান ভাঙিল। ল'ৰালৰিকৈ ৰিক্সাত উঠি কলে- "আমবাৰী"। পূজাৰ চকুজুৰি ল'ৰাজনৰ সন্ধানত নামি গ'ল- তাক

এটা ধন্যবাদ যচাৰ অভিপ্ৰায়েৰে। কিন্তু তাই তাক ক'তো দেখা নাপালে। ইমান সোনকালে বাক তেওঁ ক'ত হেৰাই গ'ল ? এই ল'ৰাজনৰ প্ৰতি পূজাৰ আগৰে পৰা এটা কৌতুহল আছে। যেতিয়া তেওঁ শুক্লেশ্বৰৰ চিৰিত বহি ব্ৰহ্মপুত্ৰলৈ চাই থাকে তেতিয়া পূজাই তাৰ চকুযুৰিত সাংঘাতিক কিবা এটা দেখে। বিদ্ৰোহ আৰু দুখৰ এক অপূৰ্ব সংমিশ্ৰণ ফুটি উঠে তাৰ মুখমণ্ডলত। হয়তো জাৰ্ণেলিষ্ট কাৰণেই তাই কিছুমান কথাত অকস্মাত্ অনুসন্ধিৎসু হৈ পৰে। ইতিমধ্যে গুৱাহাটীখন অজস্ৰ লাইটৰ পোহৰেৰে কৃত্ৰিম হৈ পৰিছিল।

পিছদিনাখন আছিল সোমবাৰ। পূজাৰ মন্দিৰলৈ যোৱাৰ দিন। ৰাতিপুৱাই গা ধুই বগা চেলোৱাৰ জোৰ পিন্ধি তাই ওলাই গ'ল। ৰিক্সা এখনো নোপোৱাত তাই চিটি বাহুত উঠি মন্দিৰ পালেগৈ। ধূপ, চাকি আৰু ফুল কিনি তাই চিৰিয়েদি উঠি গ'ল। পূজাপৰ্ব শেষ কৰি তাই নদীৰ ওচৰলৈ নামি গ'ল আৰু অতি হেপাহেৰে বগা পদুম এপাহি উটুৱাই দিলে। বহুত দেৰিলৈকে তাই ফুল পাহলৈ চাই ৰ'ল। নদীৰ সোতে বাক এই ফুলপাহক ক'লে লৈ যাব ? তাই যাব নামত পানীৰ কোলাত পদুমপাহিক এৰি দিছে, ঠিক সেই ঠাই, সেইজনৰ ওচৰ পাবগৈনে ফুল পাহি ? নদীৰ বুকুত এৰি দিয়াৰ পিছত পূজাৰ কোনো অধিকাৰ নাই - ফুল পাহৰ ওপৰত ! পূজাই পদুম পাহিৰ লগত জীৱনটোকো ৰিজাই চালে। ভৱিষ্যতৰ ওপৰত তাইৰ কোনো অধিকাৰ নাই। সময় নদীৰ বুকুৰেদি পালতৰা নাও এখনিয়ে গতি কৰি আছে.....সময়ে ক'লে লৈ যাব তাই নাজানে। যদিহে নাওখন ঠিকেই গৈ থাকে এদিন নহয় এদিন পাৰত নিশ্চয় লাগিব। কিন্তু যদিহে হঠাতে এটা পলয়ংকৰ ধুমুহা নামি আহে ! তেতিয়া ? তেতিয়া কি হ'ব ? কালৰ গৰ্ভত নাওসদৃশ তাইৰ জীৱনটো জাহ যাব নেকি ? নাই নাই ! তাই আৰু ভাবিব নোৱাৰিলে। লুইতৰ সান্নিধ্য পাবলৈ তাইৰ আজি মন নগ'ল। নদীৰ পাৰৰ পৰা তাই লাহে লাহে উঠি আহিবলৈ ধৰিলে। এনেতে তাই সন্মুখৰ চিৰিটোত এটি চিনাকী চেহেৰা দেখা পালে- সেই একেজন যুৱক ! তাইক আচৰিত কৰি তাইৰ ফালেই চাই আছে। তাই আৰু বেছি আচৰিত হ'ল যেতিয়া তেওঁ তাইক

উদ্দেশ্য বলে : "কি হল ? আজি নবহে নেকি ?" কোনো দিনে নমতা ল'ৰাজনে যে তাইক সুধিছে তাকে পৰীক্ষা কৰি চাবলৈ তাই ইফালে সিফালে চালে । তাইৰ অৱস্থা বুজি তেওঁ মাত দিলে- "মই আপোনাকে সুধিছো।"

"যোৱাকালি আপোনাক ধন্যবাদ দিবলৈ সুযোগেই নাপালো"- পূজাই যেন প্ৰশ্নটো এৰাই চলিলে।

"আপুনি প্ৰতি সোমবাৰে এপাহ ফুল কিয় বিসৰ্জন দিয়ে ?" চিনাকীজনৰ প্ৰশ্ন।

- "বিসৰ্জন নিদিও । কাৰোবাৰ নামত উৰ্চগা কৰোঁ।"

- "হা ! হা ! হা !"- এটি বিকট হাঁহি মাৰিলে গভীৰ যেন লগা য়ুৱকজনে ; "আপুনি কি ভাৱেনেকি যে এই সাধাৰণ ফুলপাহ গৈ তাৰ হাততে লাগিব, যাৰ নামত আপুনি উচৰ্গা কৰিছে ? নে ফুলপাহ যাদু কৰা ?"

নাস্তিকৰ দৰে কোৱা কথা কেইটাই পূজাৰ মনত কুঠাৰৰ দৰে আঘাত কৰিলে । তথাপিও তাই একো নক'লে । আনদিনা হোৱা হ'লে হয়তো ভাল তৰ্ক এখন হ'লহেতেন । কিন্তু সেইদিনা তাইৰ কোনো উদ্যম নাছিল । তাইৰ নিৰৱতাৰ আন এটা কাৰণ হয়তো য়ুৱকজন । তেওঁক দেখিলে তাইৰ অন্তৰৰ কোনোবা এটা কোণত এক চিনাকী সুৰ বাজি উঠে । হয়তো তেওঁক বহুতদিন এই ঘাটত দেখাৰ বাবেই এনেকুৱা লাগে । কিছুসময় নিৰৱতাৰ মাজেদিয়েই পাৰ হ'ল । নিৰৱতা ভংগ কৰি পূজাই মাত লগালে, "আপোনাক মই কোনো দিনে পূজা কৰা দেখা নাই । আপুনি অকল নদীখন চাবলৈ আহে নেকি ?"

- "নদীৰ বুকুত আত্মগোপন কৰি থকাজনৰ সন্ধানত আহোঁ।"

- "অ ! হয়নেকি ? তাৰমানে আপুনি ভগৱানক মন্দিৰত নহয়, নৈৰ গৰ্ভত বিচাৰে ?"

- "ভগৱানক নিবিচাৰো।"

- "তেনেহলে কাক বিচাৰে ?"

- "আপোনাৰ ফুলপাহ চাওক । জাৰৰত লাগি ধৰিছে।" য়ুৱকজনৰ দৃষ্টিপথ অনুসৰণ কৰি পূজাই দেখিলে যে সচাকৈয়ে জাৰৰত লাগি ধৰা বাবে পদুম পাহি আগবাঢ়িব পৰা নাই । তাইৰ বুকুখন হমহমাই গ'ল । মনৰ অজ্ঞাতে তাইৰ নয়নেদি দুটোপাল নিয়ৰ সৰি পৰিল । যেন সেইপাহ ফুল নহয়- তাইৰ হৃদয়ৰ টুকুৰাহে !

"আপুনি জানিব বিচাৰে নিশ্চয় যে মই এই নৈৰ বুকুত

কাক বিচাৰোঁ । যদিহে আপুনি পেপাৰ-পত্ৰ পঢ়ে নিশ্চয় জানে যে এবছৰ আগতে ঠিক আজিৰ দিনটোতে এখন

নাৰক গ্ৰাহ কৰিছিল এই মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰই । সেই নাৰখনিতেই মোৰ বৰ মৰমৰ বন্ধু এজনো আছিল । তেওঁ বৰ্তমান এই লুইতৰ গৰ্ভত চিৰ নিদ্ৰাত মগ্ন হৈ আছে । সেয়ে মই সদায় বাতিপুৱা তাক জগাবলৈ আহোঁ । কোনোবাই নজগালে তাৰ উঠাৰ অভ্যাসেই নাই।....."

কিছু নিৰৱ মুহূৰ্ত । আকৌ অপৰিচিতজনে অন্যমনস্ক হৈ কৈ যাবলৈ ধৰিলে- "সি এদিন ওলাই আহিছিল চাকৰিৰ সন্ধানত ; বেচেৰা বি.এ.পাচ হৈও বেকাৰ হৈ পৰি আছিল । বেছি পঢ়াৰ সামৰ্থ্য নাছিল । মাক, ভনীয়েক আৰু বায়েকৰ সৈতে ঘৰৰ সদস্য চাৰিগৰাকী আছিল । বেচেৰী বায়েকেই গোটেই পৰিয়ালটোৰ দায়িত্ব বহন কৰিবলগীয়া হৈছিল । ভনীয়েক আছিল হায়াৰ চেকেণ্ডেৰী ছাত্ৰী । সি ভাবিছিল যে বি. এ. পাচ কৰিব পাৰিলেই বায়েকৰ মুৰৰ ৰোজাটো সি ল'ব পাৰিব । কিন্তু, সি মোৰ বন্ধু আছিল মাত্ৰ এবছৰৰ বাবে । মই ডিগ্ৰী থাৰ্ড ইয়েৰত থাকোতে দেউতা গুৱাহাটীলৈ ট্ৰেনফাৰ হৈ আহিছিল । তেতিয়াৰ পৰাই তাৰ লগত মোৰ বন্ধুত্ব । মাত্ৰ এটা বছৰত আমি বহুত ঘনিষ্ঠ হৈ পৰিছিলোঁ । কিন্তু ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ সিটো পাৰে থকা তাৰ ঘৰখনলৈ মই কেতিয়াও গৈ নাপালো । সকলোৰে অজ্ঞাতে এদিন পুৱতী নিশাতে সি ঘৰৰ পৰা ওলাই আহিছিল । ভাবিছিল যে যিদিনা উপাৰ্জনৰ এটা আধাৰ পাব সেইদিনাই সি উভতি যাব । কিন্তু প্ৰায় এটা বছৰ চেষ্টা কৰিও সি ক'তো মূৰ গুজিব নোৱাৰিলে । অৱশেষত তাৰ ভাগ্যৰবি উদয় হ'ল । এখন হাইস্কুলত সি চাকৰি পালে । সেইদিনা ৰাখীবন্ধন আছিল । এটি বছৰ ঘৰৰ পৰা দুৰৈত থকাৰ পিছত সেইদিনা সি টুলুঙা নাৰত উঠি ঘৰ অভিমুখে ৰাওনা হৈছিল । কিন্তু সি ইশ্বৰৰ ঘৰ পালেগৈ । নৈৰ কৰাল গ্ৰাসে তাক চিৰবিশ্ৰাম ল'বলৈ বাধ্য কৰিলে । নৈৰ গৰ্ভত তাৰ সমস্ত আশা-সপোন জাহ গ'ল । মোক কৈ থৈ গৈছিল- "অই অৰ্ণৱ, মই কাইলৈ বাতিপুৱাই তোৰ ওচৰলৈ আহিম । তই ইয়াত বৈ থাকিবি।" মই সদায় আহি তালৈ বাট চাওঁ । কিন্তু সি নাহে । আহিবনো ক'ব পৰা ? মোৰ চকুৰ আগত সি ডুৰি গ'ল আৰু মইমই চাইয়ে থাকিলোঁ । মই তাৰ মাক-বায়েক-ভনীয়েকক বিচাৰি সিপাৰলৈ গৈছিলো । কিন্তু তেওঁলোক

ইতিমধ্যে তাৰ পৰা
ক'ৰবালৈ গুচি গৈছিল। ভাবিলোঁ হয়তো ঘৰৰ মানুহে তাক
পাহৰিলে। নহ'লেনো এবাৰলৈও নাভাবিলে নে যে সি ঘূৰি
আহি সিহঁতক ক'ত বিচাৰিব? আজি মোৰ গুৱাহাটীত শেষ
দিন। দেউতা পুনৰ ৰাজস্থানলৈ বদলি হৈছে। মইতো ইয়াৰ
পৰা যামগৈ। সেয়েহে আজি শেষবাৰৰ বাবে তাক চাবলৈ
আহিছোঁ। আপুনি ইয়ালৈ কিয় আহে মই নাজানোঁ। কিন্তু
আপোনাৰ চকুযুৰিত যে কাৰোৰ
সন্ধান আছে মই বুজোঁ। বাক বাহিদেউ মই যাওঁ। দহবজাত
ট্ৰেইন আছে।"

পূজা মাথোঁ নিশ্চল হৈ বহি থাকিল। বহু পুৰণা দিনৰ
বহু পুৰণা ছবি তাইৰ মনৰ দাপোণত ভাহি উঠিল।
কাণত বাজি উঠিল বহু কথা। ছবিবোৰত ৰং নাছিল আৰু
কথাবোৰত সুৰ নাছিল। "অৰ্ণৱ"- বছৰৰ এই নামটো
অংগবাগৰ মুখত শুনিছে। অৰ্ণৱক থাৰ্ড ইয়েবত লগ
পোৱা বুলি অংগবাগে প্ৰায়ে দুখ কৰিছিল। অংগবাগ
ঘৰৰ পৰা ওলাই অহা দিনটো আজিও মনত আছে
পূজাৰ! আজিও তাইৰ মনত পৰে সেই চিঠিখনলৈ-

"মৰমৰ মা,

যিদিনা জীৱনে মোৰ লগত আপোচ কৰিবলৈ
সন্মত হয় মই ঘূৰি আহিম।

-অংগবাগ"

এটা এটাকৈ বাৰটা মাহ পাৰ হ'ল। কিন্তু ৰাগ ঘূৰি
নাছিল। সেইদিনা ৰাখী আছিল। ভনীয়েক ৰাতিপুৱাই
শুক্ৰেশ্বৰ মন্দিৰলৈ আহিছিল। তাই গৈছিল দৌল গোৱিন্দ
মন্দিৰলৈ। দুয়োৰে হাতত একোডালকৈ ৰাখী আছিল।
প্ৰাৰ্থনা দুয়োৰে একে আছিল- "ছে ভগৱান! এই ৰাখীৰ

যাতে অপমান নহয়।" জীৱনে যেন প্ৰতিশোধহে লৈছিল
পূজাৰ ওপৰত। বুকু ভাঙি দিয়া এটি খবৰে আপেক্ষা
কৰিআছিল - এখন নাওঁ পানীত ডুব গ'ল য'ত ভনীয়েক
পলাও আছিল। তাৰ পাছত মাকৰ মানসিক অৱস্থা যথেষ্ট
পৰি আহিছিল। পূজাৰ অফিচ আছিল এইটো পাৰত। সেয়ে
তাই ভাৰাঘৰ এটা লৈ মাকক লৈ আহিলে। পুৰণা ঘৰৰ
চুকে কোণে ভায়েক-ভনীয়েকৰ স্মৃতিৰ টুকুৰাবোৰ সিচৰিত
হৈ আছিল। সেয়ে তাই তাৰপৰা পলাই আহিছিল। কিন্তু
তাই ভাবিবও পৰা নাছিল যে যিটো ঘটনাই তাইৰ বুকুৰ
মাজৰ পৰা পলাক কাটি নিলে, সেই একে ঘটনাই
অংগবাগকো আজুৰি নিলে। উস! এই মহাবাহুৰ বিশালতাৰ
আঁৰত কি যে এক কুকুৰ লুকাই আছে। এটা বহু দিনীয়া
প্ৰতীক্ষাৰ অন্ত পৰিল। সেইদিনা ৰাখী আছিল যিদিনা পলা
আৰু অংগবাগ লুইতৰ গৰ্ভত জাহ গ'ল। আজিও ৰাখী।
কিন্তু বাস্তৱ যেন অতি নিষ্ঠুৰ হৈ পৰিছে। এই ৰাখীৰ লগত
জড়িত সকলো স্মৃতিয়েই জাহ গ'ল বৰলুইতৰ গভীৰতাত।

"অৰ্ণৱ"- পূজাৰ মাতত অৰ্ণৱে ঘূৰি চালে। সি
ইতিমধ্যে শেষৰ চিৰিটো পাইছিলগৈ। মণিলেগৰ পৰা ৰাখীটো
উলিয়াই পূজা আগবাঢ়ি গ'ল- "ৰাগ আৰু পলা দুয়োকে
হেৰুৱালোঁ; যোৱাজন ঘূৰি নাহে। আমি একেটা ঘটতে
একেজনৰ সন্ধানত আহো। অৰ্ণৱৰ ৰূপত আজি মোৰ
ৰাগ মোৰ ওচৰলৈ ঘূৰি আহিছে। তুমি জানোঁ মোৰ বাবে
ৰাগ হ'ব নোৱাৰিবা?" -পূজাৰ মাতটো থোকা থুকি হৈ
পৰিল। তাইৰ দুচকুলৈ ধাৰাসাৰ বাৰিষা নামি আছিল।

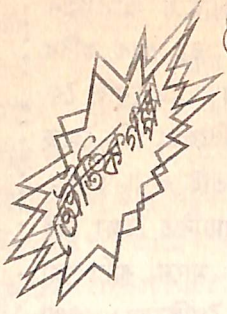
অৰ্ণৱৰ বুজিবলৈ ৰাকী নাথাকিল যে সি কাৰ সন্মুখত
ৰৈ আছে। হয়তো আজি তাৰ সন্ধানৰো অন্ত পৰিল। সি
মাথোঁ হাতখন আগবঢ়াই দিলে- পূজাৰ হাতৰ উদ্যত
ৰাখীডালৰ ফালে। □

"চুটি গল্প যেন এটি পাখি নাই পখিলা,
নাচি নাচি উৰি আহে এক লহমাৰ বাৰে,
এটা বুকুৰ পাহিত বহি সোঁ চোঁহে, তাৰ
পাছত উপমাটি কোনোৰাখন পায়টো।"

- ড० মহেন্দ্ৰ বৰা

ইজেলৰ সেই ছবিখন

যুগল কিশোৰ বৰা
যুগল কিশোৰ বৰা
স্নাতক ২য় বৰ্ষ (কলা)
(১৯৯৭-৯৮)
(১৯৯৭-৯৮)

আকলি মই এই সময়ত প্ৰায়ে বিচনাতে গুই বহি
আছিল। মই এই সময়ত প্ৰায়ে বিচনাতে গুই বহি
কটাও। অৱশ্যে কাম নাথাকিলে। ব্যস্ত মুহূৰ্তৰ অৱসৰত
ভুবি আকলি। আজিও কৰিবলৈ বিশেষ একো কাম নাই।
ছবি আকলি। আজিও কৰিবলৈ বিশেষ একো কাম নাই।
খনতে দীঘল দি পৰি আছে। কলেজৰ পৰা আহি
বিহুনা খনতে দীঘল দি পৰি আছে। কলেজৰ পৰা আহি
পায়েই ভাগৰে হেচা মাৰি ধৰিলে। একো কৰিবলৈ মন
পায়েই ভাগৰে হেচা মাৰি ধৰিলে। একো কৰিবলৈ মন
যোৱা নাই। ভাবিলো সন্ধিয়াটো এনে দৰেই পাৰ কৰি
দিম। ইটো সিটো বহু অসংলগ্ন কথা মনলৈ ভাই
আছিল। এই দৰেই পৰি আছে। হঠাতে কলিং বেলৰ শব্দত
আছিল। এই দৰেই পৰি আছে। এই সময়ত আকলি কোন
মোৰ ভাৱবোৰ আঁতৰি পলাল। এই সময়ত আকলি কোন
আছিল? ঘৰতো এতিয়া মোৰ বাহিৰে অন্য কোনো প্ৰাণী
নাই। ময়েই উঠি যাব লাগিব। ইয়াত মই আৰু মোৰ এক
নাই। ময়েই উঠি যাব লাগিব। ইয়াত মই আৰু মোৰ এক
মাত্ৰ বাইদেউ থাকে। অৱশ্যে কাম কৰা লৰা এটাও
থাকে। সিও কৰিবলৈ ওলাই গৈছে। ভাবিলো যিয়েই
নাইক, নুঠো! কিন্তু পুনৰ কলিং বেলৰ মাতত উঠিব লগীয়া
হল। এই সময়ত বাইদেউৰ ওচৰলৈ পংখী আহে গান
শিকিবলৈ। তায়ো হ'ব পাৰে। দুৱাৰখন মেলি দিলোঁ। হয়
পংখীয়েই। তাই মোক দেখা পাই যেন অলপ অপ্রস্তুত
হল। তাই যদিও আমাৰ ঘৰলৈ প্ৰায়ে আহি থাকে
আজিলৈকে মোৰ লগত মাত বোল হোৱা নাই। অৱশ্যে
মইও চেষ্টা কৰা নাই মতিবলৈ।
"বাইদেউ নাই নেকি?"- তাইৰ মাতত মই যেন
সম্বিত ঘূৰাই পালো। "নাই, অলপ ওলাই গৈছে, আহা,
বহাই।" মোৰ পিছে পিছে পংখী সোমাই আহিল। মই
তাইক মোৰ কোঠালৈকে আগবঢ়াই লৈ আহিলো। মোৰ
কোঠাটো মানে এটা সৰু ছুডিঅ'। বেৰত মোৰ কেইখনমান
পেইন্টিং আৰি থোৱা আছে। তাই কমটোলৈ সোমায়ই
পেইন্টিং বোৰৰ ওপৰত চকু ফুৰালে। মই তাইক বহিবলৈ
দিলো। আচৰিত, তাই মিঠা হাঁহি এটিৰে মোৰ বিচনাতে
বহি পৰিল। "অলপ বহাচোন। চাহ একোপ নোখোৱা
বহি পৰিল।" অলপ বহাচোন। চাহ একোপ নোখোৱা

জানো?" মই চাহ দুকাপ কৰি আনিবলৈ গ'লো পাক
জানো?" মই চাহ দুকাপ কৰি আনিবলৈ গ'লো পাক
ঘৰলৈ; দেখিলো কাম কৰা লৰাটোও সেই সময়তে দৌৰি
ঘৰলৈ; দেখিলো কাম কৰা লৰাটোও সেই সময়তে দৌৰি
আহি পাকঘৰত সোমাইছেই। মই তাক চাহ দুকাপ কৰি
আহি পাকঘৰত সোমাইছেই। মই তাক চাহ দুকাপ কৰি
মোৰ কমলৈ লৈ আহিবলৈ কলো। কোঠালৈ সোমাই
মোৰ কমলৈ লৈ আহিবলৈ কলো। কোঠালৈ সোমাই
আহি দেখিলো পংখীয়ে মোৰ পেইন্টিংবোৰ ওচৰৰ পৰা
আহি দেখিলো পংখীয়ে মোৰ পেইন্টিংবোৰ ওচৰৰ পৰা
নিৰীক্ষন কৰিছে। মোক সোমাই অহা দেখি তাই হাঁহি
মাৰি ক'লে: "ইমান ধনীয়া ছবি আকিব জানে আপুনি!"
মাৰি ক'লে: "ইমান ধনীয়া ছবি আকিব জানে আপুনি!"
ময়ো তাইৰ সৰতে সৰ মিলাই কলো: "তুমিওতো ধনীয়া
গান গাব জানা!" তাই একো উত্তৰ নিদিলে, মাথো
গান গাব জানা!" তাই একো উত্তৰ নিদিলে, মাথো
হাহিলে। এই হাঁহি, এই ৰূপ, এই যোৱন যেন কোনো
হাহিলে। এই হাঁহি, এই ৰূপ, এই যোৱন যেন কোনো
কৰিব কল্পনাৰেই জুখিব নোৱাৰি। এটা সময়ত লৰাটোৱে
চাহ দি গ'লহি।
বাহিৰত ইতিমধ্যে সন্ধ্যা দেৱীৰ আগমনৰ প্ৰস্তুতি
বাহিৰত ইতিমধ্যে সন্ধ্যা দেৱীৰ আগমনৰ প্ৰস্তুতি
চলিছিল, তাই যাবলৈ ওলাল। বাইদেউ এতিয়াও আহি
চলিছিল, তাই যাবলৈ ওলাল। বাইদেউ এতিয়াও আহি
নাপালেই। তাইক কলো: "ৰালা তোমাক অলপ আগবঢ়াই
দি আহো।"
সময় বোৰ আগবাঢ়িল। আৰু এদিন পংখী আহিছিল
সময় বোৰ আগবাঢ়িল। আৰু এদিন পংখী আহিছিল
বাইদেউৰ কাষলৈ। সেই দিনা বোধ কৰো মইয়ো অপেক্ষা
কৰিছিলো তাই অহালৈ। হঠাতে পংখী নামৰ ধনীয়া
ছোৱালী জনীৰ প্ৰতি কিবা এক দুৰ্ভাগ্য মোৰ মনত বাহ
ললে মই বুজি নাপালো। আচলতে এই কেইদিনা বোধ
কৰো মই তাইৰ কথাই বেছিকৈ ভাবিছো। মোৰ হৃদয়ত,
মোৰ ছবি বোৰত তাই অধিক সজীৱ হৈ উঠিল। তাইৰ
প্ৰতি মই যেন ক্ৰমাৎ দুৰ্বল হৈ পৰিলোঁ। এতিয়া ৰং
তুলিকাৰ মাজত নিজকে অধিক সমৰ্পিত কৰি ভাল পোৱা
হ'লোঁ আৰু সদায় অপেক্ষা কৰিলো তাই অহালৈ। অৱশ্যে
মোৰ এই পৰিৱৰ্তন বাইদেউৰ চকুত নপৰাকৈ নাথাকিল।
মোৰ এই পৰিৱৰ্তন বাইদেউৰ চকুত নপৰাকৈ নাথাকিল।
তাৰ কথা কৈ বাইদেউৱে মোক মাজে মাজে
জোকাবলৈকো নেৰিলে! তাইক মই একাধিকবাৰ পাইছো

অতি নিৰিড় ভাৱে। কেতিয়াবা মন গ'লে দুয়ো একে লগে সান্ধ্যভ্ৰমনো কৰো, পাৰ্কতো বহো। এনেদৰে দুয়ো দুয়োৰে অধিক কাষ চাপি গলো। কিন্তু কিন্তু, হঠাতেই আচৰিত ভাৱে তাই মোৰ কাষৰ পৰা আতৰি গ'ল। নীৰৱতাই মোৰ সংগী হৈ পৰিল। কৰিবলৈ মোৰ একো নাথাকিল। এক নাইটমেয়াৰৰ দৰেই মোৰ সকলোৱাৰ কথা মনত সজীৱ হৈ ৰ'ল। অথবা সহিব নোৱাৰাকৈ এক বিষয় ৰোজা হৈ ৰ'ল। বুঢ়া পাহাৰৰ সেই বিশেষ ঠাই টুকুৰা... যাওক সেইবোৰ হৈ যোৱা কথা, হৈ গ'ল। আকস্মিক ভাৱেইতো জীৱনলৈ আহে সকলো আনন্দ, দুখ, প্ৰতীক্ষা, সপোন, দুৰ্যোগ ইত্যাদি। ব্যস্ত হৈ পৰিছিলো এখন ছবিৰ কামত। নতুন ছবি খনৰ বাকী থকা অংশ বোৰ সম্পূৰ্ণ কৰাত ব্যস্ত হৈ মই দিন বাতি এক কৰিছিলো ইয়াৰ ৰূপদানত। মোৰ তুলিকা হাতৰ পৰা হঠাতে সৰি পৰিল দুবাৰত দুবাৰকৈ হোৱা কাৰোবাৰ প্ৰচণ্ড আঘাটৰ শব্দত। এই বাতিখন কোন আহিবপাৰে? বাহিৰত নেৰা-নেপেৰা বৰষুণ; যেন আকাশে ইয়াৰ বুকুৰ সমগ্ৰ ঢালি পাতল হৈ পৰিব আজিয়ে। দুবাৰখন খুলি দিয়াৰ লগে লগে একপ্ৰকাৰ মোক ঠেলি সোমাই আহিছিল এগৰাকী ষোড়শী। লাইটৰ পোহৰত দেখিলো পংখী, উচপ্ খাই উঠিলো মই। এই বাতিখন অকলে তাই। তাতে বৰষুণত এনেদৰে তিতি! খোলা চুলিৰ পৰা টপ্ টপ্ কৈ পানী পৰি আছিল। কিয় আহিছে তাই ইমান বাতিখন? কিবা এটা সোধাৰ আগতেই তাই ক'লে: "ব'বা কাপোৰ খিনি আগতে সলাই লওঁ।" মই তাইক বাইদেউৰ বাহিৰৰ বাৰান্দাত মেলি থোৱা শাৰী এখন দেখুৱাই দিলো। তাই বাথৰুমলৈ গৈ কাপোৰ সাজ সলাই লৈ টাৱেলেৰে ভিজা মুৰটো মচি মচি আহি ক'লে: "বৰ ঠাণ্ডা লাগিছে।" মই বিছনাত থকা কম্বলখনকে তাইৰ গাত মেৰিয়াই দিলো। তাইৰ চাল-চলন কথা বতৰা বোৰ মোৰ কিবা অপ্ৰকৃতিস্থ মানুহৰ দৰে লাগিল। চকু দুটা অসম্ভৱ ৰঙা হৈ উঠিছে, সম্ভৱ বৰষুণত তিতি অহা বাৱেই।

আকস্মিকভাৱেইতো জীৱনলৈ আহে সকলো আনন্দ, দুখ, প্ৰতীক্ষা, সপোন, দুৰ্যোগ। ব্যস্ত হৈ পৰিছিলো এখন ছবিৰ কামত। নতুন ছবি খনৰ বাকী থকা অংশ বোৰ সম্পূৰ্ণ কৰাত ব্যস্ত হৈ মই দিন বাতি এক কৰিছিলো ইয়াৰ ৰূপদানত। এদিন মোৰ তুলিকা হাতৰ পৰা হঠাতে সৰি পৰিল দুবাৰত দুবাৰকৈ হোৱা কাৰোবাৰ প্ৰচণ্ড আঘাটৰ শব্দত।

মই তাইক সুধিলোঁ: "এই বাতিখন যে অকলে আহিছা তোমাৰ ভয় লগা নাই?" মোৰ কথা শুনি তাই ঢেক্ ঢেক্ কৈ হাঁহিলে; যেন সেই হাঁহিয়ে প্ৰতিধ্বনি তুলিলে মোৰ কামৰ চাৰিবেৰৰ মাজত। "ভয় আৰু কৰিব লগীয়া কিটো আছে? কিহৰ ভয় কৰিম?" -এইবুলি কৈ আকৌ হাঁহিলে তাই। মই আচৰিত হৈ সুধিলোঁ: "কি হৈছে তোমাৰ নোকোৱা কিয়?" এতিয়াহে তাই কথা আৰম্ভ কৰিলে: "ইমান বাতিখন তুমি চাগে আচৰিত হৈছা, মই অকলে অহা বাৱে। কি জানা আমি মানে বাতিপুৱা পিকনিক খাবৰ বাবে কাজিৰঙালৈ গৈছিলো। স্বপ্না বাইদেউৱে কৈছিল আজি তুমি কলিকতাৰ পৰা আহিব বুলি। সেয়ে ঘৰলৈ নগৈ বাহিৰে বাহিৰে মই তোমাক লগ কৰিম বুলি আহিলো। আজিৰ এই নিশাটো যদি কথা পাতি ইয়াতে কটাই দিওঁ তোমাৰ ৰেয়া লাগিব নেকি? মোৰ কিন্তু খুউব ভাল লাগিব। তোমাক কবলৈ যে মোৰ বহু কথাই আছে।"

মই তাইৰ মুখলৈ চাই আছিলো একেথৰে। "কি হ'ল একো নকলা যে?" -তাই মোক প্ৰশ্ন কৰিলে। মই লৰা লৰিকৈ কৈ উঠিলো: "ব'বা মই বাইদেউক জগাই দিওঁ। তুমি অহাৰ খৱৰটো দিওঁ।" তাই মোক বাধা দিলে: "বাইদেউ শুই আছে শুৱক। মিছাতে কিয় জগাব লাগে?" মই ক'লো: "বাৰু ঠিক আছে চাহ একাপকে বাকো ৰবা।" তাই মূৰ জোকোৰি কলে: "এতিয়া চাহ নাখাওঁ।"

তাই প্ৰসংগ সলনি কৰিলে: "তুমি যে মোক কিবা চাৰপাইজ দিয়াৰ কথা কৈছিল, কি হ'ল?" মই তাইৰ আগ্ৰহ দেখি আপ্লুত হৈ কলো: "দিম এতিয়াই; পিছে তুমি চকু দুটা এবাৰ মুদাচোন" -এই বুলি মই ইজেলত থকা ছবি খন তাইৰ মুখৰ আগত দাঙি ধৰিলোঁ। তাইক চকু দুটা মেলিবলৈ ক'লো। তাই চকু দুটা ডাঙৰ কৈ মেলি চিঞৰি উঠিল: "সেইখন চোন মোৰে ছবি" বুলি। মই তাইক ক'লো: "তুমি এতিয়া আৰাম কৰা, বাতিপুৱা কথা পাতিম।" তাই কম্বলখন লৈ কুচি মুচি শুই পৰিল। কিন্তু মোৰ চকুলৈহে টোপনি নাছিল। বাতি পুৱালৈ মই অধীৰ আগ্ৰহেৰে বাট চাই ৰলোঁ। মই পংখীৰ কথা কেই ভাবি থাকিলোঁ। মই মনে মনে সন্দেহ কৰিছিলোঁ, পংখীৰ কিবা এটা হ'ল নেকি। গোটেই নিশা উজাগৰে থকাৰ বাবেই নিশ্চয় শেহ নিশা মোৰ চিলমিলকৈ টোপনি আহিছিল। কিন্তু অলপ পিছতেই মোৰ টোপনি ভাগি গ'ল। দুবাৰত কোনোবাই ঢকিওৱা শুনিলোঁ। খপ্ জপ্ কৈ দুবাৰ খন মেলি দেখোঁ: বাইদেউ! মুখ খনত কিবাবেন

আতংকৰ চাপ স্পষ্ট। কি হৈছে বাইদেউৰ? মই কিবা এটা সুধিবলৈ লোৱাৰ আগতেই বাইদেউৱে ক'লেঃ "পংখী আৰু নাই বাবা। তাই আমাক এৰি থৈ গুচি গ'ল।" বাইদেউ কান্দোনত একেবাৰে ঢলি পৰিল। মই আচৰিত নহৈ ক'লোঃ "পংখীতো ইয়াতে আছে, তাই কালি ৰাতি কিয় জানো ইয়ালৈকে আহি শুই আছেহি। এতিয়াও মোৰ বিচনাতে শুই আছে। "বাইদেউ কোবা কোবিকৈ কোঠাটোলৈ সোমাই আহিল। এয়া কি, বিচনা খন যে শূন্য, মাথোঁ কম্বল খন অবিন্যস্ত ভাৱে পৰি আছে। নাই নাই ... এয়া সচাঁ যে পংখীক মই পাইছিলো। এই কমলৈকে তাই আহিছিল। বৰযুগত তিতি-বুৰি সোমাই আহিছিল তাই এই কোঠাটোলৈকে.....। তেন্তে কেনি গ'ল পংখী, কেতিয়া

কোনফালেদি তাই ওলাই গ'ল.....।

তেজেৰে ৰাঙলী পংখীৰ নিস্প্ৰান দেহাটো দেখিও মই অলপো কান্দিব পৰা নাছিলোঁ। চকুপানী ৰোৰ যেন শিল হৈ পৰিছিল। মই থৰ লাগি জানো ক'লে চাই আছিলোঁ..... এয়াই সেই বুঢ়াপাহাৰ, যাৰ বুকত এদিন হেৰাই গৈছিল পংখী নামৰ ছোৱালীজনী! আজিও ঠিক সেই ঠাইতেই নিশা গভীৰ হ'লে কোনো নাৰী কঠুই উচুপি উচুপি কন্দা শুনে বহুতে। কেতিয়াবা কোনোবাই শুনে সুললিত কোনো নাৰী কঠুৰ মন জুৰোৱা গীত.....।

মোৰ ইজেলৰ সেই ছবি খন এতিয়াও কিন্তু তেনেদৰেই আছে। ৰং-তুলিকানোৰো অসাৰ হৈয়েই পৰি ৰ'ল মোৰ এই কোঠাটোৰেই এচুকত। □

"তথাপিও আশা আছে।
মানুহৰ মনে মনে দলঙৰ স্বপ্ন অঁকা আছে।
মেইখন দলঙক বিচাৰি বিচাৰি
মানুহৰ মাত্ৰ অবিৰাম
নাগৰ, অকলে ॥"

॥ দ্বৈপায়ন ॥-নৱকান্ত বৰুৱা

অনিমেৰৰ প্ৰতিবেদন

শ্ৰী প্ৰশান্ত কুমাৰ বাণ্ডাই
স্নাতক ২য় বৰ্ষ (বিজ্ঞান)
(১৯৯৮-৯৯)

"Friends, you know about the scope of this conference. International Space Reserch Centre (ISRC) has requested us to form a school of research on living organism in newly discoverd "Bishuplanet".

এই উক্তি এখনি বিজ্ঞান অধিবেশনত আগবঢ়োৱা এজন আন্তৰাষ্ট্ৰীয় পদাৰ্থ বিজ্ঞানী-গ'লষ্টেইনৰ বক্তৃতাৰ পৰা উদ্ধৃত। উক্ত অধিবেশনত ভাৰতৰ হৈ যোগদান কৰে ৩৬ বছৰীয়া প্ৰখ্যাত জৈৱ বসায়নবিদ অনিমেৰ দেশপাণ্ডেই। অধিবেশনৰ সম্পূৰ্ণ এমাহৰ মূৰত ২০২৬ চনৰ ১৮ জুলাই তাৰিখে পৃথিৱীৰ ১২ জন বিখ্যাত বিজ্ঞানীয়ে বিশু গ্ৰহলৈ বুলি ৰাওনা হয়। বিজ্ঞানী দলটোৰ নেতৃত্ব কৰিছিল ভাৰতৰ অনিমেৰ দেশপাণ্ডে। সুদীৰ্ঘ ছমাহৰ মূৰত তেওঁলোক বিশু গ্ৰহত পদাৰ্পন কৰিলে। নতুন গ্ৰহত পদাৰ্পন কৰিয়েই বান্দৰ সদৃশ কিছুমান জীৱ তেওঁলোকৰ দৃষ্টিগোচৰ হয়। কৌতুহলেৰে জীৱবোৰ নিৰীক্ষন কৰি থাকোতেই তেওঁলোকে দেখা পালে যে জীৱবোৰ ক্ৰমাৎ জেলী সদৃশ পদাৰ্থলৈ ৰূপান্তৰিত হ'ব ধৰিছে। এই অদ্ভুত দৃশ্য দেখি বিজ্ঞানী কেইজনে আশ্চৰ্য্যৰে চাই ৰ'ল। ঠিক তেনে সময়তে ড° অনিমেৰ দেশপাণ্ডে জেলীসদৃশ পদাৰ্থটোৰ patent ৰাখি থলে। কিছু সময়ৰ পাছত অনিমেৰৰ বাহিৰে বাকীকেইজন বিজ্ঞানীয়ে অনুভৱ কৰিলে যে তেওঁলোকৰ দেহৰ লাহে লাহে পৰিবৰ্তন হ'ব ধৰিছে। তেওঁলোকে অনুভৱ কৰিলে, তেওঁলোকৰ দেহে যে ক্ৰমান্বয়ে চুটি হ'ব ধৰিছে। চাওঁতে চাওঁতেই মাত্ৰ কেইমিনিটমানৰ ভিতৰতে বিজ্ঞানী কেইজন ২-৩ ফুটচাপৰ হৈ গ'ল। গোটেই দেহটো চুলি সদৃশ নোমেৰে আবৃত হৈ পৰিল। এইবাৰ কিন্তু বাকী কেইজন বিজ্ঞানীৰ লগতে ড° অনিমেৰৰও এটা অদ্ভুত পৰিবৰ্তন পৰিলক্ষিত হ'ল। তেওঁলোকৰ কঠৰ সুৰ বান্দৰৰ দৰে হৈ পৰিল। তদুপৰি তেওঁলোকৰ দেহৰ লগত সংলগ্ন মিনি কম্পিউটাৰৰ মেছেজ ট্ৰেন্সফৰমাৰে কোনোধৰণৰ খবৰ

পৃথিৱীলৈ পঠাব নোৱাৰিলে। এনেদৰেই তেওঁলোকে বিশু গ্ৰহত চাৰিদিন আতংকেৰে কটাই পঞ্চম দিনৰ দিনা পৃথিৱীলৈ বুলি ৰাওনা হ'ল। তেওঁলোকে বিশু গ্ৰহ এৰি দুই আলোকবৰ্ষ বাট অতিক্ৰম কৰাৰ পাছতহে তেওঁলোকৰ কম্পিউটাৰ-ট্ৰেন্সফৰমাৰ পুনৰ কাৰ্য্যক্ষম হৈ পৰিল। তেওঁলোকৰ লগত যোগাযোগ বিচ্ছিন্ন হোৱা বাবে পৃথিৱীবাসীয়ে তেওঁলোকৰ মৃত্যু হোৱা বুলি ভাবিলে।

অনিমেৰেও যিমান সম্ভৱ আকাৰে ইঙ্গিতে কৌতুহলীলোকক আৰু বিজ্ঞানী সকলক বুজাবলৈ চেষ্টা কৰিলে। কিন্তু পৃথিৱীবাসীয়ে তেওঁৰ ভাব ভংগীৰ অৰ্থ বুজি পাবলৈ অসমৰ্থ হ'ল। অৱশেষত বিজ্ঞানী সকলে অনিমেৰৰ বাহিৰে বান্দৰ সদৃশ ১১ টা প্ৰাণীক গৱেষণাগাৰলৈ গৱেষণাৰ বাবে লৈ আহিল।

শেষত ২০৪২ চনৰ ১৭ চেপ্তেম্বৰত তেওঁলোকৰ যানখন পৃথিৱীৰ মাটিত আৱতৰণ কৰিলেহি। ড° অনিমেৰৰ লগত ১১ টা বান্দৰ সদৃশ জীৱ দেখি পৃথিৱীৰ মানুহে সীমাহীন কৌতুহলেৰে অসংখ্য প্ৰশ্ন কৰিবলৈ ধৰিলে। অনিমেৰেও যিমান সম্ভৱ আকাৰে ইঙ্গিতে কৌতুহলী লোকক আৰু বিজ্ঞানী সকলক বুজাবলৈ চেষ্টা কৰিলে। কিন্তু পৃথিৱীবাসীয়ে তেওঁৰ ভাব ভংগীৰ অৰ্থ বুজি পাবলৈ অসমৰ্থ হ'ল। অৱশেষত বিজ্ঞানী সকলে অনিমেৰৰ বাহিৰে বান্দৰ সদৃশ ১১ টা প্ৰাণীক গৱেষণাগাৰলৈ গৱেষণাৰ বাবে লৈ আহিল। সম্পূৰ্ণ এবছৰৰ মূৰত ২০৪৩ চনৰ ৩০ আগষ্ট তাৰিখে ISRC ৰ পৰা বিশু গ্ৰহৰ গৱেষণাৰ প্ৰতিবেদন বিশ্বৰ প্ৰায় আটাইবোৰ মেডিয়াত সবিস্তাৰে প্ৰকাশ পালে। উক্ত প্ৰতিবেদন মতে বিশু গ্ৰহৰ তাপমাত্ৰা ৬০°C। এই তাপমাত্ৰাৰ লগত সামঞ্জস্য ৰাখিয়েই তেওঁলোকৰ দেহৰ অভিযোজন

হৈ দেহটো বান্দৰৰ দৰে হৈ পৰিল আৰু চুলিৰ দৰে নোমেৰে আৱৰি পৰিল। তদুপৰি আমাৰ পৃথিৱীতকৈ বিশু গ্ৰহৰ আয়তন ১৩৬০ গুণ ডাঙৰ হোৱা কাৰণে ই নিজ মেৰু দণ্ডত সম্পূৰ্ণ এপাক ঘূৰিবলৈ আমাৰ পৃথিৱীৰ হিচাপত ৪ বছৰ লাগে।

উক্ত প্ৰতিবেদনৰ এমাহ পাছতেই ভাৰতৰ মহাকাশ গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ পৰাও অনিমেষ দেশপাণ্ডেৰ প্ৰতিবেদন প্ৰকাশ পালে। এই প্ৰতিবেদন মতে বিশু গ্ৰহৰ জীৱসমূহৰ বৈজ্ঞানিক সম্ভ্যতা পৃথিৱীতকৈ আগবঢ়া। বিশু গ্ৰহৰ জীৱই আপেক্ষিকতা (Relativity)ৰ সহায়ত সময়ক বহু অতীতলৈ অৰ্থাৎ আদিম অৱস্থালৈ নিব পাৰে। তাৰ প্ৰমাণ জেলী সদৃশ পদাৰ্থৰ patent য়ে বহন কৰে আৰু আপেক্ষিকতাই হ'ল অন্য গ্ৰহৰ

প্ৰাণীকভয় খুৱাই নিজক আক্ৰমণৰ পৰা বচোৱাৰ তেওঁলোকৰ প্ৰধান অস্ত্ৰ। তদুপৰি বিশু গ্ৰহৰ পৰা দুই আলোকবৰ্ষৰ পৰিধিলৈকে Electric circuit ৰ দ্বাৰা আবৃত হৈ থকাৰ বাবে ইয়াক ভেদ কৰি কোনো ধৰণৰ শব্দ তৰংগৰ কম্পনাংক (Sound wave frequency) পাৰ হৈ আহিব নোৱাৰে। ফলত অন্য গ্ৰহলৈ তাৰ পৰা কোনো ধৰণৰ যোগাযোগ সম্ভৱ নহয়। তেওঁ প্ৰতিবেদনৰ শেষত উল্লেখ কৰিলে যে ভাৰতৰ হৈ বিজ্ঞানী দলটোৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰা ড^o অনিমেষ দেশপাণ্ডে প্ৰকৃততে এটা ক্লিনিং ৰবটহে ; সেয়েহে তেওঁৰ ওপৰত আপেক্ষিকতাৰ কোনো প্ৰভাৱ পৰা নাছিল। □

"বৰ্তমান যুগৰ বেছিভাগ মানুহেই সমস্ত আজৰি সময় খৰচ কৰি শেষ কৰে চিনেমা, টি. ভি. আৰু খেলাধুলা চাই। বিশেষকৈ ভিডিঅ' নামৰ বস্তুটো আধুনিক মানুহৰ আটাইতকৈ ডাঙৰ শত্ৰু হৈ দেখা দিছে। জীৱিকাৰ কাৰণে কৰা পৰিশ্ৰমৰ বাহিৰে বাকী গোটেইখিনি সময় যদি মানুহে নিষ্ক্ৰিয় আমোদ-প্ৰমোদ কৰিয়েই কটাই দিয়ে, তেন্তে মানুহৰ নৈতিক আৰু মানসিক বিকাশ বাধাগ্ৰস্ত হ'ব আৰু তাৰ ফলত বহু যুগৰ সাধনাৰে গঢ়া মানুহৰ সম্ভ্যতা সংস্কৃতিৰ অৱনতি ঘটিবলৈ আৰম্ভ কৰিব।"

- হোমেন বৰগোহাঞি।

এক মিনিটৰ গল্প

== পুৰস্কাৰ ==

এম. নইজুল আলী
স্নাতক ২য় বৰ্ষ (কলা)
(১৯৯৮-৯৯)

মকলো পুৰুষৰে সাফল্যৰ আঁৰত হেনো একোগৰাকী নাৰীৰ প্ৰেৰণা থাকে। কলেজ সপ্তাহ উপলক্ষে পতা এই সাহিত্য প্ৰতিযোগিতাত যোগদান কৰি তিনিটা পুৰস্কাৰ লাভ কৰাটো যদি মোৰ বাবে সাফল্য হয় তেন্তে ইয়াৰ আঁৰত থকা প্ৰেৰণা হ'ল মমতা।

কেইবছৰ মান আগতে কোনো এখন পুৰণা আলোচনীৰ ফটা-চিটা পৃষ্ঠা এটাত পোৱা "ছোৱালীৰ মন জিনিবলৈ" শীৰ্ষক প্ৰবন্ধ এটাৰ কেইশাৰীমান পঢ়িছিলো। তাত থকা দুটা লাইন মোৰ এতিয়াও ফটফটীয়াকৈ মনত আছে। মোৰ মনত থকা প্ৰথম বাক্যটি হ'ল : "ছোৱালীৰোৰে সাধাৰণতে কবি-সাহিত্যিক ধৰণৰ লোকক পছন্দ কৰে।" দ্বিতীয়টো হ'ল- "যদি আপুনি নিজে গল্প কবিতা একো নিলিখে, তেন্তে আপোনাৰ প্ৰেয়সীক অন্ততঃ এগৰাকী সাহিত্যিক বন্ধু থকাটো দেখুৱাব।"

মোৰ জীৱনত প্ৰথম মৌচুমীৰ ধুমুহা সৃষ্টি কৰা মমতাক প্ৰথম দেখাৰ দিনাই পুৰণি আলোচনী খনত পঢ়া উক্ত বাক্য দুটি মনত পৰিছিল। মমতাই আমাৰ কলেজত প্ৰথম বাৰ্ষিকত নাম ভৰ্তি কৰা বাৰেই মইও সাহিত্য শিতানত তিনিটা পুৰস্কাৰ পাবলৈ সক্ষম হ'লো। মাইকত মোৰ নামটো ঘোষণা কৰি দিয়াৰ লগে লগে মোৰ গাটো গৰম গৰম লাগিল। মানুহৰ মাজেৰে মঞ্চৰ পিনে আগবাঢ়িলো।

মোৰ নিজকে নেপোলিয়ন অথবা আলেকজেন্ডাৰ যেন লাগিল। মমতাহঁত মঞ্চৰ কাষতে বহিছিল। সভাপতিৰ পৰা বঁটা গ্ৰহণ কৰোতে মমতাৰ সৈতে চকুৱে চকুৱে পৰিল। মোৰ দেহৰ মাজেৰে বিজুলী সোত এটাহে যেন পাৰ হৈ গ'ল! তিনিবাৰ পুৰস্কাৰ আনিবলৈ যাওঁতে সৰ্বমুঠ দুবাৰ মোৰ দৃষ্টি মমতাৰ চকুৱে চকুৱে পৰিল।

পুৰস্কাৰ কেইটা লৈ আহি মোৰ নিজৰ আসনত বহিবলৈ লওঁতেই কৰবাৰ পৰা বন্ধু পুতুল আৰু বাবলু দৌৰি আহিল।

ঃ "ঐ সাহিত্যিক, এইফালে আহচোন।" মই কিবা ক'বলৈ পোৱাৰ আগতেই বন্ধুপুতুলে মোৰ হাতত ধৰি টানি নিয়াদি নি একেবাৰে মমতাহঁতৰ পিছফালে থিয় কৰালগৈ। মোৰ দেহেৰে আকৌ এটা বিজুলিৰ সোত পাৰ হৈ গ'ল।

ঃ "মমতা"।- মমতাই ঘূৰি চালে। পুতুলে চিনাকি কৰি দিলে : "এই উত্তম সাহিত্যিকজন, নজৰ আলী মোৰ বন্ধু। আৰু নজৰ- এয়া মমতা।" মোৰ ফালে চাই সি এটা অৰ্থপূৰ্ণ হাঁহি মাৰিলে। মমতাই হাঁহি মাৰি মোক ছালাম জনালে। মোৰ লগে লগে ফটা কাগজ ড্ৰেখৰৰ দ্বিতীয় বাক্যটিলৈ মনত পৰিল- "যদি আপুনি নিজে গল্প কবিতা একো নিলিখে, তেন্তে" □

"তুমি জীৱনক ভাল পোৱানে ?
যদি ভাল পোৱা, তেন্তে সময় নষ্ট নকৰিবা।
কাৰণ সময় ধাতুৰেই জীৱন নিৰ্মিত।"
- ফ্ৰেঙ্ক লিন।

এক প্ৰগলভ যাত্ৰা

ৰূপজ্যোতি গগৈ
স্নাতক ১ম বৰ্ষ (বিজ্ঞান)
(১৯৯৭-৯৮)

আৰম্ভ হৈছিল অবিশ্ৰান্ত এক যাত্ৰাৰ
শান্তিৰ সন্ধানত ... সুখৰ সন্ধানত
সমল আছিল এমুঠি আশা,
সাৰথি আছিল এবুকু সপোন !

আৰু ?

আৰু আজি যাত্ৰাৰ অন্তত

অৱশেষ এৰোজা স্মৃতি !

পশ্চিমত সেইয়া অস্তমিত সূৰ্য্য !

বৰ লুইতৰ বুকুত হেঙুলী আভা !

অসীমত বিলীন হ'ল আৰু এটি দিন..

একেই শূন্যতা, একেই যাতনা..

ভাগ্যৰ কাৰাগাৰত আবদ্ধ মোৰ জীৱন

দুখৰ ধুমুহাত জৰ্জৰিত, পীড়িত মোৰ হিয়া

কালৰ কোপদৃষ্টিত ভয়ীভূত মোৰ সপোন !

হে' মানৱতা !

লিখি গ'লো এই এপিটাফ

তোমাৰ নামত-

জীৱন হয়তো এক যাত্ৰাই,

অমলৰ পৰা পক্কিতালৈ

স্বপ্নজালৰ পৰা ৰক্ষ বাস্তৱলৈ

অনাদিৰ পৰা অনন্তলৈ....

বড়ই আপনজন একাকীত্ব

সুভাষ সাহা

বড় একা একা লাগে কখনো কখনো
কখনো কখনো মনে হয়
বড়ই আপনজন একাকীত্ব, খুঁজে পেতে নিজেকে
ভাবনার অতল গভীৰে।

* * *

অথচ মাটিতে যখন ভোৱেৰ জ্যোৎস্না
মনেৰ গভীৰে ঘোৱ অমাবস্যা।
আমি কোথায় যাব আমি জানিনা
সাৱক্ষণ আমাৰ বুকু এপোড়-ওপোড় যন্ত্ৰণা।
শিকড় ধৰে টান দেয় বুকুৰ গভীৰে
বিসৰ্জনেৰ বাজনা।
মন উড়ে চলে যায়
বাধা বন্ধহীন দূৰ সীমানাৰ ওপাৰে অনন্ত আকাশে,
প্ৰশান্তিৰ প্ৰত্যাশায়। ❀

=====

❀ [১৯৯৮ চনৰ ২ জানুৱাৰীৰ দিনা নিষ্ঠুৰ নিয়তিয়ে অকালতে আঁতৰাই লৈ যোৱা
ড० সুভাষ সাহাই জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়ত বুৰঞ্জী বিভাগৰ প্ৰবক্তা হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰিছিল। এগৰাকী
কবিৰ ওপৰিও ড० সাহা আছিল একেধাৰে সমাজ-শিল্পী, সাহিত্যিক আৰু গৱেষক। উপৰোক্ত কবিতাটি
আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনীৰ ১৯৯০-৯১ বৰ্ষৰ সংখ্যাত প্ৰকাশিত হৈছিল।]

শেৰালী

নিৰেদিতা ডেকা
উঃ মাঃ ১মবৰ্ষ (কলা)
(১৯৯৮-৯৯)

শৰতৰ তলসৰা

শেৰালীৰ

নিয়ৰৰ কণিকাত

যদি বিচৰা

মোক তাতে পাবা।

পাহৰা গীতৰ

কলিৰোৰ

গুণ গুনোৱা যদি

তুমি চাৰা

ভাতেই মোক পাবা।।

ভ্রমৰংগ

শ্ৰী সত্য বঞ্জন মণ্ডল
উঃ মাঃ ১ম বৰ্ষ (কলা)
(১৯৯৭-৯৮)

মৰিগাঁৱৰ বানপানী
কামৰূপৰ আমদানী
মেইন ৰোডত কাঠৰ দলং
গাড়ী গলে চলং পলং ।

বহু মন্ত্ৰীয়ে পানী চালে
মানুহ দেখিলে খালে বিলে
যেন এজাক গাণ্ডুকীহে আছে
সাপৰোৰক বখীয়া পাতি দিলে ।

দিছপুৰত স্যাপৰ ঘাটি
ভেকুণী বিচাবে বাতি বাতি
দাগালে ৰোৰক আনে মাতি
সাহাৰ্য্যৰ দায়িত্ব দিলে মাটি ।

সাহাৰ্য্যত ভেকো ভাঙনা পাতি
মন্ত্ৰী বিষমাব্যস্ত অংক কৰি
বানপানীড়িতবহে পিচে টেকেণি কাটি!

কবিতাৰ নিৰ্যাস

ত্ৰিশংকু তাঁতী
স্নাতক ১ম বৰ্ষ (কলা)

কবি, মই নহওঁ কাহানিও!
নোৱাৰো কৰিব সৃষ্টি প্ৰেমৰ
সাৰ্থক কবিতা,
উলিচিহ্নৰ অদম্য জ্ঞান তৃষণ
নোৱাৰো কৰিব আজি
কাব্যত বিন্যাস।
তথাপি এয়া এক নিশ্চল প্ৰয়াস,
মানুহ আৰু মাটিৰ গোক্ৰ মোৰ
কবিতাৰ নিৰ্যাস।

মুমূৰ্ষু

শ্ৰী সীমান্ত বৰদলৈ

স্নাতক ১ম বৰ্ষ (কলা)

(১৯৯৮-৯৯)

শবচন্দ্ৰমাৰ পৰশত

তাই

গাভৰু জনী হৈছে;

নিম্বৰৰ মুকুতা পিন্ধি

প্ৰিয় জনগৈ

আপেক্ষা কৰিছে;

ৰচৰী শেৰাণীজনী!

গমকে নাপাই,

সূৰ্য্যোদয়ৰ আগতেই

তাই

পৰি পৰিব;

নিষ্ঠুৰ

বিব্ বিব্ বতাহ জাকত।

বিদায়ী অশ্রু

ৰুন্টি ডেকা

স্নাতক ২য়বৰ্ষ (কলা)

(১৯৯৬-৯৭)

সন্ধিয়াৰ শীতল সমীৰ এছাটিয়ে
পদুলিমুখৰ বকুল জুপি জোকাৰি থৈ গ'ল।
জোনাকবোৰ সৰি পৰিল.....

সিব্ সিব্কে লৰি থকা বকুলপাতৰ তালে তালে
নিলাস্বৰত জোন-তৰাৰ লুকা-ভাকু
টুপ্ টুপ্ নিয়ৰকনা সেউজী বনত
— যেন বিদায়ী সুৰুযৰ অশ্রুধাৰা!

অদূৰৰপৰা ভাঁহি অহা এটি যান্ত্ৰিক শব্দ
নিস্তব্ধ হৈ গ'ল সেই ছাঁ-পোহৰৰ আলি দোমোজাত।
কাতিৰ কুৰংলীত কঁপা জোনটিৰ স'তে
তুমি আহিছিল।

তোমাৰ ক্লান্ত মুখাবয়ৱত
জিলিকি আছিল এটোপাল নিয়ৰ।
ঠিক যেন নিয়ৰ নহয়
..... বিদায়ী অশ্রুকণা।।

কাৰ কি কাম !

শ্ৰী অক্ষয় শইকীয়া
স্নাতক ১ম বৰ্ষ (কলা)

অ' জলবায়ু অ' জলবায়ু
দূষিত হলি কিয়,
চোৰাং চিকাৰীয়ে যে
গছ কাটি নিয়ে
দূষিত নহমনো কিয় ?

অ' চোৰাং চিকাৰী অ' চোৰাং চিকাৰী
গছ গছনি ধ্বংস কৰ কিয়,
চৰকাৰে যে কৰ্ম-সংস্থান নিদিয়
আমিনো নাকাটিম কিয়?

অ' চৰকাৰ অ' চৰকাৰ
কৰ্ম সংস্থান নিদিয় কিয়,
কৰ্মচাৰী সকলে দৰমহা নেপালে
প্ৰতিবাদ কৰে কিয়?

অ' কৰ্মচাৰী অ' কৰ্মচাৰী
প্ৰতিবাদ কৰ কিয়
চৰকাৰে যে দুৰ্নীতি কৰে
আমিনো প্ৰতিবাদ নকৰিম কিয়?

অ' চৰকাৰ অ' চৰকাৰ
দুৰ্নীতি কৰ কিয়?
জনসাধাৰণে যে আমাক
নিৰ্বাচনত জিকায়
দুৰ্নীতি নকৰিম কিয়?
অ' জনগন অ' জনগণ নিৰ্বাচনত জিকাৰ কিয়,
মন্ত্ৰী নহলে দেশ যে নচলে
আমিনো নিজিকাম কিয় ?

BISJANI RABHA

A monthly journal

Volume 1
1975-76 Year (A10)
1975-76

English Section

[Faint, illegible text from the reverse side of the page is visible through the paper.]

BISHNU RABHA

: *A multifaceted genius*

Navneet Barthakur

TDC 1st Year (Arts)

1998-99

Bishnu Prasad Rabha, a great son of the soil-his name was an institution by itself. He was an artist, revolutionery, painter, sportsman, politician, critic, actor, social reformer and what not. A man of multifaceted talents, he was an innovative genius.

Rabha was born on the 31st of January 1909 in Dhaka, the present capital of Bangladesh. His father Gopal Rabha was a Subedar Major with the 2nd Assam Rifles. He was awarded the title of 'Sardar Bahadur' by the British government. Rabha's primary schooling was done in the Army School, Dhaka. After the death of his father, they shifted to their home town-Tezpur, from where he passed the matriculation exam. in 1926 (securing the 1st position in the whole Darrang district). He passed the I. Sc. examination, also in 1st division from Saint Paul College, Calcutta in 1928. He then joined the Rippon College, Calcutta to do his B.Sc. with physics as major subject.

At that time the freedom movement was gaining momentum. The whole nation under the leadership of Mahatma Gandhi was involved in it. The powerful students community too was influenced by it and they also jumped in the struggle. Bishnu Rabha was the general Secretary of the Students' Union and hence took

an active part in it. The police launched a massive crack-down on the independence movement and particularly upon the students. Rabha's room was also raided. He left Calcutta and joined Victoria College, Cooch Bihar. But he still continued with the freedom struggle. Once he secretly tore the Union Jack and hoisted the Indian Tri-Colour in front of the D.C. office. His involvement in the freedom struggle seriously hampered his studies and had to leave his education halfway. He returned to Tezpur, but continued with the freedom struggle.

In 1945, Bishnu Rabha took the path of Revolutionary Communist Party and fought not only against the British rule, but also against the powerful rich Indian class. He was aware of the condition of the poor, the economically backward classes and the tribals. He thought of an action plan for their economic upliftment so that the villagers be made as much self-sufficient and self-reliant as practicable for which the administration and the economic structure had to be decentralised and planning be implemented at grass-roots level. He believed that community resource management can only bring man's highest intellectual, economic, political and moral development. He said that economic inequalities may be reduced when the rich change

their attitudes. Sense of self-esteem enables man to exist with honour, remain courageous and not to bow down to the temptation of having only material development.

Rabha was aggrieved over the nature of independence won by the people following such a hard struggle. To him such a freedom was worthless. For him economic independence was more important than political independence. He had in fact dreamt about a class-less society based upon the ideals of co-operations. For these ideals he fought throughout his life and formed associations like 'Assam Krishak Banua Panchayat', 'Naree Mukti Sangha', 'Biplabi Chatra Santha' etc. He led the farmers, the railway workers, the coal workers and the tea garden labourers against their capitalist owners, who with the co-operation of the government had exploited them through the ages. The government retaliated by declaring him as a terrorist and announcing a cash reward of Rs. 10,000/- on his head. This led him to go underground for a long time.

The most sensitive and dedicated part of his life was his quest for a cultural renaissance. Through his writings he expressed his concern on the decline of the Assamese culture.

Foundation is the pyramid based upon the Rabha believed that the society of art and culture. He nurtured a large

bee-hive in his heart, where he collected the natural nectars in the form of poem and songs.

He was a researcher too. He went through the concepts of 'Jogini Tantra' and 'Kalika Purana' and made sensational and precise explanations about some Assamese words and movements. Two of his important works are 'Asomiya Krishti' and 'Mukti Deoul'. Through these invaluable works he greatly enriched the Assamese literature.

Rabha was also a great actor who performed in many theatres and dramas like 'Karagar', 'Shiraj' etc. His mastery over Indian classical dance was appreciated by no other than a personality like Pandit Uday Shankar. Sarbapali Radha Krishnan also honoured him with the title of "Kalaguru".

The alluvium of the Brahmaputra and the Barak is conspicuous by the struggle of thousands of farmers and various communities. Particularly, the feeling of separatism is raising its evil head among the tribals who seem to refuse to identify themselves as Assamese. Rabha himself a tribal, had dreamt of a larger Assamese society where all the communities with all their indigenous traditions, culture and ethnic identity will be in a composite form. Will Assam and the Assamese ever realise his dream? □

REFLECTIONS ...

"If you have genius, industry will improve it; if you have none industry will supply its place."

- Reynolds.

An Outline on the Tiwas

Dr. Ramesh Ch. Nath
Department of Political Science

The Tiwa or Lalung community is one of the major tribal groups of Assam. They have been in the process of assimilating with the Assamese society across the ages, although they have their own language, culture and customs. Socially and economically, it is a backward community, being neglected like many other races of the region since the British period.

The Tiwas who are on a democratic struggle of late, have various grievances. Their agitation for ameliorating the backwardness of the race resulted in an accord with the state government which was signed on April, 13, 1995. The Accord was arrived at to grant autonomy following which the Lalung Autonomous Council (LAC) was formed. However, this article is only an outline on the origin of the tribe.

The Tiwas are also called 'Lalungs'. However today they prefer themselves to be called 'Tiwa'. It is believed that the word 'Lalung' is a derivative form of 'Libing' or 'Libang' meaning 'man'. In course of time this might have been changed phonetically into 'Lalung'.

The word 'Lalung' can also be traced back in Karbi. In Karbi language, 'Lang' means water and 'Lung' means rescued

to get emancipated. Hence, the stream of water which can rescue and emancipate a person is called 'Langlung' -which with the passage of time evolved into 'Lalung'. As for the word 'Tiwa', in Lalung dialects, 'Ti' means water and 'Wa' means great, noble, high or elevated. Thus the Tiwas believe that they are the sons of the holy-water.

Some historians however observe that 'Tiwa' is derived from the term 'Tibbetia' meaning living in Tibet. 'Tibbetia' might have changed into 'Tiwa', they observe with the implication that the Tiwas originally might belong to the Tibetan Mangoloid groups.

The Tiwas display close relations with Dimasa Kacharis in matters of customs and traditions. Mr. B. N. Bordoloi in his book "Dimasa- Kacharis" says: "Besides, the Dimasa includes the Boros, Kacharis, Rabhas, Lalungs, Tipperas, Mechas, Kochas, Chutiyas and Morans. All are from Tibbeto-Burman family. Originally, all these groups of people belong to the Tibbeto-Burman group."

Late Hem Baruah mentions in his book 'Red River and Blue Hill' that so far as the linguistic affinities are concerned these people are allied more of chutiyas, Lalungs and the Morans than to any

other group of people. Ethnologically their affinity is more with the Garos and the Tipperas of the southern hills than with those of other groups.

Although the Tibbet region is said to be the original homeland of the Lalungs, their migration to the plains is always shrouded in mystery. There is also an opinion which suggests the river bank of the Jamuna near Allahabad as their abode.

A section of the Lalungs believe that they were pushed out by the Aryans from their original habitat near Allahabad who then came towards the east following the Himalayan Passes. After a long sojourn they reached Pragjyotisha where they established and ruled for a certain period. In the old scriptures they have been mentioned as "Kiratas", where the people called themselves as "Tiffras". King Narakasur pushed them futher towards east and subsequently they reached the Kapilee valley where they ruled for several generations. They established a principality in the valley Known as 'Tribe' in the year 1900 B.C. It is believed that the 'Tiffras' or the Lalungs ruled over the principality for about sixteen generations.

The 'Tiffras' or the Lalungs living within the jurisdiction of the Kachari King had to obey all orders of the king. After the defeat of the Kacharies by the Ahoms the Jaintias extended their Kingdom upto the point of the river Kalong and Kapilee on the northern side of the Nagaon district. The Jaintia King appointed a chief of the lalungs each in Gova, Nellie, Khola and Shaheri. Among them Gova became prominent.

The old Lalung people believe that their forefathers had to flee out of the Jaintia Kingdom (they served under the Jaintia king as soldiers) as the king sent them to resist the attack of the Moham-medans. Thus the Lalungs arrived in the plain boardering Gova, they say.

According to the district gazetteers of Assam, the Lalungs were originally residing in the Khasi and Jaintia hills. It is also proved by the fact that there is similarity between the dialect of the lalungs of the Nagaon and the Lalungs of the Jaintia hills. In the Jaintia hills, they settled at 'Khyrim' and lived many years under the king there. As a result of some disputes, a large number of Lalungs went north to the plain of Nagaon. After the exodus, the king of Jaintia sent his men to persuade them to come to the hills, which however bore no fruit to the Jaintia king.

The Lalungs were in two differnt groups, one group comprised of seven clans and the others consisted five class. The bigger group established as many as seven principalities, namely Gova, Nellie, Khola, Mayang, Monaha, Ghagua and Kumoi known as 'Sato Raja' (Seven Kings). The five units belonging to the other group were namely-Khora, Khaigor, Mikirkuchi, Barapujia and Topakuchi known as 'Paso- Raja'(Five Kings).

After migrating over to the plains the Lalungs started living in different places of Assam. Some went for living to as far as Dhemaji and Titabar areas also. According to the oldfolk among the Lalungs, the Lalungs of Dhemaji and Titabar

migrated from Gova in search of job who in course of time settled there permanently.

The Lalungs finally established their habitations in various districts of Assam viz. Kamrup, Nagaon, Morigaon, Karbi

Anglong, Darrang, Dhemaji and Jorhat. The historians believe that they had their settlements first at the Gova area of Nagaon district (presently in Morigaon district) from where many of them did migrate to different places of the state. □

REFLECTIONS ...

"Idleness is the burial of a living man."

- Jeremy Taylor.

"There is nothing worth having that can be had without labour, from the bread which the peasant wins with the sweat of his brow, to the spots by which the rich man must get rid of ennui....As for knowledge it can no more be planted in the human mind without labour than a field of wheat can be produced without the previous use of the plough."

-Sir Walter Scott.

"The heights by great men reached and kept, were not attained by sudden flight, but they, while their companions slept, were toiling upward in the night."

- Henry Wordsmith Longfellow

"To live is not merely to breathe; it is to act, to make use of your organs, senses, faculties-- of all those parts of ourselves which give us the feeling of existence."

- Rousseau

ON THE ORIGIN AND EVOLUTION OF EARTH

Alakesh Kalita

TDC 1st Yr. (Science)

1998-99

To study the origin of life on earth, it is necessary to know the major changes which took place during its early evolution. This gives us an idea about the conditions in which the living organisms could originate.

At first, we have to know how the earth was formed. There are various hypotheses concerning the formation of the solar system including earth. Evidence indicate that about 5 billion (5×10^9) years ago, the sun was formed from the dense cloud of mainly hydrogen, helium and dust. The over-dense and cold clouds of hydrogen gas compressed under its own gravitational force formed a huge pro-star, as due to the nuclear fusion reactions in this pro-star, it ultimately converted itself to the present form of the sun.

When the sun was formed, the left-over gases around it formed a dis-shaped cloud. These gases were in cold and condensed state. These matters are called 'planetesimals'. These plantesimals due to constant collisions among themselves started breaking

up which latter rearranged to form bigger matters. These bigger objects due to their gravitational pull formed in turn various planets. Like other planets of the solar system, the earth too was made of these planetesimals. These planetesimals originally came from regions occupied by planets closer to the sun (Mercury and Venus) and the planets from farther regions (Jupiter, Saturn etc.). The planete-simals originally belonging to the inner planet's region consisted mainly of iron, silicon, magnesium and some other trace-elements where as those coming from outer planet's region, mainly consisted of hydrogen, water, carbon dioxide, methane etc. Radioactive elements like uranium, thorium etc. through fissions produced new elements beside enormous heat energy. A part of the heat energy was also produced during the collissions of the planetesimals. The enormous heat with help of gravitational compression produced 'melted matter'. Our planet (earth) possessed such melted matter probably about 800 milion years after its formation.

When the earth had been in its melted state at its beginning, the melted matters began to reorganize themselves under the impact of gravitational pull. The heavy materials such as iron settled at the centre to form the core of the earth and the lighter matters settled to form the crust. The matter with medium density formed the mantle of the earth (in between core and crust).

The process of the reorganization of the molten matters into various layers of matters consisting of different levels of density is known as 'differentiation'. It is believed that during 'differentiation' lighter molecules were released to form the atmosphere. The condensed water molecules released from the atmosphere in turn formed the ocean. The earth thus underwent a process of continual dynamic changes. Without all these changes, life could have never originated on the earth.

At the beginning, the atmosphere of the earth was rich in certain compound materials of hydrogen like water-vapour, ammonia, methane, hydrogen sulphide, hydrogen dioxide etc. These atmospheric gases later dissolved in the ocean of liquid water. For life to begin, these simple compounds would have to combine among themselves thus resulting in complicated organic compounds. Again, for formation of complicated compound requires energy. It was the ultra-violet rays in the sunlight which shone on the water in the oceans which could supply the necessary

energy to force the small molecules to form large ones.

In 1953, scientists showed that it was very simple to be organic compounds with the gases present in the earth's early atmosphere. They prepared a sterile mixture of these gases in a glass bottle and exposed them for several weeks to an electronic discharge that served as the source of energy. At the end, they found that the mixture contained amino acids, the precursor of proteins. They produced 17 of the 20 amino acids found in life forms. Since then similar experiments have resulted in sugars and fundamentals which form DNA, the molecule of heredity.

In 1978, astronomers Fred Hoyle and his student from Sri Lanka-Nirmal Wickramasinghe suggested that organic molecules fell to earth from comets. But this suggestion leaves the question of life's origin back to some other object in space and does not necessarily explain its origin.

Chemists like Cyril Ponnampereuma of Sri Lanka found molecular fossils, 3.8 billion years old, in 1979. They were so similar to living cells that it led him to believe that life may be as old as earth. In August 1979, another scientist suggested that life on earth virtually coincided with her birth. Water droplets rising from the ocean's surface could have collected the chemicals that rapidly evolved into life.

Some scientists felt that the chemical evolution somehow occurred in a warm little pond of water

containing material from the primordial earth. According to Dr. Oparin, a Russian scientist, vast stores of compounds of carbon, hydrogen and others accumulated in the earth's early waters. Energy from lightning and ultra violet radiation in the sunlight caused them to evolve into living matter.

In 1980, another group of scientists suggested that droplets of water and bubbles in the ocean started life. A bubble is a puff of gas trapped within the membrane of water. As now, bubbles in the early oceans formed from wind and wave action, from the impacts of raindrops and snowflakes and from the undersea volcanoes. Organic material, clay particles and certain metals that are attracted to the surface of bubbles are latter stabilised and concentrated. When a bubble bursts, a rich mixture of chemicals is released. Energy to combine them into complex molecules was available in the sun's ultraviolet

rays, light and thunder as well as the mechanical action of wind, waves and water currents.

In a path-breaking experiment that could revolutionise the ideas about the origin of life, scientists have demonstrated that life may have developed near volcanoes on the deep ocean-floor. Deep-water volcanoes discharge a mixture of chemicals including hydrogen and iron sulphides.

However there are controversies on the origin of life. We can't say for certainty when and where life began, but the opinion of the scientists in 1953 in this connection has received wider acceptance.

However life may also be present elsewhere in the universe. Meteorites that carry organic compounds prove that the process of hydrogen gas giving way to the living organisms has been going on elsewhere in the universe too. □

REFLECTIONS ...

Patience is bearing the burden of life cheerfully

- BHAGWAT PURANA

Noise Pollution :

Cause, Effect and Abatement

Prof. Gopi Adhikari

Deptt. of Chemistry

The present century has been described as the "century of noise". In the environment of man, noise has been identified as a very important "stress factor". The term-noise pollution signifies the vast cacophony of sounds that are being produced in the modern life leading to health hazards.

Noise may be defined as 'sound without value' or 'any sound that is undesired by the recipient'. Nausea is the original Latin word from which the word noise is derived. Sound is produced and conveyed by three interconnected phenomena: vibration, subtratal vibration and mechanical vibration. Sound vibrations are important to man, birds and other mammals, but, the substrated vibration are of importance in environmental relationships. Unlike all other pollution causing components of environment, sound is not an element, substance or compound which can accumulate and harm future generations. Such a pollutant is termed as a non-material pollutant.

Noise has two important properties : loudness or intensity and frequency.

Loudness depends on the amplitude or the vibrations which initiates the

noise. The loudness of noise is measured in decibels (db). In the decibel scale each ten fold increase is represented by 10 db. 100 times of sound intensity factor is 20 db (i.e. 10+10 db) and 1000 times more is 30 db (i.e. 10+10+10). The faintest audible sound of sound intensity factor (SIF) 1 is 0 db.

The frequency is denoted as hertz. One hertz is equal to one wave per second. The human ear can hear frequencies from about 20 to 20,000 Hz. But this range reduces with age and other factors. The range of vibrations below 20Hz are infra audible and those above 20,000 Hz ultrasonic. Sometimes noise is expressed in psycho-acoustic terms-the phon. Phon takes into account intensity and frequency. The basic instrument used in the studies of noise are: The 'Sound level meter' which measures the intensity of sound in db; the 'Octave Band Frequency Analyser' which measures the noise in octave bands. The resulting plot shows the "Sound spectrum" which can indicate the characteristics of the noise whether high pitched, low pitched or of variable pitch. One of the recent methods of measuring noise involves tape

recording of the sound levels at a microphone for about 3 minutes every hour over a 24 hour period and subsequently analysing the sound. Noise is composed of different pitch components mixed in various proportions. Each component has its own potentiality of noisiness. Noise differs from man to man, place to place and time to time. The more the unwantedness of the receptor, the more is the noisiness of noise.

The Acoustic Division of National Physical Laboratory, New Delhi has assessed that an average noise levels of cities are quite high. In Delhi, the average is 90 db, in Bombay 75 db which on the otherhand is found to be very small in comparison to Rio-de Janerio Where the noise level often hits 130 db. For the noise level of Guwahati no authentic datas are available, but it needs determination.

Noise from vehicular traffic and rail roads is a major source of pollution in urban areas. Modern buildings using thin walls coupled with compact and multistories construction contributes to high noise in cities.

Traffic noises have been of two types: noise generated by individual vehicles and noises generated by continuous flow of vehicles. Noise from individual vehicles may result from the operations like engine and transmission exhaust, slamming of car doors, brake squeal and use of horns.

All the Vehicles donot produce the same amount of noise. Test carried out using standard test procedure gave the following results: Luxury limousine or saloon car- 77 db, small passenger car- 79 db,

sports car - 81 db, motor cycle (2 cylinder 4 stroke) -94 db, scooter(1 cylinder 2 stroke) -80 db.

From the above results it is clear that the noise level difference between a passenger car and sports car is 12 db, which means that a sports car makes noise nearly 15 times more than a passenger car. Motor cycles with their exposed engines and inadequate silencing arrangements are notorious noise producers with a sound level roughly 30 times higher than that of a saloon car. Motor scooters produce the same amount of noise as a motor car.

In industries the noise may originate from different operational activities resulting into vibration friction, turbulence in air etc. At present the industries have not been making any efforts to cut down the noise pollution because the laws are not particularly strict.

Aircrafts, construction and civil engineering works etc also contribute largely to the production of noise.

Noise affects the human being at three levels : audiological, biological and behavioural levels. Noise has been known to cause nervous disorder, fatigue, high blood pressure, short memory, dialation of pupil cardiovascular problems, emotional disorders etc. Soviet studies show that workers exposed to high noise levels have twice the incidence of hypertension and upto four times the incidence of peptic ulcers.

A WHO report at the US conference on environment describes noise as the easiest enviornmental problem to control. The awareness among the people about the need of control of noise can only lead to the abatement of noise. □

ACID-RAIN : A GRAVE PROBLEM FACING ALL SPECIES OF EARTH

Sri Pramod Agarwala
T.D.C. 1st year (Sc.)
1998-99

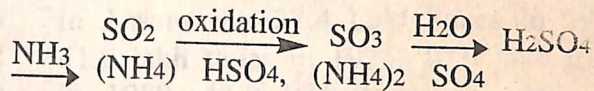
The presence of immoderate acids in rain water is meant acid rain in common language. It has disastrous side-effects of air pollution. Increasing acidity in natural water and salts has become a problem all over the world. This acidity is associated with transport and subsequent deposition of SO₂, Nitrogen Oxides (NO, N₂O, NO₂, N₂O₄ and N₂O₅) and their acid oxidation products. The concentric level of the transported gases has been not sufficient to damage the environment directly. But its accumulation causes the major problem. This accumulation was first reported as increasing acidity in Swedish lakes and rivers, It is subsequently proved that much of the material responsible was transported from highly industrialised areas of U.K. and central Europe, and that had been aided by the large industrial stocks which had been used in these areas to avoid a local problem.

Every source of energy whether it is coal, burning wood or petroleum products, has Sulphur and Nitrogen contents. Hence if in the presence of atmospheric O₂ these two elements or their compounds are burnt then their oxides are produced. These oxides have sufficient solubility in water. During rain these oxides react with large quantity of water vapour in the atmosphere to form acids like sulphuric acid, sulphurous acid etc. which then return to the earth's surface, with rain water or may remain

in the atmosphere in clouds and fogs.

Theory of acid rain:- The most important chemical process in acid rain is oxidation of SO₂ to SO₃. The SO₃ produced can react with water to form H₂SO₄ or even SO₄.

The most important SO₄ produced is ammonium sulphate which is found in aerosol. The reaction can be represented as-

Adverse Effect of Acid Rains :-

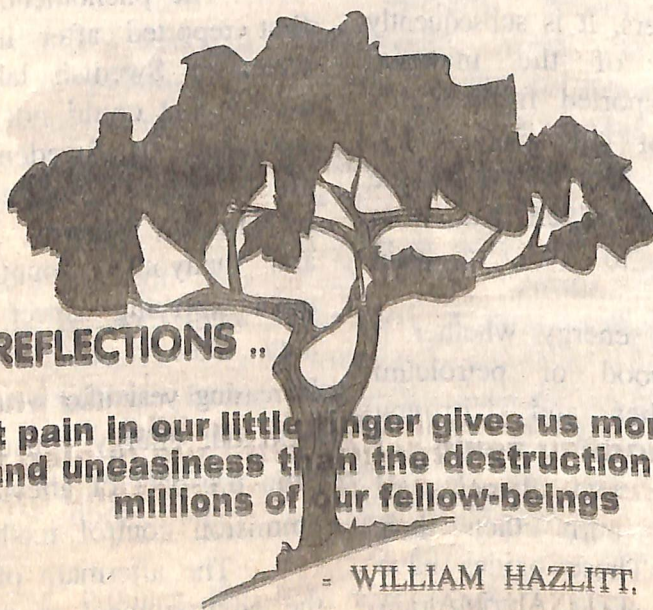
The phenomenon of acid rain was first reported after increased acidity in water in Swedish lakes and rivers, an acidity that could not be explained with reference to Sweden's SO₂ emission alone. Similar problem was being faced by Finland, Norway, Austria, Switzerland and many other countries. Probably the most worrying aspect has been that the area effected by acid precipitation is increasing year after year and its association with our energy consuming world leaves little prospect of alleviation even with all emission control methods employed.

The aftermath of such a rain upon the environment is difficult to quantify because the effects are manifold. It has effect on soil types and bed rocks. It also has impact upon fish population and there is decrease in the variety of species at all levels in the food chain.

Increase in acidity of soil threatens human and aquatic life, destroys forest and reduces agricultural productivity. Beside, it is able to corrode buildings, monuments, statues, bridges, fences and railings. As for example, the Tajmahal has a threat as it is made up of marble (CaCO_3) which may react to acid and therefore the monument may be destroyed due to the slow corrosion process.

To human beings it not only creates problem in breathing air but also in drinking water and even food. Acid rain can play havoc with human nervous system by making the person an easy

prey to the neurological problem. Acid rain in Japan has damaged 5000 sq kms. of cedar trees in Kantoplain which lies to the north of Tokyo. Acid rain may also cause corrosion of metals, weakening or disintegration of textiles, papers etc. The formation of fog and aerosol can reduce the visibility. The situation in India is likely to worsen further in the near future with increased dependence on thermal power plants. Today, the need of the hour is to take some critical decision to control the emission of gases which can form acid rain...□

REFLECTIONS ..

The least pain in our little finger gives us more concern and uneasiness than the destruction of millions of our fellow-beings

- WILLIAM HAZLITT.

50 YEARS OF ECONOMIC DEVELOPMENT IN ASSAM

Prof Purushottam Bhandari
Dept. of Economics.

Assam is situated in the North East corner of India. The total Geographical area of the State is 78523 Sq. Km. According to 1991 Census, the population of the State is 2.24 Crore. It has International border with Bhutan, China and Myanmar. Assam has common border with Meghalaya, WestBengal, Arunachal Pradesh, Nagaland, Manipur, Mizoram & Tripura. The greatest achievement of Assam's economy during the British regime was the establishment of tea plantation and exploration of mineral resources. But the overall development of the State Economy was then very poor. Illiteracy, poverty, low capital formation and backward agrarian structure were the hallmark. After Independence, The economy of the State followed planned development and five year plans were introduced in 1951.

The income generated by the State in the industrial sector was 202.7 Crore in 1950-51. In 1980-81, Net State Domestic product at constant prices was Rs. 2,356 Crore which got increased to Rs. 4005 Crore in 1990-91.

During the British rule in India, for the first time, drilling of oil in Assam was undertaken by Mickillop Stewart Co. near Jaypore in Upper Assam. The Digboi Assam Refinery was established in 1901. The production of oil and exploration of new oilfields were limited in British Raj. Major achievements in oil sector occurred only after Independence. Naharkatia oil field was discovered in 1953 and Moran in 1956. Similarly, in 1962, Rudrasagar

and Lakwa oilfields were discovered in Assam. The two refineries were established in Assam during the Planning era: Guwahati Refinery was set up in 1962 and Bongaigaon in 1979. The foundation stone of the fourth refinery of Assam was laid by former Prime Minister, Nara Shimha Rao in July, 1992 at Numaligarh. It will have a three million MT. Crude oil processing capacity with an estimated cost of Rs. 2,500/- crore. Oil production in Assam was 37.4 Lakh tones in 1974, 41.9 lakh tones in 1975, 10.6 lakh tones in 1980, 43.9 lakh tones in 1981 and 21.95 lakh tones in 1994-95. At present, total availability of crude oil in Assam is 52.50 million tones which will last upto 2006 AD. The Assam Government received royalty for the crude to the tune of Rs. 16,01.62 lakh in 1989-90, Rs.19,840. 18 lakh in 1990-91, Rs. 21,943.94 lakh in 1991-92, Rs.37,953. 48 lakh in 1992-93 and Rs. 24,821.21 lakh in 1993-94. Assam Government is now getting Rs. 327 per tone of crude oil expected from the oilfields of Assam on the basis of revision of royalty rate in 1989. Assam has been pressing for revision on the basis of International crude oil price.

One of the important Mineral resources of Assam is coal. One Dr. John Berry took interest in the exploration of coal in the coal mines of Assam. At first, the coal was located around Makum and Dilli-Jeypur areas of the then Lakhimpur district of Assam. The Makum coal fields near Tinsukia, Upper Assam

.....
was started in 1870. The various collieries of Assam were started in different times: Ledo in 1882, Tikak in 1884, Namdang in 1896, Ledo West in 1903, Tirap in 1904, Ledo West in 1906, Baragolai in 1909, and Namdang Wip in 1904. According to the assessment made by the Geological Survey of India, the total coal reserve in Assam has been estimated at 320.21 million tones. Central Mine Planning and Design Institute (CMPDL) stated that the coal in the Makum field in Assam had high coking Index and could be blended upto 10 percent with coking coal for use in steel plants. Coal production in Assam during 1991-92 was 9,51,000 tonnes as against 6,78,000 tonnes in 1990-91. The profit of Margherita Coal fields was Rs. 5 Crore in 1991-92, Rs. 3 Crore in 1992-93 and Rs. 10 Crore in 1994-95. Coal in Assam is used in tea, paper and cement Industries. It is also used in Thermal power plant and for manufacture of metallurgical coke. Another important mineral resource which is properly explored during the planning era of Assam limestone. In Assam, the estimated reserve of limestone is approximately 700 million tones. In 1991-92 the production of limestone was 2,36,300 tonnes. It is found in Karbi Anglong and North Cachar.

Major Robert Bruce discovered tea in Assam in 1823. For the first time in the history of the tea industry of Assam, Assam tea was sold in London Tea Auction market on 10th January 1839. There was no tea auction Market in British regime in Assam. Before Independence, London and Calcutta were the main tea auction centres. Guwahati Tea Auction Centre was established in 1970. At present in Assam, every day about seven lakh of labourers are engaged on wage basis. Indirect employment has been provided to a large

number of people who are engaged in ancillary industries and also in tea warehousing, marketing, transport etc. There are now about 844 tea Estates in Assam covering an area of approximately 231 lakh hectares of land. Assam economy produces about 20 percent of the world's production.

In 1948 there was only one University in the state. As of now there are 5 Universities, Viz Guwahati University, Dibrugarh University, Assam Agricultural University (Jorhat), Tezpur University (Central) and Assam University (Silchar; central) There are three medical colleges viz. Guwahati, Dibrugarh and Silchar. Recently one IIT has been established at Guwahati. The number of educational Institutions in Assam is as follows :

Middle School : 5,703; High school: 3084 (related to 1991-92); Higher Secondary School: 365 and Arts, Science and Commerce College : 217. The number of primary Schools in Assam as on September 30, 1994 is 29173. During 1994-95 in Assam the amount spent for adult education was Rs.1159.04 Lakh and Rs. 361.09 Lakh in 1995-96. The literacy rate of Assam as per 1991 census was 79.39 percent in Urban areas and 49.32 in rural areas in Assam. Rubber cultivation has tremendously increased. The area under rubber cultivation was 9,380 hectares in 1990-91, 9740 hectares in 19991-92 and 9885 hectares in 1992-93 at present. In Assam, total area of rubber cultivation is approximately 10,500 hectares and 2 lakh hectares of area has been identified as suitable for rubber plantation by the Rubber Board. These area include Karbi Anglong, Nagaon, Goalpara, Kamrup, Dhubri, Kokrajhar and Karimganj and selected pockets of Dibrugarh, Jorhat, Sibsagar and Lakhimpur.

..... Sericulture sector of the state economy got new momentum during the 50 years of economic development. The area under mulberry cultivation in Assam was 1763,92 hectares in 1991-92. The Production of mulberry cocoons in the same period was 1.97 lakh Kgs. About 270 Lakh persons in Assam are engaged in Sericulture. The Central Board has 10 institutions for the development of mulberry and non-mulberry silk in Assam. Some of them are regional Muga Research Station, Boko, Regional Sericulture Station, Titabar, Muga Seed Development Project, Guwahati.

From Fifth Five Year plan onwards, a number of poverty Alleviation programmes of the Central Government were introduced in the state. In 1992, Assam govt. introduced the scheme of supplying of rice at the subsidized rate of Rs. 2/ per kg. to the families living below the poverty line benefitting more than 12 lakh families both in urban and rural areas. Up to December, 1995 about 13 lakh poor women opened savings accounts in their names with money given by the State govt. under the Mahila Samridhhi Yojana. In 1995-96, the Assam govt. has provided homesteads to 2,000 poor weavers in addition to providing the weavers yarn and handlooms worth Rs. 2 crore. In Assam altogether 13,429 nos. of cases have been sanctioned by various Banks during 1996-97 under the Prime Minister Rojgar Yojana (PMRY). In the financial year, 1996-97 the targets under I.R.D.P, TRYSEM and DWCRA have been fully achieved in the state. Under JRY about 189 Lakh man days were created in 1996-97 in Assam. All development blocks in Assam are fully covered by the Employment Assurance Scheme (EAS) of Govt. of India under the new public distribution system which

is being implemented from the financial year 1997-98, a family below the poverty line will get 10 kgs. of rice per month at half the usual PDS price. It will benefit about 9.06 Lakh poor families. At present, in Assam 77,328 families are being benefitted under the Integrated Rural Deveopment Project (IRDP) Scheme. 29,620 new Anganwadi Centre under 218 ICDS project opened benefitting 23 lakh women and children. Further, old age pension scheme has been implemented throughout the state. The Centrally Sponsored Employment Assurance Scheme (EAS) made operational in all 218 Development Blocks in the state. Presently 46,643 dwelling houses constructed under Indira Awaas Yojana (IAY) in the rural areas for poor and homeless people. The Housing and Urban Development Corporation (HUDCO) has given a boost to housing and urban infrastructure development projects in Assam. For housing projects, the centre has released a loan of Rs. 172.05 Crore to Assam. In the Urban Infrastructure Development Sector, Project worth Rs. 111.31 crore has been sanctioned for Assam.

The 50 years of Assam since Independence have seen tremendous achievements in power sector. The installed capacity of power in Assam as on 31.3.94 was 559.19 M.W. The per capita consumption of electricity in Assam is 91 M.W. In Assam, out of 21,995 villages, 21,887 villages have been electrified. In 1994-95 Assam's power generation capacity was 534.4 M.W.

The forest based industries and forest Corporation (HUDCO) have given a boost to housing and urban infrastructure development projects in Assam. For housing projects, the centre has released a loan of Rs. 172.05 Crore to Assam. In the Urban Infrastructure Development

Sector, Project worth Rs.111.31 crore has been sanctioned for Assam.

The forest based industries of Assam are: plywood(32), match factory(1), paper mill(2), timber treatment and seasoning plant and saw mills(522) and match splint unit(3). Important timber yielding trees of Assam are Teak, Bogapoma, Nahar, Simal, Sal, etc. Assam is famous for Agar wood. Major concentration of Agar wood lies in Hojai. It is also found in Naharani, Namti, Dhansiri, Golaghat, Jorhat, etc. Agar Trade has immense potential as a foreign exchange earner and generation of employment opportunities in the state. Forest Resources of Assam is a source of revenue for the state government the State Forest Dept. of Assam earned Rs. 15.6 crore in 1991, 18.2 in 1991-92, Rs. 19.1 crore in 1992-93, Rs. 22.6 crore in 1993-94 and 15.8 crore in 1994-95. During the plan period, the state govt. has proposed annual plantation in about 25 thousand hectare land in Assam. It has also proposed to raise three more companies of the Assam Forest Protection Force(AFPPF) to vacate encroachers from forest lands.

The Guwahati Bank established in 1926 was the only bank in Assam in pre-Independence period. In 1950 as many as 47 bank branches were re-operating in Assam. At present a large number of banks are situated in Assam viz. State Bank of India, Associate Bank of SBI, Allahabad Bank, Andhra Bank, Bank of Baroda, Bank of India, Dena Bank, Indian Bank, Indian Overseas Bank, New Bank of India, Oriental Bank of Commerce, Panjab National Bank, Punjab and Sindh Bank, Syndicate Bank, Union Bank of India, United Bank of India, United commercial Bank, Vijaya Bank, Federal Bank. As on Sept. 1994 the total number of Bank branches in Assam was 825.

Average population covered by each bank in Assam as on 30-09-94 was 17,335. SBI has the largest net work of 200 branches in Assam which had disbursed Rs. 1.22 crore in the state under the PMRY programme. SBI advances in Assam recorded an increase of Rs. 4.42 crore (against Rs. 465.68 crore in Sept 1995 and Rs. 470 crore in Dec. 1995). Till January 1996, SBI had advanced loans amounting to Rs.150.66 crore to 1996 beneficiaries in the state. It has extended a total loan of Rs. 82.26 crore to small scale sector to 28,260 beneficiaries in Assam upto January 1996. The direct agricultural loan for Assam upto January 1996 stood at Rs. 48 lakh. The United bank of India has three divisional offices till 1995 in Assam at Guwahati, Jorhat and Silchar. In the same period it is the leading bank in the 8 districts of Assam namely Sonitpur, Dhubri, Kamrup, Nalbari, Barpeta, Kokrajhar, Goalpara and Darrang. Investments made by the UCO in Assam in industries are as follows:-

Assam State Electricity Board: Rs.20.65 crore, Assam Financial Corporation: Rs.14 crore. Central Bank of India has two regional offices in Assam as in 1996 viz. Guwahati and Jorhat. The Jorhat office controls 44 branches whereas the Guwahati office controls 54 branches. It has invested Rs. 2 crore in the Assam Financial Corporation and Rs. 3.5 crore in the Assam State Minor Irrigation Development Corporation (ASMIDC).

The rural banks in Assam play a vital role in the rural economic development. Names of some rural banks are: Pragjyotish Gaonlia Bank, Lakhimi Gaonlia Bank, Cachar Gramin Bank and Subansiri Gaonlia Bank. The number of rural banks in Assam as on Sept. 94 was 472. The total deposits on Dec.94 of

these banks in Assam was Rs. 230.39 crore. (The outstanding advances: Rs.138.2 crore and CD ratio: 59.93).

Some financial institutions providing medium and long term financial assistance towards the industrial development of Assam are the National Bank for Agriculture and Rural Development (NABARD), Industrial Development Bank of India (IDBI), North Eastern Development Financial Corporation Limited (NEDFI), Industrial Credit and Investment Corporation of India (ICICI), State Financial Corporation (SFC), Unit Trust of India(UTI), Life Insurance Corporation of India(LICI), General Insurance Corporation of India(GICI) etc. In 1994-95 Life Insurance Corporation of India financed towards the state's development an amount of Rs. 24510 lakh at the end of March, 1987, Unit Trust of India disbursed financial assistance amounting to Rs. 4.90 crore to Assam alone. The North Eastern Financial Corporation Ltd. (NEDFI) was inaugurated at Guwahati by former Prime Minister P.V. Narashimha Rao on 23rd Feb,1996. It was set up with an authorised share capital of Rs.500 crore NEDFI has identified the petrochemicals, Plantations, fishery, power and sericulture as the thrust areas of developments in Assam.

Pisciculture took a new dimension in development strategy in planning period in Assam. At Present, this sector supports 2,49,200 people with direct employment opportunities and 52.5 million people with indirect employment opportunities. The estimated fishery resources of Assam is about 3.80 lakh hectares of confined water and flowing rivers in 1997. More than 90 percent of the total population take

fish as their staple food. As in 1997 the consumption of fish was 10 kg. annum. The state imports fish worth more than Rs. 300 crores per annum. Major fish producing areas in the state are Nalbari, Nagaon, Borpeta, Sonitpur and Barak valley. In 1977 the Assam fisheries Development corporation Ltd.was established to promote natural fisheries in the state. Raha Fishery College of Assam provides Pisciculture education to the students of Assam. Inland fish prodction in Assam was 48.17 thousand tones in 1984-85, 2,21000 tones in 1992-93. The Assam Apex Co-operative Fish Marketing Federation Ltd. (FISHFED) was set up in 1978 with a view to supply fish to consumers at a reasonable rate in Assam. Dry fish market is located at Jagiroad, which supplies dry fish to the entire North states.

In 1881, the Assam Railways and Trading Company was established. The first Railway line in Assam was introduced in 1882 connecting Dibrugarh Steamer ghat to Jaipur road. The total railway net work in Assam as on 1991-92 was 2466.83(broad gauge 266.41 Km. and 2200.42 Km. metre gauge) kilometers.

A reason pushing the economic development of the state to the wall is the population explosion. The population growth in Assam in 1951 was 80.29 lakh which increasd to 224.14 lakh in 1991. The projected population of Assam for March, 1, 1996 was 2,49,45,100. The decade-wise birth rate per thousand population in Assam were: 46.7 in 1941,50,49.3 in 1951-60, 32.2 in 1970-80 and 29.8 in 1989.

Green House Effect.

Pulak Jyoti Bora
TDC 1st Yr. (Science)

There is a protective layer of Ozone(O_3) gas in the atmosphere at a height between 15 K.M. to 60 K. M. Beside this there is a blanket of CO_2 which exists in the lower part of the atmosphere. Now, when sunlight consisting of Ultra-Violet rays, visible light and infrared rays pass through a long path and fall on the top of the atmosphere, the harmful UV-rays are absorbed by the O_3 layer and hence do not reach the earth's surface. On the other hand, the visible light and infrared rays pass through the CO_2 layer and fall on the earth. Since the radiation has heating effect, it heats the earth and its various objects. Now, When the earth and its various objects become hot they start emitting infrared rays, which are of long wavelength. These long wavelength infrared radiations are absorbed by the CO_2 layer in the atmosphere. Thus we see that the presence of CO_2 layer in the atmosphere does not allow the infrared radiations to go out of the atmosphere. In other words we can say that the CO_2 layer in the atmosphere traps all the infr-red radiation or heat rays coming from the earth's surface. These trapped infrared rays heat the earth's atmosphere. The heating up of earth due

to the trapping of infrared radiations by the CO_2 layer in the atmosphere is called "Green House Effect". Since the infrared rays coming from the earth can't pass through the CO_2 layer, the temperature of the earth is raised. The rise in temperature produced by the green house effect depends on the amount of CO_2 present in the atmosphere. The term "green house effect" is derived from the fact that this effect is used in horticulture for upbringing of green plants in a small house, whose walls and roof are made of glass sheet. The glass walls and roof of the house allow the short wavelength infrared radiations, contained in sunlight, to go into green-house freely, but do not allow the long wavelength infrared radiations, reflected by the soil, plants and other contents of the green house to go out. This trapped infrared radiations raise the temperature inside the green house. Thus even without the internal supply of heat, the temperature inside the green house becomes higher than that outside it.

What are the consequences of Green house effect ? green house effect means rise in global temperature. Estimated rise in temperature with increasing CO_2 concentration range from 0.1 to 4.9°C

with mean around 2°C for doubling of the CO_2 concentration, i.e. nearly 600 ppm. As there is a logarithmic relationship between surface temperature and CO_2 concentration, it is likely that a temperature will be reached, beyond which further increase of CO_2 levels will have little effect. A maximum increase of 2.5°C has been suggested.

Is there any importance of green house effect? The green house effect, produced by the CO_2 layer in the atmosphere is very important for our existence on the earth. We have seen that due to the green house effect, CO_2 gas in the atmosphere does not allow the wavelength of long phase difference of infrared radiations reflected by the earth, to go out of the atmosphere and hence the temperature of the earth's surface and its atmosphere is increased.

The rise in temperature of the earth's surface is very necessary for our existence on earth, because without it the whole earth would be converted into an extremely cold planet and

consequently we shall not be able to live a normal life.

An increased heating of the earth would cause recession of glaciers, disappearance of ice-scaps such as those found over Antarctica and Greenland, which may cause rise in ocean level. This means low-lying coastal areas or lands would get inundated and water of rising seas wash away various countries and flood cities like Mumbai, Boston, Bangladesh, Bangkok. In Bangladesh alone 15 million people will have to be shifted or get drowned. Further, due to much warmer tropical oceans, because of increase CO_2 , there have been and are likely to be more hurricanes and cyclones and early snow-melting in the mountains causing more floods during monsoon season.

Reference -

- i. Selected Topics in Inorganic Chemistry.
- ii. Junior Science Refresher.

REFLECTIONS ...

" Yesterday is a cancelled cheque
Tomorrow is a promissory note
Today is ready cash. Use it ! "

- Anon

সাংস্কৃতিক সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন - ১৯৯৮-৯৯

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা বন্ধু-বান্ধৱীলৈকে মোৰ আন্তৰিক অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিলো। লগতে ছাত্ৰ একতাসভাৰ সমূহ বিষয়ববীয়া, তত্বাৱধায়ক আৰু মাননীয় শিক্ষাগুৰু সকললৈ মোৰ কৃতজ্ঞতা এই প্ৰতিবেদনৰ যোগেদি আগবঢ়ালোঁ।

বিগত বছৰৰ দৰে ১৯৯৮-৯৯ বৰ্ষতো আমাৰ মহাবিদ্যালয়লৈ অহা নতুন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক আদৰাৰ উদ্দেশ্যেৰে "নৱাগত আদৰণী সভা" খনি অনুষ্ঠিত কৰা হয়। এই উপলক্ষত দ্বিতীয় দিনা সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান এটিৰো আয়োজন কৰা হয়। উক্ত অনুষ্ঠানত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ লগতে মাননীয় অধ্যাপক অধ্যাপিকা সকলেও বিভিন্ন গীত-মাত আদি পৰিবেশন কৰে। লগতে আমন্ত্ৰিত শিল্পী সকলেও শ্ৰোতা দৰ্শকক আনন্দ দিয়ে।

১৮-১১-৯৮ ৰ পৰা ২০-১১-৯৮ লৈকে ছাত্ৰ একতা সভাৰ সৌজন্যত মহাবিদ্যালয় সপ্তাহটি উদযাপিত হয়। মহাবিদ্যালয়ৰ সেই বছৰৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল গীত-মাতৰ প্ৰতিযোগিতা সমূহৰ প্ৰতি বিশেষভাৱে আগ্ৰহী আছিল। প্ৰতিযোগীৰ অভাৱত একাংকিকা নাট প্ৰতিযোগিতাখনিহে অনুষ্ঠিত কৰিব পৰা নগ'ল। মুকলি সভাৰ দিনাই বাঁটা বিতৰণ কৰে শ্ৰদ্ধেয়া ডঃ জয়শ্ৰী গোস্বামী মহন্তই। বাঁটা বিতৰণৰ দিনাই সন্ধিয়া ৬.০০ বজাৰ পৰা এখনি সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰা হয়।

মোৰ কাৰ্যকালৰ এক ডাঙৰ সাফল্য হ'লগৈ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ যুৱ মহোৎসৱত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ অংশগ্ৰহণ। বহু অসুবিধা সত্ত্বেও আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে মহোৎসৱৰ প্ৰতিযোগিতাখনিত অংশ গ্ৰহণ কৰেগৈ। উল্লেখযোগ্য, যুৱ মহোৎসৱৰ এই স্বৰ্ণ জয়ন্তী বৰ্ষত আমি মুঠ ৮টা প্ৰতিযোগিতাত অংশ গ্ৰহণ কৰি ক্ৰমে দুটা দ্বিতীয় আৰু দুটা তৃতীয় পুৰস্কাৰ লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হওঁ।

বছৰটোত মহাবিদ্যালয়ৰ বিভিন্ন সভা-সমিতিৰ লগতে বাহিৰৰো বিভিন্ন সভা সমিতিত আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে সমৰেত গীত পৰিবেশন কৰি মহাবিদ্যালয়লৈ সুনাম কঢ়িয়াই অনাতো লগতে উল্লেখযোগ্য।

আমাৰ কাৰ্যকালত মহাপুৰুষ শ্ৰীশ্ৰী শঙ্কৰদেৱৰ তিথি অতি উলহ-মালহেৰে পতা হৈছিল। অৱশ্যে কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰাত কিছু পলম হোৱাৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ সবস্বতী পূজাভাগ পূৰ্বৰ বিষয়ববীয়াসকলৰ দ্বাৰা সমাপন কৰা হয়।

আমাৰ কাৰ্যকালৰ সময়ছোৱাত আমাৰ সমূহ দায়িত্ব সুচাৰুকৈ চলাই নিয়াত পৰামৰ্শাদিৰে সহায় আগবঢ়োৱা অধ্যক্ষ মহোদয় শ্ৰীযুত উৎপলমনি ফুকন চাৰৰ লগতে অন্যান্য শিক্ষাগুৰু সকললৈকো আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

আমাৰ বিভিন্ন কাম-কাজত সততে সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল - সৰ্বশ্ৰী যতীন ডেকা, যুগল বৰা, দীপক কলিতা, অৰ্পন শৰ্ম্মা বৰদলৈ, বাতুমনি শৰ্ম্মা, মিজাজুৰ ৰহমান, অজয় সিন্হা, ৰীমা বৰা, ববী বৰদলৈ, ৰুস্তী ডেকা, লীনা বৰদলৈ - এই আটাইলৈকে মোৰ ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

শেষত, মোৰ অজানিতে হোৱা ভুল-ভ্ৰুটি সমূহৰ বাবে মই ক্ষমাৰ্থী। জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়ৰ উত্তৰোত্তৰ উন্নতি কামনা কৰি, এই মহাবিদ্যালয়ৰ বুকুত ভৱিষ্যতেও ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে নিজস্ব প্ৰতিভা বিকাশেৰে সমাজলৈ অৱদান আগবঢ়াই যোৱাৰ আন্তৰিক আশা আৰু কামনাৰে -

- জয় আহি অসম -

শ্ৰী মনু কোঁৱৰ

সাংস্কৃতিক সম্পাদক

১৯৯৮-৯৯

সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ১৯৯৮-৯৯

সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে মোৰ পৰম পূজনীয় শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষা গুৰুসকলগৈ ভক্তি ভাৱে প্ৰশংসা কৰিছো। যি সকল মহান সমাজ সেৱকৰ ত্যাগ আৰু কষ্টৰ বিনিময়ত এই জ্ঞান মন্দিৰ : জাগীৰোড মহাবিদ্যালয় খনি গঢ় গৈ উঠিল সেই সকল মহান ব্যক্তিকৈ মোৰ মই শ্ৰদ্ধাৰ অৰ্থ আগবঢ়াও। গগতে শিক্ষানুষ্ঠানখিনিয়ে অবিহণ আগবঢ়োৱা বিভিন্ন অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠান, সংগঠন আৰু শুভাকাঙ্ক্ষীকৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জনাইছো।

১৯৯৮-৯৯ চনৰ বছৰটোৰ বাবে জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে মোক নিৰ্বাচন কৰি ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে নেতৃত্ব দিয়াৰ সুযোগকণ দিয়াৰ কাৰণে সমূহ সতীৰ্থ বন্ধু-বান্ধৱী আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

অসমৰ বিভিন্ন সংগ্ৰামৰ মুহূৰ্তত যি সকল পবিত্ৰ আত্মাক আমি হেৰুৱাও সেই ব্যক্তিকলৰ পূণ্যাত্মাকৈ শ্ৰদ্ধাৰে সোঁৱৰিছো।

একোখন সমাজ আগবঢ়াই নিয়াৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰতিজন ছাত্ৰ বা ছাত্ৰীৰেই বিশেষ ভূমিকা আছে। ছাত্ৰ বা ছাত্ৰীৰ সুচৰিত্ৰৰ বিকাশৰ গুৰুত্বটোও এই কথাটোৰ সৈতে মাজেৰে খাই আছে। ব্যক্তিত্ববিহীন, চৰিত্ৰবিহীন আৰু নৈতিকতাবিহীন ছাত্ৰই কেতিয়াও ভবিষ্যতে এখন সমাজ সুস্থভাৱে নেতৃত্ব দি আগবঢ়াই নিব নোৱাৰে। বৰ্তমান ছাত্ৰ সমাজত দেখা গৈছে, নেতৃত্বৰ অৰ্থ অনুধাৱন নকৰাকৈ নেতৃত্ব গ্ৰহণৰ প্ৰতিযোগিতাত অৰতীৰ্ণ হৈ প্ৰণোভনৰ গল্প কবিতা আওবাই বাইজক আভুৱা ভাবিগৈ মোৰা। এই ক্ষেত্ৰত বিশেষ আত্মসমালোচনাৰ সময় হৈছে। গগতে প্ৰশ্ন হৈছে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী ৰাজনীতিৰ গগত জড়িত হ'ব গাগেনে নাগাগে ? বৰ্তমান প্ৰচলিত ৰাজনীতি কেৱল ক্ষমতা গাভৰ এক হাৰিমাৰেই নহয়, ই বিভাজনৰো মৰনাস্ত্ৰ। এনে নিকৃষ্ট মানৰ ৰাজনীতিক মহাবিদ্যালয়ত প্ৰৱেশ কৰোৱাৰ বিষয়টোক মই সদাই ঘৃণা কৰি আহিছো।

এনেয়ে ৰাজনীতি শব্দটো নিশ্চয় অস্পৃশ্য নহয়। কিন্তু যি ৰাজনীতিয়ে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত বিৰোধ আনে আৰু যাক ক্ষমতা গাভৰ কাৰণেই ক্ষমতাগোষ্ঠীজনে ব্যৱহাৰ কৰে, তেনে ৰাজনীতি ঘৃণনীয় আৰু বৰ্জনীয় আৰু সেয়েহে মহাবিদ্যালয় এখনৰ মজিমা তেনে ৰাজনীতিৰ পৰা মুক্ত হৈ থকাটো নিশ্চয় কাম্য।

কাৰ্য্যকাণ্ডৰ চমু খতিয়ানঃ— জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে দৈনন্দিন ভোগ কৰি অহা সমস্যাসমূহ নিৰাময় কৰিব বুলি আমি আপ্ৰাণ চেষ্টা চলাই গৈছিলো। কিন্তু দুখৰ বিষয় যে, মহাবিদ্যালয়ৰ অৰ্থনৈতিক দুৰৱস্থাৰ কাৰণে ইচ্ছা থাকিলেও আঁচনি সমূহ বাস্তৱত ৰূপায়ন কৰাটো সম্ভৱ হৈ নুঠিল। অৱশ্যে এই সময়ছোৱাত মহাবিদ্যালয় খনিৰ কণা শাখাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ বিভিন্ন অসুবিধা সমূহ দূৰ কৰাৰ বাবে সততে কৰ্তৃপক্ষৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰি থকা হৈছিল। জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়গৈ চমু চমু ছাত্ৰ - ছাত্ৰী আহিছে আৰু গৈছে। অহা যোৱাৰ পথ সকলোৰে বাবে মুকলি কিন্তু জীৱন গঢ়াৰ পথ কিমান দূৰ সুগম হৈছে সেইটো ভাবি চৰণগীমা। মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাহ ষৌক্ষিক পৰিৱেশৰ প্ৰতি সদায় চকু ৰাখি আহিছে। আমিও এই ক্ষেত্ৰত পৰাখিনি কৰিছিলো। ইয়াৰ উপৰিও নিয়মীয়া পাঠদানৰ ব্যৱস্থা যাতে কৰা হয় সেই সম্পৰ্কেও দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰাইছিলো। নগাৰত অনুস্থিত হোৱা আন্তঃ মহাবিদ্যালয় তৰ্ক প্ৰতিযোগিতাত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ে অংশ গ্ৰহণ কৰি ২য় স্থান, গুৱাহাটীত অনুস্থিত সদৌ অসম কবিতা অৰ্হুতি প্ৰতিযোগিতাত মুটীয়াভাৱে প্ৰথম স্থান, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত অনুস্থিত ১৯৯৮ চনৰ যুৱ মহোৎসৱতো বিভিন্ন স্থান গাভ কৰি আমাৰ মহাবিদ্যালয়ে গৌৰৱ কঢ়িয়াই আনে। আনহাতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰী সমূহৰ ভিতৰত সমবায় সমিতিৰ চাউণ, চেনি আৰু গগতে নতুনকৈ কেবাটিন তেলৰ অভাৱ কিছু হলেও পূৰণ কৰিব পৰা হয়।

জাগীৰোড মহাবিদ্যালয় অসমৰ এক উল্লেখযোগ্য উচ্চ শিক্ষাৰ অনুষ্ঠান। অনৈক্যৰ মাজত ঐক্যৰ যি মহান আদৰ্শ আৰু পৰম্পৰাৰ ভেটিত ভাৰতীয় সংস্কৃতি ৰচিত তাৰেই পূৰ্ণ প্ৰতিফলন ঘটাব আমাৰ এই জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়ৰ সম্প্ৰীতিৰ এনাজৰী ডাল প্ৰতিদিনে যেন অধিক দৃঢ় হৈছে।

অসমৰ আন বিদ্যালয়তকৈ জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়ৰ সমস্যা আৰু পৰিস্থিতি কিছু বেলেগ বুলি ক'ব খোজো। বিভিন্ন দৃষ্টিকোণৰ পৰা বিবেচনা কৰি আমি ক'ব পাৰো যে এই মহাবিদ্যালয়ে চৰকাৰৰ সংশ্লিষ্ট কৰ্তৃপক্ষ আৰু বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগৰ পৰা যিমানখিনি সহায়-সহযোগ পাব নাগিছিল আজি গৈকে সেইখিনি পোৱা নাই। মহাবিদ্যালয় খনিত অভ্যহীন সমস্যাই ব্ৰহ্মবিকাশত যেন বাধাৰ প্ৰাচীৰ হৈ প্ৰায়ে

খিন্ম দিম্মে ।

১৯৯৮ চনৰ ২০ জানুৱাৰীত মই নবনিযুক্ত ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদকৰ কাৰ্য্যভাৱ গ্ৰহণ কৰো আৰু মহাবিদ্যালয়ত পৰম্পৰাগত ভাৱে পাণন কৰি অহা উৎসৱ সবস্বতী পূজা ২ ফেব্ৰুৱাৰীত আৰু শ্ৰীশ্ৰীশংকৰদেৱৰ তিথি উল্লেখ মাণহেৰে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ উৎসাহজনক উপস্থিতিৰে উদ্‌যাপন কৰা হয় ।

মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ :- মহাবিদ্যালয় সপ্তাহো অতি উল্লেখ মাণহেৰে পাণন কৰা হয় । বঁটা বিতৰণী সভাখনি মহাবিদ্যালয়ৰ ভাৱপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ মাননীয় শ্ৰীযুত উৎপল মণী খুকন দেৱে সভাপতিত্ব কৰে । মুখ্য অতিথি শ্ৰীমতী জয়শ্ৰী মহন্ত গোস্বামী, গাণ্ডু স্বামত্ৰ পৰিষদৰ মুখ্য কাৰ্য্যকৰী সদস্য শ্ৰীযুত চিডাবাম দেউৰি দেৱ, সন্মানীয় ব্যক্তি শ্ৰীযুত নলগাণ উপাধ্যায় দেৱ সভাত উপস্থিত থাকে ।

নবাগত আদৰণি সভা :- নবাগত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলক আনুস্থানিক ভাৱে আদৰণি জনোৱাৰ বাবে নবাগত আদৰণি সভা উদ্‌যাপন কৰা হয় । নবাগত আদৰণি সভা দুদিনীয়া কাৰ্য্যসূচিৰে পাণন কৰা হয় । প্ৰথম দিনা নবাগত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ আদৰণি আৰু মুকলি সভা আনুষ্ঠিত হয় । মুকলি সভাত মুখ্য অতিথি হিচাপে মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত মহেন্দ্ৰ আহোমদেৱ, নিমন্ত্ৰিত অতিথি হিচাপে সাহিত্য সভাৰ প্ৰাক্তন সভাপতি শ্ৰীযুত মহিম বৰাদেৱ আৰু গগতে জাগীৰোডৰ বিশিষ্ট ব্যক্তি সকল উপস্থিত থাকে । দ্বিতীয় দিনা মহাবিদ্যালয়ৰ ন-পুৰণি ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু শিক্ষক শিক্ষয়িত্ৰী সকলৰ বাবে বৰণীয়া গীতমাতৰ অনুস্থান এটি আয়োজন কৰা হয় ।

ছাত্ৰ-ছাত্ৰী জিৰণী কোঠা :- মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ জিৰণী কোঠাৰ নিৰ্মানৰ বাবে হেটা প্ৰমোগ কৰাত জিৰণী কোঠাৰ নিৰ্মানৰ গগতে খেণা ধুণা সামগ্ৰীৰ যোগান ধৰাবো আশ্বাস দিম্মে ।

চাইকেন ষ্টেণ্ড নিৰ্মাণ :- আমাৰ মুখ্য দাবী আছিল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ চাইকেন সমূহ বন্দ বৰষুণৰ পৰা বক্ষা কৰিবৰ কাৰণে এটা চাইকেন ষ্টেণ্ড নিৰ্মাণ কৰা । এইক্ষেত্ৰত কৰ্তৃপক্ষই তৎপৰতা নেদেখুৱাণে । সেয়েহে পিছৰ পৰ্য্যায়ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ পৰা বৰঙনী তুলি চাইকেন ষ্টেণ্ড এটি সজাব বাবে সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা হয় ।

সামৰণি :- মোৰ কাৰ্য্যকালত বিভিন্ন দিশত সু-পৰামৰ্শৰে অনুপ্ৰাণিত কৰা মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, শিক্ষাগুৰু, মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্মচাৰীণে কৃতজ্ঞতা মাচিছোঁ । মোৰ কাৰ্য্যকালত সহায় সহযোগ আগবঢ়োৱা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকল-বিশেষকৈ তপন, মনোজ, নবনীত, পবিত্ৰ, কৃষ্ণ, খনি, প্ৰেম, মৃদু, শেখৰ, ববি, বিমা, কলী, হিমাণে মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ জনাণো ।

১৯৯৮-৯৯ চনৰ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে কিমান সঠিকভাৱে নেতৃত্ব দিগো তাত সন্দেহ আছে । এই ক্ষেত্ৰত আটামে যেন মোৰ দোষ-ক্ৰটিখিনি ক্ষমা কৰি দিম্মে ।

এই খিনিতে মই এই সময়ছোৱাত আকস্মিকভাৱে দুৰ্ঘটনাৰশত : মৃত্যুবৰণ কৰা "নীলম বৰকটকীৰ বিদেহী আত্মাৰ শুভ শান্তি কামনা কৰিছোঁ । বিজ্ঞান শাখাৰ এই ছাত্ৰজনৰ স্মৃতিত মহাবিদ্যালয়ত এক স্মৃতিচিহ্ন তৈয়াৰ কৰাৰ সিদ্ধান্ত ইতিমধ্যে গ্ৰহণ কৰা হৈছে ।

সদৌ শেষত অধ্যক্ষ মহোদয় প্ৰমুখ্যে শিক্ষাগুৰু সকলগৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিগো । নৱ গঠিত ছাত্ৰ একতা সভাগৈকো শুভেচ্ছা জনাই জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়ৰ উত্তৰোত্তৰ কামনা কৰি - "বাজক ডবা বাজক শঙ্খ বাজক মৃদং খোণ । অসম আকৌ উন্নতি পথত । জয় আই অসম ৰোণ....."

জয়তু জাগীৰোড মহাবিদ্যালয় । জয়তু জাগীৰোড মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা ।

অভিনন্দনেৰে

শ্ৰীদীপেন বে

সাধাৰণ সম্পাদক

জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়

ছাত্ৰ একতা সভা ১৯৯৮-১৯৯৯

ভাৰপ্ৰাপ্ত সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

১৯৯৭-৯৮ বৰ্ষ

জয়জয়তে সশ্ৰদ্ধ প্ৰণাম যাচিছো সেইসকল ব্যক্তি, অনুষ্ঠান, প্ৰতিষ্ঠানলৈ যাৰ কঠোৰ ত্যাগ, পৰিশ্ৰম আৰু অনুদানৰ বিনিময়ত আমাৰ মহাবিদ্যালয়খনিয়ে "কপিলি আঞ্চলিক মহাবিদ্যালয়" নামেৰে আত্ম প্ৰকাশ কৰি বৰ্তমান "জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়" নামেৰে অসমৰ উচ্চ শিক্ষাৰ জগতত এক অপ্ৰতিদ্বন্দী অনুষ্ঠান হিচাপে ১৯ বৰ্ষত ভৰি দিলে।

মধ্য অসমৰ সুন্দৰ প্ৰাকৃতিক পৰিবেশৰ মাজত এক গৌৰব-উজ্জ্বল ইতিহাসেৰে "জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়"ক গঢ়ি তোলা স্বনামধন্য তথা অপ্ৰতিদ্বন্দী ব্যক্তি বৰ্তমান নগাওঁ মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মাননীয় শ্ৰীযুত মহেন্দ্ৰ আহোম চাৰ-লৈ মই শ্ৰদ্ধা ভৰা কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো। লগতে এবছৰীয়া কাৰ্য্যক্রমনিৰূপণ খতিয়ান যুগোতোৰাৰ প্ৰাক মুহূৰ্ত্তত জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সহঃ সাধাৰণ সম্পাদক আৰু পিছত ভাৰপ্ৰাপ্ত সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে দায়িত্বত থাকি সেৱা কৰিবলৈ সুযোগ দিয়াৰ হেতু সকলো ছাত্ৰ ছাত্ৰীলৈ মোৰ আন্তৰিক মৰম নিবেদন কৰিছো।

ছাত্ৰ একতা সভাৰ নিৰ্বাচনত সাধাৰণ সম্পাদকৰ নিৰ্বাচিত প্ৰাৰ্থী শ্ৰীনিপমনি বৰুৱাই পদত্যাগ কৰাত (বন বিভাগত চাকৰিত নিয়োগ হোৱাত) মই ১৯৯৭ চনৰ জানুৱাৰী মাহত সাধাৰণ সম্পাদক (ভাৰপ্ৰাপ্ত) হিচাপে শপত গ্ৰহণ কৰো। প্ৰথমে দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰি মনৰ মাজত থকা বহুদিনৰ পৰিকল্পনা সমূহ কাৰ্য্যকৰী কৰাৰ বাবে প্ৰথমে এখন কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সভাৰ আহ্বান কৰিছিলো। উক্ত কাৰ্য্যনিৰ্বাহকতেই তলত উল্লেখিত দাবী সমূহ উত্থাপন কৰিছিলো।

- ১। ছাত্ৰ একতা সভাৰ কাৰ্য্যালয়ৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় আচবাব সমূহ লোৱা আৰু একতা সভাক মহাবিদ্যালয়ৰ চৌহদৰ ভিতৰত হোৱা বিশৃংখলতাৰ সমাধানৰ ক্ষেত্ৰত পূৰ্ণ কৰ্তৃত্ব প্ৰদান।
- ২। ছাত্ৰ একতা সভাৰ সদস্য সকলক একোটাকৈ চাৰ্ট আৰু পদত্যাগ কৰাৰ সময়ত মহাবিদ্যালয়ৰ তৰফৰ পৰা একোখনকৈ Performance Certificate দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰা।
- ৩। মহাবিদ্যালয়ৰ পুষ্টিভালত একোখনকৈ নতুন সাপ্তাহিক আলোচনী লোৱাৰ ব্যৱস্থা আৰু একতা সভাৰ কাৰ্য্যালয়ত একোখনকৈ দৈনিক বাতৰি কাকতৰ ব্যৱস্থা কৰা।
- ৪। মহাবিদ্যালয়ৰ চৌহদত এখন স্থায়ী বাগিছা তৈয়াৰ কৰা।
- ৫। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে অহা জলপানী সমূহ নিয়মীয়াকৈ বিতৰণ কৰা।
- ৬। খোৱা পানীৰ বাবে অৰ্ধনিৰ্মিত পাম্পটো সম্পূৰ্ণ কৰা।
- ৭। এটা চাইকেল ষ্টেণ্ড আৰু ছাত্ৰী-জিৰণী কোঠাৰ বাবে এটা ডাঙৰ হল স্থাপন কৰা।
- ৮। মহাবিদ্যালয়ৰ বিভিন্ন ঠাইৰ পৰা অহা ভাৰতীয়া ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে চৰকাৰৰ দ্বাৰা কেৰাচিন তেলৰ যোগান ধৰা।

৯। মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী সময়মতে প্ৰকাশ কৰা।
ইয়াৰে চাইকেল ষ্টেণ্ড, ছাত্ৰী জিৰণী কোঠা, আৰু কেৰাচিন তেলৰ যোগানৰ কাম অতি কম সময়ৰ বাবে কাৰ্য্যকৰী কৰিব পৰা নগ'ল। তথাপিও কেৰাচিন তেলৰ বাবে আমি প্ৰথমে মাননীয় উপায়ুক্ত মহোদয় আৰু স্থানীয় বিধায়ক গৰাকীক লগ কৰিছিলো। অৱশ্যে আমাৰ কাৰ্য্যকাল শেষ হোৱাৰ বাবে এই কামত অধিক আগবাঢ়িব পৰা নগ'ল।

আমাৰ বৰ্ষৰ আলোচনীখন প্ৰকাশ কৰিবলৈ সম্পাদক যুগল বৰাক সম্পূৰ্ণ কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰা হ'ল।

পূজা, উৎসৱ, নবাগত আদৰ্শ সভা, মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ, তিথি আদি পালন :

মহাবিদ্যালয়ত পৰম্পৰাগত ভাৱে পাতি অহা শ্ৰীশ্ৰীসৰস্বতী পূজা আৰু শংকৰদেৱৰ তিথি আন বছৰৰ দৰে সুকলমে উদ্‌যাপন কৰা হয়।

উচ্চ শিক্ষাৰ হেতু মনত বহু কল্পনা, আশা বুকুত বান্ধি লৈ অহা নতুন ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলক আদৰণি জনোৱাৰ মানসেৰে ৩০-৮-৯৭ তাৰিখে দিনজোৰা কাৰ্য্যসূচীৰে নবাগত আদৰণি সভাখনি অনুষ্ঠিত কৰা হয়। পুৱা পতাকা উত্তোলনেৰে আৰম্ভ হোৱা আদৰণি সভাৰ মুকলি সভাত সভাপতিৰ আসন অলংকৃত কৰে মহাবিদ্যালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ মাননীয় শ্ৰীযুত উৎপল মনি ফুকন চাৰে। এই সভাত মুখ্য অতিথি হিচাপে অংশ গ্ৰহণ কৰে অসমৰ সুৰদি কবি আৰু সু-গীতিকাৰ মাননীয় শ্ৰীযুত কেশৱ মহন্ত দেৱে আৰু মুকলি সভাৰ পাছতেই আৰম্ভ হয় ন-পুৰণি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ চিনাকি পৰ্ব। নিশা মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু আমন্ত্ৰণ কৰি অনা শ্ৰীঅনিন্দিতা বৰুৱাৰ নৃত্য গীতৰ মাজেৰে সংগীত সন্ধিয়াৰে সামৰণি মৰা হয় নবাগত আদৰণি সভা।

মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ মাজত ক্ৰীড়া, সাংস্কৃতিক, সাহিত্য আদিৰ বিকাশ তথা প্ৰতিযোগিতামূলক মনোভাৱ গঢ়ি তোলাৰ মানসেৰে নৱেম্বৰ মাহত পাচদিনীয়া কাৰ্য্যসূচীৰে মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ অনুষ্ঠিত কৰা হয়। আমাৰ কাৰ্য্যকালৰ ভিতৰতেই গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ে ইয়াৰ অন্তৰ্গত মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহত মাচুলৰ হাৰ তিনিগুণ বৃদ্ধি কৰাৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰে। কোনো ছাত্ৰ সংগঠনে এই কাৰ্য্যত প্ৰতিবাদ নকৰাত আমি গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদক, কটন মহাবিদ্যালয়ৰ কেইজনমান ছাত্ৰ, টিছ মহাবিদ্যালয়ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদক, গুৱাহাটী আইন (বিশ্ববিদ্যালয়) মহাবিদ্যালয় আৰু সন্দিকৈ মহাবিদ্যালয় একতা সভাই একেলগেই বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্যক ঘেৰাও কৰে আৰু গঠন কৰে "সদৌ অসম ছাত্ৰ কল্যাণ পৰিষদ"। আমাৰ প্ৰতিবাদী কাৰ্য্যসূচীৰ ফলস্বৰূপে পিছত এই মাচুল বিশ্ববিদ্যালয়ে হ্ৰাস কৰে।

এবছৰীয়া কাৰ্য্যকালত কি কৰিলো সেয়া মাথো এক ক্ষুদ্ৰ ক্ৰমনিকাৰে। কিন্তু কোনোটো কৰ্মসূচীতে কোনোদিনা পিছ গ্ৰহণি অহা নাছিলো। মোৰ সহকৰ্মী সকলৰ লগত প্ৰতিটো কৰ্মসূচীতে সৌহাৰ্দ্যপূৰ্ণ মনোভাৱ গঢ়ি তুলিবলৈ সক্ষম হৈছিলো।

কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ :- মোৰ প্ৰতিটো পদক্ষেপতে আন্তৰিকতাৰে দিহা-পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা মহাবিদ্যালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ মহোদয়, আলোচনী তত্ত্বাবধায়ক শ্ৰী দীপকজ্যোতি বৰুৱা ছাৰ আৰু শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰু সকলৰ ওচৰত চিৰকৃতজ্ঞ।

বিশেষ কৃতজ্ঞতা :- মোক ভাৰপ্ৰাপ্ত সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচনত বিশেষ সহায় কৰা বন্ধু বান্ধবী, অচ্যুৎ, গৌৰী, লক্ষ্মপতি, পুলক, প্ৰমোদ, মমীন, ৰূপজ্যোতি, লিণ্টন, মদন, হিমাংগ, বৰ্ণালী, জ্যোতিকা, দিপা, বিভা, চন্দনা, বিনিতা, অনিতা হঁতৰ ওচৰত এই প্ৰতিবেদনৰ জৰিয়তে ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলো।

মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰৰ নেতৃত্ব দিবলৈ যাওঁতে ভুল হোৱাটো স্বাভাৱিক। ভুল নাথাকিলে সংশোধনীৰ কোনো অস্তিত্বই নাথাকিলহেঁতেন। অজানিতে হোৱা ভুলৰ বাবে মাৰ্জনা বিচাৰিছোঁ।

শেষত জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়ৰ উজ্জ্বল ভবিষ্যত কামনা কৰিলো।

"জয়তু জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়"

"জয় হিন্দ"

ধন্যবাদেৰে

শ্ৰী নয়নমনি বৰুৱা

ভাৰপ্ৰাপ্ত সাধাৰণ সম্পাদক

ছাত্ৰ- একতাসভা

জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়

ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন।

জন্ম জন্মতে জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়ৰ মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয় আৰু অধ্যাপক অধ্যাপিকা সকলগৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিগোঁ। ১৯৯৭-৯৮ চনৰ বছৰটোৰ বাবে ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ সম্পাদিকা হিচাপে মোক নিৰ্বাচন কৰি পদটিৰ যোগেদি আপোনাগৰগৈ কিছু সেৱা আগবঢ়োৱাৰ সুযোগকণ দিয়াতে জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ গগতে ছাত্ৰ একতা সভাৰ সমূহ কৰ্মকতাকে মোৰ হিমাভবা কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

১৯৭৯ চনতেই স্থাপন হোৱা জাগীৰোড মহাবিদ্যালয় খনিমে ২০ বছৰো অতিক্ৰম কৰিবৰ হণ। কিন্তু আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰী সকলৰ বাবে ছাত্ৰী জিৰণী কোঠা এটিৰ আৱশ্যকতা খিনি আমি আজিও অনুভৱ কৰি আছোঁ। মৰিগাওঁ জিলাৰ দক্ষিণ পশ্চিমাংশৰ এক মাত্ৰ উচ্চ শিক্ষাৰ অনুষ্ঠান হিচাপে জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়ত এটা ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ অতিকৈ আৱশ্যক। কিয়নো জ্ঞেণী নথকা সমস্ত বিশেষকৈ ছাত্ৰীসকলে যথেষ্ট অসুবিধা ভুগিব গাগে। মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়ৰ ওচৰত সেমেহে মোৰ বণৰ পৰা এটি বিনম্ৰ অনুৰোধ যাতে মোৰ পিছৰ সম্পাদিকাৰ কাৰ্যকালত ছাত্ৰী জিৰণী কোঠা এটা স্থাপনত তেখেতে গুৰুত্ব দিয়ে।

আমাৰ কাৰ্যকালত হোৱা ভুগ ক্ৰটি ৰোৰৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ওচৰত ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা মাগিছোঁ। বিগত বছৰটোত মোৰ প্ৰতিটো ক্ষণতে সহায় সহযোগিতা আগবঢ়োৱা সাধাৰণ সম্পাদক, সাংস্কৃতিক সম্পাদক আৰু আণোচনী সম্পাদকগৈও আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

শেষত জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মহোদয় প্ৰমুখ্যে শিক্ষাগুৰু সকলগৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিগোঁ। নৱ গঠিত ছাত্ৰ একতা সভাগৈকো মোৰ অভৱ ভবা মৰম শুভেচ্ছাখিনি মাছি জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়ৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যত কামনাৰে মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰিগোঁ।

নীনা বৰদলৈ

সম্পাদিকা, ছাত্ৰী জিৰণী কোঠা

ছাত্ৰ একতা সভা, ১৯৯৭-৯৮

জাগীৰোড মহাবিদ্যালয়।

Social Service Secretary's Report

1998-99

At the outset of this Report I offer my deep tribute to the martyrs of the Kargil Conflict who died for the sake of the country's honour.

During the Period of my tenure, I could draw enough co-operation from my fellow students and the teachers of the College and I particularly feel indebted to Prof. Rudra Das in this context for his valuable guidance.

During this period the 'Swahid Bedi' of the College was repaired and the college garden was also set-up with permanent enclosures etc. Mr. Dipen Bey and Mr. Pinku Saikia-Students from this college attended the National Service Scheme (NSS) Camp at Bangalore. Their participation in the camp was highly appreciated and we are proud of them. Initiatives were taken to offer charities to the poor and needy students through the poor and Medical fund.

Tragedy struck the college when an energetic student Nilam Borkakaty of T.D.C. 2nd Yr. (Sc.) died in a road accident while on a Botanical Field Study Tour organised by the College. Steps are afoot to construct a Memorial as a token of our grief over his death, inside the College campus. All cares were taken to keep the campus of the College along with its vicinity clean. Co-operations were also rendered for smooth holding of different socio-cultural functions in the College.

At the end, I pay my respects to the departed soul of late Nilam Borkakaty and late Manabendra Shyam who had to embrace death in two separate road accidents.

Thanking you all once again for giving me an opportunity to serve the Colege and the students in the best possible way.

'Jai Aai Asom'
'Jai Jagiroad College Students Union'
Navneet Borthakur
Secretary, Social Service 1998-99.

Magazine Editorial Board

1. President : Prof. Utpalmoni Phukan (I/C Principal)
2. Editors : Sri Jugal Kishore Bora.
Sri Dipak Kalita.
3. I/C Magazine : Prof. Dipak jyoti Baruah.
4. Members : Prof. Kanandhar Chowdhury.
Prof. Raju Baruah.
Prof. Anil Kr. Bora.
Sri Nayanmoni Boruah. (I/C G. S.)
Sri Dipen Bey. (G.S.)
Sri Tilaram Pator (G.S.)

Students Union : 1996-1997

Members :

- 1 Sri Tilaram Pator. : General Secretary.
2. Sri Utpal Bora. : Assistant General Secretary.
3. Sri Kantheswar Bordoloi. : Cultural Secretary.
4. Sri Nip moni Boruah. : Game Secretary.
5. Sri Jayanta Dutta. : Game Secretary (Minor)
6. Sri Sushil Bora. : Editor, Magazine
7. Sri Krisnadhar Das. : Social Service Secretary
8. Sri Lakhayapati Deka. : Literacy and Debating Secretary.

Students' Union : 1997-98

1. Sri Nipmoni Boruah. : General Secretary
2. Sri Nayan moni Boruah : Asst. General Secretary and I/C G. S.
3. Sri Kantheswar Bordoloi : Cultural Secretary.
4. Sri Bhairab Borkakoti : Games Secretary(Major).
5. Sri Pangkaj Kr. Saikia : Games Secretary(Minor).
6. Sri Jugal Kishore Bora : Editor, Magazine.
7. Sri Madhab Das : Literasy and Debating Secretary.
8. Sri Dipak Kalita : Social Service Secretary.
9. Sri Lakhayapati Deka : Boys' Common Room Secretary.
10. Sri Manashi Deka : Girls' Common Room Secretary.
11. Sri Muzamil Huque : Class Representative.

Students' Union : 1998-99

1. Dipen Bey : General Secretary.
2. Jugal Kishore Bora : Assistant General Secretary.
3. Montu Konwar : Cultural Secretary.
4. Bijoy Bora : Games (Major) Secretary.
5. Roopjyoti Konwar : Games (Minor) Secretary.
6. Dipak Kalita : Editor, Magazine.
7. Ananta Bodo : Literacy and Debating Secretary.
8. Navaneet Borthakur : Social Service Secretary.
9. Leena Bordoloi : Girls' Common Room Secretary.
10. Rajaram Shah : Class Representative.
11. Basanta Ahom : Class Representative.

RESULTS OF COLLEGE WEEK (GAMES): 1997-98

Carrrom Board (Men's Singles)

1st - Kangkon Kalita
2nd - Bhrigu Kr. Das.

H.S. 2nd Yr. (Arts)

T.D.C. 3rd yr. (Sc.)

(Girls' Singles)

1st - Anjana Hazarika
2nd - Reena Borah

H.S. 2nd Yr. (Arts)

T.D.C. 3rd Yr. (Arts)

Carrrom Board (Doubles)

Boys'

1st - Mukut Baishya
Bhrigu Kr. Das
2nd - Nilumoni Das
Jayanta Borah

T.D.C 2nd Yr. (Sc.)

T.D.C. 3rd Yr. (Sc.)

T.D.C. 2nd Yr. (Arts)

T.D.C. 2nd Yr. (Arts)

Girls'

1st - Anjana Hazarika
Mamu Hazarika
2nd - Reema Borah
Monowara Begum.

H.S. 2nd Yr. (Arts)

T.D.C. 1st Yr. (Arts)

T.D.C. 3rd Yr. (Arts)

T.D.C. 2nd Yr. (Arts)

Carrrom Board (Mixed doubles)

1st - Rajdeep Dey
Anjana Hazarika
2nd - Padmeshwar Das
Monika Bora

T.D.C. 2nd Yr. (Sc.)

H.S. 2nd Yr. (Arts)

T.D.C. 2nd Yr. (Arts)

T.D.C. 1st Yr (Arts)

Chess

1st - Basanta Ahom
Pramod Agarwala

T.D.C. 2nd Yr. (Arts)

T.D.C. 1st Yr. (Sc.)

Badminton Singles (Boys')

1st - Manabjyoti Gogoi
Rajdeep Dey

H.S. 1st Yr. (Sc.)
T.D.C. 2nd Yr. (Sc)

Girls'

1st - Ginnie Bhagal
Reema Borah

H.S. 1st Yr. (Arts)
T.D.C. 3rd Yr. (Arts)

Badminton doubles (Boys')

1st - Rupjyoti Konwar
Pankaj Saikia

T.D.C. 2nd Yr. (Sc.)
T.D.C. 2nd Yr. (Sc.)

2nd - Anil Boro
Manabendra shyam

H.S. 2nd Yr (Arts)
T.D.C. 2nd Yr. (Arts)

Arm - Wrestling (Boys')

0-55 Kg.

1st- Manash Kakoti
2nd- Jayanta Das

H.S. 2nd Yr. (Arts)
T.D.C. 2nd Yr. (Arts)

55 Kg- above

1st - Rakesh Bey
2nd - Nayanmoni Boruah

T.D.C. 2nd Yr. (Sc.)
T.D.C. 2nd Yr. (Sc.)

Volley Ball

1st - T.D.C. 3rd Yr. (Arts)
2nd - T.D.C. 1st Yr. (Sc.)

Roopjyoti Konwar
Games (Mainor) Secretary
1997-98.

সংগীত বিভাগৰ বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতাৰ ফলাফল
(১৯৯৮-৯৯)

বৰগীত

১। প্ৰথম স্থান	:	মঞ্জিতা শৰ্ম্মা
২। দ্বিতীয় স্থান	:	পিন্ধু শইকীয়া
৩। তৃতীয় স্থান	:	পল্লৱী দাস

জ্যোতি সংগীত

১। প্ৰথম স্থান	:	জয়শ্ৰী মজুমদাৰ
২। দ্বিতীয় স্থান	:	পল্লৱী দাস
৩। তৃতীয় স্থান	:	জিয়ায়ুৰ বহমান
৪। নিচুকনি বটা	:	বিজুমণি চেতিয়া

দেশ প্ৰেমমূলক গীত

১। প্ৰথম স্থান	:	পল্লৱী দাস
২। দ্বিতীয় স্থান	:	জয়শ্ৰী মজুমদাৰ
৩। তৃতীয় স্থান	:	অপূৰ্ব দাস

ৰাভা সংগীত

১। প্ৰথম স্থান	:	পল্লৱী দাস
২। দ্বিতীয় স্থান	:	জয়শ্ৰী মজুমদাৰ
৩। তৃতীয় স্থান	:	জিয়ায়ুৰ বহমান

আধুনিক গীত

১। প্ৰথম স্থান	:	পল্লৱী দাস
২। দ্বিতীয় স্থান	:	জয়শ্ৰী মজুমদাৰ
৩। তৃতীয় স্থান	:	জিয়ায়ুৰ বহমান

ৰবীন্দ্ৰ সংগীত

১। প্ৰথম স্থান	:	জয়শ্ৰী মজুমদাৰ
২। দ্বিতীয় স্থান	:	পল্লৱী দাস
৩। তৃতীয় স্থান	:	সুকান্ত ভৌমিক

গজল

১। প্রথম স্থান	:	পল্লবী দাস
২। দ্বিতীয় স্থান	:	জয়শ্রী মজুমদার
৩। তৃতীয় স্থান	:	পিন্ধু শইকীয়া

ভজন

১। প্রথম স্থান	:	পল্লবী দাস
২। দ্বিতীয় স্থান	:	জয়শ্রী মজুমদার

পুষ্পসজ্জা

১। প্রথম স্থান	:	বীমা বৰা
২। দ্বিতীয় স্থান	:	অৰ্চনা দাস

গেচিং গেম

(১ম গ্রুপ)

- ১। মুকুত বৈশ্য
- ২। ভৃগু কুমাৰ দাস
- ৩। অৰ্পণ শৰ্মা বৰদলৈ

(২য় গ্রুপ)

- ১। অঞ্জনা হাজৰিকা
- ২। মণিকা বৰা
- ৩। নৰজ্যোতি শৰ্মা

ভেশচন

- ১। পলাশ প্ৰান্তিক ডেকা
- ২। কৃতি কমল ডেকা
- ৩। লাইবেলাক পাম পথাং মিথি ।

শ্ৰীমন্তু কোঁৱৰ
সাংস্কৃতিক সম্পাদক
২২-৫-৯৯

মহাবিদ্যালয় আলোচনী সম্পাদনা সমিতি

বাওঁফালৰ পৰা - (চকিত বহি) : শ্ৰী দীপক জ্যোতি বৰুৱা, তত্ত্বাবধায়ক, শ্ৰী উৎপলমনি ফুকন, ভাঃ অধ্যক্ষ আৰু শ্ৰীমতী কাননধৰ চৌধুৰী, সদস্য। (ছবিত অনুপস্থিতঃ শ্ৰী অনিল বৰা, সদস্য আৰু শ্ৰীমতী বাজু বৰুৱা, সদস্য)।

ঠিয় হৈ বাওঁফালৰ পৰা : শ্ৰী দীপক কলিতা, আলোচনী সম্পাদক (৯৮-৯৯), শ্ৰী নয়নমনি বৰুৱা, সঃ সাধাৰণ সম্পাদক (৯৭-৯৮), শ্ৰীযুগল কিশোৰ বৰা, আলোচনী সম্পাদক (৯৭-৯৮)।

মহাবিদ্যালয়লৈ নিমন্ত্ৰিত অতিথি - অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰাক্তন সভাপতি শ্ৰী নৱকান্ত বৰুৱাদেৱে মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাচীৰ পত্ৰিকাখনৰ ওপৰত চকু ফুৰোৱাৰ এটি মুহূৰ্ত।

১৯৯৮ চনৰ নৱাগত আদৰ্শ সভাত প্ৰাচীৰ পত্ৰিকা উন্মোচন কৰে অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰাক্তন সভাপতি শ্ৰী মহিম বৰা দেৱে।

ছাত্ৰ একতা সভাৰ বিভাগীয় সম্পাদক সকল
(১৯৯৭-৯৮)

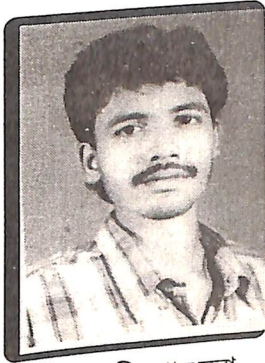
নিপ মনি বৰুৱা
সাঃ সম্পাদক

নয়ন মনি বৰুৱা
সঃ সাঃ সম্পাদক

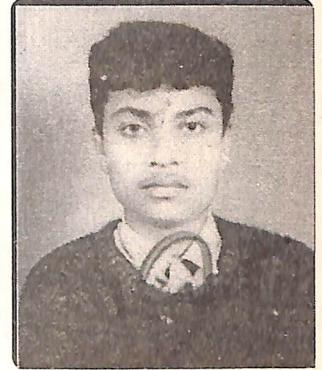
ভৈৰৱ বৰকাকতি
খেল সম্পাদক (গুৰু)

যুগল কিশোৰ বৰা
আলোচনী সম্পাদক

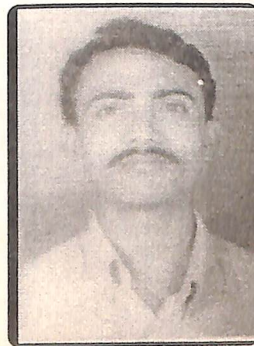
মাধৱ দাস
সাহিত্য ও তৰ্ক সম্পাদক

দীপক কলিতা
সমাজ সেৱা সম্পাদক

লক্ষ্যপতি ডেকা
ছাত্ৰ জিৰণি কোঠা সম্পাদক

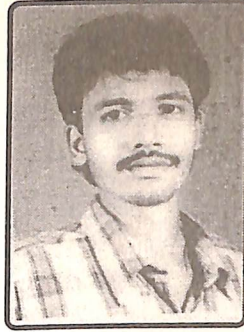
মুজামিল হক
শ্ৰেণী প্ৰতিনিধি

(ফটোত অনুপস্থিত : শ্ৰী কৰ্ণেশ্বৰ বৰদলৈ, সাংস্কৃতিক সম্পাদক ; শ্ৰী পংকজ কুমাৰ শইকীয়া, খেল সম্পাদক (লঘু); আৰু শ্ৰী মানসী ডেকা, ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা সম্পাদিকা।)

ছাত্ৰ একতা সভাৰ বিভাগীয় সম্পাদক সকল
(১৯৯৮-৯৯)

দ্বিপেন ব্ৰে
সাঃ সম্পাদক

যুগল কিশোৰ বৰা
সাঃ সম্পাদক

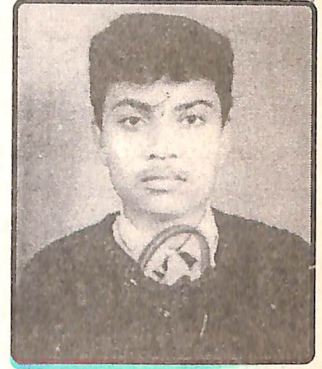
মন্টু কোঁৱৰ
সাংস্কৃতিক সম্পাদক

বিজয় বৰা
খেল (গুৰু) সম্পাদক

ৰূপজ্যোতি কোঁৱৰ
খেল (লঘু) সম্পাদক

দীপক কলিতা
আলোচনী সম্পাদক

নবনীত বৰঠাকুৰ
সমাজ সেৱা সম্পাদক

লীনা বৰদলৈ
ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা সম্পাদিকা

ৰাজা ৰাম চাহ
শ্ৰেণী প্ৰতিনিধি

(ফটোত অনুপস্থিত : শ্ৰী অনন্ত বড়ো, সাহিত্য আৰু তৰ্ক সম্পাদক আৰু শ্ৰী বসন্ত আহোম, শ্ৰেণী প্ৰতিনিধি ।)